

انجمن علمی بازرگانی ایران

پیش نویس قانون مواد غذایی در چارچوب راهبردهای اقتصادی و بهداشت و سلامت کشور با استفاده از مطالعات تطبیقی و نیاز بازار و قوانین جاری در کشور

ویرایش دوم
آذر ۱۳۸۷

شناسنامه تولید:

عنوان پروژه: پیش نویس قانون مواد غذایی در چارچوب راهبردهای اقتصادی و بهداشت و سلامت کشور با استفاده از مطالعات تطبیقی و نیاز بازار و قوانین جاری در کشور

مجری: انجمن علمی بازرگانی ایران

ناظر علمی: مهندس شاهرخ ظهیری

مدیر پروژه: دکتر مرتضی شهبازی نیا

همکاران: دکتر مجید قربانی، غزاله دژم خوی، نجمه توکلیان، طلعت موسوی

فهرست:

عناوین

صفحه

مقدمه.....	۲.....
بخش یکم:	
کلیات.....	۴.....
فصل یکم: امنیت غذایی، ضرورت و مؤلفه‌های آن.....	۴.....

مبحث یکم: امنیت غذایی و ضرورت	
آن.....	۴
مبحث دوم: مؤلفه‌های امنیت	
غذایی.....	۵
فصل دوم: ضرورت اصلاح قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و	
بهداشتی.....	۹
فصل سوم: اهداف و روش	
تحقیق.....	۱۱
بخش دوم: بررسی آسیب‌شناختی مقررات کیفری، نظام بازرسی و مجوزها در قانون	
مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و	
بهداشتی.....	۱۲
فصل یکم: آسیب‌شناسی مقررات کیفری	
.....	۱۵
فصل دوم: آسیب‌شناسی نظام نظارت بر بهداشت	
غذایی.....	۲۰
فصل سوم: آسیب‌شناسی مقررات حاکم بر مجوزهای	
بهداشتی.....	۲۴
بخش سوم: مطالعه تطبیقی جرایم مربوط به غذا و نظارت بر بهداشت غذایی در حقوق	
خارجی.....	۳۶
فصل یکم: قانون غذای	
مالزی.....	۳۶
.....	۳۶
مبحث یکم: تعریف	
غذا.....	۳۶
.....	۳۶
مبحث دوم: جرایم و	
مجازات‌ها.....	۳۶
.....	۳۶
مبحث سوم: نظارت بر بهداشت	
غذایی.....	۳۹
.....	۳۹
فصل دوم: قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی	
آمریکا.....	۴۲
مبحث یکم: سابقه قانونگذاری فدرال در مورد	
غذا.....	۴۲
مبحث دوم: سابقه تاریخی و ساختار اداره غذا و دارو FDA	
.....	۴۴
مبحث سوم: تعریف غذا	
.....	۴۵
.....	۴۵
مبحث چهارم: جرایم و مجازات	
ها.....	۴۵
.....	۴۵
مبحث پنجم: نظارت بر بهداشت	
غذایی.....	۴۶
.....	۴۶

فصل سوم: قانون غذاي

فنلاند.....

۵۰.....

پیوست‌ها:

پیوست ۱- پیش‌نویس قانون

غذا.....

۵۳....

پیوست ۲- جدول نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه

غذا..... ۶۵.....

پیوست ۳- قانون نمونه غذا (سازمان جهانی خواربار/ سازمان جهانی

بهداشت).....

۹۲.....

پیوست ۴- قانون غذا- مالزی ۱۹۸۳

..... ۱۰۳.....

پیوست ۵- مقررات و اصول حاکم بر سلامت غذا و مرجع سلامتی غذا

اروپایی..... ۱۱۹.....

مقدمه

در طول تاریخ هیچ مسئله‌ای مانند مسئله غذا و چگونگی تأمین آن که برای بقا انسان يك نیاز مبرم بوم شناختی است سبب تحريك و انگیزش انسان به تلاش و ابتکار و نوآوری نبوده‌است. افزایش جمعیت بعد از انقلاب صنعتی به این تلاش و نوآوری ابعاد وسیع‌تری داد. اکنون تأمین شرایط تغذیه سالم برای جامعه، مهم‌ترین نگرانی و دغدغه دولت‌هاست، زیرا در صورت ناتوانی دولت در تأمین غذای سالم و کافی، جامعه با فاجعه دردناک گرسنگی روبرو می‌شود فاجعه‌ای که مولد بسیاری از ناهنجاری‌های اجتماعی است.^۱

ضرورت تأمین مواد غذایی سالم و کافی برای جامعه چنان برای دولت‌ها مسلم و پذیرفته‌شده‌است که حتی در نظام‌های تابع بازار نیز کنترل و نظارت بر فرآیند تأمین غذا برای مردم بدون تردید و ایرادی مورد قبول قرار می‌گیرد و هر کشوری با وجود تفاوت در ساختارها، برای نظارت بر فرآیند تأمین مواد غذایی اعم از مواد اولیه غذایی و مواد غذایی فرآوری‌شده مقرراتی وضع کرده و نهادهایی پیش‌بینی نموده‌است. در اثر این ضرورت مفهومی به نام "امنیت غذایی" خلق شده‌است که نه تنها از سوی فعالان صنعت غذا بلکه توسط نظریه پردازان علوم اجتماعی و امنیت ملی نیز مورد استفاده و تأکید قرار می‌گیرد.

^۱ - صلاح‌الدین هلاتی، ارتباط تنگاتنگ و خطرناک فرهنگ اقتصاد و نظام‌های غذایی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، تابستان و پاییز ۱۳۸۰، ص ۶۱۶

بخش یکم: کلیات

در این بخش ابتدا امنیت غذایی و مؤلفه‌های آن و سپس ضرورت اصلاح قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و نیز روش تحقیق بررسی خواهد شد.

فصل یکم: امنیت غذایی، ضرورت و مؤلفه‌های آن

در این فصل ابتدا امنیت غذایی و ضرورت آن و سپس مؤلفه‌های امنیت غذایی بررسی می‌شود.

مبحث یکم: امنیت غذایی و ضرورت آن

یکی از اهداف اصلی سیاست‌های توسعه در جوامع مختلف ایجاد امنیت غذایی است، دسترسی به مواد غذایی کافی و سلامت تغذیه‌ای از محورهای اصلی توسعه و زیرساخت پرورش و توسعه منابع انسانی کارآمد محسوب می‌شود. نقش تغذیه در سلامت، افزایش کارایی و توسعه اقتصادی با پژوهش‌های گسترده در سطح جهان بویژه در دو دهه اخیر مورد اثبات شده است. نظر به این که دسترسی به غذای کافی و سالم از حقوق اولیه انسان است دولت‌ها مکلف به تأمین "امنیت غذایی" هستند.^۱ امنیت غذایی یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های امنیت ملی محسوب می‌شود و بنیان یک جامعه توسعه‌یافته و عنصر اصلی سلامت فکری، روانی و جسمی اعضای آن است.^۲ چنانچه امنیت غذایی جامعه به عنوان یک سیاست امنیت ملی قلمداد شود که کمیت و کیفیت آن سطح امنیت ملی در هر کشور را تعیین می‌کند، عرضه بهینه سطح مطلوبی از امنیت ملی مستلزم تدارک سطح بهینه امنیت غذایی است.^۳ با برجسته‌شدن مفهوم توسعه انسانی در سطح جهان، مفهوم "امنیت غذایی" اهمیت افزون‌تری یافته است، تحت تأثیر فعالیت‌های سازمان ملل، نهادهای بین‌المللی فعال در صنعت غذا و کشورهای توسعه‌یافته، کشورهای اسلامی عضو کنفرانس اسلامی نیز که در توسعه انسانی سطح متوسط یا پایین دارند، "امنیت غذایی" را مورد توجه جدی قرار داده و با استفاده از راهکارهای مختلف در صدد توسعه "امنیت غذایی" کشور خود هستند.^۴

بی‌تردید یکی از پیش‌زمینه‌های دستیابی به امنیت غذا، اصلاح قوانین و مقررات حاکم بر تولید و عرضه مواد غذایی اعم از مواد اولیه غذایی و مواد غذایی فرآوری شده است، چنانچه مقررات در این حوزه جامع و کامل نباشد تحقق مؤلفه‌های "امنیت غذایی" به

^۱ - همان، ص ۱۳۴

^۲ - فرهاد رهبر و علی مبینی دهکردی، رویکردی نو به راهبرد امنیت غذایی (از منظر عرضه با ثبات مواد غذایی)، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، شماره ۱۴، زمستان ۸۳، ص ۲

^۳ - همان، ص ۲

^۴ - صادق بختیاری و زهرا حق، بررسی امنیت اقتصادی و توسعه انسانی در کشورهای اسلامی، مجله اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال یازدهم، شماره ۴۳ و ۴۴، پاییز و زمستان ۱۳۸۲، ص ۲۲

سختی امکان پذیر می گردد، زیرا نقص مقررات یا تأمین غذای کافی را مشکل می کند یا سلامت مواد غذایی را در معرض تهدید قرار می دهد.

برای امنیت غذایی تعریف های مختلفی ارائه شده است که بررسی تاریخی آنها نمایانگر تحول و تکامل نگرش بین المللی به این مفهوم است:

سازمان ملل متحد در سال ۱۹۷۵ میلادی "امنیت غذایی را به شرح زیر تعریف کرد: "امنیت غذایی" عبارت است از عرضه مستمر کالاهای غذایی اصلی در سطح جهانی به منظور بهبود مستمر مصرف غذا و از بین بردن اثرات نامطلوب نوسانات قیمت غذا" در سال ۱۹۸۴ میلادی سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (FAO) امنیت غذایی را چنین تعریف کرد: "امنیت غذایی یعنی اطمینان از این که همه مردم در همه اوقات به غذاهای اصلی مورد نیاز خویش دسترسی فیزیکی و اقتصادی داشته باشند."^۱

بانک جهانی در سال ۱۹۸۶ میلادی تعریف زیر را برای امنیت غذایی ارائه کرد: "دسترسی همه مردم در تمام اوقات به غذای کافی و سالم برای بهره مندی از یک زندگی خوب و فعال" این تعریف در کنفرانس بین المللی تغذیه در سال ۱۹۹۳ میلادی به عنوان تعریفی کاربردی مورد تأیید و تأکید شرکت کنندگان در کنفرانس قرار گرفت.^۲

سرانجام در سال ۱۹۹۶ میلادی اجلاس جهانی غذا کامل ترین تعریف را برای امنیت غذایی به شرح زیر ارائه کرد: "امنیت غذایی زمانی وجود دارد که همه مردم هر زمان به غذای کافی، سالم و مغذی دسترسی فیزیکی و اقتصادی داشته باشند و غذای قابل دسترسی نیازهای یک رژیم تغذیه ای سازگار با ترجیحات آنها را برای یک زندگی سالم و پرنشاط برآورده کند."^۳

مبحث دوم: مؤلفه های امنیت غذایی

شاخص های تعیین کننده امنیت غذایی عبارتند از:

- ۱- وجود مواد غذایی^۴
- ۲- دسترسی به مواد غذایی^۵
- ۳- استفاده از مواد غذایی^۶

الف) وجود مواد غذایی:

مهم ترین شاخص امنیت غذایی وجود مواد غذایی است، ابتدا باید مواد غذایی در کشور موجود باشد تا پس از دسترسی به آن یا استفاده از مواد غذایی به عنوان شاخص های بعدی سخن به میان آورد، وجود مواد غذایی منوط به تولید آن است. معمولاً کشورها ترجیح می دهند با توجه به سیاست های کلان اقتصادی خود و در نظر گرفتن فرهنگ تغذیه مردم مواد غذایی را در داخل مرزهای خود تولید کنند، با وجود این همیشه واردات مواد غذایی (حداقل در سطح مواد غذایی اولیه) برای دولت ها امری اجتناب ناپذیر است.

با توجه به تأثیر سطح امنیت غذایی بر سطح امنیت ملی کشور، تولید داخلی مواد غذایی باید جزء اولویتهای اصلی دولت ها در زمینه توسعه تولیدات داخلی باشد. چنانچه تولید مواد غذایی همسو با رشد جمعیت افزایش پیدا نکند، تولید سرانه مواد غذایی کاهش می یابد، در این صورت تقاضای فزاینده برای مواد غذایی باید از طریق افزایش واردات و کاهش صادرات یا با استفاده از هر دو سیاست پاسخ داده شود.

^۱ - صادق بختیاری و زهرا حق، همان، ص ۲۳

^۲ - فرهاد خداداد کاشی و خلیل صدیقی، برآورد سطح امنیت غذایی خانوارهای ایرانی بر اساس شاخص AHFSI، مجله اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره ۴۸، زمستان ۸۳، ص ۱۵۸

^۳ - علی مبینی دهکردی، رویکردی نو به انتخاب بهترین گزینه راهبردی امنیت غذایی جمهوری اسلامی ایران، مجله اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال سیزدهم، شماره ۵۱، پاییز ۸۴، ص ۱۷

^۴ - Food Availability

^۵ - Food Access

^۶ - Food Utilization

گرچه افزایش واردات مواد غذایی وابستگی بیشتر به منابع خارجی را به دنبال دارد و علاوه بر داشتن بار مالی ممکن است مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی را در پی داشته باشد. که از جمله می‌توان به تأثیر نوسان‌های قیمت‌های جهانی بر بازار داخلی اشاره کرد که در مواردی سبب کاهش سطح تولید در کشور واردکننده می‌شود، هیچ کشوری نمی‌تواند خود را بی‌نیاز از واردات مواد غذایی بداند.

در اقتصاد تولید به فعالیتی گفته می‌شود که با نظارت و مدیریت یک واحد نهادی عواملی از جمله نیروی کار، سرمایه و غیره را به کالا و خدمات تبدیل کند.

توسعه اقتصادی در گرو رشد مستمر "تولید ناخالص داخلی" و تغییرات ساختاری سهم بخش‌های عمده اقتصادی در تولید ملی است، رشد تولید اولین گام برای اعمال تغییرات و دگرگونی‌های ساختاری در اقتصاد کشور و پیش‌زمینه توسعه اقتصادی است. در نظریات اقتصادی موارد مداخله دولت در فعالیت بنگاه‌های اقتصادی از طریق وضع مقررات اجرایی به سه مورد: شکست بازار، انحصار طبیعی و توزیع عادلانه ثروت محدود می‌شود. به بیان دیگر نظارت دولت بر اقتصاد از طریق وضع مقررات در سه وضعیت شکست بازار، انحصار طبیعی و ناعادلانه بودن توزیع ثروت مجاز قلمداد شده است.^۱

شکست بازار وضعیتی است که در آن ساز و کار رقابتی بازار نمی‌تواند منابع را به صورت بهینه تخصیص دهد. در این صورت دولت به منظور تخصیص بهینه منابع و اصلاح نظام تخصیص، از طریق در دست گرفتن تولید، توزیع، قیمت‌گذاری اجباری، پرداخت سوبسید و دریافت مالیات، در نحوه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی مداخله می‌کند.^۲

انحصار طبیعی وضعیتی از بازار است که در آن یک بنگاه به دلیل نزولی بودن هزینه متوسط، می‌تواند کالا یا خدمت را به قیمتی عرضه کند که بنگاه دیگری با آن قیمت قادر به ورود یا ادامه فعالیت در بازار نباشد.^۳

در شرایط انحصار طبیعی بنگاه جدیدی نمی‌تواند با بنگاه دیگری رقابت کند که قبلاً در تولید کالا یا ارائه خدمات مورد نظر فعالیت خود را آغاز کرده است، زیرا همواره هزینه تولید کالا یا ارائه خدمت برای او بالاتر از بنگاهی است که فعالیت خود را پیش‌تر شروع کرده است.

به عقیده صاحب‌نظران اقتصادی در شرایط انحصار طبیعی سطح رفاه جامعه در مقایسه با وضعیت رقابتی بازار پایین‌تر است.

توزیع عادلانه ثروت توجیه دیگریست که برای مداخله دولت در بازار ارایه می‌شود، زیرا ساز و کار بازار فاقد راه‌حل مؤثر برای کاهش فاصله درآمدی اشخاص و توزیع عادلانه ثروت است. در این که آیا رفع مشکلات سه‌گانه فوق توجیه قانع‌کننده‌ای برای مداخله دولت در بازار است یا نه اختلاف‌نظرها بسیار است. ولی آنچه بر آن اتفاق نظر وجود دارد این است که وضع مقررات اقتصادی و تعیین شرایط دست و پاگیر برای فعالیت اقتصادی در حوزه‌های مختلف هزینه‌های بنگاه‌های اقتصادی را (حداقل در کوتاه مدت) افزایش می‌دهد و مانع تنوع کالاها و خدمات در بازار است.^۴

افزایش حجم مقررات حاکم بر فعالیت‌های اقتصادی زمینه برای بروز و رشد فساد اداری را نیز فراهم می‌کند، مطالعات نشان می‌دهد که میان حجم قوانین و مقررات حاکم بر فعالیت‌های اقتصادی و میزان فساد اداری در نظام‌های مختلف، رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد، به نحوی که عده‌ای از صاحب‌نظران مانند هانتینگون معتقد به نظریه کارآمدی فساد در جوامع در حال توسعه هستند که معمولاً در آن‌ها حجم وسیعی از مقررات و ضوابط فعالیت بنگاه‌های اقتصادی را تحت سیطره خود قرار داده است، از نظر آن‌ها مقابله با فساد اداری در کشورهایی تورم مقررات عرصه را برای نوآوری فعالان

۱ - فتح‌الله تار، استفاده از مقررات زدایی در رفع موانع تولید، مجلس و پژوهش، شماره ۵۲ ص ۱۲

۲ - همان ص ۱۲

۳ - بند ۱۳ ماده یک قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

۴ - همان، ص ۱۳

اقتصادی تنگ کرده است، امکان ادامه فعالیت را به طور کامل از بنگاه‌های اقتصادی سلب می‌کند.

نتایج مطالعات مختلف نشان داد که کاستن از حجم مقررات حاکم بر فعالیت‌های اقتصادی تأثیر مثبت قابل توجهی بر رشد تولید و درآمد ناخالص ملی و کاهش هزینه‌های فعالیت اقتصادی دارد، که همگی در نهایت سبب کاهش قیمت کالاها و خدمات در بازار می‌شوند.^۱ بر پایه این نتایج در کنار سیاست "خصوصی‌سازی"^۲ نهضت و سیاستی شکل گرفت به نام "مقررات‌زدایی"^۳

طرفداران این سیاست اثر مثبت مقررات‌زدایی بر رشد صنایع در بخش‌های مختلف و به تبع آن توسعه اقتصادی را با مطالعات و یافته‌های تجربی ثابت کرده‌اند.

بر اساس نتایج یکی از این پژوهش‌ها که در سال ۲۰۰۵ میلادی انجام شده است، رشد بالای ۹ درصد چین با دلیل اعمال سیاست مقررات‌زدایی در بخش بزرگی از صنایع بوده است و اعمال محدود این سیاست در بخش‌های نفت، برق و حمل و نقل مانع رشد این بخش‌ها در مقایسه با صنایع دیگر بوده است.^۴

هر چند ضرورت مقررات‌زدایی جهت فراهم کردن زمینه برای افزایش نرخ رشد اقتصادی کشور در قانون برنامه‌های چهارگانه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران متجلی شده است، با تصویب قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲۵، قانونگذار ایرانی به طور رسمی بر لزوم تبعیت از "سیاست مقررات‌زدایی" جهت دست‌یافتن به رشد اقتصادی مطلوب مهر تأیید زد.

ماده ۷ این قانون مقرر می‌دارد: "به منظور تسهیل و تسریع در امر سرمایه‌گذاری و صدور مجوز فعالیت‌های اقتصادی برای بخش‌های غیردولتی در قلمروهای مجاز، دستگاه‌های دولتی موضوع ماده ۸۶ این قانون، شوراهای اسلامی شهر، شهرداری‌ها و مجامع و اتحادیه‌های صنفی موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند تا کلیه مقررات ناظر بر صدور پروانه‌ها و مجوزهای سرمایه‌گذاری و کسب و کار با رویکرد حذف مجوزهای غیرضروری، تسهیل شرایط دریافت مجوزها و شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به گونه‌ای اصلاح، تهیه و تدوین شود که پاسخ متقاضی حداکثر ظرف ده روز از تاریخ ثبت درخواست توسط مرجع ذی‌ربط کتباً داده شود..."

برای رسیدگی به اعتراض سرمایه‌گذار به تصمیمات و اقدامات مراجع دولتی و غیردولتی که تصمیم یا عملکرد آنها برخلاف تکالیف مقرر در ماده ۷ قانون است، به موجب تبصره دوم این ماده نهادی به نام ستاد سرمایه‌گذاری ایجاد شده است.

مطابق تبصره چهارم ماده ۷ قانون رئیس جمهور مکلف شده است هیأتی را مأمور نظارت بر مقررات‌زدایی و تسهیل شرایط صدور مجوزها و پروانه‌های فعالیت‌های اقتصادی نماید. این هیأت مکلف است برای مواردی که تحقق این اهداف محتاج به تغییر قوانین است، لوایح مورد نظر را تهیه و به دولت تقدیم کند.

چنان که بیان شد "مقررات‌زدایی" در کلیه فعالیت‌های اقتصادی لازمی رشد صنایع است. بدیهی است در برخی حوزه‌های فعالیت اقتصادی از جمله حوزه سلامت که غذا و دارو بخشی از آن است، سیاست مقررات‌زدایی باید با احتیاط و پس از بررسی کامل جوانب موضوع صورت گیرد، ولی نمی‌توان این حوزه‌ها را به طور کلی از شمول سیاست مذکور خارج کرد، متأسفانه تبصره ۲ بند ج ماده ۲ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با عباراتی نه چندان گویا و صریح "بخش سلامت" را به طور کلی از شمول قانون مذکور از جمله سیاست مندرج

۱ - همان، ص ۱۶

۲ - Privatization

۳ - Deregulation

۴ - همان، ص ۱۷

در ماده ۷ آن خارج کرده است. این تبصره مقرر می‌دارد: "فعالیت‌های حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ مشمول این قانون نیست و هر گونه توسعه توسط بخش‌های دولتی و غیردولتی و همچنین هر گونه واگذاری به بخش غیردولتی در این حوزه‌ها مطابق لایحه‌ای خواهد بود که ظرف یک سال از ابلاغ این قانون به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد."

بر پایه تجارب سایر دولت‌ها که مسیر توسعه را با سرعت و موفقیت پیموده‌اند، اعمال سیاست مقررات‌زدایی و کاهش حجم مقررات حاکم بر فعالیت اقتصادی و حذف برخی مجوزهای غیرضروری از عوامل اصلی توسعه صنایع در بخش‌های مختلف است. در بسیاری از موارد راه‌حل مشکلات موجود حذف مقررات و مجوزهای دست و پاگیر است که علاوه بر ایجاد مانع برای فعالیت بنگاه‌ها هزینه‌های نظارت را نیز برای دولت افزایش می‌دهد.

رشد اقتصادی در صورتی پایدار و زمینه‌ساز افزایش رفاه اجتماعی است که متوازن باشد یعنی رشد متوازن صنایع در بخش‌های مختلف توسعه پایدار اقتصادی را تضمین می‌کند، مقررات‌زدایی جزئی به این معنا که این سیاست صرفاً به بخش‌های خاصی از اقتصاد محدود گردد و برخی بخش‌ها به طور کامل از شمول آن مستثنی گردند نمی‌تواند تضمین‌کننده رشد پایدار و همه‌جانبه اقتصادی باشد.

ب) دسترسی به غذای سالم:

در تعریف بانک جهانی و اجلاس جهانی غذا "دسترسی به غذای سالم" عنصر اصلی امنیت غذایی است. اجلاس جهانی غذا در تعریف ارائه شده دسترسی را به دو نوع دسترسی فیزیکی و دسترسی اقتصادی تقسیم کرده است. جهت دسترسی فیزیکی اشخاص باید با شبکه‌ای توزیع غذا در محل زندگی خود ارتباط نزدیک و سهل داشته باشند و دسترسی اقتصادی نیز زمانی تأمین می‌شود که درآمد شخص به اندازه‌ای باشد که بدون تحمیل فشار زیاد تأمین غذای سالم لازم را میسر سازد، فراهم کردن امکان و زمینه دسترسی اقتصادی به غذای سالم منوط به افزایش سطح درآمد اشخاص که امریست مربوط به سیاست‌گذاری‌های کلان اقتصادی، نمی‌توان این معضل را در چارچوب مقررات حاکم بر تولید و عرضه مواد غذایی برطرف نمود، ولی قانون غذا باید شرایط دسترسی فیزیکی به غذای سالم را پیش‌بینی کند، این قانون باید مانع عرضه و فروش مواد غذایی ناسالم یا غیربهداشتی گردد تا دسترسی فیزیکی به غذای سالم با مانع مواجه نشود.

ج) استفاده از مواد غذایی:

سبک تغذیه، بازتاب طبیعی اوامر و نواهی مذهبی، فرهنگی، فلسفی و حتی اخلاقی حاکم بر جامعه است، به عقیده نظریه‌پردازان فرهنگ تغذیه، تفاوت نظام غذایی کشورهای مسلمان آسیایی یا آفریقایی با مسیحیان اروپا و آمریکا صرفاً از اختلافات جغرافیایی و بوم‌شناختی ناشی نمی‌شود، بلکه عامل اصلی تأثیرگذار پیروی ساکنان این دو بوم از دو آیین و فرهنگ اسلام و مسیحیت است، گرچه نظام‌های حیاتی اصیل این کشورها از نظر طبیعی به یکدیگر شباهت دارند، تفاوت آیین‌های دینی و اخلاقی مورد تبعیت مردمان هر یک از آنها سبب تفاوت‌های چشمگیر در سبک تغذیه شده است، از این رو می‌توان گفت نظام غذایی در هر کشوری مبنایی فرهنگی دارد، باورهای مذهبی و قواعد اخلاقی حاکم بر جامعه در کنار سایر عوامل رژیم غذایی هر جامعه را شکل می‌دهد، تردیدی نیست که با توجه به تأثیر اثبات‌شده فرهنگ بر نوع تغذیه در هر طرحی که برای توسعه صنایع و فرآورده‌های غذایی ارائه می‌شود، در نظر گرفتن فرهنگ تغذیه کشور اجتناب‌ناپذیر است.^۱

^۱ - صلاح‌الدین علاتی، ارتباط تنگاتنگ و خطرناک فرهنگ، اقتصاد و نظام‌های غذایی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، تابستان و پاییز ۱۳۸۰، ص ۲۱۶

چنان‌که بیان شد، سومین مؤلفه تعیین‌کننده امنیت غذایی، استفاده از مواد غذایی است، ممکن است مواد غذایی در کشور موجود و قابل دسترسی فیزیکی و اقتصادی باشد، ولی به دلیل ناهماهنگی مواد غذایی موجود و در دسترس با فرهنگ تغذیه عمومی، مردم از آن استفاده نکنند، در این وضعیت نیز امنیت غذایی در معرض خطر قرار می‌گیرد.

قانون غذا باید این مؤلفه را نیز مد نظر قرار دهد، یعنی قانون باید حامی فرهنگ تغذیه کشور باشد و مانع تولید یا عرضه آن دسته از مواد غذایی شود که قواعد فرهنگی تغذیه که اکثریت جامعه مصرف آن را تأیید نمی‌کند.

فصل دوم: ضرورت اصلاح قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

گرچه تأمین امنیت غذایی مستلزم اقداماتی بسیار فراتر از اصلاح مقررات حاکم بر تولید و عرضه مواد غذایی است، اصلاح این مقررات بویژه قانون اصلی حاکم بر این حوزه یعنی قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی (۱۳۴۶) گام اولیه لازم برای دستیابی به سطح مطلوبی از امنیت غذایی در کشور است. با در نظر گرفتن مؤلفه‌های امنیت غذایی به نظر می‌رسد این قانون در ارتباط با هر ۳ شاخص پیش‌گفته دارای نقایصی است که باید اصلاح گردد.

الف) چنان‌که بیان شد "وجود مواد غذایی سالم و کافی در کشور" به عنوان یکی از شاخص‌های تعیین‌کننده امنیت غذایی مستلزم اولویت‌دادن به تولید مواد غذایی در داخل و تسهیل روند سرمایه‌گذاری در صنایع تولید مواد غذایی است. مطابق دیدگاه‌های موجود، کاستن از حجم مقررات و مجوزهایی که برای سرمایه‌گذاری و تولید لازم است تأثیر غیرقابل انکاری بر توسعه حجم سرمایه‌گذاری و افزایش تولید دارد، از طرف دیگر نظارت بدون ضابطه و فاقد چارچوب‌های قانونی دقیق و روشن از عوامل دلسردی سرمایه‌گذاران نسبت به سرمایه‌گذاری در کشور محسوب می‌شود. بنابراین افزایش نرخ تولید مواد غذایی در کشور مستلزم رشد نرخ سرمایه‌گذاری در این صنعت است و رشد نرخ سرمایه‌گذاری نیز منوط است به "مقررات‌زدایی" و "شفاف‌سازی و ضابطه‌مندتر کردن" شرایط نظارت دولتی بر فعالان صنعت غذا.

قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی به ضرورت تسهیل روند سرمایه‌گذاری و تولید مواد غذایی در کشور را به صورت جدی مدنظر قرار نداده‌است و از این منظر باید مورد آسیب‌شناسی قرارگیرد و پس از آن اصلاح شود.

ب) فراهم کردن زمینه دسترسی فیزیکی مردم به غذای سالم و کافی با ایجاد شبکه‌ی کارآمدی برای توزیع مواد غذایی سالم در کشور امکان‌پذیر است، نقش فروشندگان و توزیع‌کنندگان مواد غذایی در تأمین امنیت غذایی جامعه کمتر از تولیدکنندگان نیست و هر کدام از آنها بر یکی از مؤلفه‌های امنیت غذایی تأثیرگذارند، سلامت و کارایی شبکه توزیع مواد غذایی مانند شبکه تولید آن به افزایش حجم سرمایه‌گذاری در این حوزه و نظارت شفاف و ضابطه‌مند بر فعالیت توزیع‌کنندگان وابسته است. قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی از منظر تسهیل روند دسترسی به مواد غذایی نیز نیازمند آسیب‌شناسی و اصلاح است.

ج) فرهنگ غذایی هر کشور با آیین دینی و قواعد اخلاقی حاکم بر آن بستگی تام دارد، مواد غذایی موجود و قابل دسترسی، در صورتی توسط عموم مورد استفاده قرار می‌گیرد که مصرف آن با فرهنگ غذایی اکثریت مغایرت نداشته‌باشد. قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی با توجه به زمان تصویب آن اکنون نمی‌تواند منعکس‌کننده فرهنگ غذایی کشور باشد، انعکاس فرهنگ غذایی کشور در مهم‌ترین

قانون حاکم بر تولید و توزیع مواد غذایی حاکی از احترام قانونگذار به فرهنگ بومی و دغدغه او برای تأمین امنیت غذایی کشور است.
در تقسیم‌بندی کلی احکام پیش‌بینی‌شده در قوانین غذا را به سه بخش کلی می‌توان تقسیم کرد:

- ۱- مقررات کیفی
- ۲- مقررات حاکم بر نظارت بر بهداشت غذایی
- ۳- مقررات حاکم بر مجوزهای بهداشتی

در بخش مقررات کیفی که بخش مهمی از قانون غذا را تشکیل می‌دهد، به منظور پیش‌گیری از وقوع فعل یا ترك فعل‌های فعل امنیت غذایی برای این قبیل افعال و ترك فعل‌ها مجازات تعیین می‌شود، با وجود تأکیدهای فراوان بر عدم اتکاء به پیش‌گیری کیفی جهت مقابله با تخلفات در روابط اجتماعی و اقتصادی هنوز پیش‌گیری از تخلفات با جرم‌انگاری بویژه در جوامع در حال توسعه شیوهی غالب پیش‌گیری است. در قوانین غذا با توجه به اهمیت امنیت غذایی برای دولت‌ها استفاده از این روش چشم‌گیرتر است. این وضعیت در قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی ایران نیز ملاحظه می‌شود، قانون مذکور برخلاف رویه رایج در تدوین سایر قوانین که مقررات کیفی را در بخش پایانی قانون پیش‌بینی می‌کنند با مقررات کیفی آغاز شده است.

با بررسی آسیب‌شناختی بخش مقررات کیفی قانون مذکور، معلوم می‌شود که این بخش باید با لحاظ مؤلفه‌های امنیت غذایی و در جهت تسهیل شرایط دستیابی به این امنیت در کشور، مورد بازبینی و اصلاح قرارگیرد.

تحقیقات انجام‌شده توسط نهادهای بین‌المللی مانند بانک جهانی نشان می‌دهد که یکی از موانع توسعه سرمایه‌گذاری و رونق کسب و کار در کشورهای در حال توسعه مقررات ناکارآمد و غیرضروری در ارتباط با بازرسی سرمایه‌گذاری و بنگاه اقتصادی و مجوزهای لازم برای تأسیس و بهره‌برداری از این بنگاه‌هاست، بدون تردید با توجه به رابطه فعالیت اقتصادی در صنعت غذا با بهداشت و سلامت عمومی جامعه نظارت دولت بر نحوه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی در این حوزه ضرورتی انکارناپذیر است، ولی توجه به تسهیل روند سرمایه‌گذاری از طریق شفاف و ضابطه‌مند کردن، مراحل اخذ مجوز برای شروع فعالیت اقتصادی در این حوزه و استمرار آن را نمی‌توان به بهانه حمایت از بهداشت و سلامت عمومی نادیده گرفت. شدت عمل نهادهای دولتی در صدور مجوز فعالیت و بازرسی و نظارت بنگاه‌های تولید و توزیع مواد غذایی ممکن است در کوتاه مدت با توجیه‌هایی مثل ضرورت حفظ بهداشت عمومی قابل پذیرش به نظر آید، در بلند مدت با تضعیف صنعت غذا، وابستگی کشور به منابع خارجی را به دنبال خواهد داشت، آسیبی که به دلیل وابستگی به خارج در تأمین مواد غذایی به کشور وارد می‌شود، اگر از به مخاطره‌افتادن بهداشت عمومی پیش‌تر نباشد، بی‌تردید کمتر نخواهد بود.

فصل سوم: اهداف و روش تحقیق

هدف اصلی از انجام تحقیق حاضر، تدوین پیش‌نویس لایحه غذا است، چنان‌که در مقدمه به اختصار اشاره شد، در بخش دوم به تفصیل بیان خواهد شد. قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی در هر ۳ حوزهی مقررات کیفی، نظارت بر بهداشت غذایی و مجوزهای بهداشتی به بازنگری و اصلاح نیاز دارد، ضرورت اصلاح این قانون نه تنها با بررسی تحلیلی و مقایسه تطبیقی آن با قوانین خارجی آشکار می‌گردد، بلکه مورد تأکید فعالان صنعت غذا است. به گونه‌ای که تا کنون تلاش‌های نافرجامی نیز برای تدوین پیش‌نویس لایحه غذا به ابتکار اتحادیه‌های صنفی صنعت غذا انجام‌شده که به دلیل عدم استفاده از مطالعات تطبیقی در تدوین آن‌ها، نتیجه رضایت‌بخشی حاصل نشده است، رویکرد ملی در تدوین مواد پیش‌نویس لایحه غذا

تسهیل و توسعه روند سرمایه‌گذاری در صنعت غذا با لحاظ بهداشت و سلامت غذایی کشور است:

- ۱- در تنظیم مقررات کیفری پیش‌نویس لایحه، تلاش شده‌است در کنار پیش‌گیری کیفری سایر شیوه‌های پیش‌گیری نیز مد نظر قرار گیرد. در جرم انگاری نیز ضمن توجه به فرهنگ تغذیه کشور، تناسب بین جرم و مجازات جهت ایجاد توان بازدارندگی بیشتر در مجازات‌ها، به نحو شایسته لحاظ شده‌است.
- ۲- برای تسهیل و توسعه روند سرمایه‌گذاری در صنعت غذا پرنشاط‌تر کردن فضای کسب و کار در این حوزه، مقررات نظارتی قانون (۱۳۴۶) مورد بازنگری اساسی قرار گرفته‌است. ضوابط صدور مجوزها شفاف‌تر شده‌اند و در راستای سیاست مقررات‌زدایی که مورد تأیید و تأکید دولت است، ضمن حذف مجوزهای غیرضروری، شرایط و مهلت تصمیم‌گیری نهادهای ذی‌ربط در خصوص درخواست صدور مجوز به طور صریح تعیین شده‌است.

با توجه به اهمیت بازرسی بهداشت غذایی، برخلاف قانون (۱۳۴۶) که هیچ حکم صریح و مشخصی در ارتباط با شرایط، اختیارات و تکالیف بازرسان ندارد، همسو با رویکرد سایر کشورها یک بخش مستقل در پیش‌نویس به بازرسان بهداشت غذایی اختصاص یافته‌است. در تدوین مقررات این بخش دو ضرورت حمایت از فعالان صنعت غذا در قبال بازرسی‌های بی‌ضابطه که مخل فعالیت اقتصادی است و تضمین بهداشت و امنیت غذایی جامعه توأماً مد نظر بوده‌است.

اطلاعات لازم برای آسیب‌شناسی قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، از طریق مصاحبه با فعالان صنعت غذا و مطالعه قوانین خارجی گردآوری شده‌اند، برای مطالعه تطبیقی قانون غذای مالزی (۱۹۸۳)، قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا، دستورالعمل شماره ۱۷۸/۲۰۰۲ شورای اروپایی با عنوان "مقررات و اصول حاکم بر سلامت غذا و مرجع سلامتی غذای اروپایی" و قانون نمونه غذا که توسط سازمان جهانی خواربار (FAO) و سازمان جهانی بهداشت (WHO) تدوین شده، مورد استفاده قرار گرفته‌اند. قانون مالزی به منظور استفاده از تجارب یک کشور اسلامی در قانونگذاری برای صنعت غذا، انتخاب شد. قانون آمریکا و دستورالعمل اتحادیه اروپایی نیز برای بهره‌گیری از تجارب کشورهای توسعه‌یافته در این صنعت مورد مطالعه قرار گرفتند.

پیشنهادهای سازمان جهانی خواربار و سازمان جهانی بهداشت به عنوان دو نهاد مهم بین‌المللی مرتبط با صنعت غذا در قالب "قانون نمونه غذا" به قانونگذاران کشورها، جهت تصویب و اجرا، ارائه شده‌است. با توجه به اهمیت جایگاه دو نهاد بین‌المللی مذکور، قانون نمونه پیشنهادی آنها نیز در تنظیم مواد پیش‌نویس مد نظر قرار گرفته‌است.

بخش دوم: بررسی آسیب‌شناختی مقررات کیفری، نظام بازرسی و مجوزها در قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

در ایران قانونگذاری در مورد شرایط فعالیت در صنعت غذا و نظارت بر فعالان این عرضه سابقه‌ای دیرینه دارد. قانون سازمان وزارت بهداشتی مصوب ۱۳۲۴ یکی از اهداف سازمانی این وزارتخانه را نظارت بر فعالیت در صنعت غذا می‌داند و به موجب آن

اداره‌ای، زیر نظر اداره کل فنی وزارتخانه به نام "اداره دارویی نظارت در ادویه مخدره و جلوگیری از تقلبات در اغذیه و دارو" تأسیس شده‌است. اولین قانون ایرانی که به شرایط فعالیت در صنعت غذا به عنوان یکی از موضوعات اصلی پرداخته، قانون بهداشت شهری (۱۳۳۹) است، پس از تصویب این قانون، بر اساس شرایط زمان و به منظور حفظ سلامت غذایی جامعه و حمایت از مصرف‌کنندگان مواد غذایی قوانین متعدد دیگری به تصویب رسیده‌است. برای آرایه تصویری کلی از روند تحولات قانونگذاری ایران در مورد مواد غذایی بر اساس تاریخ تصویب به قوانین اصلی یعنی قوانینی که موضوع اصلی یا یکی از موضوعات اصلی آنها صنعت غذا است، اشاره می‌شود. بدیهی است قوانینی که در آنها حکمی در خصوص صنعت غذا و مواد غذایی پیش‌بینی شده محدود به موارد مذکور نیست.

۱- قانون سازمان وزارت بهداری مصوب آذر ماه ۱۳۳۴

این قانون، ساختار و سازمان مرکزی وزارت بهداری را تعیین کرده‌است. به موجب ماده یک قانون، سازمان مرکزی وزارت بهداشت به شرح زیر است:

۱. حوزه وزارتی
۲. شورای عالی بهداشت
۳. بنگاه پاستور
۴. اداره کل امور اداری
۵. اداره کل بازرسی
۶. اداره کل فنی

قانون، وظایف و اختیارات هر یک از بخش‌های فوق را مشخص کرده‌است. مطابق ماده ۱۵ قانون، اداره کل فنی متشکل از ده اداره است که یکی از آنها اداره دارویی نظارت در ادویه مخدره و جلوگیری از تقلبات در اغذیه و دارو است. نظارت بر فعالیت در صنعت غذا از وظایف اداره نامبرده‌است.

۲- قانون بهداشت شهری مصوب ۱۳۳۹/۱۱/۲۹

این قانون، برای نظارت بر فعالیت اشخاص در امور پزشکی، دارویی و غذایی تصویب شده‌است.

به موجب ماده ۶ قانون کارخانه‌هایی که مواد خوراکی و آشامیدنی می‌سازند، ملزمند از وزارت بهداری مجوز بگیرند. برای متخلفین از حکم این ماده، حبس از دو تا شش ماه پیش‌بینی شده‌است. دادگاه می‌تواند ضمن حکم خود به درخواست وزارت بهداری دستور از بین بردن کارخانه را نیز صادر کند.

ماده ۷ قانون شرایط نظارت وزارت بهداری بر بهداشت محیط و ابزارهای تولید مواد خوراکی و آشامیدنی را مورد حکم قرار داده‌است.

به موجب ماده ۸ قانون، رنگ‌هایی که در مواد خوراکی مورد استفاده قرار می‌گیرند باید از نوع مخصوص و مجازی باشند که فهرست آن از طرف وزارت بهداری آگهی می‌شود.

۳- قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۳۴/۲/۲۹

قانون فوق جهت تکمیل نواقص قانون بهداشت شهری (۱۳۳۹) تصویب شده‌است. هر چند قانون بهداشت شهری به موجب این قانون، صریحاً نسخ نشده‌است، ولی به نظر می‌رسد در برخی موارد، قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی به طور ضمنی ناسخ قانون بهداشت شهری است.

۴- قانون اجازه پرداخت حق‌السهم دولت ایران در برنامه غذایی جهانی مصوب ۱۳۴۷/۹/۱۰

به موجب این قانون، وزارت دارایی اجازه یافت که سهمیه تعهدشده دولت ایران در برنامه غذایی جهانی (P.F.W) را از محل درآمد عمومی کل کشور در سال ۴۷ پرداخت کند.

۵- قانون اجازه تأسیس مؤسسه خواربار و تغذیه ایران مصوب ۴۳/۱۰/۱۴

به موجب این قانون که در قالب ماده واحده تصویب شده است، به منظور تنظیم و بهبود تغذیه مردم کشور و تربیت افراد کارشناس و متخصص در امر تغذیه مؤسسه‌ای به نام مؤسسه خواربار و تغذیه ایران زیر نظر وزارت بهداری (بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) تشکیل شده است، اداره مؤسسه تابع مقررات اساسنامه آن است و بودجه آن ذیل بودجه وزارت بهداری در ردیف جداگانه در بودجه کل کشور منظور می‌شود.

۶- قانون تشکیل انستیتوی علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران مصوب ۲۵۳۵/۴/۱۵

به موجب این قانون مؤسسه‌ای به نام "انستیتو علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران" تشکیل شده است. مطابق ماده یک قانون، هدف از تشکیل مؤسسه عبارت است از "توسعه و تمرکز فعالیت‌های تحقیقاتی در امر تغذیه و صنایع غذایی و هماهنگ کردن آن با برنامه‌های پیشرفته جهانی، تنظیم خط‌مشی لازم و آرایه آن به منظور بهبود امر تغذیه همچنین تعلیم و تربیت کارشناسان در علوم تغذیه و صنایع و بهداشت و واریسی مواد غذایی"

مطابق ماده ۱۹ قانون، انستیتو علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران، جانشین انستیتو خواربار و تغذیه ایران شده و از تاریخ تصویب آن قانون اجازه تأسیس مؤسسه خواربار و تغذیه ایران و مقررات مربوط به آن و اساسنامه انستیتو خواربار و تغذیه ایران نسخ شده است.

۷- قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی مصوب ۱۳۴۶/۴/۲۲

قانون فوق مهم‌ترین قانون حاکم بر صنعت تولید و عرضه مواد غذایی است. در واقع هدف از تصویب این قانون، خارج کردن مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی از قانون مقررات امور پزشکی و دارویی بود. بنابراین برخی از احکام آن با مقررات قانون مقررات امور پزشکی و دارویی تعارض دارد و ناسخ ضمنی آنهاست. هدف از تدوین پیش‌نویس حاضر نیز در وهله اول اصلاح قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی است. این قانون پس از تصویب در سال ۱۳۴۶ سه بار اصلاح شده است.

۸- قانون اصلاح ماده ۲ مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و تبصره آن ۱۳۴۷/۸/۹

این قانون در قالب ماده واحده به منظور اصلاح ماده ۲ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی تصویب شده است، به موجب این ماده واحده به منظور افزایش میزان مجازات اعمال مجرمانه موضوع ماده یک قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، یک تبصره به ماده ۲ قانون الحاق شده است.

۹- قانون اصلاح بعضی از مواد قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

هدف از تصویب قانون مذکور نیز چنان‌که از عنوان آن پیداست اصلاح قانون (۱۳۴۶) است. یکی از اصلاحات بارز و جالب توجهی که این قانون در قانون (۱۳۴۶) ایجاد کرده است، ایجاد مسئولیت کیفری برای مدیران یا صاحبان مؤسسات ساخت و تهیه مواد غذایی است. تبصره ۲ این ماده واحده مقرر می‌دارد: در تمام موارد مذکور در این قانون هرگاه معلوم شود که مواد تقلبی با علم و اطلاع مدیر یا صاحب مؤسسه یا کارگاه

ساخت یا تهیه یا با مواد خارجی مخلوط شده است، اشخاص مذکور به همان مجازاتی که برای مباشر عمل مقرر است محکوم خواهند شد.

۱۰- قانون اصلاح ماده (۱۳) قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی مصوب ۷۹/۹/۱۳

این قانون به منظور اصلاح ماده (۱۳) قانون (۱۳۴۶) در ارتباط با نظارت بر بهداشت محل و ابزارهای فعالیت در صنعت غذا تصویب شده است. مهم‌ترین اصلاحات ایجاد شده به موجب این قانون عبارتند از:

- ۱- تخلف از مقررات بهداشتی راجع به بهداشت محل و ابزارهای فعالیت در صنعت غذا، جرم قلمداد شده و برای آن مجازات تعیین شده است.
- ۲- شکایت از تصمیمات و اقدامات ناظرین بهداشت محل و ابزارهای فعالیت در صنعت غذا صراحتاً مجاز قلمداد شده است.

۱۱- قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۴/۷/۹

با تصویب این قانون وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل شده است، مطابق ماده ۲ قانون پس از تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وزارت بهداشتی و بهزیستی منحل می‌شود و کلیه وظایف، اختیارات، کارکنان، اعتبارات و تعهدات آن به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انتقال می‌یابد. قانون در مورد ساختار سازمانی وزارتخانه و وظایف و اختیارات هر یک از بخش‌ها ساکت است.

۱۲- قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مصوب ۶۷/۲/۲

این قانون به منظور تعیین ساختار سازمانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تصویب شده است. به موجب ماده ۲ این قانون نهاد ناظر بر فعالیت در صنعت دارو و غذا از سطح اداره به معاونت وزارتخانه ارتقاء یافته است. یکی از معاونت‌های ده‌گانه حوزه مرکزی وزارتخانه معاونت دارو و غذا است.

۱۳- قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی مصوب ۱۳۶۷/۱۲/۲۳

این قانون از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام تصویب شده و مقررات فصل سوم آن با عنوان "تعزیرات تولید، توزیع و فروش مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی" به مواد غذایی مربوط است. با توجه به ماده ۴۴ قانون، مجازات‌های تعزیری مقرر در آن در کنار سایر ضمانت اجرای کیفری مقرر برای جرایم مربوط به مواد غذایی اعمال می‌شود. اعمال این قانون با سازمان تعزیرات حکومتی است. قانون هم در مورد واحدهای تولید مواد غذایی و هم در مورد واحدهای توزیع این مواد اعمال می‌شود. نکته قابل توجه در این قانون، تأکید بر لزوم حضور مسئول فنی در واحدهای تولید مواد غذایی است به موجب ماده (۳۲) قانون: "تولید مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی باید با حضور مسئول فنی انجام گیرد..." و مطابق ماده (۳۳) آن: "حضور مسئول فنی در کلیه مراحل تولید الزامی بوده و مسئول فنی باید نظارت دایم در امر تولید داشته باشد..."

قانون برای عدم رعایت تکلیف مذکور از سوی واحدهای تولیدی مجازات تعزیری پیش‌بینی کرده است. قبل از قانون مذکور به موجب ماده ۷ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، وجود مسئول فنی برای کارخانه‌های تولید مواد خوردنی و آشامیدنی الزامی بوده، با این تفاوت که قانون (۱۳۴۶) برای عدم رعایت تکلیف مقرر در ماده ۷ ضمانت اجرای کیفری پیش‌بینی نکرده است.

فصل یکم: آسیب‌شناسی مقررات کیفری

با توجه به این که یکی از اهداف اصلی اصلاح مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، اصلاح بخش مقررات کیفری این قانون است، به منظور توجیه بخشی از اصلاحات پیشنهاد شده در پیش نویس، بخشی از خلاءها و نقایصی که در مقررات کیفری این قانون ملاحظه می شود، در این قسمت ارایه می گردد.

۱- قانون (۱۳۴۶) از دو رویکرد (سیاست کیفری) حفظ سلامت غذایی جامعه و حمایت از مصرف کننده تبعیت کرده است. به عبارت دیگر جرمانگاری در قانون مذکور مبتنی بر دو مبنای نظری متفاوت یعنی حمایت از مصرف کننده و حفظ سلامت غذایی جامعه است. به عنوان مثال عناوین مندرج در بندهای ۱ و ۲ ماده یک قانون به منظور حمایت از مصرف کننده و جلوگیری از تدلیس و تقلب در معاملات و تولید مواد غذایی وضع شده اند، زیرا وقوع این اعمال لزوماً سلامت غذایی جامعه را در معرض تهدید و خطر قرار نمی دهد.

بند یک ماده یک قانون، عرضه یا فروش جنسی به جای جنس دیگر را جرم قلمداد کرده و در بند دو ماده فوق، مخلوط کردن مواد خارجی به جنس به منظور سوءاستفاده جرم انگاری شده است. بدیهی است عرضه یا فروش جنسی به جای جنس دیگر لزوماً به معنای عرضه یا فروش جنس فاسد یا ناسالم نیست ممکن است جنسی سالم و دارای ارزش غذایی به جای جنسی سالم و مغذی دیگری به مشتری فروخته شود و در واقع تدلیسی در معامله صورت گیرد. این تدلیس به موجب بند یک ماده یک قانون جرم است و مرتکب مشمول مجازات های مقرر قرار می گیرد.

مخلوط کردن مواد خارجی به جنس نیز که به موجب بند دو ماده یک قانون منع شده است، لزوماً سبب ناسالم شدن غذا نمی شود ممکن است این امر به منظور غش در تولید و معامله صورت گیرد. با توجه به عبارت "به منظور سوءاستفاده" که در این بند درج شده، روشن است که هدف قانونگذار از جرم انگاری این فعل در یک بند جداگانه حمایت مصرف کننده است نه حفظ سلامت غذایی جامعه، با وجود این به موازین شرعی در خصوص غذای حلال توجه نشده است.

۲- میزان حمایت کیفری قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی از مصرف کننده به مراتب قوی تر از حمایت کیفری مقرر در "لایحه حمایت از حقوق مصرف کنندگان" است، زیرا به موجب ماده (۲۴) این لایحه که کلیات آن در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است، "چنانچه عرضه کنندگان کالا و خدمات یا تولید کنندگان و فروشندگان مطلع از عیبی باشند که به واسطه آن عیب خسارتی به مصرف کننده وارد شده است، علاوه بر جبران خسارات وارده به حبس تعزیری از یک ماه تا نود و یک روز و جزای نقدی حداکثر تا معادل دو برابر خسارات وارده محکوم خواهند شد."

چنان که ملاحظه می شود بند ۱ و ۲ ماده یک قانون (۱۳۴۶) به منظور صرفاً حمایت از مصرف کننده و نه حفظ سلامت غذایی جامعه به طور مطلق عرضه یا فروش جنسی به جای جنس دیگر و مخلوط کردن مواد خارجی به جنس به منظور سوءاستفاده را جرم قلمداد کرده اند اعم از این که به مصرف کننده خسارتی وارد شده باشد یا نه در حالی که ماده (۲۴) لایحه حمایت از مصرف کننده، صرفاً در صورت ورود زیان به مصرف کننده در اثر عیب کالا یا خدمات عرضه کنندگان، تولید کنندگان و فروشندگان مطلع از عیب کالا را از نظر جزایی مسؤول دانسته است.

۳- بند ۶ ماده یک قانون (۱۳۴۶) که در سال (۱۳۵۳) به قانون الحاق شده ساختن مواد تقلبی را جرم دانسته است، با وجود این که الحاق این بند یکی از خلاءهای موجود در قانون را برطرف کرده است عدم ارایه تعریف جامع یا عدم احصاء مصادیق تقلب در ساخت مواد غذایی قابل توجیه نیست، زیرا با توجه به این که متون کیفری باید به صورت مضیق و به نفع متهم مورد تفسیر قرار گیرند، در عمل ممکن است محاکم بسیاری از

موارد، را تقلب قلمداد نکنند و زمینه برای سوءاستفاده افراد سودجو و شیوع تولید و عرضه مواد تقلبی در بازارهای کشور فراهم گردد.

۴- قانون در تعیین اشخاص دارای مسئولیت کیفری از نظام منطقی و علمی پیروی نکرده است، به عنوان مثال بند ۶ ماده یک قانون صرفاً "ساختن مواد غذایی یا بهداشتی و آرایشی تقلبی را جرم دانسته است و قطعاً" مجازات مقرر برای تخلف موضوع این بند صرفاً "بر سازنده مواد تقلبی قابل اعمال است. در نتیجه عرضه کننده، فروشنده یا تبلیغ کننده مواد غذایی تقلبی مشمول مجازات قانون نیست، همچنین بند ۵ ماده یک نیز به کار بردن رنگها، اسانسها و سایر مواد افزودنی غیرمجاز به مواد خوردنی، آشامیدنی یا آرایشی و بهداشتی را جرم انگاری کرده است، بنابراین ممنوعیت مقرر و به تبع آن مجازات پیش بینی شده صرفاً" ناظر بر تولیدکننده است و عرضه کنندگان، فروشندگان و تبلیغ کنندگان چنین محصولاتی از ممنوعیت و مجازات آن رها هستند. بدیهی است که حفظ سلامت غذایی جامعه مستلزم آن است که کلیه دست اندکاران عرضه مواد غذایی یا بهداشتی و آرایشی ناسالم اعم از تولیدکنندگان، عرضه کنندگان، فروشندگان یا تبلیغ کنندگان چنین محصولاتی مشمول ضمانت اجرای مدنی و کیفری مؤثر باشند، نه صرفاً یک گروه از اشخاص مذکور.

۵- نظر به این که در حال حاضر تولید یا حتی عرضه و فروش مواد غذایی در قالب شرکت های تجاری صورت می گیرد، تعیین اشخاصی که مجازات کیفری باید بر آنها اعمال شود، اهمیت به سزایی دارد، هر چند نظریه مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی در حقوق جدید امری پذیرفته شده محسوب می شود، ولی در امر تولید و عرضه مواد غذایی اعمال مجازات کیفری تولید و عرضه مواد غذایی ناسالم و تقلبی بر اشخاص حقوقی زمینه را برای سوءاستفاده افراد سودجو فراهم می کند، قانون (۱۳۴۶) به این مهم توجه کافی ندارد و صرفاً" از مسئولیت کیفری سازنده، عرضه کننده یا فروشنده مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی ناسالم و متقلبانه سخن به میان آورده است، اعمال مقررات فعلی در جایی که سازنده، عرضه کننده یا فروشنده شرکت تجاری است ساده و خالی از اشکال نیست و باید در اصلاحات قانون مذکور به این مهم از جهات گوناگون توجه شود.

۶- حتی در جایی که تولیدکننده شخص حقیقی است با توجه به حجم کار تولید مواد غذایی، عملیات تولید در قالب کارگاه و با استفاده از خدمات کارگران مختلف انجام می شود، مالکیت کارگاه نیز ممکن است مشاع باشد، در این صورت نیز برای اعمال مقررات کیفری قانون باید شقوق و فروض مختلفی مد نظر قرارگیرد و صرفاً، با مسئول دانستن سازنده یا تولیدکننده نمی توان به راه حل مناسب و عادلانه رسید، از این حیث نیز انجام اصلاحاتی در قانون (۱۳۴۶) ضروری است.

۷- مطابق موازین شرعی استفاده از مواد اولیه نجس یا گوشت و فرآورده های حیوانات حرام گوشت یا حیواناتی که به صورت شرعی ذبح نشده اند، حرام و ممنوع است، هر چند که استفاده از مواد فوق هیچ خللی به سلامت غذایی تولیدشده وارد نکند و مضر به سلامت مصرف کننده نباشد یا به عبارت دیگر غذای تولیدشده از نظر بهداشتی و پزشکی کاملاً" سالم باشد، به عنوان مثال استفاده از گوشت خوک طبق موازین شرعی، حرام و ممنوع است، حتی اگر این گوشت به گونه ای طبخ و استفاده شود که آسیبی برای سلامت مصرف کننده وارد نکند، در قانون (۱۳۴۶) با توجه به زمان تصویب آن، به این امر توجه نشده و برای تولید مواد غذایی با استفاده از گوشت یا فرآورده های حیوانات حرام گوشت یا حیواناتی حلال گوشتی که ذبح شرعی نشده اند، مجازاتی پیش بینی نشده است، در حال حاضر با توجه به حاکمیت قواعد شرع بر نظام حقوقی کشور و عرف حاکم بر جامعه و این که الگوی مصرف اکثریت جامعه بر موازین شرعی

استوار است، از این جهت اصلاحاتی در قانون (۱۳۴۶) ضروری است، هر چند ممکن است با تفسیر موسع تولید مواد غذایی با استفاده از مواد اولیه نجس یا گوشت و فرآورده‌های حیوانات حرام گوشت یا حیواناتی حلال گوشتی که ذبح شرعی نشده‌اند را مصداقی از "ساختن مواد غذایی تقلبی" و مشمول بند ۶ ماده یک قانون فوق به شمار آورد.

۸- بند ۲ ماده یک قانون (۱۳۴۶) مصداقی از بند ۶ این ماده است، در واقع مخلوط کردن مواد خارجی به جنس به منظور سوءاستفاده مصداقی از ساختن مواد تقلبی خوردنی، آشامیدنی یا آرایشی و بهداشتی است، با این تفاوت که جرم موضوع بند ۲ ماده یک نیاز به سوءنیت خاص دارد، یعنی مدعی باید وجود قصد سوءاستفاده را به عنوان جزیی از عنصر روانی جرم اثبات کند در صورتی که برای تحقق جرم موضوع بند ۶ این قانون اثبات سوءنیت خاص الزامی نیست. وجود این تفاوت در بندهای ۲ و ۶ ماده یک قانون از نظر منطقی غیرقابل توجیه به نظر می‌رسد و نتیجه آن این است که چنانچه ساختن مواد غذایی تقلبی با مخلوط مواد خارجی به جنسی باشد احراز سوءنیت خاص لازم است ولی در صورتی که به طرق دیگر مثل خودداری از افزودن مواد لازم صورت گیرد اثبات قصد سوءاستفاده (سوءنیت خاص) ضروری نخواهد بود، بهتر است در اصلاح قانون تفاوت مذکور برطرف گردد.

۹- قانون (۱۳۴۶)، متعرض اصول تبلیغ مواد غذایی نشده و به تبع آن مجازاتی برای مبلغین مواد غذایی ناسالم یا تقلبی پیش‌بینی نکرده است، بدیهی است در بسیاری از موارد موفقیت تولیدکنندگان، عرضه‌کنندگان و فروشندگان مواد غذایی فاسد یا تقلبی در پرتو تبلیغات گسترده و فریبنده عملی می‌شود، این‌رو بسیاری از قوانین جدیدی که در کشورهای خارجی به تصویب رسیده‌اند، تبلیغات کالا و خدمات تقلبی را به ویژه در ارتباط با مواد غذایی و دارویی جرم انگاری کرده و برای مرتکبین مجازات‌های سنگین پیش‌بینی نموده‌اند. در حقوق ایران نیز توجه به این مهم ضروری است.

۱۰- ماده ۶ قانون (۱۳۴۶) یکی از جرایم غیرعمدی در ارتباط با مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی را پیش‌بینی کرده است این ماده مقرر می‌دارد: "هرگاه در نتیجه بی‌احتیاطی یا بی‌مبالائی یا عدم مهارت تهیه‌کننده یا سازنده یا فروشنده یا عرضه‌کننده یا هر یک از عاملین آن‌ها مواد خوردنی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی به صورتی درآید که مصرف آن موجب بیماری یا آسیبی گردد که معالجه آن کمتر از یک ماه باشد، مجازات اشخاص مذکور بر حسب مورد دو ماه تا شش ماه حبس جنحه‌ای خواهد بود و در صورتی که مدت معالجه زاید به یک ماه باشد مرتکب به حداکثر مجازات حبس مذکور در این ماده و تأدیه غرامت از پنج هزار تا پنجاه هزار ریال محکوم می‌شود." چنان‌که ملاحظه می‌شود تفاوت اصلی حکم ماده ۶ قانون با ماده یک آن در غیرعمدی بودن جرم مذکور در ماده ۶ است بنابراین برای مجازات اشخاص مذکور در ماده ۶ اثبات عمد آن‌ها در ارتکاب جرم شرط نیست و اثبات تقصیر کافیست. با وجود این‌که جرم موضوع ماده ۶ غیرعمدی است قانونگذار در احصاء اشخاص مسؤول در این ماده در مقایسه با ماده یک که جرایم عمومی را پیش‌بینی کرده تعداد اشخاص مسؤول را توسعه داده است، بهتر است این عدم هماهنگی برطرف شود.

۱۱- مشتری ارزش مواد غذایی را بر اساس اطلاعاتی که در روی برچسب الصاق شده، به ظرف یا پاکت یا جعبه ماده غذایی درج شده است ارزیابی می‌کند، بنابراین اطلاعات مندرج بر روی ظرف یا پاکت یا جعبه ماده غذایی باید کافی، صحیح و دقیق باشد. قوانین خارجی که مورد مطالعه تطبیقی قرار گرفته‌اند به این مهم توجه کرده‌اند. در قانون (۱۳۴۶) ایران ماده ۱۱ به صورت ناقص به این موضوع اختصاص یافته است، مطابق این ماده آن دسته از تولیدکنندگان داخلی که نوع آن‌ها را وزارت بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی تعیین و اسامی آنها را منتشر می‌کند، مکلفند "مشخصات لازم را در مورد هر نوع فرآورده به خط فارسی خوانا روی بسته‌بندی یا ظرف محتوی جنس قید نمایند" متخلفین به جزای نقدی از پنج‌هزار تا بیست‌هزار ریال محکوم خواهند شد. صرف‌نظر از بی‌اثربودن مجازات پیش‌بینی‌شده، با توجه به ظاهر ماده تخلف مربوط به برچسب‌زنی بر روی ظرف مواد غذایی محدود است به عدم درج مشخصات لازم به خط فارسی خوانا، در حالی که یکی از تخلفات رایج در این زمینه درج اطلاعاتی خلاف واقع علاوه بر اطلاعات لازم بر روی ظرف، یا بسته‌بندی محصول است که موجب گمراهی خریدار می‌شود. ظاهراً این تخلف تحت شمول مقررات کیفری قانون نمی‌گیرد، چنین عملی را نمی‌توان مشمول بند یک ماده یک قانون قلمداد کرد. انجام اصلاحاتی در این زمینه نیز ضروری است.

۱۲- تاریخ حقوق کیفری نشان‌می‌دهد که جوامع بشری برای مقابله با جرم عمدتاً از مجازات، استفاده کرده‌اند، با توجه به هدف مجازات، این‌گونه پیش‌گیری از جرم را پیش‌گیری کیفری نامیده‌اند، بر اساس یافته‌های حقوق کیفری این پیش‌گیری نتوانسته‌است در عمل به توفیق چندانی دست‌یابد و میزان جرایم را به شکل چشم‌گیری کاهش دهد.

بنیان‌گذار جامعه‌شناسی جنایی یعنی انریکو فری ایتالیایی نخستین کسی است که از پیش‌گیری و جانشین‌های مجازات برای مقابله با بزه‌کاری سخن گفته و پیش‌گیری غیر کیفری را وارد متون علوم جنایی کرده‌است. امروزه در سیاست کیفری بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، پیش‌گیری غیرکیفری یعنی اتخاذ تدابیر غیرکیفری و غیرسرکوب‌گر برای جلوگیری از وقوع جرم جایگاهی ویژه پیدا کرده‌است. به تعداد صاحب‌نظران جرم‌شناسی، تعریف و طبقه‌بندی از پیش‌گیری ارایه شده‌است. پروفیسور گنس جرم‌شناس شهیر فرانسوی پیش‌گیری را مجموعه اقداماتی تعریف می‌کند که دارای چهار ویژگی باشد:

- ۱- هدف اصلی اقدامات پیش‌گیرانه باید تضمین پیش‌گیری از بزه‌کاری یا "انحرافات جرم‌گونه" باشد. یعنی اقدام مؤثر علیه عوامل یا فرایندهایی که در بروز بزه‌کاری و انحراف نقش مؤثری دارند.
- ۲- اقدامات پیش‌گیرانه جنبه جمعی دارند، یعنی مخاطب آنها کل جامعه یا گروه یا بخش معینی از آن است.
- ۳- با توجه به هدف پیش‌گیری، اقداماتی را می‌توان پیش‌گیرانه دانست که قبل از ارتکاب اعمال مجرمانه اعمال شوند نه پس از آن.
- ۴- با توجه به این‌که اقدامات پیش‌گیرانه قبل از ارتکاب جرم اعمال می‌شوند، بنابراین نباید قهرآمیز و سرکوب‌گر باشند زیرا سرکوب‌گری کیفری باید مسبوق بر وقوع جرم باشد.

در جرم‌شناسی ۶ نوع پیش‌گیری از هم تفکیک شده‌اند، چهار گونه از این ۶ نوع را پیش‌گیری متداول و دو گونه دیگر را پیش‌گیری جدید نامیده‌اند.

پیش‌گیری‌های جدید عبارتند از: پیش‌گیری اجتماعی و پیش‌گیری وضعی "پیش‌گیری اجتماعی از بزه‌کاری شامل مجموعه اقدام‌های پیش‌گیرنده‌است که به دنبال حذف یا خنثی‌کردن آن دسته از عواملی هستند که در تکوین جرم مؤثر بوده‌اند." پیش‌گیری وضعی شامل مجموعه اقدام‌ها و تدابیری است که به سمت تسلط بر محیط و شرایط پیرامونی جرم^۵ وضعیت مشرف بر جرم^۶ و مهار آن متمایل است، این امر از یک سو، از طریق کاهش وضعیت‌های ماقبل بزه‌کاری، یعنی وضعیت‌های پیش‌جنایی که وقوع جرم را مساعد و تسهیل می‌کند انجام می‌شود و از سوی دیگر با افزایش خطر شناسایی و احتمال دست‌گیری بزه‌کاران، بنابراین پیش‌گیری وضعی به

عنوان یکی از شیوه‌های مؤثر پیش‌گیری در جرم‌شناسی جدید از دو طریق زیر به دنبال مقابله با پدیده مجرمانه‌است:

الف- از میان‌بردن شرایط پیش‌جنایی که زمینه ارتکاب جرم از سوی اشخاص را فراهم‌می‌کند به عبارت دیگر غیر ممکن یا مشکل کردن امکان ارتکاب جرم.

ب- بالابردن ضریب امکان کشف و شناسایی شدن اعمال مجرمانه و تحت تعقیب قرارگرفتن مجرمین.

اولین تعریف علمی این مفهوم از سوی کلارک به‌این شرح ارائه شده‌است: "شیوه‌هایی که هدف آن‌ها فرم‌های خاص جرم است و متضمن مدیریت، طراحی یا تغییر استادانه در محیط فعلی به گونه‌ای ثابت و سیستماتیک در جهت کاهش فرصت‌های ارتکاب جرم و افزودن خطرات ارتکاب آن از نظر مجرمین می‌باشد."

نظر به‌این که پیش‌گیری از وقوع جرم در جامعه به مراتب بهتر از مجازات مجرمین است و سلامت محیط اجتماع و فضای کسب و کار با پیش‌گیری به نحو بهتری تأمین می‌گردد، در قوانین حاکم بر صنعت غذا نیز توجه به پیش‌گیری و پیش‌بینی ساز و کارهای مناسب برای جلوگیری از وقوع جرم در این حوزه ضروری است. قانون (۱۳۴۶) به پیش‌گیری و ابزارهای آن به‌طور شایسته توجه نکرده‌است. در اصلاحات قانون این مهم باید مورد نظر قرارگیرد. با توجه به مطالب فوق و نظر به‌این که امروزه تولید مواد غذایی در قالب شرکت تجاری به ویژه شرکت سهامی انجام می‌شود، راه‌کارهای مؤثر پیش‌گیری از وقوع جرم در فرآیند تولید مواد غذایی، نظارت نهاد ناظر بر صلاحیت اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت‌های تولید مواد غذایی و تدوین مقررات جامع برای بازرسی بهداشت غذایی است.

فصل دوم: آسیب‌شناسی نظام نظارت بر بهداشت غذایی

بازرسی یکی از ارکان اصلی مدیریت نوین است، هیچ برنامه‌ای بدون بازرسی به درستی اجرا نمی‌شود، فرآیند نظارت و بازرسی از چهار مرحله زیر تشکیل می‌شود:

۱- تعیین استانداردها و معیارهایی برای اندازه‌گیری

۲- اندازه‌گیری عملیات و عملکرد

۳- مقایسه عملکرد با استانداردها

۴- اقدامات اصلاحی

نظارت دولتی بر عملکرد و فعالیت بنگاه‌های خصوصی در مقایسه با نظارت دولتی بر امور دولتی و عملکرد مأموران دولتی از حساسیت و اهمیت بیش‌تری برخوردار است، در این حوزه افراط و تفریط هر دو می‌تواند آثار زیانبار غیرقابل جبرانی برای جامعه در پی داشته‌باشد، افراط در نظارت موجب سلب انگیزه از سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در کشور می‌شود، تفریط و سهل‌انگاری در این امر نیز موجبات سوءاستفاده سرمایه‌گذار و تضییع حقوق مصرف‌کننده و به تبع آن سلامت جامعه را در پی دارد. نظارت بر بهداشت غذایی اقداماتی است که به منظور تضمین سلامت و ایمنی مواد غذایی در راستای حمایت از مصرف‌کننده در فرآیند تولید، فرآوری، توزیع و ذخیره مواد غذایی انجام می‌شود.

نظارت دولت بر فعالان صنعت غذا از طریق بازرسان بهداشت غذایی انجام می‌شود، یکی از مهم‌ترین بخش‌های قوانین غذا در دنیا مقررات راجع به شرایط، حدود اختیارات و مسئولیت‌های بازرسان بهداشت غذایی است، با وجود اهمیت نحوه عملکرد بازرسان بهداشت غذایی در تأمین امنیت غذایی، قانون (۱۳۴۶) تقریباً هیچ حکمی در ارتباط با شرایط، حدود اختیارات و مسئولیت‌های بازرسان بهداشت غذایی مقرر نکرده‌است و خلاء آن باید با توجه به اصول بازرسی کارآمد برطرف گردد.

مهم‌ترین وظیفه‌یک سیستم نظارت و کنترل بر بهداشت و سلامت غذا، اجرایی‌کردن قانون غذا و حمایت از مصرف‌کننده در برابر غذای مخاطره‌آمیز، ناسالم، ناخالص و تقلبی

به وسیله جلوگیری از فروش غذایی است که طبیعت، اجزا یا کیفیت مورد تقاضای خریدار را ندارد.

نظارت و کنترل بر بهداشت و سلامت غذا، نخست به عهده‌ی فعالان صنعت غذا است که می‌بایست در تمام مراحل تولید، فرآوری و توزیع در حوزه تجارتی خود کنترل و نظارت دقیق و مطمئن داشته‌باشند و همچنین این اطمینان و اعتماد را ایجاد نمایند که تولید یا عرضه ماده غذایی مطابق با قوانین و مقررات است.

به عنوان مثال ماده ۴۰ قانون غذای کشور آلمان مقرر می‌دارد که فعالان صنعت غذا اعم از اشخاص حقیقی و یا حقوقی، کسانی که مسئول تطبیق مقررات قانون غذا در شرکت خود می‌باشند، متعهد هستند که مراجع صلاحیت‌دار را از مواردی که به اعتقاد آنان غذا با مقررات حمایتی سلامت انسان مطابقت ندارد، مطلع کند و همچنین مرجع صلاحیت‌دار مربوطه در همان زمان می‌بایست در خصوص اقدامات تدافعی، جبرانی و اصلاحی مطلع گردد.

مقررات و اصول حاکم بر سلامت غذای اروپایی هم قبل از همه متصدیان تجارت غذا را مسئول نظارت و کنترل بر بهداشت و سلامت غذا دانسته و پس از آن مراجع صلاحیت‌دار قانونی را مسئول نظارت بر بهداشت غذایی، اعلام می‌کند.

سیستم نظارت و کنترل بر سلامت غذا در کشور فنلاند به عنوان یکی از جدیدترین قوانین کنترل غذا که در سال ۲۰۰۶ به تصویب رسیده‌است، نخست خود فعالان صنعت غذا را مسئول دانسته و سپس یک سیستم کنترل اجباری و قانونی به اسم سازمان ملی غذا تشکیل داده که نهایتاً "مسئول کنترل بهداشت و سلامت ماده غذایی است. در کشور فنلاند سازمان ملی غذا به عنوان اصلی‌ترین سازمان کنترل بهداشت غذا شناخته می‌شود که در این راستا توافقاتی را با شهرداری‌ها منعقد می‌کند این توافق شهرداری‌ها را متعهد و مکلف می‌کند که نخستین اقدامات کنترلی را در محدوده‌ی خود انجام دهند. شهرداری‌ها هم توسط مأموران متخصص و خبره خود کنترل و نظارت‌ها را انجام می‌دهند. این مأموران مسئول تأیید کنترل‌ها و نظارت‌های انجام‌گرفته توسط متصدیان صنعت غذا می‌باشند.

بنابراین پس از متصدیان صنعت غذا که در محل تولید مواد غذایی هستند و خود، مسئول بازرسی‌های اولیه در خصوص بهداشت و سلامت غذا می‌باشند، در مرحله دوم دولت‌ها مسئولیت کنترل و نظارت را بر عهده دارند. این امر در ایران هم اکنون از طریق آزمایشگاه‌های کنترل غذا وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام می‌شود و همچنین مسئولین فنی مستقر در مراکز عمده تولید، نگهداری و عرضه مواد غذایی به عنوان نمایندگان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که می‌بایست در تمام مراحل تولید، بسته‌بندی و عرضه غذا در مراکز عمده عرضه غذا حضور فعال داشته و کنترل کیفیت محصول نهایی مطابق با قانون غذا را انجام می‌دهند.

بخشی دیگر از این نظارت توسط بازرسان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سطح عرضه و توزیع مواد غذایی از طریق نمونه‌برداری و آزمایش ماده غذایی انجام می‌گیرد.

آزمایشگاه‌های کنترل مواد غذایی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، به فعالیت می‌پردازند بخشی از نظام نظارت بر غذا هستند. در وزارت بهداشت، اداره کل آزمایشگاه‌های کنترل غذا و دارو بر آزمایشگاه‌های کنترل نظارت دارد و در شهرستان‌ها، آزمایشگاه‌های کنترل فرآورده‌های غذایی، آرایشی و بهداشتی در دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی استان‌ها، مسئول اجرای مقررات و ضوابط بازرسی و کنترل آزمایشگاه‌های موضوع مورد بحث می‌باشند.

آزمایشگاه‌های کنترل غذا در دانشگاه‌های علوم پزشکی موظف هستند حداقل هر شش ماه یک بار از طریق اعزام گروه‌های کارشناسی برای بازدید از کلیه واحدهای آزمایشگاهی تحت پوشش خود اقدام و گزارش آن را به اداره کل آزمایشگاه‌های کنترل دارو و غذا ارسال دارند.

نظارت بر بهداشت غذا و سلامت و امنیت غذای کشور نیازمند يك ساختار مستقل جهت كنترل و نظارت مستمر بر بهداشت و سلامت غذا مي‌باشد. در بسياري از كشورهاي صاحب صلاحيت علمي در استانداردهاي سلامتي و غذايي، كه محور را انسان سالم و رشد بهينه جسمي و روحي و هوشي او قرار داده‌اند و سلامت و ايمني غذا را مهم‌ترين و حداقل يكي از اساسي‌ترين پارامترهاي توسعه مي‌دانند، سازمان خاص غذا و حتي وزارت غذا و تغذيه وجود دارد. غذا و ايمني آن زنجيره‌اي است كه نياز به نظارت و كنترل استوار و پيوسته دارد و با سلامت و بيماري‌هاي انسان‌ها در ارتباط است لذا به يك سازمان متخصص و جمع‌كثري از متخصصان صنايع غذايي، پزشكي، داروسازي و تغذيه نيازمنده است. تجربه كشورهاي پيش‌رفته و موفق در امر سلامت غذا و انسان نشان‌مي‌دهد كه نظارت و كنترل بر صنايع غذايي مي‌بايست بر عهده‌ي وزارت بهداشت و سازمان غذا گذاشته‌شود. ويژگي‌هاي اصلي يك نظام بازرسي كارآمد براي نظارت بر بهداشت غذايي جامعه را به شرح زير مي‌توان برشمرد:

- ۱- فعالان صنعت غذا كه در محل توليد مواد غذايي حضور دارند بايد مكلف به نظارت مستمر بر روند توليد يا توزيع مواد غذايي در بنگاه باشند و سوابق آزمايشگاهي خود را در خصوص تطبيق ماده غذايي با قانون غذا و بهداشت و سلامت انسان و بازرسي‌هاي انجام‌گرفته، نگه‌دارند.
- ۲- مسؤولين فني بايد افرادي متخصص باشند كه به عنوان نمايندگان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشكي در تمام مراحل توليد و بسته‌بندي حضور فعال داشته‌باشند و كنترل كيفيت محصول نهايي، مطابق با قانون غذا و بهداشت و سلامت انسان به عهده‌ي آنان باشد.
- ۳- آزمايشگاه‌هاي كنترل و نظارت بر غذا چه به صورت دولتي و چه غير دولتي بايد تحت پوشش و نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشكي توسعه يابند.
- ۴- يك ساختار مستقل به نام سازمان غذا يا معاونت غذا در وزارت بهداشت، جهت به عهده‌گرفتن مسؤليت برنامه‌ريزي، هماهنگ‌سازي و نظارت و كنترل مستمر و پيوسته بر صنايع غذايي جهت حفظ سلامت مردم و جلوگيري از كار موازي و سردرگمي در امر غذا با به‌كارگيري فنون و نيروهاي متخصص در صنايع غذايي، داروسازي، پزشكي تغذيه و با نظارت فراگير بر ماده غذايي از توليد تا عرضه بايد ايجادشود.
- ۵- نهاد ناظر بهداشت غذايي بايد برنامه كنترل ملي غذا را طرح‌ريزي كند تا به يك توازن و هماهنگي در كنترل بهداشت و سلامت غذا هدايت شود. برنامه كنترل و نظارت سازمان غذا بايد شامل تعيين حجم بازرسي‌ها، چگونگي و ويژگي‌هاي بازرسي‌ها و ارزيايي نمونه‌هاي غذايي و همچنين روش‌هاي ارزيايي و كنترل كيفيت توسط بازرسان باشد. همچنين روش‌هاي كنترل و نظارت بر سلامت غذا بايد حداقل هر سه سال يك‌بار مورد بازنگري قرارگيرد. برنامه كنترل غذا بايد كل زنجيره‌ي توليد غذا را پوشش‌دهد. بازرسي‌هاي انجام‌گرفته توسط بازرسان سازمان غذا بايد با توجه ارتباط تجارت خصوصي اشخاص و وضعيت مالي تجارت‌خانه و يا سلامت هر شخص مجرمانه باشد.
- ۶- بازرساني كه از طرف نهاد ناظر بهداشت غذايي جهت نظارت و كنترل سلامت و بهداشت غذا تعيين‌مي‌شوند بايد اختيار داشته‌باشند كه مراكز تهيه، نگهداري، بسته‌بندي، عرضه، ذخيره، حمل و توزيع مواد غذايي را مورد بررسي قرار داده و از آن نمونه‌برداري كنند و مكلفند متخلفين از مقررات بهداشتي را با ذكر مورد تخلف با تنظيم صورت‌جلسه به مسؤولين ذيربط گزارش‌داده تا در مهلت مقرر به رفع نواقص بهداشتي اقدام‌شود.

بازرسان باید بتوانند برای مدتی که لازم است هر نوع ماده غذایی یا تجهیزات را که معتقدند بدان وسیله تخلفی از مقررات قانون غذا صورت گرفته یا می‌تواند ارتباطی با تخلف مزبور داشته باشد، مصادره یا بازداشت‌کنند. بازرسان باید بتوانند هر نوع ماده غذایی یا تجهیزاتی را که آماده‌سازی، نگهداری، بسته‌بندی، ذخیره‌سازی، حمل، توزیع یا فروش آن مغایر با قانون باشد یا به نظر برسد، علامت‌گذاری یا مهر و موم نماید. هر ماده غذایی که توقیف شود ممکن است به صلاحدید بازرس در ملکی که در آن توقیف‌شده نگهداری شود یا به دستور وی به محل مناسب دیگری انتقال یابد.

بازرس باید اختیار داشته باشد مواد غذایی توقیف شده یا نمونه‌ای از آن را به هر یک از آزمایشگاه‌های مورد تأیید، جهت بررسی ارسال‌کند. بازرسان مکلفند مراتب تخلف را به مسئولین ذیربط گزارش و مسئول مربوطه پس از رسیدگی و تأیید گزارش، متخلف را به دادگاه معرفی نماید و محل مورد نظر را با دستور مراجع قضایی به طور موقت تعطیل نماید.

۷- نقش بازرسان بهداشت غذایی و میزان اعتبار گزارش آن‌ها باید مشخص باشد: ضابطین دادگستری و مأمورانی هستند که تحت نظارت و تعلیمات دادستان عمومی یا سایر مراجع قضایی در کشف و تحقیق مقدماتی جرم، حفظ آثار و دلایل آن و جلوگیری از فرار و اختفای متهم به موجب مقررات قانون اقدام می‌کنند.

با توجه به اختیاراتی که ضابطین برخوردارند، تعیین اشخاصی که ضابط دادگستری هستند و دارای اختیارات آن‌ها می‌باشند با قانونگذار است، به طور کلی، هیچ‌کسی ضابط نیست مگر این‌که قانون این سمت را به او اعطاء کرده باشد. نویسندگان حقوقی ضابطین دادگستری را به دو گروه ضابطین عام و ضابطین خاص تقسیم کرده‌اند. ضابطین عام دادگستری اشخاصی هستند که صلاحیت اقدام در ارتباط با کلیه جرایم را دارند، مگر آن‌چه که قانون منع کرده است، در مقابل ضابطین خاص دادگستری صلاحیت اقدام در ارتباط با هیچ جرمی ندارند، مگر آن‌چه که قانون اجازه داده است. ضابطین خاص در ارتباط با جرایمی که صلاحیت تحقیق و بررسی در مورد آن‌ها دارند از کلیه حقوق و اختیارات ضابطین عام برخوردار می‌شوند، به عنوان مثال اختیاراتی که قانون آیین دادرسی کیفری در ارتباط با جرایم مشهود برای ضابطین عام پیش‌بینی کرده است، برای ضابطین خاص نیز در حوزه صلاحیت آن‌ها وجود دارد. گزارش‌ها و دلایلی که ضابطین خاص تنظیم یا گردآوری می‌کنند از اعتبار گزارش تنظیم‌شده یا ادله گردآوری‌شده از سوی ضابطین عام برخوردار است، البته قانون می‌تواند بدون اعطاء کلیه اختیارات ضابطین، صرفاً گزارش برخی اشخاص را دارای اعتبار گزارش ضابطین دادگستری بداند، به عنوان مثال "ناظران اطاق اصناف از اختیارات ضابطین دادگستری بهره‌مند نبودند ولی گزارش آن‌ها در حدود گزارش ضابطین دادگستری معتبر شناخته می‌شد.

مهم‌ترین و حساس‌ترین اختیار ضابطین دادگستری اعم از ضابطین عام و ضابطین خاص در ارتباط با جرایم مشهود است، به موجب ماده ۲۱ قانون آیین دادرسی کیفری "جرم در موارد زیر مشهود محسوب می‌شود:

- ۱- جرمی که در مرئی و منظر ضابطین دادگستری واقع شده و یا بلافاصله مأموران یادشده در محل وقوع جرم حضور یافته یا آثار جرم را بلافاصله پس از وقوع مشاهده‌کنند.
- ۲- در صورتی که دو نفر یا بیشتر که ناظر وقوع جرم بوده‌اند و یا منجی علیه بلافاصله پس از وقوع جرم شخص معینی را مرتکب جرم معرفی نماید.
- ۳- بلافاصله پس از وقوع جرم علایم و آثار واضحی یا اسباب و دلایل جرم در تصرف متهم یافت‌شود یا تعلق اسباب و دلایل یاد شده به متهم محرز شود.

- ۴- در صورتی که متهم بلافاصله پس از وقوع جرم قصد فرار داشته یا در حال فرار یا فوری پس از آن دستگیر شود.
- ۵- در مواردی که صاحبخانه بلافاصله پس از وقوع جرم ورود مأموران را به خانه خود تقاضا نماید.
- ۶- وقتی که متهم ولگرد باشد.

مطابق ماده ۲۴ قانون آیین دادرسی کیفری در جرایم مشهود، چنانچه بازداشت متهم برای تکمیل تحقیقات ضروری باشد، ضابطین می‌توانند پس از ابلاغ کتبی موضوع و دلایل اتهام به متهم، او را تا ۲۴ ساعت تحت نظر نگاه‌دارند و در هر حال باید در اولین فرصت مراتب را جهت اتخاذ تصمیم قانونی به اطلاع مقام قضایی برسانند تا مقام قضایی در خصوص ادامه بازداشت یا آزادی متهم تعیین تکلیف کند.

در ارتباط با بازرسان بهداشت غذایی دو رویکرد می‌تواند مد نظر قرار گیرد، رویکرد اول این است که قانونگذار بازرسان بهداشت غذایی را ضابط خاص دادگستری معرفی کند، که در این صورت چنان‌که بیان شد بازرسان مذکور از کلیه اختیارات ضابطان در حوزه صلاحیت خود برخوردار خواهند بود و به عنوان مثال می‌توانند در جرایم مشهود مربوط به غذا متهم را در محدوده‌ی مقرر در ماده ۲۴ قانون آیین دادرسی کیفری بازداشت کنند. رویکرد دوم نیز این است که قانون به گزارش بازرسان اعتباری مانند گزارش ضابطان دادگستری بدهد، بدون این‌که آن‌ها را از کلیه اختیارات ضابطان بهره‌مند کند، به منظور جلوگیری از سوءاستفاده از اختیارات از سوی بازرسان بهداشت غذایی و پیش‌گیری از وقوع خلل در روند فعالیت فعالان صنعت غذایی کشور در مواد پیشنهاد شده رویکرد دوم اتخاذ شده است.

فصل سوم: آسیب‌شناسی مقررات حاکم بر مجوزهای بهداشتی

مبنای فطری لزوم اخذ مجوز برای فعالیت‌های اقتصادی حمایت از ایمنی و سلامت عمومی است از اینرو اعطای مجوز برای فعالیت‌ها و کسب و کارهایی چون تولید مواد غذایی، دارویی و مواد خطرناک (صنایع شیمیایی) و ساخت و ساز مسکن منطقی و قابل توجیه است.^۱

با وجود این اصلاحات در زمینه صدور مجوز سبب آسان‌تر شدن کسب و کار و رشد سرمایه‌گذاری می‌شود.

قوانین پیچیده و دست و پا گیر و مشکلات اخذ مجوزها و پروانه‌های مختلف از نهادهای مرتبط می‌تواند باعث دل‌سردی سرمایه‌گذاران و صاحبان صنعت در زمینه تولید و فرآوری محصولات شود و در ایران قوانین و مقررات قدیمی که تدوین آن بعضاً به سال‌های دور برمی‌گردد، باعث ایجاد سردرگمی و بوروکراسی ناکارآمد در روند صدور پروانه‌های بهره‌برداری و ساخت و حتی نظارت بر واحدهای تولیدی صنایع غذایی شده است که در اصلاح قانون باید مد نظر قرار گیرد.

بر اساس تعریف وزارت بهداشت، مجوز بهداشتی به پروانه تأسیس، بهره‌برداری، مسئول فنی، ساخت، ورود، ترخیص و صادرات محصولات مشمول قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، اطلاق می‌شود.

پروانه تأسیس: به مجوزی اطلاق می‌گردد که پس از صدور پروانه بهره‌برداری یا کارت شناسایی یا پروانه گواهی فعالیت صنعتی از وزارت صنایع یا جهاد بر اساس اصول و ضوابط مربوطه توسط اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی، صادر می‌شود. پروانه بهره‌برداری در صورت داشتن شرایط و ضوابط، از نظر تجهیزات و امکانات پس از صدور پروانه تأسیس، صادر می‌گردد.

^۱- سیمون دیانکوف و کارالی مکلیش، فضای کسب و کار در سال ۲۰۰۶ (ایجاد فرصت‌های شغلی) ترجمه جعفر خیرخواهان، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، چاپ اول، پاییز ۸۶ ص ۳۷

بر اساس ماده ۷ قانون مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی ۱۳۴۶ از تاریخ تصویب این قانون تأسیس هرگونه کارخانه یا کارگاه تهیه مواد خوردنی و آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی منوط به تحصیل پروانه از وزارت بهداشتی و در مورد کارخانه‌ها پروانه تأسیس از وزارت اقتصاد است.

قانون در این ماده شرایط صدور پروانه و طرز کار و تولید و بهره‌برداری و اداره مؤسسات مزبور را به آیین‌نامه وزارت بهداشتی واگذار کرده‌است. آیین‌نامه‌های اجرایی این ماده در خرداد و تیر ۱۳۴۷ در ۱۴ ماده و یک تبصره تصویب شد.

تبصره این ماده مقرر می‌دارد مسئولیت فنی کارخانه‌های مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی به عهده‌ی افرادی خواهد بود که در فنون پزشکی، داروسازی، دامپزشکی، رشته‌های تغذیه شیمی و علوم تجربی دارای درجه تحصیلی دانشگاهی از لیسانس به بالا باشند و با توجه به رشته‌های مربوط (مواد خوردنی و آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی) درجه تحصیلی رشته تخصصی و میزان تجربه لازم برای مسئولیت فنی مؤسسات فوق‌الذکر به موجب آیین‌نامه‌ای به وسیله وزارت بهداشتی تهیه می‌شود تعیین خواهد شد. در آیین‌نامه سال ۱۳۴۷ صدور پروانه مسئولین فنی بر عهده‌ی اداره کل نظارت بر مواد غذایی، آرایشی، آشامیدنی و بهداشتی است.

طبق ماده ۸ قانون ۱۳۴۶ وزارت بهداشتی جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده که در کارخانه‌جات تهیه می‌شود مبلغ ۵۰۰۰ ریال و جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده‌هایی که در کارگاه‌های مشمول این قانون تهیه می‌شود ۵۰۰ ریال دریافت خواهد داشت که منحصراً به مصرف تأسیس و توسعه و تکمیل آزمایشگاه‌های مواد غذایی خواهد رسید.

تبصره ۱ این ماده حوزه شمول قانون را معین کرده و مقرر می‌دارد کارگاه‌هایی که فرآورده‌های خود را با علامت و بسته‌بندی مشخص به صورت بازرگانی عرضه می‌کنند مشمول این قانون خواهند بود و طبق تبصره ۲ آن هر یک از آزمایشگاه‌های ذی‌صلاح وابسته به وزارت بهداشتی مجازند از اشخاص حقیقی یا حقوقی که تقاضای آزمایش مواد یا محصولات خود را می‌نمایند به موجب تعرفه‌ای که از طرف وزارت بهداشتی پیشنهاد و به تصویب کمیسیون‌های دارای مجلسین خواهد رسید حق آزمایش دریافت نمایند. بر اساس همین تبصره درآمدهای حاصل از اجرای این ماده در حسابی در خزانه‌داری کل متمرکز شده و در هر یک از مؤسسات به مصرف توسعه و تکمیل همان مؤسسه خواهد رسید.

تبصره ۲ مقرر می‌دارد فهرست کارخانه‌جات و کارگاه‌های مشمول این قانون از طرف وزارت بهداشتی تهیه و پس از تصویب کمیسیون‌های بهداشتی مجلسین آگهی خواهد شد.

بر اساس ماده ۹ تهیه‌کنندگان و سازندگان و واردکنندگان مواد خوردنی، آشامیدنی، بهداشتی و آرایشی که نوع مؤسسات آن‌ها در آگهی وزارت بهداشتی قید خواهد شد و در تاریخ تصویب این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن مشغول به کار هستند مکلفند ظرف ۶ ماه از تاریخ انتشار آگهی تقاضای پروانه بهداشتی از وزارت بهداشتی بنمایند. به تقاضاهای رسیده در کمیسیون فنی مرکب از ۳ نفر اشخاص صلاحیت‌دار به تعیین وزارت بهداشتی رسیدگی و ظرف ۶ ماه تصمیم کمیسیون بر رد یا قبول تقاضا صادر خواهد شد.

هرگاه در موعد مقرر تقاضای صدور پروانه شود و یا کمیسیون تقاضای صاحب مؤسسه را رد نماید به دستور دادستان مؤسسه موقتاً تعطیل خواهد گردید.

از دستور مزبور تا ۱۰ روز پس از ابلاغ می‌توان به دادگاه شهرستان شکایت نمود و دادگاه خارج از نوبت به شکایت رسیدگی کرده و رأی می‌دهد، رأی مزبور قطعی است.

تبصره این ماده مقرر می‌دارد آیین‌نامه‌های اجرایی مواد ۸ و ۹ به وسیله وزارت بهداشتی تهیه و پس از تصویب کمیسیون‌های بهداشتی مجلسین به مورد اجرا گذارده خواهد شد. این آیین‌نامه نیز در تیر ماه ۱۳۴۷ به شرح پیوست به تصویب رسید.

بر اساس ماده ۱۰ قانون ۱۳۴۶ رد تقاضای صدور پروانه مانع از آن نیست که صاحب مؤسسه با رعایت مقررات ماده ۸ مجدداً تقاضای صدور پروانه بهداشتی و ساختن بنماید.

طبق ماده ۱۱ در مؤسسات داخلی که نوع آنها از طرف وزارت بهداشتی معین و صورت آن منتشر می‌گردد صاحبان آنها مکلفند طبق دستور وزارت بهداشتی مشخصات لازم را در مورد هر نوع فرآورده به خط فارسی خوانا روی بسته‌بندی یا ظرف محتوی جنس قید نماید. در مواردی که فرمول محصول یا مواد ترکیبی طبق تقاضای سازنده فرمول بایستی محفوظ بماند باید فرمول محصول را قبلاً به وزارت بهداشتی تسلیم و شماره پروانه آن را روی بسته‌بندی ذکر نماید. متخلفین از مقررات این ماده به پرداخت غرامت از ۵۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ ریال محکوم خواهند شد.

نحوه صدور مجوزهای بهداشتی در ایران:

پروانه تأسیس و بهره‌برداری

بر اساس مقررات وزارت بهداشت مدارک لازم جهت صدور پروانه تأسیس و بهره‌برداری به شرح زیر است:

- ۱- ارایه درخواست کتبی به اداره نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی مربوطه
- ۲- ارایه تصویر پشت و روی برابر اصل‌شده پروانه بهره‌برداری یا کارت شناسایی یا پروانه‌گواهی فعالیت صنعتی معتبر از وزارت صنایع یا ادارات تابعه یا در موارد مربوطه، از وزارت جهاد
- ۳- تکمیل و ارایه فرم تأسیس (که توسط اداره نظارت، تحویل متقاضی می‌شود. کلیه صفحات فرم، پس از تکمیل، باید به تایید مسؤول اداره نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی رسیده و ممهور به مهر دانشگاه مربوطه باشد).
- ۴- نشانی کامل محل (با رسم کروکی)
- ۵- ارایه کروکی نقشه محل با ذکر مترای کلیه قسمت‌های مختلف (سالن تولید، بسته‌بندی، انبار مواد اولیه، انبار محصولات ساخته‌شده، آزمایشگاه، سرویس‌های بهداشتی کارگران و غیره) کروکی می‌بایست در محل توسط کارشناسان مربوطه بررسی و در صورت تایید، مهر و امضاء شود.
- ۶- ارایه مدارک مربوط به ثبت شرکت (اگر مؤسسه، شرکت باشد) و ارایه روزنامه رسمی
- ۷- هرگونه تغییر نام، تغییر محل، تغییر نوع تولیدات و غیره لازم است در پروانه صادره از طرف اداره کل صنایع یا جهاد کشاورزی اصلاح و تصویر پشت و روی برابر اصل شده پروانه مزبور ارایه گردد.
- ۸- ارایه تصویر تاییدیه سازمان حفاظت محیط زیست (به غیر از شهرهای صنعتی) در پاره‌ای موارد با توجه به نوع محصول که اثرات سوء بر محیط اطراف داشته باشد.
- ۹- ارایه تاییدیه بهداشتی در مورد سیستم آب و فاضلاب و سایر موارد مربوطه با توجه به نوع محصول و در صورت نیاز.
- ۱۰- بازدید از مؤسسه، جهت تکمیل فرم بهره‌برداری که می‌تواند همزمان با بررسی کروکی موضوع بند ۵ باشد
- ۱۱- تطبیق مؤسسه با حداقل ضوابط فنی و بهداشتی مربوط به هر نوع محصول.
- ۱۲- تاییدیه کارشناس و یا کارشناسان بازدیدکننده در قسمت مربوطه، کلیه نسخ باید ممهور به مهر اداره نظارت و مسؤول مربوطه باشد.
- ۱۳- در مواقع اصلاح یا تغییر خطوط پروانه‌های تأسیس و بهره‌برداری، ارایه مدارک مربوطه به بندهای یکم،

دوم، سوم، پنجم و نیز اصل پروانه‌ها تأسیس و بهره‌برداری، جهت اصلاح ضروریست.

پروانه تأسیس مؤسسات مشمول قانون، براساس پروانه‌های بهره‌برداری با کارت شناسایی یا پروانه‌گواهی فعالیت صنعتی که از طرف وزارت صنایع و یا جهاد کشاورزی صادر گردیده و تصویر برابر اصل شده آن همراه با سایر مدارک لازم، به اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی ارسال می‌شود و با توجه به رأی کمیته فنی، مورخ ۷۹/۶/۶ که به مدیر کل اداره نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی تفویض اختیار گردیده، صادر می‌شود و در مواد خاص، در کمیته فنی مطرح و پس از تأیید کمیته، صادر می‌گردد.

پروانه بهره‌برداری، پس از صدور پروانه تأسیس، یا به طور همزمان و در صورت داشتن شرایط ضوابط مربوطه از نظر امکانات، ماشین‌آلات و تجهیزات و ارسال فرم بهره‌برداری و نیز تأیید شرایط فنی و بهداشتی مؤسسه، در اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی صادر می‌شود.

پروانه مسئول فنی: مسئول فنی به فردی اطلاق می‌شود که دارای شرایط لازم جهت کنترل و نظارت بر تولید، در کارگاه‌ها و کارخانه‌جات، با مدارک تحصیلی حداقل، کارشناسی باشد. اصولاً مؤسسات مشمول قانون در زمان اخذ پروانه‌ساخت، بایستی دارای مسئول فنی تأیید شده از طرف اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی باشند و پروانه مسئولیت فنی را اخذ نموده باشند.

مدارک لازم جهت صدور پروانه مسئول فنی به شرح زیر است:

الف) مدارک ارسالی توسط مؤسسه

- ۱- ارایه تصویر کارت پایان خدمت یا معافیت دایم از نظام وظیفه
- ۲- تصویر کلیه صفحات شناسنامه، یک نسخه
- ۳- تصویر مدارک تحصیلی (ارایه درسی و واحدهای گذرانده‌شده در دوره تحصیلی کارشناسی یا بالاتر در صورت نیاز)
- ۴- برگ تقبل مسئولیت فنی توسط مسئول فنی معرفی‌شده (نامه کتبی)
- ۵- پنج قطعه عکس ۶×۴
- ۶- ارایه تعهدنامه شرکت در کلاس‌های آموزشی، توسط مسئول فنی که حسب مورد، توسط کمیته فنی قانونی، تعیین خواهد شد.
- ۷- مشمولین طرح نیروی انسانی، بایستی معافیت از طرح یا گواهی مبنی بر گذراندن طرح مذکور را از اداره کل تأمین نیروی انسانی، ارایه نمایند. (فارغ‌التحصیلان از سال ۵۸ به بعد مشمول طرح می‌باشند.)
- ۸- گواهی عدم سوءپیشینه
- ۹- ارایه تأییدیه ارزش تحصیلی صادره توسط دانشگاه مربوطه، در مورد فارغ‌التحصیلان خارج از کشور، تأییدیه وزارت علوم و تحقیقات و فن‌آوری، در مورد دانش‌آموختگان دانشگاه آزاد، تأییدیه از سازمان مرکزی دانشگاه
- ۱۰- فارغ‌التحصیلان برای رشته‌های دبیری، در صورت کسب موافقت قبلی اداره کل یا ارایه حکم قطعی بازنشستگی الزامیست.
- ۱۱- ارایه اصل پروانه مسئول فنی قبلی و استعفای قطعی ایشان، در خصوص مؤسساتی که مسئول فنی آنها، تغییر می‌کند الزامیست.
- ۱۲- مدارک فوق به انضمام نامه کتبی می‌بایست از طرف مؤسسه مربوطه، به اداره نظارت بر مواد غذایی مربوطه ارسال و طی آن، مسئول فنی را معرفی نمایند.

تبصره: در مورد بند ۸، چنانچه فرد واجد شرایط، قبلاً "مسئول فنی بوده و طی مدت يك ماه استعفا داده و از سوي مؤسسه دیگری معرفی می‌شود، گواهی عدم سوء پیشینه ارسال تاییدیه ارزش تحصیلی و ریز نمرات ضروری نمی‌باشد.

ب) مدارکی که توسط ادارات تابعه، در دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور، پس از تایید و مطابقت با چارت مسئولین فنی، تکمیل خواهد شد:

۱- اخذ کلیه مدارکی که در بند الف، اشاره شد و توسط مؤسسه ارایه می‌گردد.
۲- مکاتبه با صندوق رفاه دانشجویان، با عنایت به تصویب نامه شماره ۳۱۹۲-۱۳۶۶/۵/۲۸، هیأت محترم وزیران، در مورد افرادی که در سال ۱۳۵۳ به بعد فارغ التحصیل شده‌اند.

۳- تحویل فرم‌های مربوط به مسئولین فنی: ۴ نفر
پروانه مسئول فنی، پس از بررسی و تطبیق مدارک تحصیلی با چارت تصویب شده و با توجه به رای مورخ ۷۹/۶/۶ و ۷۹/۷/۱۷ کمیته فنی، که به مدیر کل اداره نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی تفویض اختیار گردیده، صادر می‌گردد و در موارد خاص، در کمیته فنی مطرح و در صورت تایید صادر می‌گردد. توضیح این‌که پروانه‌های تأسیس، بهره‌برداري و مسئول فنی، دارای يك شماره می‌باشند.

۳-۱- برگ سوگند نامه مسئول فنی (دارای تاییدیه امضاء توسط دفتر خانه اسناد رسمی)

۳-۲- برگ سوگند نامه مؤسسه و سرمایه‌گذار (دارای امضاء توسط دفتر خانه اسناد رسمی)

۳-۳- قرارداد استخدامی بین کارخانه و مسئول فنی و برگ پرسش‌نامه مسئول فنی

تبصره: کلیه مدارک فوق، باید توسط مسئول اداره نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی تایید شده و ممه‌ور به مهر دانشگاه مربوط باشد.

پروانه ساخت: پروانه ساخت به مجوزی اطلاق می‌گردد که فرمول ساخت تایید شده از طرف اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی در آن درج شده و زمانی صادر می‌شود که مؤسسه آمادگی تولید داشته و از نظر فنی و بهداشتی، مورد تأیید باشد.

مدارک لازم جهت صدور و تمدید پروانه ساخت به شرح زیر است:

۱- دارا بودن پروانه تأسیس و بهره‌برداري و پروانه مسئول فنی
۲- تکمیل و ارایه فرم درخواست صدور پروانه ساخت (تکمیل و امضاء شده توسط مسئول فنی)

۳- ارایه فرم برحسب با مطالب مندرج بر روی آن

۴- ارایه تصدیق ثبت‌نام نهایی محصول

۵- ارایه فیش بانکی، جهت صدور پروانه، مطابق تصویب نامه هیأت وزیران که برحسب مورد اعلام می‌شود.

۶- در خصوص تمدید پروانه‌های ساخت ارایه اصل پروانه‌های ساخت قبلی و رعایت مفاد بند ۱ و ۲ و ۳ و ۵ الزامی است.

پروانه ساخت مؤسسات مشمول قانون، پس از اخذ پروانه‌ها تأسیس، بهره‌برداري و مسئول فنی صادر می‌گردد. برای صدور پروانه ساخت مؤسسه بایستی از نظر فنی و بهداشتی، مورد تایید بوده و پس از مطابقت فرمول ساخت با استانداردها و ضوابط مربوط، پروانه ساخت صادر و از اولین سری تولید، نمونه‌برداري شده و پس از تایید آزمایشگاه، اجازه توزیع داده می‌شود.

اعتبار پروانه‌های ساخت، در حال حاضر ۵ سال از تاریخ صدور می‌باشد. در پروانه ساخت، نام محصول، مشخصات بسته‌بندی، وزن خالص، مواد متشکله، نام و مشخصات تولیدکننده و قید می‌گردد.

کلیه مراحل تمدید پروانه ساخت، همانند صدور پروانه ساخت است، که در بند ۴ به آن اشاره شده است و برای تمدید پروانه ساخت، در صورتی که فرمول مندرج در آن تفاوتی با فرمول قید شده در پروانه ساخت قبلی نداشته باشد دانشگاه‌ها، می‌توانند راساً اقدام نمایند و چنانچه فرمول محصول، تغییر نماید، از طریق اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی اقدام می‌شود.

صادرات

جهت صدور گواهی بهداشت، برای محموله‌های مواد غذایی و بهداشتی به دو صورت زیر، اقدام می‌گردد:

- ۱- مؤسساتی که دارای پروانه‌های ساخت بهداشتی، بالخصوص پروانه ساخت معتبر باشند، به استناد پروانه ساخت، گواهی بهداشت، صادر می‌شود. گاهی بنا به تشخیص کارشناسی و در صورت لزوم، از محموله صادراتی نمونه‌برداری و پس از تایید آزمایشگاه، اقدام به صدور گواهی بهداشت می‌شود.
- ۲- در مورد مؤسساتی که به صورت سنتی، مشغول به کار هستند و دارای کد بهداشتی بوده و فاقد پروانه‌های بهداشتی می‌باشند، پس از بازدید از محموله صادراتی و در صورت لزوم نمونه‌برداری و پس از تایید آزمایشگاه، گواهی بهداشت صادر خواهد شد.

واردات

در قانون سال ۱۳۴۶ در ماده ۱۶ به بحث واردات پرداخته شده این ماده مقرر می‌دارد: "از تاریخ تصویب این قانون ترخیص مواد غذایی یا بهداشتی یا آرایشی از گمرک به هر شکلی و کیفیتی به منظور بازرگانی یا تبلیغاتی با رعایت مقررات عمومی علاوه بر دارا بودن گواهی بهداشتی و قابلیت مصرف از کشور مبدأ، مستلزم تحصیل پروانه ورود از وزارت بهداری است و واردکننده نیز مکلف است برای تحصیل پروانه مزبور فرمول مواد و همچنین موادی که برای نگهداری به آنها اضافه شده به وزارت بهداری تسلیم نماید."

مجوز ورود کالا : مجوزی است که بر طبق مقررات واردات و صادرات وزارت بازرگانی و در صورت تکمیل مدارک مربوطه، توسط اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی و یا ادارات تابعه، برحسب مورد، پس از طی مراحل قانونی و بررسی‌های لازم، صادر می‌گردد و در واقع موافقت اولیه برای ورود کالای مورد نظر، به کشور می‌باشد.

مدارک لازم، جهت صدور مجوز واردات مواد اولیه غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی به شرح زیر است:

جهت ورود کالاهای مشمول ماده ۱۶ قانون مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی که بر طبق مقررات واردات و صادرات بازرگانی، ورود آنها بلامانع می‌باشد، ابتدا متقاضی مدارک ذیل را تکمیل و ارایه می‌نماید:

- ۱- سه نسخه پیش‌فاکتور (پروفروما) اصل، به انضمام دو برگ تصویر آن
- ۲- اصل اوراق ثبت سفارش تکمیل شده به انضمام یک برگ تصویر صفحه اول آن
- ۳- آنالیز معتبر مرتبط با پروفورم کالا شامل مشخصات کامل فیزیکی، شیمیایی و در صورت لزوم، مشخصات میکروبی ۴- پیش‌نمونه در صورت لزوم
- ۵- در صورت داشتن سابقه ورود کالا با همان مشخصات قبلی (تولیدکننده و آنالیز کالا)، تصویر پیش‌فاکتور سابقه، ضمیمه می‌گردد (در حال حاضر سابقه ۲ سال قابل قبول است) چنانچه کالا (اسانس، رنگ، مواد افزودنی و نگه‌دارنده) در یک واحد تولیدی خاص مورد مصرف دارد می‌بایستی تصویر پروانه ساخت، که نام کالای فوق در آن درج

گردیده باشد، نیز ارایه گردد. پس از بررسی آنالیز و مطابقت آن با استانداردهای ملی یا منابع معتبر خارجی از قبیل WHO و BP.USP و غیره، مجوز ورود صادر خواهد شد.

مجوز ترخیص کالا: مجوزی است که پس از ورود کالا به گمرکات کشور و پس از تأیید قابلیت مصرف و طی مراحل قانونی، برابر مقررات مربوطه، صادر می‌گردد.

جهت صدور مجوز ترخیص، متقاضی می‌بایست، مدارک زیر را تکمیل و به اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی و با ادارات نظارت تابعه ارایه نماید:

- ۱- فاکتور کالا (به انضمام یک برگ تصویر آن)
- ۲- اصل نسخه دوم متقاضی (نسخه دوم پروفرم تأیید شده در مرحله ورود)
- ۳- اصل گواهی بهداشت و قابلیت مصرف مرتبط با فاکتور، که به تأیید مقامات ذیصلاح بهداشتی کشور مبداء رسیده و ممهور به مهر سفارت جمهوری اسلامی ایران باشد.
- ۴- اصل برگ آنالیز، به انضمام یک برگ تصویر آن پس از بررسی مدارک و کنترل کلیه مشخصات، از گمرک ورودی اقدام به نمونه‌برداری گردیده و به همراه برگ آنالیز تأیید شده، به آزمایشگاه‌های کنترل غذا و دارو، ارسال تا پس از مطابقت نمونه با آنالیز مربوطه، مجوز مصرف صادر گردد.

ضوابط ورود کالاهای فرآیند شده غذایی، آرایشی و بهداشتی به شرح زیر است:
مدارک مورد نیاز:

- الف) ارایه اوراق ثبت سفارش
- ب) ارایه اصل فرمولاسیون، با آنالیز کالا، به مهر و امضای تولیدکننده، حاوی مطالب زیر:
 ۱. با تاریخ جدید صادر شده و حاوی کلیه اطلاعات علمی مورد نیاز باشد.
 ۲. درج نوع و شماره استاندارد به کار رفته در تولید کالا
 - ج) ارایه اصل پروفرم با امضای تولیدکننده

د) ارایه اصل گواهی بهداشت و قابلیت مصرف در کشور مبداء، با تأیید سفارت جمهوری اسلامی، در هنگام ترخیص با مشخصات ذیل:

۱. شماره و تاریخ فاکتور
۲. نام و مشخصات کامل کالا به همراه شماره سری ساخت
- ه) هر واحد از کالاهای واردات، دارای مشخصات زیر به فارسی باشد:
 تاریخ تولید و انقضاء، سری ساخت، فرمولاسیون، کشور تولیدکننده و در صورت لزوم، دستور مصرف.

در صورتی که کالاهای وارداتی، در ایران دارای استاندارد ملی باشد، باید فرمولاسیون کالا، حداقل منطبق با استاندارد ملی بوده و چنانچه در موارد خاص، برای کالای وارداتی، استاندارد ملی تدوین نشده باشد، لازم است اطلاعات کامل و دقیق، توسط واردکننده، ارایه و موضوع در کمیته علمی مربوطه، بررسی و تصمیم‌گیری شود. مجوز ورود که در واقع موافقت اولیه برای ورود کالای مورد نظر، به کشور می‌باشد بر طبق مقررات واردات و صادرات وزارت بازرگانی و در صورت تکمیل مدارک مربوطه، توسط اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی و یا ادارات تابعه، برحسب مورد، پس از طی مراحل قانونی و بررسی‌های لازم، صادر می‌گشت. از دی ماه ۱۳۸۶ بررسی و صدور مجوز ورود و ترخیص مواد اولیه غذایی و آشامیدنی مشمول ماده ۱۶ قانون ۱۳۴۶ از طریق دانشگاه‌های علوم پزشکی تفویض اختیار شده انجام می‌شود.

ذیلاً مجوزهای وارداتی کالاهای کشاورزی و نهادهای مسئول صدور این مجوزها را مورد بررسی قرار می‌دهیم:

۱- سازمان حفظ نباتات به استناد قانون حفظ نباتات مصوب ۱۳۴۶ در راستای حفظ سلامت حیات انسان و نبات مسؤول صدور مجوز جهت واردات و صادرات هرگونه نبات و قسمت‌های نباتی از جمله بذر، پیاز، قلمه، پیوند، ریشه، میوه، نهال و تخم نباتات است. به موجب همین قانون مجوز ورود، صدور، تولید، ساخت، تبدیل و بسته‌بندی کلیه سموم دفع آفات، علف‌کش‌ها و همچنین هورمون‌های نباتی بر عهده‌ی همین سازمان می‌باشد.

۲- سازمان دامپزشکی کشور براساس قانون مصوب سال ۱۳۵۰ در راستای حفظ سلامت انسان و دام مسؤول صدور مجوز جهت واردات و صادرات، تولید، توزیع و بسته‌بندی هر نوع دام زنده، تخم‌مرغ، اسپرم دام، فرآورده‌های خام دامی، داروها، واکسن‌ها و سموم، مواد بیولوژیکی و مواد ضد عفونی و انواع سموم دامپزشکی و مواد غذایی متراکم، مکمل‌های غذای دام و داروهای که برای ساختن مواد نامبرده مورد نیاز است می‌باشد.

۳- کمیسیون کدکس مواد غذایی ایران که در سال ۱۳۸۱ تشکیل شده‌است با همکاری ۳ وزارتخانه اصلی مرتبط با تولید و تجارت محصولات کشاورزی و مواد غذایی، یعنی وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنایع و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همچنین با همکاری مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مسؤولیت تدوین و تنظیم استاندارد، و مقررات کیفی و بهداشتی مربوط به تولید و تجارت محصولات خام کشاورزی و مواد غذایی براساس استانداردهای متفاوت جهانی را عهده‌دار است.

۴- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: مسایل مربوط به تولید و فروش و عرضه کالاهای دارویی، تجهیزات و ملزومات پزشکی، مواد و فرآورده‌های خوراکی و بهداشتی و آرایشی از لحاظ کیفیت و سلامت بر عهده‌ی وزارت بهداشت قرار دارد به علاوه در تجارت خارجی کالاهای دارویی، تجهیزات و ملزومات پزشکی، فرآورده‌های خوراکی، آشامیدنی و بهداشتی و آرایشی حسب مورد به صدور مجوز ورود یا صدور اقدام می‌نماید.

در این راستا وظایف اداره غذایی و آشامیدنی معاونت غذا و دارو وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به شرح ذیل است:

- تدوین مقررات و قوانین بهداشتی مربوط به فرآوری، تولید، بسته‌بندی، انبار، توزیع و عرضه مواد خوراکی و آشامیدنی با همکاری سایر گروه‌های مرتبط
- تدوین مقررات و قوانین بهداشتی مربوط به واردات و صادرات مواد خوراکی و آشامیدنی با همکاری سایر گروه‌های مرتبط
- تدوین مقررات و قوانین مربوط به برچسب‌گذاری مواد خوراکی و آشامیدنی با همکاری سایر گروه‌ها
- تدوین و ارایه دستورالعمل نحوه‌ی صدور پروانه‌های بهداشتی (مسؤول فنی، ساخت، تأسیس و بهره‌برداری) در خصوص مواد خوراکی و آشامیدنی
- همکاری در تدوین ضوابط و مقررات مربوط به آگهی تجاری با نهادهای ذیربط در خصوص مواد خوراکی و آشامیدنی
- همکاری در تدوین برنامه‌های کوتاه، میان و بلند مدت با وظایف اداره کل
- نظارت بر نحوه و چگونگی اجرا و پیشرفت برنامه‌های مصوب در واحدهای تابعه استانی
- ارزیابی و ارایه پیشنهاد بازنگری دوره‌ای مقررات و ضوابط و دستورالعمل‌ها مرتبط با فرآوری، تولید، بسته‌بندی، انبار، توزیع و عرضه مواد خوراکی و آشامیدنی
- همکاری در طراحی نظام (سیستم) مدیریت تضمین کیفیت و ممیزی واحدهای فرآوری، بسته‌بندی، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوراکی و آشامیدنی
- همکاری در ارزیابی و سطح بندی مراکز فرآوری، تولید، بسته‌بندی، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوراکی و آشامیدنی

- همکاری در ارزشیابی واحدهای نظارت بر مواد خوراکی و آشامیدنی دانشگاه‌های علوم پزشکی، مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها
- بازرسی مورد (حسب ضرورت) از مراکز تولید، فرآوری، بسته‌بندی، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوراکی و آشامیدنی
- همکاری در اطلاع‌رسانی، آموزش و صدور اعلامیه‌های لازم جهت بالابردن آگاهی عمومی در خصوص سلامت مواد خوراکی و آشامیدنی
- همکاری در ارزیابی دوره‌ای سطح ایمنی و سلامت مواد خوراکی و آشامیدنی
- همکاری در تدوین استانداردها و سایر مقررات مربوط به مواد خوراکی و آشامیدنی با سایر گروه‌ها
- جمع‌آوری آخرین یافته‌های علمی مرتبط با ایمنی و سلامت مواد خوراکی و آشامیدنی
- همکاری در برگزاری جلسات، سمینارها، کنفرانس‌ها، همایش‌ها در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی
- نظارت بر وضعیت آلاینده‌های مواد خوراکی و آشامیدنی و همکاری در تدوین و راهبری برنامه‌های مرتبط با کاهش سطح آلاینده‌ها در مواد خوراکی و آشامیدنی

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران سازمان اصلی مرتبط با موضوع استانداردهای فنی در جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. این سازمان نسبت به تدوین مقررات و استانداردهای فنی اقدام می‌کند و بر اجرای آن‌ها نظارت دارد و مرجع اصلی تعیین مطابقت یا عدم مطابقت مقررات و استانداردهای فنی با تولیدات داخلی یا واردات محسوب می‌شود. البته علاوه بر مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، نظارت بر اجرای استانداردهای مربوط به قانون حفاظت در برابر اشعه بر عهده سازمان انرژی اتمی و تدوین و نظارت بر اجرای استانداردهای مواد دارویی بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

کنترل کیفی کالاهای صادراتی و وارداتی مشمول استاندارد اجباری و جلوگیری از صدور کالاهای نامرغوب به منظور فراهم نمودن امکان رقابت با کالاهای مشابه خارجی و حفظ بازارهای بین‌المللی و نیز حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان داخلی و جلوگیری از ورود کالاهای نامرغوب خارجی از وظایف مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی است.

فهرست کالاهای وارداتی مشمول استاندارد اجباری همه ساله توسط مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران منتشر و به وزارت بازرگانی برای اجرا ابلاغ می‌گردد. با روی کار آمدن تولید و عرضه محصولات غذایی با مارک حلال در کشورهای اسلامی، راهی نوین به روی صدور هر چه بیشتر این محصولات باز شده است. ایران دارای پتانسیل نسبتاً بالایی در تولید مواد غذایی است و با توجه به آن که حدود ۲۶٪ جمعیت جهان را مسلمانان تشکیل می‌دهند، می‌تواند جایگاه مناسبی در تولید مواد غذایی با مارک حلال داشته باشد. متأسفانه تا کنون در کشور نهاد خاصی متولی اعطای برند حلال برای صدور هر چه بیشتر و بهتر صنایع غذایی کشورمان به کشورهای مسلمان و یا سایر کشورها نشده است و کشورهای هم‌چون مالزی که در این زمینه پیش‌گام بوده‌اند، موفقیت‌های فراوانی کسب کرده‌اند. ایجاد چنین نهادی در صورت زمینه‌سازی صادرات، سرعت عمل، بازاریابی مناسب و مدیریت بهینه می‌تواند منجر به افزایش صادرات مواد غذایی در کشور گردد.

در کشور مالزی دپارتمان توسعه اسلامی (جاکیم) مسؤول صدور مجوز حلال است و این مسؤولیت شامل نظارت بر محصولات نهایی، نحوه ساخت و مواد خام به کار رفته در این محصولات می‌شود. بسیاری از این مواد خام و اولیه وارداتی هستند و حلال بودن آن‌ها همچون محصولات نهایی توسط این دپارتمان احراز می‌شود.

شرایطی که در کشور مالزی برای صدور مجوز حلال در نظر گرفته شده است به شرح ذیل است:

۱. سازمان متقاضی باید در کشور مبدا ثبت و مورد شناسایی قرار گرفته باشد.
 ۲. اعضای سازمان متقاضی دارای مهارت‌های فنی و علمی شناخته شده در بخش غذا باشند.
 ۳. سازمان متقاضی باید شرایط و الزامات اعطای مجوز حلال و نیز سایر شرایطی را که توسط جاکیم تعیین می‌شود، بپذیرد.
 ۴. سازمان متقاضی بپذیرد که نمایندگان از جاکیم به تناوب جهت بررسی سازمان و رویه‌های اجرایی مقررات حلال، از آن بازدید به عمل آورند.
- جاکیم همچنین شرایط خاصی را علاوه بر شرایط عمومی فوق در خصوص گوشت و فرآورده‌های گوشتی تعیین کرده و برای تایید واردات، جاکیم و دپارتمان خدمات دامپزشکی مالزی، کارخانه‌ها و کشتارگاه‌های صادرکننده را مورد بازرسی قرار می‌دهند. جاکیم بازرسی به منظور احراز حلال بودن و دپارتمان خدمات دامپزشکی در خصوص سلامتی و امنیت غذا انجام می‌دهد. با تایید دو دپارتمان، کشتارگاه‌ها و کارخانه‌های فرآوری در فهرست کارخانه‌جات مورد تایید مالزی قرار می‌گیرند. کارخانه‌های مورد تایید باید هر شش ماه یک بار گزارشی در خصوص بازرسی‌های به عمل آمده و رویه‌های اجرایی مقررات حلال به جاکیم بدهند در غیر این صورت مجوز حلال آن‌ها باطل می‌شود.
- در خصوص بحث مجوزها و پروانه‌ها در قوانین کشورهای دیگر رویه یکسان نیست. بسیاری از قوانین در متن قانون اشاره‌ای به این بحث نکرده‌اند و آن را به رویه‌های داخلی واگذار کرده‌اند. بعضی از قوانین همچون قانون فنلاند به طور کلی و غیرمستقیم (ماده ۱۰ قانون غذای ۲۰۰۶ فنلاند) اشاره‌ای به این بحث دارند و البته در برخی قوانین همچون قانون غذای استرالیا به طور مفصل به بحث مجوزها پرداخته شده است.
- بخش ۱۰ قانون فنلاند ناظر بر الزامات عمومی اماکن تولید و نگهداری غذا مقرر می‌دارد این اماکن باید به نحوی طراحی، ساخته، مجهز و نگهداری شوند که خطری مواد غذایی را تهدید نکند. در همین ماده اشاره‌ای نیز به این‌که اماکن تولید غذا باید جای کافی برای فعالیت‌های تولیدی داشته باشند نیز می‌شود و جزئیات به مقررات بهداشتی دیگر واگذار می‌گردد.
- بعلاوه طبق ماده ۲۸ قانون فنلاند آزمایشگاه‌ها نیز باید تایید شوند. قانون فنلاند در بخش ۲۳ نیز صرفاً اشاره‌ای به لزوم اخذ مجوز ورود در خصوص واردات گوشت و فرآورده‌های گوشتی وارداتی نیز می‌کند.
- بر اساس بخش ۲۶ قانون فنلاند، فعالان امر غذا باید به هزینه خود اطمینان حاصل کنند که افرادی که در کارخانه‌های تولید غذای مورد تایید قانون که با غذاهای بسته‌بندی نشده و فاسد شدنی سر و کار دارند فعالیت می‌کنند، دارای مجوز آژانس ملی غذا می‌باشند. طبق این قانون مجوز مزبور فقط به کسانی که در آزمایش‌های مربوط به تعیین صلاحیت موفق شوند و دوره آموزشی مربوطه را بگذرانند، داده می‌شود.
- بر اساس قسمت ۸ قانون ۲۰۰۱ استرالیا ناظر بر اعلام و ثبت مشاغل غذایی هیچ‌کس نباید به امر غذا مشغول شود مگر آن‌که طبق قانون آنرا ثبت کرده باشد. در این قانون برای عدم ثبت مجازات تعیین شده است. ثبت در خصوص مواد غذایی بر اساس قانون ۲۰۰۱ استرالیا با ارایه درخواست به مدیر کل بهداشت صورت می‌گیرد. لزوم ثبت در این قانون استثنائاتی دارد. مدیر کل تنها تصمیم‌گیرنده اعطای مجوز ثبت مذکور است و پس از دریافت درخواست بر اساس قانون می‌تواند هر گونه اطلاعات لازم مثل اطلاعاتی مربوط به محل تهیه یا نگهداری یا توزیع غذا را از متقاضی درخواست کند.
- این ثبت ۱ سال معتبر است و در صورت درخواست متقاضی قبل از انقضاء این مهلت باید تمدید شود. البته مدیرکل می‌تواند تصمیم گیرد که مجوز مزبور را تعلیق یا لغو کند.

اعطا یا تمدید مجوز ثبت می‌تواند توسط مدیر کل سلامت برای مدت زمان کوتاه و یا به صورت دائمی مشروط به شرایطی شود، در آن صورت مدیر کل باید از قبل کتباً مالکین صنعت غذایی را از کم و کیف شرایط مطلع سازد.

بخش ۹۶ قانون استرالیا مقرر می‌دارد که با ثبت یا تمدید ثبت صنعت غذایی، مدیر کل باید مجوزی را به صاحب صنعت اعطا کند. این مجوز باید حاوی مواردی از قبیل نام صنعت و مالک آن و آدرس محل کار، نام تجاری، شماره ثبت، شرایط ثبت و تاریخ انقضاء مجوز باشد.

بخش ۹۷ قانون استرالیا ناظر بر تغییر شرایط در عمل‌کرد یا اوضاع و احوال صنعت (هم‌چون تغییر مالک یا محل و یا نوع صنعت غذایی) است که مقرر شده در صورت این تغییرات صاحب صنعت باید مراتب را ظرف ۷ روز به اطلاع مدیر کل جهت تصمیم مقتضی برساند.

بخش ۹۸ ناظر به گم‌شدن یا دزدیده شدن مجوز است که قانون مقرر می‌دارد مدیر کل می‌تواند مجوز دیگری برای مدت باقی‌مانده تا انقضاء مجوز، صادر کند.

در بخش ۹۹ مقرر شده‌است که صنایع غذایی نباید بدون عذر موجه مغایر با شرایط مقرر در مجوز رفتار نمایند و نقض این مقرره مستوجب جریمه نقدی می‌باشد.

بر اساس بخش ۱۰۰ مدیر کل سلامت می‌تواند در صورت نقض مقررات ناظر بر ثبت، مجوز را لغو و یا برای حداکثر ۱ سال معلق کند و یا شرایطی را برای مجوز اعمال نماید. رویه‌های لغو و تعلیق مجوز نیز در قانون پیش‌بینی شده‌است.

به طور کلی به نظر می‌رسد در شرایط فعلی یکی از مسایل مهم و موانع بزرگ بر سر راه صاحبان صنایع غذایی بوروکراسی پیچیده‌ای است که در دستگاه‌های ناظر وجود دارد. بدین معنی که اگر يك کارفرما بخواهد در موضوع جدیدی سرمایه‌گذاری کند مهم‌ترین مانعی که حس می‌کند طی کردن مراحل پیچیده برای دستیابی به پروانه موردنظر است که اساساً "بعضی از این پروانه‌ها ضرورت ندارند. پروانه بهره‌برداری توسط وزارت بهداشت و درمان صادر می‌شود و معمولاً" صدور آن بیش از يك سال به طول می‌انجامد. در این مدت بررسی‌ها و کارهای پیچیده غیرضروری انجام می‌شود و نهایتاً سرمایه‌گذار بعد از رنج دستیابی به این پروانه در پایین نامه خود ملاحظه می‌کند که: «شروع به تولید منوط به پروانه ساخت است.» حال سؤال این است: پس صدور پروانه بهره‌برداری چه ضرورتی داشت؟ لازم به ذکر است که برای دریافت پروانه بعدی هم همین مراحل باید طی شود. نفع صاحبان صنایع غذایی در این است که سرمایه‌گذار در پیچ و خم اخذ پروانه بهره‌برداری و پروانه ساخت لطمه و زیان مالی و روحی نبیند و دلسرد نشود و حداقل، تولید خود را در زمان اخذ این پروانه‌ها به صورت آزمایشی انجام دهد یا پروانه ساخت و بهره‌برداری یکی شود.

مشکل دیگر طولانی بودن زمان صدور پروانه ورودی کالا است که ضرر آن متوجه صاحبان سرمایه می‌شود، اگر کالایی وارد گمرک شود برای بررسی بهداشتی و آزمایش نمونه‌ها چند ماه فرصت لازم است تا دستیابی به نتیجه‌ها حاصل شود و این ضرر و زیان صاحب سرمایه را به دنبال دارد.

چنانکه بیان شد قوانین غذای دیگر کشورهای جهان جز چند مورد به بحث مجوزها نپرداخته‌اند و این بحث به مقررات و رویه‌های داخلی دیگر واگذار شده‌است در حالی که مجوزها یکی از مباحث قانون ۱۳۴۶ را تشکیل می‌دهد. به نظر می‌رسد قانون، پیشنهادی جدید باید تلفیقی از دو رویکرد را انتخاب نماید به نحوی که کلیات بحث در قانون آورده‌شود و جزئیات به مقررات و آیین‌نامه‌های دیگر واگذار گردد تا هم شفافیت حفظ شود و هم تغییرات احتمالی آینده (بر اساس نیاز جامعه یا صنعت و یا دولت)،

مشکل و پیچیده نباشد. در خصوص پروانه‌های بهره‌برداری و ساخت می‌توان با تکیه بر قواعد سایر کشورها که مورد اشاره قرار گرفت مقررات جدید را وضع کرد.

بخش سوم: مطالعه تطبیقی جرایم مربوط به غذا و نظارت بر بهداشت غذایی در حقوق خارجی

این بخش به مطالعه تطبیقی پیرامون قانون حاکم بر مواد غذایی اختصاص دارد. در فصل اول به بررسی قانون غذاي کشور مالزی می‌پردازیم. فصل دوم به مطالعه قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی آمریکا اختصاص یافته است و در فصل سوم نیز قانون غذاي کشور فنلاند به عنوان یکی از جدیدترین قوانین غذا بررسی می‌شود.

فصل یکم: قانون غذاي مالزی

قانون غذاي مالزی در سال ۱۹۸۳ به تصویب رسیده‌است، این قانون تقریباً جامع تمام مسایل مربوط به جنبه‌های حقوقی فعالیت در صنعت غذا است. در این قسمت به منظور تبیین رویکرد يك نظام حقوقی خارجی اسلامی در خصوص مواد پیش‌بینی‌شده در پیش‌نویس لایحه، به‌اختصار موضع قانون غذاي مالزی در خصوص مسایلی که در مواد پیشنهاد شده مطرح‌شده‌اند، آرایه می‌شود.

مبحث یکم: تعریف غذا

چنان‌که بیان شد قانون ۱۹۸۳ مالزی تحت عنوان "قانون غذا" تصویب شده‌است، بنابراین دارو و لوازم آرایشی، برخلاف قانون آمریکا تحت شمول مقررات این قانون قرار ندارند، با توجه به تعریف ارائه‌شده در بخش ۲ قانون، عبارت "غذا" در این قانون علاوه بر مواد خوراکی مواد آشامیدنی را نیز شامل می‌شود و صرفاً "مواد خوراکی یا آشامیدنی با مصرف انسانی موضوع قانون است، بنابراین مواد خوراکی یا آشامیدنی با مصرف حیوانی تابع قانون دیگری است.

غذا در بخش ۲ قانون به شرح زیر تعریف شده‌است:

"غذا عبارت است از هر گونه ماده‌ای که به عنوان خوراکی یا آشامیدنی با مصرف انسانی تولید، فروخته یا عرضه شده‌است. یا در ترکیب، تهیه یا حفظ و نگهداری هر نوع

ماده خوردنی یا آشامیدنی وارد شده یا مورد استفاده قرار می‌گیرد. این عبارت همچنین شامل، تنقلات و شیرینی‌جات، آدامس و کلیه اجزای تشکیل‌دهنده مواد خوردنی، آشامیدنی، تنقلات و شیرینی‌جات یا آدامس می‌شود.

مبحث دوم: جرایم و مجازات‌ها

قسمت دوم قانون غذای مالزی مصوب ۱۹۸۳ به جرایم و دلایل اختصاص یافته است. بخش‌های ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷ این قانون که ذیل بخش سوم قرار دارند، ارکان مادی جرایم مربوط به غذا و مجازات این جرایم را مورد حکم قرار داده‌اند. عنوان بخش سیزدهم این قانون "Adulteration" است، این واژه در فارسی به "اضافه کردن مواد ارزان، نامرغوب یا مضر به مواد خوراکی" و به ویژه در رابطه با مواد غذایی به "تقلب" ترجمه شده است. بنابراین عناوین مجرمانه این بخش به تولید یا فروش مواد غذایی تقلبانه یعنی مواد غذایی که در تولید آن‌ها مواد اولیه ناسالم یا نامرغوب مورد استفاده قرار گرفته یا به هر نحوی تقلبی واقع شده، مربوط هستند. در تدوین مقررات این بخش از سه رویکرد، حفظ سلامت غذایی جامعه، حمایت از مصرف‌کننده و رعایت قواعد شرعی مربوط به غذا تبعیت شده است. بخش (e) (۱) ۱۳ این قانون به طور کلی تهیه یا فروش مواد غذایی تقلبی (Adulterated) را جرم دانسته است. برخلاف قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی ایران، قانون مالزی در بخش (۳) ۱۳ مصادیق مواد غذایی تقلبی را به طور واضح تعیین کرده است.

به موجب این بخش مواد غذایی تقلبی به موارد زیر اطلاق می‌شود:

- ۱- ماده غذایی که حاوی ماده‌ای است که ارزش غذایی یا سایر ویژگی‌های نافع آن را در مقایسه با مواد غذایی خالص، معمول و دارای شرایط لازم، کاهش می‌دهد، یا به هر طریق موجب آسیب دیدن یا عدم رضایت خریدار یا مصرف‌کننده می‌شود.
- ۲- ماده غذایی که جزئاً یا کلاً "عنصری از آن خارج شده یا به آن افزوده نشده است و در نتیجه ارزش غذایی یا سایر ویژگی‌های نافع آن در مقایسه با ماده غذایی مشابه که دارای شرایط معمول و تعیین شده است، کاهش می‌یابد یا به هر طریقی این ماده غذایی سبب آسیب دیدن یا نارضایتی خریدار یا مصرف‌کننده می‌شود.
- ۳- ماده غذایی که حاوی عنصری با ارزش تجاری پایین‌تر در مقایسه با ماده غذایی مشابه که دارای شرایط معمول و تعیین شده است، می‌باشد.
- ۴- ماده غذایی که حاوی عنصری است که افزودن آن مطابق مقررات این قانون (قانون غذا) مجاز نیست.
- ۵- ماده غذایی که حاوی عنصری بیش از حد مجاز است.
- ۶- ماده غذایی که دارای شرایط و استانداردهای مقرر در آیین‌نامه این قانون نیست.
- ۷- ماده غذایی که به نحوی ظاهر آن تزئین شده است که خرابی یا عیب آن کتمان شود.
- ۸- ماده غذایی که جزئاً یا کلاً "حاوی عنصری حیوانی، گیاهی یا معدنی، نجس، ناپاک، فاسد یا پوسیده و گندیده است یا حاوی جزیی از اجزای حیوانی است که برای مصرف غذایی مناسب نیست اعم از این که تولید شده باشد یا نه.
- ۹- ماده غذایی فاسد یا فاقد کیفیت
- ۱۰- ماده غذایی که در جعبه (بسته‌بندی) مهر شده قرار دارد و بسته یا پاکت به گونه‌ای آسیب دیده است که نمی‌تواند، محتوی خود را از فساد حفظ کند یا مانع از بین رفتن خواص محتوی جعبه شود.

ماده غذايي که در پاکت

(بسته‌بندی) قرار دارد، ولي جعبه يا پاکت مربوط به محتوي ديگري است و محتوي اصلي جزئا" يا کلا" از جعبه خارج‌شده و ماده غذايي ديگري در آن جاسازي شده‌است. مواد غذايي که در ظرف (يا جعبه) ماده غذايي ديگري جاسازي شده‌اند.

چنان‌که بيان شد قانون مالي علاوه بر حفظ سلامت غذايي جامعه لزوم حمايت از مصرف‌کننده يا خريدار مواد غذايي را نيز به عنوان سياست کيفري مد نظر قرار داده و بر اين اساس نيز جرم انگاري کرده‌است. بخش ۱۴ اين قانون به موضوع فوق اختصاص يافته‌است، عنوان اين بخش عبارت است از "ممنوعيت فروش غذايي که حاوي نوع، ماهيت يا کيفيت مورد تقاضاي مشتري نيست" در واقع هدف اصلي مقررات کيفري اين بخش جلوگیری از تدليس در معاملات مواد غذايي است. به موجب بند ۱ بخش مذکور، فروش هر گونه ماده غذايي که داراي جنس، ماهيت يا کيفيت مورد تقاضاي مشتري نيست، جرم است و مجازات حداکثر ۵ سال حبس يا جزاي نقدي يا هر دو مجازات خواهد بود.

بند ۲ اين بخش به منظور حمايت از مشتري يك اماره قانوني تأسيس کرده‌است، به موجب اين بند، چنانچه آيين‌نامه‌هاي قانون غذا، استانداردهاي اجباري براي يك ماده غذايي مقررکنند، يا افزودن عنصر يا ترکيبي به ماده غذايي را ممنوع يا محدود نمايند، فرض اين است که خريدار اين گونه مواد غذايي، ماده منطبق با مقررات مذکور از فروشنده تقاضا کرده‌است مگر اين‌که خلاف اين اماره از سوي فروشنده اثبات شود، بنابر اين چنانچه فروشنده قادر به اثبات خلاف اماره نباشد، مشمول مجازات مقرر در بند يك بخش ۱۴ قرار خواهد گرفت.

بخش‌هاي ۱۵ و ۱۶ قانون غذاي (۱۹۸۰) مالزي جرايم مربوط به برچسب‌زني و بسته‌بندی مواد غذايي را پيش‌بيني کرده‌اند، مطابق بخش ۱۵ اين قانون در صورتي که استاندارد ي براي يك ماده غذايي تعيين شده‌باشد، هر شخصي که غذايي را تهيه، بسته‌بندی، برچسب‌زني يا تبليغ مي‌کند که فاقد استاندارد تعيين شده‌است ولي امور فوق به نحوي انجام مي‌شود که مي‌تواند موجب مشتبه‌شدن غذاي تهيه، بسته‌بندی، برچسب‌زني يا تبليغ‌شده با غذاي داراي استاندارد تعيين‌شده گردد، مجرم است و به حبس تا حداکثر ۳ سال، جزاي نقدي يا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

به موجب بخش ۱۶ قانون فوق هر شخصي که غذايي را به نحوي تهيه، بسته‌بندی، برچسب‌زني مي‌کند يا مي‌فروشد که در ارتباط با خاصيت، نوع، ارزش، ماهيت، کيفيت، ترکيب، سلامتي، نيرو و انرژي، خلوص، وزن، منشاء، عمر و نسبت اجزاي ترکيب‌دهنده، اطلاعات خلاف واقع يا گمراه‌کننده ارايه مي‌دهد، يا تهيه، بسته‌بندی، برچسب‌زني يا فروش را بر خلاف مقررات آيين‌نامه اين قانون انجام مي‌دهد، مجرم است و به حبس حداکثر تا ۳ سال، جزاي نقدي يا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

با توجه به اهميت تبليغ صادقانه و قانوني مواد غذايي در حمايت از مصرف‌کننده، بخش ۱۷ قانون غذاي مالزي اصول حاکم بر نحوه تبليغ مواد غذايي را پيش‌بيني کرده و مجازات تخلف از اين اصول را مورد حکم قرار داده‌است.

با توجه به مقررات اين بخش در تبليغ مواد غذايي رعايت اصول زير الزامي است:

- ۱- تبليغ بايد با رعايت آيين‌نامه‌هاي قانون غذا انجام شود، در آگهي تبليغاتي کليه اوصاف و مشخصاتي که بايد مطابق مقررات بر روي غذا يا ظرف حاوي غذا درج يا الصاق گردد، مد نظر قرارگيرد، به عبارت ديگر آگهي تبليغاتي نبايد حاوي اطلاعاتي باشد که با اوصافي که بايد بر روي غذا يا ظرف حاوي غذا درج يا الصاق شود، مغاير باشد يا اين اوصاف و ویژگی‌ها را به طور جزئي تعديل کرده يا تغيير دهد.
- ۲- آگهي تبليغاتي غذا نبايد حاوي اطلاعاتي باشد که مطابق مقررات آيين‌نامه درج يا الصاق آن بر روي غذا يا ظرف حاوي غذا ممنوع است.

۳- آگهی باید حاوی نام و وصف ماده غذایی مطابق آیین‌نامه قانون باشد، به عبارت دیگر در آگهی تبلیغاتی، عبارت یا عباراتی که مطابق آیین‌نامه، درج آن‌ها به عنوان نام یا وصف غذا بر روی غذا یا ظرف حاوی غذا، الزامی است، باید قید شود.

۴- آگهی تبلیغاتی نباید موجب گمراهی و اشتباه خریدار در باره خاصیت، نوع، ارزش، ماهیت، کیفیت، نیرو و انرژی، ترکیب، سلامت، وزن، ترکیب اجزاء، منشاء، عمر یا آثار غذا یا عناصر و اجزای تشکیل‌دهنده غذا باشد.

۵- آگهی تبلیغاتی باید حاوی نام واقعی و آدرس محل فعالیت یا اقامت شخصی که آگهی از طرف او منتشر شده است، باشد، چنانچه آگهی مربوط به شرکت باشد، قید اقامتگاه ثبت‌شده شرکت کافیت، هر چند اقامتگاه ثبت‌شده با محل واقعی فعالیت شرکت متفاوت باشد.

مبحث سوم: نظارت بر بهداشت غذایی الف) اختیارات بازرسان:

یکی از بخش‌های مهم و جالب توجه قانون غذای مالزی، مقررات حاکم بر بازرسان بهداشت غذایی در این قانون است، این بازرسان برای انجام وظایف خود از اختیارات گسترده‌ای برخوردارند، اختیارات بازرسان در بخش چهارم قانون مقرر شده است. مطابق این بخش بازرس می‌تواند:

هر زمانی که جهت انجام وظیفه خود مناسب می‌داند، وارد اماکنی شود که به عقیده او مواد غذایی مشمول قانون در آنجا تهیه، نگهداری، بسته‌بندی، انبار یا توزیع و عرضه می‌شوند.

پس از ورود به اماکن فوق، مواد غذایی موجود در آن را بررسی کند و از آن‌ها نمونه بردارد، همچنین بازرس می‌تواند هر چیزی را که به عقیده او در محل مذکور برای تهیه، نگهداری، بسته‌بندی، انبار یا توزیع و عرضه و فروش مواد غذایی مورد استفاده قرار می‌گیرند یا می‌تواند مورد استفاده قرارگیرد، مورد بررسی قراردهد.

هر گونه هواپیما، کشتی یا وسیله نقلیه را که به عقیده او و بر اساس دلایل معقول مواد غذایی مشمول این قانون را حمل می‌کنند، متوقف، بازرسی یا توقیف کند، مواد موجود در آن‌ها را بررسی نموده و از آن‌ها نمونه بردارد. هر گونه بسته‌ای را که به عقیده او حاوی مواد غذایی مشمول قانون است باز کند و مورد بررسی قراردهد.

کلیه دفاتر و اسنادی را که در اماکن مذکور در بند یک فوق‌الذکر پیدا می‌کند، به عقیده او حاوی اطلاعاتی مرتبط با اجرای این قانون (قانون غذا) در ارتباط با مواد غذایی که قانون بر آن‌ها اعمال می‌شود، می‌باشد، بررسی و مطالعه کند یا از آن‌ها تصویر یا رونوشت تهیه نماید.

می‌تواند از اشخاص ارایه کارت ملی، کارت بازرگانی یا سایر اسناد شناسایی را که لازم دارد تقاضا کند.

می‌تواند هر زمان که لازم بداند، مواد غذایی را که به تشخیص او از طریق آن‌ها یا در ارتباط با آن‌ها مقررات قانون نقض شده‌اند، توقیف کند.

می‌تواند، هرگونه ماده غذایی یا وسیله‌ای را که تهیه، نگهداری، بسته‌بندی، انبار یا توزیع، عرضه و فروش آن مخالف با مقررات این قانون است یا مغایر با مقررات قانون به نظر می‌رسد، علامت‌گذاری، وزن، شمارش یا اندازه‌گیری کند.

می‌تواند شخصی را که متهم به ارتکاب جرمی بر اساس قانون غذا یا آیین‌نامه‌های آن است، بازداشت کند، مشروط بر این‌که:

الف) متهم از اعلام نام و نشانی صحیح خود امتناع کند یا

ب) دلایل قانع‌کننده‌ای مبنی بر این‌که متهم نام یا نشانی خود را به صورت خلاف واقع اعلام کرده است وجود داشته باشد یا این‌که

ج) قراین متعارفی برای احتمال متواری شدن متهم وجود داشته باشد. چنانچه بازرس متهمی را توقیف کند ملزم است با او مطابق شرایط مقرر در قانون آیین دادرسی کیفری برخورد کند.

ب) توجه به حکم فوق ظاهراً در قانون مالزی بازرس بهداشت غذایی ضابط خاص دادگستری قلمداد شده است، البته با توجه به اختیار مقرر در بند ۹ فوق الذکر اختیار بازرس در این قانون بیشتر از اختیارات ضابطین خاص در قانون آیین دادرسی کیفری ایران است.

بازرس می تواند مواد غذایی که توقیف کرده است نمونه ای از آن ها یا هر نمونه ای که برداشته است را جهت آزمایش یا تجزیه و تحلیل به آزمایشگاه های مجاز تحویل دهد.

اختیارات بازرس در مورد نمونه برداری:

قانون غذای مالزی در ارتباط با نمونه برداری نیز اختیارات گسترده ای به بازرسان بهداشت غذایی اعطاء کرده است. به موجب این قانون حق نمونه برداری بازرس محدود به اماکن مورد بازرسی نیست یعنی بازرس حتی خارج از اماکنی که به منظور بازرسی وارد شده است می تواند از مواد غذایی موجود نمونه برداری کند:

a) بازرس می تواند در هر محلی با پرداخت قیمت رایج بازاری ماده غذایی مورد نظر به فروشنده از او به منظور تجزیه و تحلیل درخواست نمونه کند.

b) بازرس می تواند در هر محل از تولیدکننده ای که مواد غذایی را به منظور فروش تولید می کند یا از صادرکننده مواد غذایی بدون پرداخت قیمت، جهت تجزیه و تحلیل درخواست نمونه کند.

c) بازرس می تواند به منظور نمونه برداری از اشخاص فوق ارایه بسته، پاکت یا ظرفی که مواد غذایی در آن نگهداری می شوند را تقاضا کند و پس از بازرسی، نمونه مورد نیاز خود را از آن بردارد.

قانون به منظور تضمین اختیار نمونه برداری بازرس، برای امتناع از انجام درخواست بازرس ضمانت اجرای کیفری مقرر کرده است، بر حسب بند ۵ بخش ۵ این قانون مجازات ترك فعل مذکور حداکثر تا يك سال حبس یا جزای نقدی یا هر دو مجازات است.

ب) حمایت کیفری از بازرسان:

وجود اختیارات کافی برای بازرس در صورتی نتیجه مؤثر در پی دارد و سبب کنترل و نظارت مناسب بازرسان بر فعالیت، اشخاص فعال در صنعت غذا می گردد که زمینه برای انجام وظیفه از سوی اشخاصی که مالک یا متصرف اماکن مورد مراجعه و بازرسی هستند فراهم آید یعنی اشخاص قانوناً مکلف به همکاری با بازرس باشند و عدم همکاری ضمانت اجرای کیفری در پی داشته باشد.

قانون مالزی با توجه به این مهم از بازرسان حمایت کیفری کرده است. به موجب این قانون تمرد در مقابل بازرس و جلوگیری از انجام وظیفه جرم او قلمداد شده است. به موجب بند ۳ بخش ۲ این قانون اشخاص زیر مجرم هستند و به حداکثر يك سال حبس یا جزای نقدی یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

الف) مالک، متصرف یا هر شخصی که مسؤول مکانی است که بازرس بر اساس پاراگراف (a) زیر بخش يك بخش ۲ قانون به آن وارد شده و در حدود اختیارات خود از همکاری متعارف با بازرس خودداری می کند یا از ارایه اطلاعات متعارفی که بازرس لازم دارد امتناع می نماید. قانون به موجب تسهیل روند کار بازرس علاوه بر اشخاص مذکور، هر شخصی را نیز که در موقع مراجعه بازرس در مکان مورد نظر قرار دارد مشمول تکالیف مذکور می داند و امتناع او را نیز مستوجب مجازات مقرر قلمداد کرده است.

ب) هر شخصی که مانع انجام وظیفه بازرسی شود یا به منظور جلوگیری از انجام وظیفه بازرس تلاش کند.

ج) هر شخصي كه حين انجام وظيفه به بازرس توهين يا حمله كند.
د) هر شخصي كه عامداً به صورت شفاهي يا كتبي به بازرسي كه در حال انجام
وظيفه است، اطلاعات خلاف واقع يا گمراه كننده ارايه دهد.

ج) تكاليف بازرسان:

۱- در قانون غذاي مالزي بازرسان بهداشت غذايي ملزم به رازداري حرفه‌اي هستند مطابق بند ۴ بخش ۸ اين قانون چنانچه بازرسي اطلاعاتي را كه در راستاي اجراي
وظايف رسمي خود بر اساس قانون غذا به دست مي‌آورد محرمانه نگه‌دارد و افشاء
كند به حداكثر يك سال حبس، جزاي نقدي يا هر دو مجازات محكوم خواهد شد،
همچنين انتقال اطلاعات فوق به اشخاص فاقد صلاحيت نيز ممنوع و مستوجب مجازات
مقرر براي افشاء اطلاعات است.
۲- بازرس بايد داراي كارت شناسايي باشد و در صورت تقاضا ملزم به ارايه آن است.

د) نظارت بر بهداشت اماكن و ابزارهاي فعاليت در صنعت غذا:

شيوه‌ي نظارت بر بهداشت محيط و ابزارهاي فعاليت در صنعت غذا، در دو نظام حقوقي
ايران و مالزي شباهت بسيار دارند، به طور كلي نظارت بر بهداشت محيط و ابزارهاي
فعاليت در صنعت غذا در قانون غذاي مالزي به ترتيب زير است:
۱- محيط و ابزارهاي توليد، نگهداري، بسته‌بندي، انبار، عرضه، توزيع و فروش بايد
مطابق با معيارهاي بهداشتي مقرر در آيين‌نامه قانون باشد.
۲- مدير بهداشت در صورت اطلاع عدم رعايت مقررات بهداشتي مي‌تواند به صورت
مكتوب به مالك يا متصرف محل يا ابزار اعلام‌كند كه بايد نواقص و مشكلات
بهداشتي برطرف شود، اطلاع مدير از عدم رعايت مقررات بهداشتي بايد مبتني
بر بازرسي خود او يا گزارش بازرس بهداشت غذايي باشد. مدير بايد مهلت رفع
نواقص را در نامه خود تعيين‌كند، برطرف‌شدن نواقص بهداشتي بايد به تأييد
بازرس بهداشت غذايي برسد.
۳- چنانچه پس از اتمام مهلت مقرر در نامه‌ي مدير، رفع نواقص و مشكلات
بهداشتي از سوي مدير يا بازرس تأييد نشود مدير يا بازرس مي‌توانند با دستور
كتبي به مالك يا متصرف محل يا ابزار، توقف استفاده از ابزار مورد نظر را
دستوردهند.
در صورت ابلاغ دستور فوق، استفاده از محل يا ابزار تا زمان تأييد برطرف‌شدن
مشكلات و نواقص بهداشتي از سوي بازرس به صورت مكتوب، متوقف
خواهد شد.

ه) نظارت بر واردات مواد غذايي:

در حقوق مالزي نيز مانند ايالات متحده و ايران، واردات مواد غذايي تحت نظارت وزارت
بهداشت است. مقررات حاكم بر نحوه‌ي نظارت وزارت بهداشت بر واردات مواد غذايي
در بخش ۲۹ قانون غذاي اين كشور پيش‌بندي شده است.
به موجب بند يك اين بخش وارد كردن هرگونه ماده غذايي به مالزي كه واجد شرايط
مقرر در قانون غذا يا آيين‌نامه‌هاي مربوط به آن نباشد، ممنوع است. با وجود اين به
موجب بندهاي دوم و سوم اين بخش "ورود موقت" برخي مواد غذايي كه منطبق با
شرايط قانون يا آيين‌نامه‌هاي آن نيستند، مجاز قلمداد شده است:
۱- بند ۲ بخش ۲۹ قانون مقرر مي‌دارد: اگر ماده غذايي كه قرار است به مالزي
وارد شود، ماده فراوري شده و در شكل نهايي باشد و عرضه و فروش آن در
مالزي موجب نقض مقررات مربوط به برچسب‌زني مواد غذايي شده و
تشكيل‌دهنده جرمي در حوزه برچسب‌زني مواد غذايي باشد، ماده غذايي
مذكور مي‌تواند به منظور برچسب‌زني مجدد بر اساس قوانين و مقررات مالزي
وارد اين كشور شود. در اين صورت واردكننده ملزم است ظرف حداكثر دو ماه از

تاریخ "ورود موقت" کالا به مالزی برچسب جدید و قانونی بر آن الصاق کند، در غیر این صورت واردکننده باید کالا را از مالزی خارج کند، چنانچه واردکننده از خارج کردن کالا امتناع کند، به دستور وزیر بهداشت کالا باید توقیف و از مالزی خارج شود، وزیر بهداشت می‌تواند مدت دو ماه فوق‌الذکر را افزایش یا کاهش دهد.^۱

۲- به موجب بند ۳ بخش ۲۹ قانون چنانچه ماده غذایی که قرار است به مالزی وارد شود، ماده اولیه (خام) یا نیمه‌فرآوری شده باشد و عرضه و فروش آن در مالزی ممنوع و جرم باشد، واردکننده می‌تواند ماده غذایی را به طور موقت و به منظور فرآوری مجدد جهت اعمال و رعایت شرایط قانون مالزی، وارد این کشور کند، در این صورت، واردکننده باید ظرف دو ماه یا در مهلتی که وزیر بهداشت تعیین می‌کند، ماده غذایی را جهت برآوردن شرایط و الزامات قوانین و مقررات مالزی، مجدداً پردازش و فرآوری کند در غیر این صورت کالا را باید از مالزی خارج نماید، در صورت تخلف باید مطابق دستور وزیر بهداشت، کالا توقیف و از مالزی خارج شود.

در هر دو مورد فوق، برچسب‌زنی و فرآوری مجدد ماده غذایی باید در محل تعیین‌شده توسط وزارت بهداشت و زیر نظر مأموران این وزارتخانه صورت گیرد.^۲
بند ۶ بخش ۲۹ قانون به وزیر بهداشت اختیار داده‌است که به تشخیص خود واردات برخی مواد غذایی را از شمول مقررات بخش ۲۹ قانون خارج کند.

فصل دوم: قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی آمریکا

مبحث یکم: سابقه قانونگذاری فدرال در مورد غذا

در ایالات متحده آمریکا نظارت بر فعالیت در صنعت غذا در دو سطح ایالتی و فدرال صورت می‌گیرد، مطابق قانون اساسی آمریکا، دخالت قوهی قانونگذاری فدرال (کنگره آمریکا) در تصویب قوانین فدرال و لازمالاجرا در سطح کلیه ایالات، استثنایی و محدود به مواردی است که در این قانون تصریح شده‌است، در سایر مواردی که به موجب قانون اساسی تصریح نشده‌اند، قوای قانونگذاری ایالتی هر کدام به طور مستقل قانون وضع می‌کنند، البته در مواردی که قانون اساسی اختیار وضع قانون به کنگره داده‌است نیز قانونگذاران ایالتی می‌توانند قانون وضع کنند ولی در هر حال قانون ایالتی نباید با قانون فدرال مغایرت داشته باشد.

در اصلاحیه دهم قانون اساسی آمریکا اختیار وضع قانون در رابطه با تجارت بین ایالتی به کنگره آمریکا واگذار شد، قوانین فدرال حاکم بر صنعت غذا و دارو در آمریکا از جمله قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ۱۹۳۸ که در این تحقیق مورد مطالعه تطبیقی قرار گرفته‌است، بر اساس اصلاحیه دهم قانون اساسی و از باب تنظیم تجارت بین ایالتی تصویب شده‌اند، لذا مقررات قانون فوق از جمله مقررات کیفری آن زمانی اعمال می‌شود که تخلفی در حوزه تجارت بین ایالتی غذا واقع شده باشد، در متن قانون نیز مکرراً "به این نکته تأکید شده‌است، در کنار قوانین فدرال حاکم بر فعالیت در صنعت غذا هر یک از ایالات نیز قوانین ایالتی خاص تصویب کرده‌اند که بر فعالیت در سطح هر یک از ایالت‌ها اعمال می‌شود و طبعاً" در سطح هر یک از ایالت‌ها نیز نهادی برای نظارت بر فعالیت‌ها تأسیس شده‌است.

۱ - بند ۴ بخش ۲۹ قانون غذای مالزی
۲ - بند ۵ بخش ۲۹ قانون غذای مالزی

مهمترین قوانینی که علاوه بر قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی در ارتباط با صنعت غذا در ایالات متحده آمریکا تصویب شده‌اند به ترتیب تاریخ تصویب عبارتند از:

- ۱- قانون فدرال غذا و دارو (۱۹۰۷)
Federal Food and Drug Act of ۱۹۰۷
- ۲- قانون فدرال بازرسی گوشت (۱۹۰۷)
Federal Meat Inspection Act of ۱۹۰۷
- ۳- قانون فدرال کمیسیون تجارت (۱۹۱۴)
Federal Trade Commission Act ۱۹۱۴
- ۴- قانون واردات شیر (۱۹۲۷)
Import Milk Act ۱۹۲۷
- ۵- قانون بهداشت عمومی (۱۹۴۴)
Public Health Service Act ۱۹۴۴
- ۶- قانون علامت تجاری (۱۹۴۶)
Trademark Act of ۱۹۴۶
- ۷- قانون بازرسی محصولات گوشت طیور (۱۹۵۷)
Poultry Products Inspection Act ۱۹۵۷
- ۸- قانون بسته‌بندی و برچسب‌زنی منصفانه (۱۹۶۶)
Fair Packaging and Labeling Act ۱۹۶۶
- ۹- قانون سیاست محیط زیست ملی (۱۹۶۹)
The National Environmental Policy Act of ۱۹۶۹
- ۱۰- قانون آموزش و
برچسب‌زنی مواد غذایی (۱۹۹۰)
Nutrition Labeling and Education Act of ۱۹۹۰
- ۱۱- قانون حمایت از کیفیت غذا
(۱۹۹۶)
Food Quality Protection Act of ۱۹۹۶
- ۱۲- قانون مدرن‌سازی اداره غذا
و دارو (۱۹۹۷)
Food and Drug Administration Modernization Act of ۱۹۹۷
- ۱۳- قانون اصلاحات اداره غذا و
دارو (۲۰۰۷)
Food and Drug Administration Amendments Act of ۲۰۰۷

با تصویب این قانون اختیارات اداره غذا و دارو به صورت گسترده‌ای افزایش یافته‌است.

مبحث دوم: سابقه تاریخی و ساختار اداره غذا و دارو (FDA)^۱

FDA ناظر فدرال صنعت غذا و دارو در ایالات متحده آمریکاست، FDA نهادی پژوهشی و نظارتی است که در حال حاضر زیر نظر وزیر سلامت و خدمات انسانی فعالیت می‌کند. موضوعات تحت نظارت این نهاد عبارتند از: عمده محصولات غذایی به استثناء (گوشت قرمز و سفید)، داروهای انسانی و حیوانی، ابزارهای پزشکی، داروهای بیولوژیکی، پرتو درمانی، مواد آرایشی و بهداشتی، خوراک حیوانات. این نهاد در سال ۱۸۶۲ در وزارت کشاورزی ایالات متحده آمریکا شکل گرفت، در زمان شکل‌گیری یک نفر شیمیدان مسئول آن بود، از آن سال با توسعه فعالیت نهاد تعداد کارکنان، بودجه و تشکیلات اداری آن هر سال توسعه یافته‌است تا این که در سال

^۱ - Food and Drug Administration

۲۰۰۱ میلادی تعداد کارکنان آن ۹۱۰۰ نفر و بودجه آن بالغ بر ۱/۲۹۴ بلیون دلار بوده است.

FDA، تولید، صادرات، واردات، حمل و نقل و انبارداری، مواد غذایی و سایر محصولات و مواد تحت نظارت خود را کنترل می‌کند و بازرسان آن سالانه بیش از ۱۶۰۰۰ بازرسی از اماکن و تأسیسات و تجهیزات انجام می‌دهند.

FDA در آغاز فعالیت خود را با عنوان "بخش شیمی"^۱ وزارت کشاورزی شروع کرد. پس از آن در سال ۱۹۰۱ "اداره شیمی"^۲ نام گرفت، بزرگ‌ترین تحول در حیات FDA با تصویب قانون فدرال غذا و دارو^۳ ایجاد شد. به موجب این قانون اختیار نظارت به نهادی که قبلاً فقط به پژوهش‌های علمی مشغول بود، اعطاء شد. نام "اداره شیمی" در سال ۱۹۲۷ به "اداره غذا، دارو و حشره‌کش"^۴ تغییر یافت. در سال ۱۹۳۰ وظایف غیر نظارتی و تحقیقاتی نهاد به بخش دیگری در وزارت کشاورزی منتقل و نام آن کوتاه‌تر شد و به شکل کنونی یعنی "اداره غذا و دارو" تغییر یافت. FDA تا سال ۱۹۴۰ زیر نظر وزارت کشاورزی فعالیت می‌کرد. در این سال زیرمجموعه‌ی "نماینده‌ی امنیت فدرال"^۵ قرار گرفت، در آوریل ۱۹۵۳ مجدداً FDA به وزارت بهداشت، آموزش و رفاه منتقل شد. در سال ۱۹۸۰ وظیفه آموزش از وزارتخانه مذکور سلب شد و به وزارت بهداشت و خدمات انسانی تغییر نام داد. FDA در حال حاضر به عنوان بخشی از وزارت بهداشت و خدمات انسانی فعالیت می‌کند.

نظارت فدرال بر رعایت قوانین و آیین‌نامه‌های حاکم بر فعالیت در صنعت غذا، در حال حاضر بر عهده‌ی "وزارت بهداشت و خدمات انسانی"^۶ است. اداره غذا و دارو زیر نظر این وزارتخانه فعالیت می‌کند و بخشی از آن است، بنابراین اداره غذا و دارو، نهاد مستقل نیست و فعالیت آن به طور مستقیم زیر نظر وزارت بهداشت و خدمات انسانی انجام می‌شود، در قانون غذا، دارو و لوازم بهداشتی نیز تصویب آیین‌نامه‌های لازم برای اعمال این قانون و هم چنین انتخاب بازرس صلاحیت‌دار برای بازرسی از اماکن و تجهیزات مربوط به فعالیت در صنعت غذا به وزیر محول شده است و اداره غذا و دارو در این موارد اختیارات مستقل ندارد، در واقع اختیارات این اداره از سوی وزیر تفویض شده است.

اداره غذا و دارو در حال حاضر از بخش‌های زیر تشکیل شده است که هر یک از آنها وظایف خاص خود را انجام می‌دهند:

- ۱- مرکز سلامت غذایی و علوم تغذیه کاربردی
- ۲- مرکز ارزیابی و تحقیق دارو
- ۳- مرکز ارزیابی و تحقیق بیولوژیک
- ۴- مرکز ابزارهای پزشکی و سلامت رادیولوژیکی
- ۵- مرکز دامپزشکی
- ۶- مرکز ملی تحقیقات سم شناسی
- ۷- اداره تحقیقات کبفری
- ۸- اداره امور نظارتی (اداره نظارت)
- ۹- اداره نمایندگان

نظارت و کنترل سلامت مواد غذایی بر عهده‌ی مرکز سلامت غذایی و علوم تغذیه کاربردی است، این مرکز مسئول کنترل سلامت و برجسب‌زنی صحیح تقریباً کلیه محصولات غذایی به استثناء موارد زیر در آمریکا است:

^۱ - Division of Chemistry
^۲ - Bureau of Chemistry
^۳ - Federal Food and Drug Act
^۴ - Food, Drug and Insecticide Administration
^۵ - Federal Security Agency
^۶ - Department of Health and Human Services

- ۱- محصولات گوشتی تولید شده از حیوانات اهلی از قبیل گاو و مرغ که کنترل سلامت آنها بر عهده وزارت کشاورزی است.
- ۲- نظارت بر تولید و عرضه نوشیدنی‌های حاوی بیش از هفت درصد الکل، که بر عهده اداره الکل، دخانیات و سلاح‌های گرم و مواد منفجره در وزارت دادگستری امریکاست.
- ۳- نظارت بر تهیه و عرضه آب‌های آشامیدنی فاقد بطری که بر عهده نمایندگی حمایت از محیط زیست ایالات متحده امریکاست.

مبحث سوم: تعریف غذا

- مطابق بند f بخش ۲۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ۱۹۳۸، غذا عبارت است از:
- ۱- موادی که جهت خوردن و آشامیدن انسان یا حیوانات مورد استفاده قرار می‌گیرد.
 - ۲- آدامس
 - ۳- موادی که به عنوان اجزای تشکیل‌دهنده هر یک از موارد فوق‌الذکر مورد استفاده قرار می‌گیرند.

مبحث چهارم: جرایم و مجازات ها

الف) جرایم:

- مطابق بخش ۳۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی، افعال و ترک فعل‌های ممنوع در حوزه صنعت غذا که با تعیین مجازات منع شده‌اند عبارتند از:
- ۱- عرضه یا تسلیم جهت عرضه هرگونه مواد غذایی تقلبی در تجارت بین ایالتی
 - ۲- تهیه یا تولید مواد غذایی تقلبی در تجارت بین ایالتی
 - ۳- دریافت هرگونه مواد غذایی تقلبی در تجارت بین ایالتی
 - ۴- جلوگیری از ورود بازرسان یا انجام بازرسی توسط آنها چنان‌که در بخش ۷۰۴ قانون پیش‌بینی شده است.
 - ۵- تغییر دادن، از بین بردن، محو کردن، یا برداشتن تمام یا قسمتی از برچسب مواد غذایی یا انجام هر عمل دیگری نسبت به این مواد که منجر به متقلبانه و گمراه‌کننده شدن مواد غذایی می‌شود، مشروط بر این که در زمان انجام عمل، این مواد غذایی پس از بازیگری در گذشته جهت تجارت بین ایالتی نگهداری شده باشند.
 - ۶- فروش یا عرضه روغن نباتی رنگی، یا تصرف یا سرو روغن نباتی رنگی بر خلاف مقررات بخش های (b) ۴۰۷ یا (c) ۴۰۷ قانون.

ب) مجازات:

مجازات اعمال ممنوع مندرج در بخش ۳۰۱، در بخش ۳۰۳ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی پیش‌بینی شده است، مطابق این بخش مجازات تخلف از مقررات بخش ۳۰۱ حداکثر یک سال حبس یا حداکثر هزار دلار جزای نقدی یا هر دو مجازات است. با وجود این چنانچه شخص، پس از نهای شدن محکومیت به مجازات به جهت نقض بخش ۳۰۱ قانون مجدداً مرتکب یکی از جرایم مندرج در این بخش شود یا جرم را با سوءنیت خاص گمراه یا اغوا کردن دیگران مرتکب شده باشد، مجازات او حداکثر ۳ سال حبس یا حداکثر ده هزار دلار جزای نقدی یا هر دو مجازات خواهد بود.

ج) افشاء تخلفات:

یکی از روش‌های پیش‌گیری از تخلفات و حمایت از مصرف‌کننده در قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ۱۹۳۸ افشاء اطلاعات توسط وزیر بهداشت و خدمات انسانی است، مطابق بند (a) بخش ۷۰۵ قانون فوق، وزیر باید به صورت دوره‌ای گزارش‌هایی حاوی خلاصه‌ای از آراء و تصمیماتی که محاکم بر اساس قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی اتخاذ

کرده‌اند، منتشر کند، گزارش باید حاوی نوع مسئولیت و میزان مجازات‌های اعمال شده، باشد.

بند (b) بخش ۷۰۵ قانون نیز این اختیار را برای وزیر در نظر گرفته‌است که اطلاعات راجع به مواد غذایی را که ممکن است خطر قریب‌الوقوعی برای بهداشت ایجاد کنند یا سبب گمراهی عمده مصرف‌کننده شوند، افشاء کند. در واقع مطابق این بند وزیر می‌تواند قبل از عرضه شدن مواد غذایی ناسالم یا تقلبی با افشاء اطلاعات راجع به آن‌ها از سلامت جامعه و مصرف‌کنندگان حمایت کند.

مبحث پنجم: نظارت بر بهداشت غذایی

مقررات حاکم بر بازرسی اماکن، تأسیسات و تجهیزات مربوط به صنعت غذا در بخش ۷۰۴ قانون پیش‌بینی شده‌است.

مطابق این بخش به منظور اجرای قانون فوق، کارکنان وزارت بهداشت و خدمات انسانی که مطابق مقررات توسط وزیر برای بازرسی انتخاب شده‌اند، می‌توانند با ارایه مدرک شناسایی و دادن اخطاریه مکتوب به مالک یا متصدی، در یک زمان متعارف به کارخانه، انبار یا تأسیساتی که در آن غذا به منظور عرضه در بین ایالات مختلف (تجارت بین ایالتی) تولید، فرآوری، بسته‌بندی یا نگهداری می‌شوند، وارد شوند. ورود به اماکن مذکور ممکن است پس از عرضه بین ایالتی مواد غذایی باشد، علاوه بر اماکن مطابق شرایط فوق بازرسان وزارت بهداشت می‌توانند به وسایل نقلیه‌ای که مواد غذایی را حمل یا نگهداری می‌کنند وارد شوند.

بازرسان وزارت بهداشت پس از ورود به اماکن تأسیسات و تجهیزات مذکور می‌توانند در زمان متعارف و به شیوه‌ای معمول و متعارف، کارخانه، انبار، تأسیسات، وسیله نقلیه، کلیه‌ادوات و تجهیزات مرتبط، مواد اولیه و کانتینرها را مورد بازرسی قرار دهند.

در صورتی که بنا بر عقیده معقول و متعارف وزیر، مواد غذایی تقلبی که می‌تواند سلامت و بهداشت انسان یا حیوان را در معرض تهدید جدی قرار دهد، وجود داشته‌باشد، بازرسان وزارت بهداشت می‌توانند، علاوه بر امکان و تجهیزات کلیه‌ای اسناد و دفاتر شخصی را که مواد غذایی تولید، فرآوری، بسته‌بندی، حمل و نقل، توزیع، نگهداری یا وارد می‌کند به استثناء اسناد زیر، با رعایت شرایط مقرر در بخش (d) ۴۱۴ قانون مورد بازرسی قرار دهند.

بازرسان نمی‌توانند اسناد و اطلاعات زیر را بررسی کنند:

- ۱- اطلاعات مالی
- ۲- اطلاعات فروش به استثناء اطلاعات مربوط به بارگیری کالا در کشتی
- ۳- اطلاعات و اسناد قیمت‌گذاری
- ۴- اطلاعات کارکنان (به استثناء اطلاعات راجع به صلاحیت‌های علمی کارکنان فنی و حرفه‌ای که وظایف مقرر در قانون را انجام می‌دهند)
- ۵- اطلاعات و اسناد تحقیق

جهت بازرسی اسناد و اطلاعات، اخطاریه جداگانه‌ای باید برای مالک یا متصدی ارسال شود.

بند (h) بخش ۳۰۴ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی تحت عنوان "توقیف اداری غذا"^۱ امکان توقیف مواد غذایی ناسالم را برای بازرسان بهداشت غذا و سایر مأموران صلاحیت‌دار پیش‌بینی کرده‌است، مطابق این بند به طور کلی کارکنان صلاحیت‌دار (FDA) می‌توانند، دستور توقیف مواد غذایی را که در زمان بازرسی، آزمایش یا تحقیقات که مطابق مقررات قانون مذکور، پیدا می‌کنند، صادر نمایند. مشروط بر این که دلیل یا اطلاعات قابل اعتمادی مبنی بر این که این ماده غذایی متضمن تهدید جدی برای سلامتی انسان یا حیوان است، در اختیار داشته باشند. دستور توقیف صادرشده توسط کارکنان صلاحیت‌دار (FDA) در صورتی معتبر است که وزیر یا نماینده رسمی او آن را تأیید کند.

^۱ - Administrative Detention of Foods

توقیف غذا با شرایط فوق صرفاً" برای یک مهلت متعارف مجاز است که این مهلت متعارف در هر حال بیش از ۲۰ روز نخواهد بود. وزیر می‌تواند این مهلت را حداکثر تا سی روز تمدید کند، ظرف مهلت‌های فوق وزیر باید دعاوی لازم را در دادگاه‌های صلاحیت‌دار برای تعیین تکلیف مواد غذایی توقیف‌شده اقامه کند.

در دستور توقیف مواد غذایی باید اعلام شود که بر مواد غذایی توقیف شده، مارک یا برچسب "توقیف شده" الصاق گردد. هم چنین باید در دستور مذکور انتقال مواد غذایی توقیف‌شده به محلی امن و متناسب مورد حکم قرارگیرد. مواد غذایی توقیف از محل توقیف یا محلی که به آن منتقل شده‌است توسط هیچ شخصی قابل نقل و انتقال نیست تا زمانی که مهلت توقیف سپری شود یا وزیر دستور رفع توقیف دهد.

چنانچه دستور توقیف توسط "مدیران کل مناطق" (نماینده رسمی وزیر) تأیید شده باشد اشخاص ذی‌نفع می‌توانند از دستور صادرشده نزد وزیر شکایت کنند، وزیر باید ظرف پنج روز از تاریخ تسلیم تقاضای تجدید نظر و پس از تشکیل یک جلسه رسیدگی غیررسمی، نظر خود را در خصوص تأیید یا ابطال دستور اعلام کند. چنانچه وزیر ظرف پنج روز تشکیل جلسه ندهد، یا با وجود تشکیل جلسه تصمیمی در خصوص تأیید یا ابطال دستور اتخاذ نکند، دستور صادرشده خود به خود لغو و بلااثر خواهد شد.

قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی در بخش ۸۰۱ تحت عنوان "واردات و صادرات" مقررات مفصل و جامعی در خصوص واردکردن مواد تحت شمول قانون به ایالات متحده آمریکا و هم چنین صادرکردن این مواد از ایالات متحده آمریکا به سایر کشورهای دنیا پیش‌بینی کرده‌است، با توجه به عمومیت قانون طبعاً" مقررات حاکم بر صادرات و واردات در قانون مذکور نیز علاوه بر غذا سایر مواد تحت شمول از جمله دارو، لوازم آرایشی و تجهیزات پزشکی را نیز شامل می‌شود، در این قسمت به رئوس نکات قانون در ارتباط با واردات مواد غذایی اشاره می‌شود.

مطابق بند (a) بخش ۸۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی، وزیر دارایی باید به درخواست وزیر بهداشت و خدمات انسانی نمونه‌ای از مواد غذایی را که به ایالات متحده آمریکا واردشده یا واردکردن آنها پیشنهاد شده‌است به وزیر بهداشت تسلیم کند، هم زمان با تسلیم مواد غذایی به وزیر بهداشت، موضوع باید به مالک یا انتقال‌گیرنده آن اطلاع‌داده شود، مالک یا انتقال‌گیرنده می‌تواند نزد وزیر حاضر شده و اظهارات خود را بیان کند.

چنانچه پس از آزمایش نمونه‌های مذکور معلوم شود که:

۱- مواد غذایی مورد نظر در شرایط غیر بهداشتی، تولید، تهیه یا بسته بندی شده‌است

۲- فروش مواد غذایی مورد نظر در کشوری که در آن تولیدشده یا از آن صادرشده‌است، ممنوع یا تابع محدودیت است.

۳- مواد غذایی مورد نظر تقلبی یا گمراه کننده‌است یا به طور کلی مطابق مقررات آمریکا از عرضه یا تسلیم برای عرضه در سطح تجارت بین ایالتی ممنوع است،

باید از واردشدن مواد غذایی مورد نظر به ایالات متحده آمریکا جلوگیری شود، چنانچه مواد غذایی به آمریکا وارد شده باشد، وزیر دارایی باید مقدمات معدوم‌کردن آنها را فراهم‌کند مگر این که مطابق آیین‌نامه مصوب وزارت دارایی مواد مذکور، حداکثر ظرف ۹۰ روز از تاریخ اطلاع مالک از ممنوع بودن واردات، از آمریکا خارج شود. وزیر دارایی مطابق آیین‌نامه مصوب می‌تواند مهلت بیش‌تری برای خارج‌کردن اعطاء کند.^۱

مطابق بند (b) بخش ۸۰۱ قانون تا زمان اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص پذیرش ورود مواد غذایی، وزیر دارایی می‌تواند تسلیم آنها به مالک یا انتقال‌گیرنده را اجازه دهد، مشروط بر این که مالک یا انتقال‌گیرنده مطابق آیین‌نامه مصوب، تضمین مناسب و کافی جهت جبران خساراتی که ممکن است در اثر تخلف او وارد گردد، اعطاء کند.

چنانچه وزیر بهداشت احراز کند که مواد غذایی تقلبی یا گمراه‌کننده با تعویض برچسب آنها یا انجام اقدامات دیگری، قابل اصلاح است به نحوی که وضعیت آن با قانون غذا،

^۱ - بند a بخش ۸۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی

دارو و لوازم آرایشی منطبق گردد، تصمیم‌گیری نهایی در خصوص پذیرش یا رد مواد غذایی به تقاضای مالک یا انتقال‌گیرنده به تأخیر خواهد افتاد و در این صورت مالک یا انتقال‌گیرنده باید جهت تضمین جبران زیان‌های احتمالی تضمینی مناسب و کافی اعطاء کند و اقدامات لازم برای رفع مشکل مواد غذایی وارد شده را انجام دهد، کلیه اقدامات باید مطابق مقررات آیین‌نامه مصوب و تحت نظارت کارکنان صلاحیت‌دار وزارت بهداشت که توسط وزیر تعیین می‌شوند، صورت گیرد.^۱

هزینه‌ی کلیه اقداماتی که در اثر رد مواد غذایی مورد نظر جهت معدوم یا خارج کردن آن‌ها از ایالات متحده آمریکا انجام می‌شوند بر عهده‌ی مالک یا انتقال‌گیرنده است، کلیه‌ی هزینه‌های لازم برای رفع مشکل ورود مواد غذایی به ایالات متحده آمریکا (مطابق آنچه بیان شد) را باید مالک یا انتقال‌گیرنده تأمین کند، در صورت امتناع از تأمین هزینه‌های مذکور، دولت مخارج را تأمین خواهد کرد ولی بابت آنچه به این طریق از مالک یا انتقال‌گیرنده طلبکار می‌شود، نسبت به کالاهایی که او در آینده وارد می‌کند، حق حبس خواهد داشت.^۲

چنانچه ورود ماده غذایی به ایالات متحده آمریکا ممنوع اعلام شود، وزیر بهداشت می‌تواند مالک یا انتقال‌گیرنده را ملزم کند که بر روی کانتینر حاوی ماده غذایی ممنوع‌الورود برچسبی که به طور خوانا و واضح حاوی عبارت زیر است را الصاق کند. "ایالات متحده آمریکا: ممنوع‌الورود"^۳

به موجب قسمت سوم بند (d) بخش ۳۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی، واردات افزودنی‌ها^۴ و مکمل‌های غذایی^۵ از قواعدی که در بخش فوق مورد بحث قرار گرفتند مستثنی شده‌اند. در صورت وجود شرایط مقرر، واردکننده می‌تواند این‌گونه مواد را بدون این که جواز ورود آن‌ها توسط وزیر بهداشت صادر شده باشد به ایالات متحده وارد کند، واردکننده این‌گونه مواد باید در موقع واردکردن ابتدایی و اولیه اظهارنامه‌ای متضمن موارد زیر به وزیر بهداشت و خدمات انسانی تسلیم کند:

۱- مواد افزودنی و مکمل‌های غذایی مورد نظر به منظور فرآوری و افزودن به مواد غذایی دیگر جهت تولید مواد غذایی به آمریکا وارد می‌شوند و مطابق مقررات پس از فرآوری و الحاق توسط همین واردکننده از ایالات متحده آمریکا صادر خواهند شد و مصرف داخلی ندارند.

۲- مشخصات تولیدکننده، توزیع‌کننده یا به طور کلی هر شخصی که از زمان ورود کالا به کشور تا صدور مجدد محصولات تولیدشده، مواد مذکور را متصرف می‌شود.

۳- گواهی تجزیه و تحلیل از مراجع صلاحیت‌دار که جهت شناسایی ماهیت کالای مورد نظر، ضروری و لازم است.

واردکننده ملزم است در زمان ورود کالا و قبل ترخیص آن از مبادی رسمی ورودی، تضمین مناسبی جهت جبران خساراتی که ممکن است از تخلف او وارد شود، به وزیر دارایی اعطاء کند.

کالایی که به این ترتیب وارد می‌شود باید مطابق آن چه در اظهارنامه اعلام شده است از ایالات متحده صادر شود، مگر آن بخشی که در جریان تولید و فرآوری از بین رفته‌اند.^۶ واردکننده چنین کالایی باید از فرآیند استفاده از مواد وارد شده یا تخریب و از بین رفتن آن‌ها مطابق مقررات آیین‌نامه مصوب، به صورت منظم گزارش تهیه و در صورت تقاضای

^۱ - بند b بخش ۸۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی

^۲ - بند c بخش ۸۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی

^۳ - بند n بخش ۸۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی

^۴ - Food Additive

^۵ - Food Supplement

^۶ - بخش (iii) (A) (۳) ۳۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی

وزیر گزارش‌ها را به او تسلیم‌کند.^۱ همچنین واردکننده ملزم است گزارش راجع به میزان و نحوه‌ی صادرات مواد غذایی تولیدشده را به درخواست وزیر به او تحویل‌دهد.^۲ چنانچه وزیر با اتکاء به دلایل و اطلاعات معتبر احراز کند که هدف واردکننده استفاده از مواد مورد نظر به منظور فرآوری و تولید مواد غذایی جهت صدور از آمریکا نیست می‌تواند از ورود کالا جلوگیری‌کند.

فصل سوم: قانون غذای فنلاند

ساختار نظام نظارت بر صنعت غذا در فنلاند چند لایه و سلسله مراتبی است، به این معنا که نهادهای مختلف با درجات متفاوت بر فعالیت در این عرضه نظارت دارند و برای صنعت غذا برنامه‌ریزی می‌کنند، برنامه‌ریزی و نظارت کلی در صنعت غذا وظیفه وزارتخانه‌های کشاورزی و جنگل‌داری، تجارت و صنعت و امور اجتماعی و بهداشت است. این سه وزارتخانه با همکاری هم، نظارت عالی بر صنعت غذا را بر عهده‌دارند و برنامه‌ریزی‌های کلی در این زمینه را انجام می‌دهند.^۳

در رتبه بعدی آژانس ملی غذا قرار دارد که مسؤول برنامه‌ریزی، هدایت، توسعه و کنترل صنعت غذا در سطح ملی است.^۴

آژانس علاوه بر انجام وظایف فوق باید برای ادارات کل نظارت بر صنعت غذا در خصوص نحوه‌ی انجام وظایف آن‌ها، نظریات مشورتی ارائه‌دهد.

در سطح منطقه ادارات کل استانی ناظر صنعت غذا هستند و بعد از آن در سطح شهرها، شهرداری‌ها ناظر فعالیت در صنعت غذا هستند.

نظام بازرسی بهداشت غذایی و اختیارات بازرسان در قانون فنلاند نیز تقریباً شبیه است به نظام حقوقی ایالات متحده آمریکا، اختیارات بازرسان در حقوق فنلاند در مقایسه با نظام حقوقی مالزی محدودتر است.

بازرسان صلاحیت‌دار می‌توانند در راستای انجام وظایف خود اسناد و مدارک مرتبط را مورد بررسی قراردهند، به اماکنی که فعالیت‌های مربوط به صنعت غذا در آنجا انجام می‌شود وارد شوند یا به اطلاعاتی که به منظور کنترل رعایت‌شدن قانون غذا حفظ و نگهداری می‌شوند، دسترسی داشته‌باشند.^۵ بازرسان می‌توانند علاوه بر اماکن، ماشین‌آلات و تجهیزات مورد استفاده در صنعت غذا را نیز مورد بازرسی قراردهند.

چنانچه به هنگام بازرسی یا در ارتباط با آن، بازرس تشخیص‌دهد که ماده غذایی با منشاء حیوانی برخلاف مقررات حاوی مواد آلوده‌است، کارمند صلاحیت‌دار دامپزشکی استان یا دامپزشک تعیین‌شده توسط آژانس ملی غذا یا اداره کل استانی می‌توانند محل اولیه تولید را که ماده غذایی از آنجا نشأت‌گرفته‌است مورد بازرسی قراردهند و بدون هزینه به مقدار مورد نیاز از مواد موجود جهت آزمایش نمونه‌برداری کنند.

چنانچه اماکن مورد بازرسی تحت پوشش مقررات "امنیت داخلی"^۶ باشد، بازرسی در صورتی امکان‌پذیر است که دلایل و مبنای متعارف و معقولی وجود داشته‌باشد مبنی بر این که در مکان مذکور مقررات حاکم بر صنعت غذا به نحوی که قانوناً قابل مجازات باشد، نقض‌شده یا در حال نقض است.^۷

^۱ - بخش (iv) (A) (۳) ۳۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی

^۲ - بخش (v) (A) (۳) ۳۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی

^۳ - بخش ۲۹ قانون غذای فنلاند

^۴ - بخش ۳۰ قانون غذای فنلاند

^۵ - بند ۱ بخش ۴۹ قانون غذای فنلاند

^۶ - Domestic Peace

^۷ - بند ۲ بخش ۴۹ قانون غذای فنلاند

علاوه بر این بازرسی باید برای کشف جرم یا جلوگیری از وقوع آسیب جدی بهداشتی ضرورت داشته باشد. بازرسی در این فرض صرفاً باید توسط "مقام ناظر" صورت گیرد.^۱ مطابق بند ۴ بخش ۴۹ قانون، بازرسان مذکور در مقررات اتحادیه اروپایی و سایر توافق نامه های بین المللی که فنلاند به آنها متعهد شده است از همان اختیاراتی که برای بازرسان فنلاندی مقرر شده است، در حوزه ی بازرسی بهداشت غذایی برخوردارند.

بازرسان صلاحیت دار در بهداشت غذایی می توانند به منظور بازرسی، بدون پرداخت هزینه از مواد غذایی مورد بازرسی نمونه برداری کنند.^۲

بازرسان می توانند به منظور انجام وظایف خود از دولت، مقامات شهرداری و فعالان صنعت غذا، آرایه اطلاعات مورد نیاز خود را تقاضا کنند و آنها ملزم به اجابت تقاضای بازرس هستند.^۳ بازرس حتی می تواند، در راستای انجام وظیفه خود در مواردی که ضرورت دارد، اطلاعات مربوط به کسب و کار خصوصی، فعالیت حرفه ای، وضعیت مالی یا وضعیت سلامتی شخص را درخواست کند، هر چند تحصیل این اطلاعات به جهت محرمانه بودن آنها در سایر موارد ممنوع باشد.^۴

قانون غذای فنلاند در راستای اهدافی که در بخش یکم قانون ذکر شده است فعالان صنعت غذا را ملزم کرده است که مطابق شرایط مقرر در بخش ۲۷ و ۲۸ قانون "گواهی نامه صلاحیت" برای برخی کارکنان خود اخذ کنند. به موجب بند ۲ بخش ۲۸ قانون فعالان صنعت غذا باید به هزینه خود اطمینان حاصل کنند که اشخاصی که غذای فاسد شدنی بسته بندی شده را نقل و انتقال می دهند، از آژانس ملی غذا گواهی نامه ای حاکی از صلاحیت آنها در بهداشت غذا دریافت کنند. این گواهی نامه برای اشخاصی صادر می شود که در آزمون ارزیابی صلاحیت بهداشت غذایی با موفقیت پذیرفته شوند یا درجه علمی دیگری که متضمن اطلاعاتی مشابه است دریافت کنند.

آزمون های تشخیص صلاحیت، توسط اشخاصی که به عنوان "آزمونگران صلاحیت"^۵ مورد تأیید آژانس ملی غذا قرار گرفته اند، برگزار می شود. آژانس ملی غذا بر فعالیت "آزمونگران صلاحیت" نظارت می کند و می تواند در صورت تخلف این اشخاص از مقررات حاکم مجوز فعالیت آنها را لغو کند.^۶

^۱ - بند ۲ بخش ۴۹ قانون غذای فنلاند
^۲ - بند یک بخش ۵۰ قانون غذای فنلاند
^۳ - بند یک بخش ۵۱ قانون غذای فنلاند
^۴ - بند دو بخش ۵۱ قانون غذای فنلاند

^۵ - Competence Testers

^۶ - بخش ۲۸ قانون غذای فنلاند

پیوست‌ها:

- پیوست ۱- پیش‌نویس قانون غذا
- پیوست ۲- جدول نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه غذا
- پیوست ۳- قانون نمونه غذا (سازمان جهانی خواربار / سازمان جهانی بهداشت)
- پیوست ۴- قانون غذا- مالزی ۱۹۸۳
- پیوست ۵- مقررات و اصول حاکم بر سلامت غذا و مرجع سلامتی غذا اروپایی

پیوست ۱

پیش‌نویس قانون غذا

بخش یکم: کلیات

ماده ۱- اهداف این قانون عبارتند از:

- الف- تأمین بهداشت غذایی جامعه از طریق نظارت بر تهیه، تولید، بسته‌بندی و عرضه مواد غذایی
ب- حمایت از مصرف‌کنندگان مواد غذایی
ج- پیشگیری از وقوع تقلب در معاملات مواد غذایی
د- فراهم کردن زمینه برای توسعه صنایع غذایی از طریق شفاف سازی و انسجام چارچوب قانونی نظارت بر فعالیت در صنعت غذا
ه- لحاظ قواعد شرعی در تهیه و تولید مواد غذایی

ماده ۲- در این قانون مفاهیم زیر در معانی مندرج در این ماده مورد استفاده قرار گرفته‌اند:

الف- ماده غذایی:

عبارت است از هرگونه ماده خوردنی و آشامیدنی یا جویدنی با مصرف انسانی و کلیه اجزای تشکیل دهنده این مواد. موارد زیر از نظر این قانون ماده غذایی محسوب نمی‌شوند:

- ۱- دخانیات
- ۲- سبزیجات و محصولات کشاورزی قبل از چیده یا درو شدن.
- ۳- دارو
- ۴- حیوانات زنده

ب- ماده غذایی قلبی عبارت است از:

- ۱- ماده غذایی که کیفیت، کمیت یا ترکیب عناصر سازنده آن از آنچه که در روی غذا، ظرف یا بسته آن یا بر روی ورقه ضمیمه (پیوست) اعلام شده، کمتر است.
- ۲- ماده غذایی که بسته‌بندی یا ظرف آن فاقد شرایط و معیارهای تعیین شده برای بسته‌بندی یا ظرف مواد غذایی است.
- ۳- ماده غذایی که بدون اخذ مجوز ساخت از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تولید شده است.

ج- تبلیغ ماده غذایی عبارت است از:

- ۱- هر گونه معرفی ماده غذایی از طریق رسانه های جمعی از قبیل : رادیو، تلویزیون، پایگاه اینترنتی و جراید به منظور ترغیب اشخاص به تحصیل یا استفاده از آن.
- ۲- انتشار و پخش هر گونه پوستر، تراکت یا آگهی تبلیغاتی به منظور ترغیب اشخاص به تحصیل یا استفاده از ماده غذایی.
- ۳- نصب هرگونه آگهی یا اعلامیه در معابر عمومی و تابلوهای تبلیغاتی به منظور ترغیب اشخاص به تحصیل یا استفاده از ماده غذایی.
- د- بازرسی بهداشت غذایی شخصی است که به منظور نظارت بر رعایت قوانین و مقررات در فرایند تهیه، تولید، بسته‌بندی و عرضه مواد غذایی توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به این سمت انتخاب می‌شود.
- ه - مسئول فنی واحد تولیدی شخصی است که برای حضور در واحد تهیه یا تولید مواد غذایی و نظارت بر فرایند تهیه یا تولید مواد غذایی توسط شرکت یا مالک واحد تهیه یا تولید مواد غذایی انتخاب و صلاحیت علمی و تجربی او توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تایید شده است.
- و- مجوز بهداشتی عبارت است از : مجوز تأسیس کارخانه یا کارگاه تهیه، تولید یا بسته‌بندی مواد غذایی، مجوز ساخت مواد غذایی و مجوز وارد کردن مواد غذایی به کشور که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر می‌شود.

بخش دوم: مجوزهای بهداشتی

ماده ۳- از تاریخ تصویب این قانون تأسیس هر گونه کارخانه یا کارگاه تهیه، تولید یا بسته‌بندی مواد غذایی، ساخت هر نوع ماده غذایی و وارد کردن مواد غذایی به کشور، منوط به تحصیل مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

ماده ۴- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ملزم است ظرف حداکثر ۴۵ روز از تاریخ درخواست مجوز برای هر یک از موارد سه‌گانه مذکور در ماده یک در خصوص قبول یا رد درخواست، اتخاذ تصمیم کند و مراتب را کتبا به متقاضی اطلاع دهد.

ماده ۵- چنانچه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ظرف ۴۵ روز از تاریخ تقاضا در مورد تقاضای مجوز تأسیس کارخانه یا کارگاه تهیه، تولید یا بسته‌بندی مواد غذایی، یا تقاضای مجوز ساخت هر نوع ماده غذایی اتخاذ تصمیم نکند یا تصمیم گرفته شده را کتبا به متقاضی اعلام ننماید، متقاضی می‌تواند کارخانه یا کارگاه مورد نظر را تأسیس یا ماده غذایی مورد نظر را تهیه یا تولید کند، در این صورت متقاضی از جهت عدم تحصیل مجوز تأسیس یا ساخت هیچ مسئولیتی نخواهد داشت با وجود این ملزم است سایر شرایطی را که در قوانین و مقررات برای تأسیس کارخانه یا کارگاه تهیه، تولید یا بسته‌بندی مواد غذایی، یا ساخت هر نوع مواد غذایی مقرر شده است رعایت کند.

ماده ۶- اخذ مجوز ساخت ماده غذایی در صورتی الزامی است که هدف سازنده عرضه ماده غذایی به صورت بازرگانی باشد، در مواردی که ماده غذایی به صورت محدود و به عنوان نمونه برای آزمایش تولید می‌شود، تحصیل مجوز ساخت لازم نیست.

ماده ۷- تصمیم راجع به رد تقاضای مجوز بهداشتی باید با قید دلایل رد به متقاضی اعلام شود، در صورت رد هر یک از تقاضاهای مذکور متقاضی می‌تواند مجدداً پس از رفع موانع مندرج در تصمیم، صدور مجوز را درخواست کند.

ماده ۸- ترخیص مواد غذایی از گمرک به هر شکل و کیفیت به منظور بازرگانی یا تبلیغات با رعایت مقررات عمومی علاوه بر دارا بودن گواهی بهداشتی و قابلیت مصرف از کشور مبدا مستلزم تحصیل مجوز ورود از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. برای تحصیل مجوز وارد کننده باید فرمول مواد و همچنین موادی که برای نگهداری به آن‌ها اضافه شده‌است را به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام کند.

ماده ۹- چنانچه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ظرف ۴۵ روز از تاریخ درخواست در مورد تقاضای مجوز ورود مواد غذایی به کشور اتخاذ تصمیم نکند یا تصمیم گرفته شده را کتبا به متقاضی اعلام ننماید، مقام صلاحیت‌دار برای ترخیص کالا در گمرک باید پس از احراز موضوع، ظرف یک هفته مواد غذایی وارد شده را ترخیص کند.

ماده ۱۰- صدور مجوز ورود مواد غذایی به کشور توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منوط است بر این‌که کالا از حیث معیارهای کیفی غذا و عناصر آن، بسته‌بندی و برجسب زنی واجد شرایط مقرر در این قانون و آیین‌نامه‌های مربوط به آن باشد.

ماده ۱۱- چنانچه دلیل عدم صدور مجوز ورود مواد غذایی، صرفاً عدم رعایت مقررات راجع به بسته‌بندی و برجسب زنی باشد، واردکننده می‌تواند حداکثر ظرف مهلت دو ماه از تاریخ اعلام رد تقاضای ورود کالا، زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش

پزشكي در محل مورد تايد اين وزارتخانه، ايرادات مربوط به طرز بسته‌بندي يا برچسب زني مواد غذايي را مطابق مقررات ايران برطرف كند، در اين صورت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشكي بايد مجوز ورود مواد غذايي مورد نظر را صادر كند.

ماده ۱۲- وارد كننده ملزم است ظرف مدت يك ماه از تاريخ اعلام رد تقاضاي مجوز ورود مواد غذايي وارد شده را از كشور خارج كند، در غير اين صورت وزير بهداشت، درمان و آموزش پزشكي با هماهنگي سازمان گمرک جمهوری اسلامی ايران مواد غذايي وارد شده را به نحو مقتضي از كشور خارج خواهد كرد، چنانچه خارج كردن مواد غذايي از كشور امكان پذير نباشد، كالاي وارد شده به دستور وزير با اطلاع دادستان محل معدوم خواهد شد. در هر حال كليۀ هزينه‌هاي اين اقدامات به عهده وارد كننده است.

بخش سوم: مسوول فني واحد توليدي

ماده ۱۳- در هر واحد توليدي، عمليات تهيه يا توليد مواد غذايي بايد زير نظر حداقل يك نفر مسوول فني انجام گيرد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشكي مي‌تواند با توجه به حجم توليد و ميزان فعاليت واحد توليدي، استفاده از بيش از يك مسوول فني را براي برخي واحدها الزامي كند.

تبصره: وزارت بهداشت مي‌تواند برخي از فعاليت هاي كوچك را موقتاً از استخدام مسوول فني معاف كند. اين واحدها ملزم به رعايت كامل مقررات بهداشتي و مشمول ساير مقررات اين قانون خواهند بود.

ماده ۱۴- مسوول فني بايد در واحد توليدي حاضر باشد و به صورت مستمر بر فرايند تهيه يا توليد مواد غذايي نظارت كند.

ماده ۱۵- خريد يا تحصيل مواد اوليه براي توليد مواد غذايي بايد پس از تائيد سلامت، مرغوبيت و حلال بودن استفاده از مال موضوع معامله از سوي مسوول فني واحد توليدي، انجام گيرد. مسوول فني واحد توليدي بايد به صورت صريح در خصوص سالم بودن، ميزان مرغوبيت و حلال بودن استفاده از مواد اوليه مورد نظر اظهار نظر كند و چنانچه تحصيل مواد مذکور را جايز نمي‌داند دلايل آن را به صورت مكتوب به مدير يا مالک واحد توليدي اعلام كند. صورت جلسه اظهار نظر مسوول فني بايد در محل واحد توليدي نگه‌داري شود.

ماده ۱۶- عرضه يا فروش مواد غذايي توليد شده صرفاً پس از صدور مجوز عرضه از سوي مسوول فني واحد توليدي، امكان‌پذير است، مسوول فني بايد نظر خود را در مورد امكان يا عدم امكان عرضه به صورت مكتوب اعلام كند.

ماده ۱۷- مسوول فني واحد توليدي بايد داراي شرايط زير باشد:

- الف) مدرک کارشناسي يا بالاتر در يکي از رشته‌هاي دانشگاهي مرتبط با مواد غذايي از دانشگاه‌هاي معتبر
- ب) حداقل سه سال تجربه عملي کار در واحد توليد مواد غذايي
- ج) عدم اعتياد به الکل و مواد مخدر

ماده ۱۸- اشخاص زير نمي‌توانند به عنوان مسوول فني واحد توليدي انتخاب ش
الف) مالک، مدير يا مدير عامل واحد توليدي و اشخاصي که با آنان قرابت نسبي يا سببي تا درجه سوم از طبقه دوم دارند.

ب) اشخاصي که شريک يا سهامدار شرکت توليد کننده مواد غذايي هستند
ج) اشخاصي که سهامدار يا شريک شخص حقوقي هستند که مالک، شريک يا سهامدار شرکت توليد کننده مواد غذايي است.

د) اشخاص به جهت ارتکاب جرائم زير داراي سوء پيشينه کيفري مؤثر هستند:

- ۱- کلاهبرداری، اختلاس، ارتشا و جرایم در حکم آنها
- ۲- سرقت، خیانت در امانت و جرائم در حکم آنها
- ۳- قاچاق کالا و مواد مخدر
- و- اشخاصی که به جهت ارتکاب جرائم عمده موضوع این قانون به هر میزان مجازات محکومیت قطعی پیدا کرده اند

ماده ۱۹- چنانچه در اثر ارتکاب اعمال مجرمانه موضوع این قانون در فرایند تولید، زبانی به دیگری وارد شود، مسئول فنی واحد تولیدی با سایر مسئولین زیان متضامنا" مسئول جبران زیان است. چنانچه مسئول فنی بموجب ماده ۱۷ قبل از عرضه کتبا" موضوع را به مدیر واحد تولیدی اعلام کند، مسئول جبران خسارت نیست.

بخش چهارم: بازرسان بهداشت غذایی

ماده ۲۰- به منظور اجرای صحیح این قانون و آئین نامه های مربوط به آن، نظارت مؤثر بر فعالیت تولید کنندگان، عرضه کنندگان و تبلیغ کنندگان مواد غذایی و پیش گیری از وقوع تخلف در امر مواد غذایی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است، بازرسان بهداشت غذایی را مطابق مقررات این قانون انتخاب کند.

- ماده ۲۱- بازرسان بهداشت غذایی باید دارای شرایط زیر باشند:
- الف) مدرک کارشناسی یا بالاتر در یکی از رشته های مرتبط با مواد غذایی از دانشگاه های معتبر
 - ب) حداقل سه سال تجربه عملی کار در واحدهای تولید و نظارت بر تولید مواد غذایی
 - ج) عدم سوء پیشینه کیفری مؤثر
 - د- عدم اعتیاد به الکل و مواد مخدر
 - ه- عدم محکومیت به مجازات قطعی به هر میزان به جهت ارتکاب جرائم موضوع این قانون

ماده ۲۲- بازرسان بهداشت غذایی در حدود وظایف و اختیارات خویش می توانند بدون اطلاع قبلی در هر موقع شبانه روز، وارد محل تولید، عرضه و فروش یا تبلیغ مواد غذایی شده و بازرسی کنند. بازرسان می توانند به دفاتر و اسناد مربوط به فعالیت خود در محل های مذکور مراجعه کرده و از آنها رونوشت بگیرند. در صورت مراجعه به دفاتر بازرسان باید کتبا علت ضرورت مراجعه به دفاتر و اخذ رونوشت را به مدیر واحد تولیدی یا توزیعی اعلام نمایند.

ماده ۲۳- بازرسان بهداشت غذایی می توانند به منظور اطلاع از ترکیب مواد غذایی تولید شده یا مواد اولیه ای که برای تولید یا تهیه مورد استفاده قرار می گیرد، به اندازه ای که برای آزمایش لازم است نمونه برداری کنند و به مرجع صلاحیت دار تحویل دهند.

ماده ۲۴- بازرسان باید در قبال برداشتن نمونه و همچنین اخذ رونوشت یا تصویر از اسناد و دفاتر، رسید بدهند، رسید باید در دو نسخه تنظیم شود و مشتمل بر موارد زیر باشد:

- الف) تصریح به جنس و مقدار نمونه برداشته شده یا نوع و عنوان سند حسب مورد.
- ب) تاریخ و مکان برداشت نمونه یا رونوشت سند.
- ج) مشخصات و سمت شخصی که رسید به او تحویل داده می شود.
- د) امضاء بازرس یا تصریح به نام و نام خانوادگی و سمت او

ماده ۲۵- کلیه بازرسان بهداشت غذا باید کارت شناسایی معتبر داشته باشند، بازرس باید کارت شناسایی خود را هنگام ورود به محل برای بازرسی، ارائه دهد.

ماده ۲۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باید برای اشخاصی که به عنوان بازرس بهداشت غذا انتخاب و استخدام می‌شوند، دوره‌های کارآموزی نظری و عملی در بدو استخدام و قبل از شروع به کار برگزار کند. طول دوره کارآموزی و شرایط آن در آئین‌نامه اجرایی قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۲۷- بازرسان بهداشت غذایی در موارد زیر از بازرسی ممنوع هستند:
الف) در صورتی که بین بازرس و مالک واحد تولید، توزیع یا تبلیغ کننده مواد غذایی قرابت نسبی یا سببی تا درجه چهارم از طبقه دوم وجود داشته باشد.
ب) در صورتی که بازرس با مدیران یا مدیر عامل شرکت تولید، توزیع یا تبلیغ کننده مواد غذایی قرابت نسبی یا سببی تا درجه چهارم از طبقه دوم داشته باشد.

ج) در صورتی که بازرس مالک، شریک یا سهامدار واحد یا شرکت تولید، توزیع یا تبلیغ کننده مواد غذایی باشد.

د) در صورتی که بازرس، شریک یا سهامدار شرکت یا مؤسسه‌ای باشد که در واحد یا شرکت تولید، توزیع یا تبلیغ کننده مواد غذایی شریک، سهامدار یا عضو هیئت مدیره است.

ه) در صورتی که بین بازرس و مالک، شریک یا سهامدار یا مدیرعامل در واحد یا شرکت تولید، توزیع یا تبلیغ کننده مواد غذایی، دعوی حقوقی یا جزایی مطرح باشد یا در سابق مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم قطعی دو سال نگذشته باشد.

ماده ۲۸- در صورت وجود یکی از جهات منع مذکور در ماده ۳۱ بازرس باید از اقدام به بازرسی خودداری کند و مراتب را جهت تعیین بازرس فاقد جهات منع، فوراً به صورت کتبی به مقام صلاحیت‌دار اعلام کند.

ماده ۲۹- چنانچه بازرس با علم به وجود جهات منع اقدام به بازرسی و تهیه گزارش کند، گزارش او در مراجع قانونی قابل استفاده نخواهد بود و بازرس به یک تا پنج سال انفصال از خدمات دولتی محکوم می‌گردد.

ماده ۳۰- بازرسان بهداشت غذایی نمی‌توانند در هیچ مورد حتی پس از برکناری از خدمت، اسرار و اطلاعاتی را که به مقتضای شغل خود به دست آورده‌اند یا نام اشخاصی که به آنان اطلاعات داده‌اند، یا وقوع تخلف را اعلام کرده‌اند فاش کنند، متخلفین به مجازات مقرر در ماده ۶۴۸ قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شوند. ارائه اطلاعات فوق به مراجع صلاحیت‌دار قانونی مشمول حکم این ماده نیست.

ماده ۳۱- گزارش بازرسان موضوع این قانون در موارد مربوط به وظایف و اختیارات آنها، در حکم گزارش ضابطین دادگستری است.

ماده ۳۲- مقررات بهداشتی مربوط به تهیه، تولید، عرضه، فروش، نگهداری و حمل و نقل مواد غذایی از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین خواهد شد، در این مقررات شرایط راجع به بهداشت فردی عاملین فعالیت‌های مربوط به مواد غذایی، وضع ساختمان و وسایل و ابزارآلات فعالیت در امر غذا تعیین می‌گردد، مجازات تخلف از مقررات بهداشتی به ازای هر مورد نقض این مقررات پانصد هزار تا پنج میلیون ریال جزای نقدی است.

ماده ۳۳- بازرسان بهداشت غذايي بايد در صورت مشاهده تخلف از مقررات بهداشتي، با تنظيم گزارش متخلفين را با ذكر تخلف به مسؤول بهداشت محل معرفي كنند، مسؤول بهداشت محل در صورت تاييد گزارش، آنرا به مرجع صلاحيتدار قضايي جهت تعقيب و مجازات متخلف تسليم مي‌كند و به متخلف كتبا "اعلام مي‌كند كه نسبت به رفع نواقص و مشكلات بهداشتي و رعايت مقررات اقدام كند، متخلف بايد ظرف مهلت مقرر در آيين نامه اجرايي قانون نواقص و مشكلات بهداشتي را برطرف كند، چنانچه در مهلت مقرر نقايص و مشكلات بهداشتي برطرف نگردد، بازرس بهداشت غذايي مكلف است مراتب را مجدداً" به مسؤول بهداشت اعلام كند، مسؤول نامبرده پس از رسيدگي و تاييد گزارش بازرس، بايد با دستور كتبي محل تعيين شده را موقتاً تعطيل يا وسيله و ابزار مورد نظر را مهر و موم كند، پس از برطرف شدن مشكلات و نواقص بهداشتي، مسؤول بهداشت محل بايد بلافاصله ادامه كار را اجازه داده يا اقدام به فك مهر و موم كند.

ماده ۳۴- اقدامات مسؤولان بهداشتي و بازرسان بهداشت غذايي در مورد تعطيلي يا مهر و موم واحد توليدي يا ابزار و وسايل توليد بايد به گونه اي باشد كه تا حد امكان منجر به توقف كامل واحد توليدي نشود. چنانچه عدم رعايت مقررات بهداشتي مربوط به بخشي از واحد توليدي يا ابزار و وسايل توليد باشد، صرفاً همان بخش يا ابزار تعطيل و مهر و موم خواهد شد. چنانچه برطرف كردن نواقص و مشكلات بهداشتي مستلزم فك مهر و موم باشد، مسؤول بهداشت به درخواست دينفع براي مدت متعارف و صرفاً براي عمليات رفع نقص مهر و موم را فك خواهد كرد.

ماده ۳۵- پس از برطرف شدن نواقص و مشكلات بهداشتي محل يا ابزار، مالك يا متصرف آن مي‌تواند به صورت مكتوب از مسؤول بهداشت محل، بازرس محل يا ابزار را درخواست كند. مسؤول بهداشت محل بايد حداكثر ظرف هفت روز از تاريخ وصول تقاضا نامه مالك يا متصرف، بر اساس گزارش بازرس بهداشت غذايي در خصوص برطرف شدن يا بقاء نواقص بهداشتي كتبا "اظهار نظر كند. چنانچه گزارش بازرس حاكي از رفع نواقص باشد، مسؤول بهداشت بايد مجوز ادامه فعاليت يا فك مهر و موم صادر كند.

ماده ۳۶- عدم اظهار نظر مسؤول بهداشت پس از انقضاء هفت روز از تاريخ ثبت تقاضاي مالك يا متصرف، به منزله تاييد برطرف شدن نواقص بهداشتي است و مالك يا متصرف مي‌تواند از محل يا ابزار استفاده كند.

ماده ۳۷- چنانچه مالك يا متصرف محل يا ابزار، از رعايت دستور مسؤول بهداشت در مورد عدم استفاده از محل يا ابزار يا رفع نواقص و مشكلات بهداشتي امتناع كند به ۳ تا ۶ ماه حبس تعزيري محكوم خواهد شد.

ماده ۳۸- تصميمات مسؤول بهداشت محل قابل اعتراض نزد دادستان محل است. چنانچه مسؤول بهداشت پس از برطرف شدن نواقص و مشكلات بهداشتي، اجازه فعاليت ندهد يا از مهر و موم رفع اثر نكند، هر دينفع مي‌تواند صدور جواز فعاليت يا دستور رفع مهر و موم را از دادستان شهرستان درخواست كند. رسيدگي به اعتراض به تصميمات مسؤول بهداشت به صورت فوق العاده و خارج از نوبت انجام خواهد شد.

ماده ۳۹- مامورين نيروي انتظامي بايد در صورت لزوم در تعطيل كردن محل يا مهر و موم ابزار و وسايل با بازرسان بهداشت غذايي همكاري كنند.

بخش پنجم: جرايم و مجازات‌ها

ماده ۴۰- هر شخصی که عمدا مرتکب یکی از اعمال زیر در تهیه یا تولید مواد غذایی شود، به مجازات‌های مقرر در این قانون محکوم خواهد شد:

۱. تهیه یا تولید مواد غذایی بدون رعایت استانداردها و معیارهای کیفی تعیین شده از سوی مراجع صلاحیت‌دار
۲. تهیه یا تولید مواد غذایی با استفاده از مواد اولیه فاسد
۳. تهیه یا تولید مواد غذایی از گوشت، فرآورده‌ها یا سایر اجزاء حیوانی که به صورت شرعی ذبح نشده است.
۴. تهیه یا تولید مواد غذایی مسموم یا مواد غذایی که به هر نحو برای سلامت انسان مضر یا برای مصرف انسان نامناسب است.
۵. تهیه یا تولید مواد غذایی از گوشت یا فرآورده‌های حیوان حرام گوشت
۶. تهیه یا تولید مواد غذایی با استفاده از رنگ، اسانس یا سایر مواد افزودنی غیرمجاز
۷. تهیه یا تولید مواد غذایی تقلبی

ماده ۴۱ - مرتکب هر يك از موارد مذکور در ماده ۴۱ حسب مورد به یکی از مجازات‌های زیر محکوم خواهد شد:

- الف) در صورتی که مواد غذایی مذکور در ماده ۴۱ به دست مصرف کننده نرسیده باشد یا مصرف آن موجب بیماری یا آسیب جانی نگردد، مجازات مرتکب ۶ تا ۱۸ ماه حبس تعزیری و جزای نقدی معادل در آمد حاصل از تهیه و تولید مواد غذایی مذکور است.
- ب) در صورتی که مواد غذایی مذکور در ماده ۴۱ موجب بیماری یا ورود آسیب جانی گردد، مجازات مرتکب سه تا ده سال حبس تعزیری و جزای نقدی معادل در آمد حاصل از تهیه و تولید مواد غذایی مذکور است.
- ج) در صورتی که مصرف مواد غذایی مذکور در ماده ۴۱ موجب نقص یکی از اعضای مصرف کننده گردد، مجازات مرتکب پنج تا پانزده سال حبس تعزیری و جزای نقدی معادل در آمد حاصل از تهیه و تولید مواد غذایی مذکور است.
- د) در صورتی که مصرف مواد غذایی مذکور در ماده ۴۱ موجب فوت مصرف کننده شود مجازات مرتکب اعدام و جزای نقدی معادل در آمد حاصل از تهیه و تولید مواد غذایی مذکور است.

ماده ۴۲- جز در مورد بند "د" ماده ۴۲، دادگاه باید علاوه بر مجازات‌های مقرر، مرتکب را به محرومیت از اشتغال به تهیه یا تولید مواد غذایی از يك تا هفت سال پس از تحمل حبس محکوم نماید.

ماده ۴۳- در صورتی که ماده غذایی حاوی مواد سمی بیش از حد مجاز باشد، مرتکب هر يك از موارد مذکور در ماده ۴۱ حسب مورد به حداکثر مجازات‌های مقرر در بندهای الف، ب، ج ماده ۴۲ این قانون محکوم خواهد شد.

ماده ۴۴- هر شخص که عمدا مرتکب یکی از اعمال زیر در عرضه یا فروش مواد غذایی شود، به مجازات‌های مقرر در این قانون محکوم خواهد شد:

۱. عرضه یا فروش جنسی به جای جنس دیگر
۲. عرضه یا فروش جنس فاسد یا جنسی که موعد مصرف آن سپری شده است.
۳. عرضه یا فروش جنسی که از گوشت، فرآورده‌ها یا سایر اجزای حیوان حرام گوشت تولید شده است.
۴. عرضه یا فروش جنسی که از گوشت، فرآورده‌ها یا سایر اجزای حیوانی که ذبح شرعی نشده تولید شده است.
۵. عرضه یا فروش مواد غذایی تقلبی

۶. عرضه یا فروش مواد غذایی مسموم (مواد غذایی که به هر نحو برای سلامت انسان مضر یا برای مصرف انسانی نامناسب است).

ماده ۴۵- مرتکب هر يك از موارد مذکور در ماده ۴۵ حسب مورد به يکي از مجازات‌هاي زیر محکوم خواهد شد:

الف) در صورتي که مواد مذکور در ماده ۴۵ به دست مصرف کننده نرسیده یا مصرف آن موجب بیماری یا آسیب جاني نگردد، مجازات مرتکب سه ماه تا يك سال حبس و جزاي نقدي معادل در آمد حاصل از عرضه یا فروش مواد غذایی مذکور است.

ب) در صورتي که مصرف مواد نامبرده موجب بیماری یا آسیب جاني مصرف کننده گردد و طول مدت معالجه کمتر از يك ماه باشد، ۶ ماه تا دو سال حبس و جزاي نقدي معادل در آمد حاصل از عرضه یا فروش مواد غذایی مذکور است. چنانچه طول مدت معالجه بیش از يك ماه باشد، مجازات مرتکب يك تا سه سال حبس تعزيري و جزاي نقدي معادل در آمد حاصل از عرضه یا فروش مواد غذایی مذکور خواهد بود.

ج) در صورتي که مصرف مواد نامبرده موجب نقص يکي از اعضاي مصرف کننده گردد، مجازات مرتکب با توجه به میزان نقص ۳ تا ۱۰ سال حبس تعزيري و جزاي نقدي معادل در آمد حاصل از عرضه یا فروش مواد غذایی مذکور است.

د) در صورتي که مصرف مواد نامبرده موجب فوت مصرف کننده شود مجازات مرتکب اعدام و جزاي نقدي معادل در آمد حاصل از عرضه یا فروش مواد غذایی مذکور است.

ماده ۴۶- دادگاه باید علاوه بر مجازات‌هاي مقرر در ماده ۴۶ مرتکب را به محرومیت از اشتغال به تهیه یا تولید مواد غذایی از يك تا سه سال پس از تحمل حبس محکوم کند.

ماده ۴۷- هر شخص که به منظور تحت تأثیر قرارداد مصرف کنندگان یا افزایش فروش، شخصا یا به نمایندگی از دیگری، ماده غذایی را که مغایر مقررات این قانون و آیین نامه هاي آن، تهیه، تولید و یا عرضه شده است، تبلیغ نماید به ۳ ماه تا ۱ سال حبس تعزيري محکوم مي شود. نشر دهنده تبلیغات نیز در صورت اطلاع به همین مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۴۸- هر شخصي که عمداً بر خلاف واقع ماده غذایی را دارای نوع، جنس یا کیفیت یا استاندارد خاصی تبلیغ کند به ۳ تا ۹ ماه حبس تعزيري محکوم خواهد شد.

ماده ۴۹- هر گاه در نتیجه بي احتیاطي، بي مبالاتي یا عدم مهارت تهیه کننده، سازنده، فروشنده یا عرضه کننده مواد غذایی یا هر يك از عاملین آنها مواد غذایی به صورتي درآید که مصرف آن موجب بیماری یا آسیبی گردد که مدت معالجه آن کمتر از يك ماه است به دو تا شش ماه حبس تعزيري محکوم خواهند شد. چنانچه مدت معالجه بیش از يك ماه باشد مرتکب به حداکثر مجازات فوق و جزاي نقدي از ده میلیون تا پنجاه میلیون ریال محکوم خواهد شد. در صورتي که مصرف مواد مذکور منجر به نقص عضو مصرف کننده شود، مجازات مرتکب ۶ ماه تا ۲ سال حبس تعزيري و جزاي نقدي از پنجاه میلیون تا یکصد میلیون ریال خواهد بود. هرگاه مصرف مواد مذکور منجر به فوت مصرف کننده شود، مجازات مرتکب ۲ تا ۵ سال حبس تعزيري و جزاي نقدي یکصد میلیون تا یکصد و پنجاه میلیون ریال خواهد بود.

ماده ۵۰- واحدهاي تهیه یا تولید مواد غذایی مکلفاند، مشخصات لازم را در مورد هر فرآورده به خط فارسي خوانا روی بسته بندی یا ظرف محتوي ماده غذایی قید کنند. در

مواردی که فرمول محصول با مواد ترکیبی طبق تقاضای سازنده فرمول باید محفوظ بماند، فرمول محصول باید قبلاً" به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تسلیم و شماره پروانه آن بر روی بسته‌بندی یا ظرف محتوی ماده غذایی قید گردد. مشخصاتی که باید بر روی بسته‌بندی یا ظرف محتوی ماده غذایی قید گردد در آیین‌نامه قانون تعیین خواهد شد. عدم درج مشخصات لازم یا درج اطلاعات خلاف واقع بر روی بسته‌بندی یا ظرف محتوی ماده غذایی مستوجب حبس تعزیری از ۳ تا ۶ ماه است.

ماده ۵۱- چنانچه ارتکاب اعمالی که به موجب این قانون جرم است با علم مدیر یا مالک واحد تولید، توزیع یا فروش مواد غذایی صورت گیرد، علاوه بر مرتکب حسب مورد مدیر یا مالک نیز به مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده ۵۲- چنانچه ارتکاب اعمالی که به موجب این قانون جرم است مبتنی بر تصمیم مالک یا مدیر واحد تولید، توزیع یا فروش مواد غذایی باشد، مدیر یا مالک واحد حسب مورد به حداکثر مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده ۵۳- چنانچه ارتکاب اعمالی که به موجب این قانون جرم است، ناشی از قصور مالک یا مدیر واحد تولید، توزیع یا فروش مواد غذایی یا قصور مسئول فنی واحد تولید مواد غذایی باشد، علاوه بر مرتکب حسب مورد مالک، مدیر یا مسئول فنی به حداقل مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده ۵۴- کلیه مواد غذایی که تهیه و تولید آنها مطابق این قانون جرم است و همچنین مواد غذایی که تاریخ مصرف آنها منقضی شده است بلافاصله پس از کشف توقیف می‌شوند. هرگاه بازرسان بهداشت غذایی گواهی کنند که مواد توقیف‌شده در برخی مصارف انسانی، حیوانی یا صنعتی قابل استفاده است ولی نگهداری آنها امکان ندارد، مواد توقیف‌شده به دستور دادستان شهرستان با اطلاع صاحب کالا و با حضور نماینده دادستان فروخته می‌شود، وجوه حاصل از فروش تا صدور حکم قطعی در صندوق دادگستری تودیع خواهد شد. هرگاه گواهی شود که مواد توقیف‌شده قابلیت مصرف انسانی، حیوانی یا صنعتی ندارد باید فوراً" به دستور دادستان معدوم شود. در کلیه موارد فوق و همچنین در مورد ابزار و آلات جرم دادگاه طبق ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی تعیین تکلیف خواهد کرد، چنانچه اموال توقیف‌شده قبلاً" فروخته شده باشند، دادگاه باید در مورد وجوه حاصل از فروش تعیین تکلیف کند.

ماده ۵۵- اشخاصی که مواد مذکور در ماده فوق را خریداری کرده‌اند باید آنها را منحصرأ" برای مصارفی که از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین گردیده است استفاده کنند، در غیر این صورت حسب مورد به مجازات‌های مقرر در ماده ۴۸. این قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۵۶- کلیه جرایم مذکور در این قانون دارای جنبه عمومی هستند.

ماده ۵۷- مرتکب هر يك از اعمال مجرمانه موضوع این قانون علاوه بر مجازات مقرر، به درخواست زیان‌دیده یا اولیاء دم حسب مورد به پرداخت دیه و جبران زیان به موجب قانون مجازات اسلامی و قواعد عام مسئولیت مدنی محکوم خواهد شد.

بخش ششم: مقررات متفرقه

ماده ۵۸- وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی به منظور ارایه مشاوره به او و انجام سایر وظایفی که در این قانون تعیین شده و یا وی در اجرای این قانون تعیین می‌کند، هیأتی را تشکیل خواهد داد. اعضای هیأت، اشخاص با تجربه در تولید، توزیع یا مصرف

غذا یا جنبه های علمی، فنی، مدیریتی یا تجاری غذا و کارکنان دستگاههای مرتبط به تشخیص وزیر خواهند بود. هیأت باید به صورت منظم گزارش نحوه اجرای این قانون را به وزیر ارایه دهد، این گزارشها به تشخیص وزیر می توانند برای اطلاع عموم منتشر شوند. وزیر می تواند گروه هایی را به منظور بررسی مسایل خاص یا جنبه هایی از سلامت و استاندارد غذا زیر نظر هیأت تشکیل دهد.

جز در موارد موارد اضطراری به تشخیص وزیر، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، باید قبل از وضع مقررات، با این هیأت و سایر سازمان هایی که به نظر وزارت مذکور نمایندگی اشخاصی را دارند که منافعشان با وضع مقررات به شدت تحت تأثیر قرار می گیرد، مشورت نماید. این حکم در مورد سایر دستگاههای اجرایی نیز که در زمینه مواد غذایی و عناصر و مواد اولیه آن صلاحیت وضع مقررات دارند، جاری می باشد.

ماده ۵۹- به منظور اجرای این قانون و انجام وظایف نظارتی مقرر در آن، معاونت غذا در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی تشکیل می گردد. واحد های اجرایی این معاونت مستقل از دانشگاه های علوم پزشکی خواهند بود.

ماده ۶۰- آیین نامه اجرایی این قانون باید ظرف ۳ ماه از تاریخ تصویب آن، به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت بازرگانی توسط هیأت دولت به تصویب برسد.

ماده ۶۱ - رئیس قوه قضاییه باید با توجه به حجم پرونده ها در هر حوزه قضایی، يك یا چند شعبه از شعب دادسراها و دادگاه های عمومی جزایی را برای رسیدگی به جرایم مندرج در این قانون اختصاص دهد.

ماده ۶۲- تعیین معیارهای کیفی مواد غذایی با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. این وزارت مکلف است فهرست رنگها، عصاره ها و سایر مواد مجاز قابل افزودن به مواد غذایی و همچنین طرز بسته بندی و نوع جنس ظرف مورد استفاده در صنایع غذایی را تعیین و برای اطلاع فعالان صنعت غذا منتشر کند.

ماده ۶۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می تواند انجام آزمایش های مقرر در این قانون را به آزمایشگاه های تخصصی غیر دولتی واگذار نماید. شرایط تأسیس و نحوه فعالیت این آزمایشگاه ها و نحوه نظارت بر آنها بموجب آیین نامه اجرایی مصوب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین خواهد شد. چنانچه در نتیجه اقدامات و گزارش های این آزمایشگاه ها هر يك از اعمال مجرمانه موضوع این قانون اتفاق افتد یا اقدامات و گزارش های مذکور در ارتکاب جرم دخیل باشد، مدیر آزمایشگاه و متصدی اقدام یا گزارش مذکور علاوه بر سلب صلاحیت از آنها توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاون جرم خواهند بود.

ماده ۶۴- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می تواند برای صدور مجوزهای بهداشتی و بازرسی بهداشت غذایی از خدمات موسسات بازرسی غیر دولتی استفاده نماید. شرایط تأسیس، نحوه فعالیت و نحوه نظارت بر این موسسات بموجب آیین نامه اجرایی مصوب وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی تعیین می شود. تخلف این موسسات از مقررات این قانون حسب مورد مستوجب مجازات های مقرر برای تهیه، تولید، عرضه یا تبلیغ کنندگان مواد غذایی است.

ماده ۶۵- کلیه قوانین و مقررات مغایر این قانون در مورد مواد غذایی مذکور در بند الف ماده ۲ لغو می شود.

پیوست ۲

جدول نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه غذا در مقایسه با قانون مواد خوردنی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی ۱۳۴۶/۴/۲۲ و اصلاحات بعدی آن

در جدول پیوست به منظور روشن‌شدن نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه غذا، احکام مندرج در ۶۲ ماده آن با قانون مواد خوردنی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مقایسه شده است. در متن جدول این قانون با عنوان "قانون فعلی" نامبرده شده است. بخشی از نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه از قوانین خارجی اقتباس شده‌اند و محصول مطالعه تطبیقی حقوق غذا در نظام‌های حقوقی خارجی هستند، برخی دیگر در قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی ملاحظه نمی‌شوند و در واقع با لحاظ سوابق قانونی در کشور و در نظر گرفتن شرایط خاص نظام اقتصادی، اداری و حقوقی ایران وضع شده‌اند، در مواردی که حکم مقرر، در قوانین خارجی مشابه دارد در ستون پنجم جدول با عنوان "حقوق تطبیقی" به شماره ماده یا بخش مورد نظر در قانون خارجی اشاره شده است،

به منظور افزودن بر غنای علمی کار، قانون نمونه غذا که توسط FAO/WHO جهت تصویب از سوی کشورهای پیشنهاد شده در کنار قوانین خارجی (قانون غذای مالزی، قانون غذای فنلاند و قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی آمریکا) مورد بررسی قرار گرفته است. چنانکه در متن جدول نیز ملاحظه می شود، بخش عمده ای از احکام پیش نویس لایحه در قانون مواد خوردنی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی وجود ندارند و جهت حل مشکلات فعالان صنعت غذا پیش بینی شده اند.

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
ماده ۱	اهداف قانون	قانون فعلی حکمی در خصوص بیان اهداف ندارد.	این ماده برای اولین بار در پیش‌نویس لایحه پیش‌بینی شده است و مهم‌ترین اثر آن این است که دادگاه‌ها می‌توانند در تفسیر مواد مبهم یا مجمل پیش‌نویس، نظری را مرجح و قابل اعمال بدانند که با اهداف مقرر در ماده یک هماهنگی بیشتری دارد.	بخش یکم قانون غذای فنلاند ماده ۱ مقررات اتحادیه اروپا در قانون غذای مالزی و قانون نمونه FAO اهداف تصویب قانون بیان نشده است.
ماده ۲	تعریف برخی واژه‌های مهم مورد استفاده در پیش‌نویس از جمله واژه "غذا"	قانون فعلی برای واژه‌های مورد استفاده تعریف ارائه نکرده است.	این ماده از نوآوری‌های بسیار مهم پیش‌نویس لایحه است که برای پیش‌گیری از تفاسیر ناصحیح مفاهیم اصلی مورد استفاده در قانون پیش‌بینی شده است، ماده مورد نظر با لحاظ قوانین خارجی و مدل فائو تدوین شده است. البته تعاریف ارائه شده برای برخی واژگان ابداعی است و در قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی ملاحظه نمی‌شود. از مهم‌ترین مفاهیم تعریف شده در پیش‌نویس مفاهیم "ماده غذایی" و "ماده غذایی تقلبی" است، برای ماده غذایی تعریف ماهیتی ارائه شده است و پس از آن برخی مواد که نباید تحت شمول مقررات قانون باشند از شمول تعریف مستثنی شده‌اند. به منظور جلوگیری از تفسیر موسع مقررات کیفری و حمایت از قانون فعالان صنعت غذا "ماده غذایی تقلبی" که تولید و عرضه آن جرم قلمداد شده است در بند "ب" ماده ۲ تعریف شده است.	بخش ششم قانون غذای فنلاند بخش ۲۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی آمریکا بخش دوم قانون غذای مالزی و بخش یکم قانون نمونه WHO/FAO مواد ۲ و ۳ مقررات اتحادیه اروپا
ماده ۳	تعیین تعداد مجوزهای لازم برای فعالیت در صنعت غذا	در قانون فعلی این موضوع در مواد ۷، ۸ و ۱۶ پیش‌بینی شده است.	هر چند لزوم اخذ مجوز برای تأسیس کارخانه یا کارگاه تهیه مواد غذایی، ساخت ماده غذایی و وارد کردن مواد غذایی در قانون ۱۳۴۶ پیش‌بینی شده است، قانون در خصوص تعداد مجوزهای لازم صراحت ندارد، از این‌رو وزارت بهداشت،	در قوانین خارجی مورد مطالعه مجوزی برای تأسیس کارخانه تولید مواد غذایی یا ساخت کارگاه غذایی پیش‌بینی نشده است، با وجود این کلیه قوانین مذکور اخذ مجوز برای وارد کردن ماده

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین قلمی اسلامی غذا		درمان و آموزش پزشکی برخلاف ظاهر قانون مجوز دیگری به نام مجوز بهره‌برداری بر موارد سه‌گانه فوق افزوده است که تبعاً شرایط فعالیت در صنعت غذا را سخت‌تر می‌کند. در پیش‌نویس لایحه به منظور جلوگیری از افزایش تعداد مجوزها و تنگ شدن عرصه برای فعالیت در صنعت غذا مجوزهای لازم صراحتاً "محدود به ۳ مورد مجوز تأسیس کارخانه، ساخت ماده غذایی و وارد کردن مواد غذایی شده است. علاوه بر این قانون فعلی اخذ مجوز تأسیس کارخانه را صرفاً برای کارخانه تولید مواد غذایی الزامی قلمداد کرده است، که در پیش‌نویس با توجه به اهمیت طرز بسته‌بندی مواد غذایی در تأمین بهداشت غذایی جامعه اخذ مجوز برای تأسیس کارخانه بسته‌بندی مواد غذایی نیز الزامی قلمداد شده است.	غذایی را الزامی می‌دانند، لزوم اخذ مجوز برای وارد کردن ماده غذایی در قانون نمونه FAO/WHO از ماده ۷ این قانون استنباط می‌شود، در قانون غذایی مالزی به موجب بخش ۲۶ این قانون پیش‌بینی شده و در قانون ایالات متحده آمریکا در بخش ۸۰۱ مقرر شده است.
ماده ۴	تعیین مهلت برای تصمیم‌گیری وزارت بهداشت در خصوص رد یا قبول تقاضای صدور مجوز	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	یکی از مشکلات فعالان صنعت غذا در حاکمیت قانون فعلی طولانی‌بودن فرآیند تصمیم‌گیری وزارت بهداشت در مورد تقاضای صدور مجوز است که بعضاً "سبب انصراف متقاضی از پیگیری درخواست خود می‌شود، در پیش‌نویس لایحه به منظور حل این مشکل و آسان‌سازی شرایط فعالیت در صنعت غذا وزارت بهداشت ملزم شده است حداکثر ظرف ۴۵ روز از تاریخ درخواست صدور هر یک از مجوزهای سه‌گانه در این مورد تصمیم بگیرد و مراتب را به صورت کتبی به متقاضی اعلام کند.	در قانون نمونه FAO/WHO و قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی چنین حکمی پیش‌بینی نشده است.
ماده ۵	تعیین ضمانت اجرا برای	قانون فعلی	از نوآوری‌های جالب توجه پیش‌نویس لایحه	در قانون نمونه FAO/WHO و قوانین

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	تکلیف وزارت بهداشت در خصوص تصمیم‌گیری در مورد تقاضای مجوز تأسیس کارخانه یا ساخت ماده غذایی	حکمی در این مورد ندارد.	علاوه بر تعیین مهلت برای وزارت بهداشت جهت تصمیم‌گیری در خصوص تقاضای مجوز تأسیس کارخانه یا ساخت ماده غذایی، تعیین ضمانت اجرا برای این تکلیف است تا فعالان صنعت غذا در پیچ و خم روابط و نظام بروکراتیک سرگردان و دلسرد نشوند، به موجب ماده ۵ پیشنهاد شده، چنانچه وزارت بهداشت ظرف ۴۵ روز در مورد تقاضای هر یک از دو مجوز فوق تصمیم نگیرد، متقاضی می‌تواند، با رعایت سایر مقررات بدون مجوز وزارتخانه کارخانه مورد نظر را تأسیس یا ماده غذایی مورد نظر را بسازد و هیچ مسئولیتی به جهت عدم اخذ مجوز نخواهد داشت.	خارجی مورد مطالعه تطبیقی چنین حکمی پیش‌بینی نشده است.
ماده ۶	تعیین شرایط لزوم اخذ مجوز ساخت ماده غذایی	در قانون فعلی این موضوع در تبصره یک ماده ۸ مورد حکم قرار گرفته است.	هر چند در قانون ۱۳۴۶ نیز به موجب تبصره یک ماده ۸ اخذ مجوز ساخت برای ماده غذایی در صورتی لازم است که ماده غذایی "به صورت بازرگانی" عرضه شود، در پیش‌نویس لایحه این شرط به صورت صریح‌تر و با عبارات روشن‌تر و گویاتری بیان شده است.	
ماده ۷	تعیین شرایط انشاء تصمیم راجع به رد تقاضای صدور	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	به منظور حمایت از متقاضیان مجوز، ماده ۷ پیش‌نویس لایحه وزارت بهداشت را ملزم می‌کند تصمیم راجع به رد تقاضای صدور مجوز را با بیان دلایل رد به صورت مکتوب به متقاضی اعلام کند، تا تقاضاکننده‌ی مجوز به صورت صریح از علل مردود شدن درخواست خود آگاه گردد و در صورت تمایل بتواند با رفع علل مذکور مجدداً صدور مجوز را درخواست کند. در مجموع وجود این ماده به طور نسبی از تصمیم‌گیری‌های	

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صفحه		خودسرانه و فاقد جهات و دلایل قانع‌کننده در نظام اداری جلوگیری می‌کند.	
ماده ۸	بیان لزوم اخذ مجوز از وزارت بهداشت برای ورود مواد غذایی به کشور	در قانون فعلی این موضوع به موجب ماده ۱۶ مورد حکم قرار گرفته است.	این ماده تقریباً مشابه ماده ۱۶ قانون ۱۳۴۶ است، از حیث محتوی نوآوری خاصی ندارد، صرفاً عبارت وزارت بهداشت در ماده ۱۶ قانون ۱۳۶۴ به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تبدیل شده است.	بند "الف" ماده ۷ قانون نمونه FAO قانون غذای مالزی و بخش ۸۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا
ماده ۹	تعیین مهلت برای تصمیم‌گیری وزارت بهداشت در مورد تقاضای مجوز وارد کردن ماده غذایی	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	به موجب این ماده برخلاف قانون ۱۳۴۶ مهلت تصمیم‌گیری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص تقاضای مجوز وارد کردن ماده غذایی به کشور به ۴۵ روز از تاریخ درخواست محدود شده است، تا واردکننده برای مدتی نامشخص در انتظار پاسخ‌گویی مسئولین امر نماند و بدین ترتیب هزینه ضعف نظام اداری در تصمیم‌گیری سریع و به هنگام به واردکننده (سرمایه‌گذار) تحمیل نشود. ضمانت اجرای عدم تصمیم‌گیری به موقع وزارت بهداشت این است که واردکننده می‌تواند کالای وارد شده را بدون مجوز این وزارت‌خانه وارد کند.	در قانون نمونه FAO و قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی چنین حکمی پیش‌بینی نشده است.
ماده ۱۰	بیان شرایط صدور مجوز وارد کردن مواد غذایی	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	جهت حمایت از منافع واردکنندگان مواد غذایی، شرایطی که باید در ماده غذایی جهت ورود آن به کشور وجود داشته باشد به صورت صریح در ماده ۱۰ پیش‌نویس لایحه بیان شده است، فقدان چنین حکمی می‌تواند زمینه را برای اتخاذ تصمیمات خودسرانه در نظام اداری فراهم کند.	در قانون نمونه FAO و قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی چنین حکمی پیش‌بینی نشده است.

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
ماده ۱۱	تعیین تکلیف ماده غذایی وارد شده در صورتی که دلیل عدم صدور مجوز صرفاً عدم رعایت مقررات در مورد بسته‌بندی و برچسب‌زنی مواد غذایی باشد.	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	وارد کننده ماده غذایی به منظور کسب سود، سرمایه‌گذاری قابل توجهی در این صنعت انجام می‌دهد، بنابراین مقررات حاکم بر شرایط وارد کردن مواد غذایی به کشور باید ضمن در نظر داشتن ضرورت حفظ سلامت و بهداشت غذایی جامعه تا حد امکان برای جلوگیری از ورود زیان به سرمایه‌گذاران عرصه واردات این مواد انعطاف‌پذیر باشد، با در نظر گرفتن این مهم ماده ۱۱ پیش‌نویس لایحه به واردکنندگان اجازه می‌دهد، در صورتی که علت عدم صدور مجوز ورود صرفاً رعایت نشدن مقررات راجع به طرز بسته‌بندی و برچسب‌زنی مواد غذایی باشد این ایراد را مطابق شرایط مقرر برطرف کرده و پس از آن کالا را در کشور توزیع کند.	بند "ب" ماده ۷ قانون نمونه بند "۳" ماده ۲۶ قانون غذای مالزی و بخش ۸۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا
ماده ۱۲	الزام واردکننده به خارج کردن کالای وارد شده از کشور در صورت رد تقاضای مجوز ورود و تعیین ضمانت اجرا برای این تکلیف	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	بدیهی است پس از رد شدن تقاضای وارد کردن مواد غذایی به کشور، این مواد قابل عرضه و فروش در سطح کشور نخواهد بود، بنابراین واردکننده باید آن را به هر طریق ممکن از کشور خارج کند، پیش‌بینی این تکلیف برای واردکننده زمانی قابل اجرا و مؤثر است که رعایت آن ضمانت اجرا داشته باشد، قانون ۱۳۴۶ به هیچ وجه تکالیف واردکننده و وضعیت مواد غذایی وارد شده پس از رد تقاضای مجوز ورود را مورد حکم قرار نداده است، جهت رفع این خلاء ماده ۱۲ پیش‌نویس تنظیم و پیشنهاد شده است.	ماده ۷ قانون نمونه FAO بند ۴ بخش ۲۹. قانون غذای مالزی بخش ۸۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا
مواد ۱۳ و ۱۴	بیان ضرورت وجود مسئول فنی در واحد تولید مواد غذایی و	در قانون فعلی این موضوع به موجب تبصره	هر چند اصل لزوم وجود مسئول فنی در واحد تهیه یا تولید مواد غذایی در قانون ۱۳۴۶ پیش‌بینی شده است، مواد ۱۳ و ۱۴ پیش‌نویس	در قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی، وجود مسئول فنی در واحد تولید مواد غذایی به ترتیبی که در مقررات ایران

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	نظارت او بر فرایند تولید	ماده ۷ پیش‌بینی شده است.	لایحه متضمن نوآوری‌هایی به شرح زیر: ۱- به ضرورت حضور فیزیکی مسؤول فنی در واحد تولیدی و نظارت مستمر او بر فرایند تهیه یا تولید مواد غذایی تصریح شده است. ۲- تصریح شده است که وزارت بهداشت می‌تواند در واحدهای تولیدی بزرگ حضور بیش از یک مسؤول فنی را الزامی کند.	وجود دارد، لازم نیست. بنابراین کلیه مواد راجع به مسؤول فنی، با در نظر گرفتن سوابق موجود در حقوق ایران تنظیم شده‌اند. بدیهی است در پیشنهاد مواد جدید، برای اصلاح نقایص و اشکالات احکام موجود تلاش شده که شرح آن در بخش نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه قابل ملاحظه است.
مواد ۱۵، ۱۶	بیان تکالیف و اختیارات مسؤول فنی در فرایند نظارت بر چرخه تولید	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	یکی از نوآوری‌های مهم پیش‌نویس لایحه این است که در آن به مسؤول فنی به عنوان عاملی برای پیش‌گیری از وقوع تخلف و جرم در عرصه صنعت تولید مواد غذایی نگریسته شده است. زیرا بی تردید برای جامعه پیش‌گیری از وقوع جرم به مراتب بهتر و کم‌هزینه‌تر از مجازات مجرمین است، از این رو در پیش‌نویس به موجب مواد ۱۶، ۱۷ و ۱۸ اختیارات و تکالیفی برای مسؤول فنی جهت نظارت مؤثر بر فعالیت واحد تولیدی پیش‌بینی شده است که می‌تواند از وقوع بسیاری از جرایم در تولید مواد غذایی پیش‌گیری کند.	
ماده ۱۷	شرایط تصدی سمت مسؤول فنی	در قانون فعلی تبصره ماده ۷ به صورت مجمل به این موضوع اشاره کرده است.	با توجه به اهمیت نقش مسؤول فنی در پیش‌نویس لایحه به عنوان عاملی برای پیش‌گیری از وقوع جرایم مرتبط با تولید مواد غذایی، شرایط تصدی این سمت باید به صورت دقیق تعیین گردد تا اشخاصی که به عنوان مسؤول فنی در واحد تولیدی فعالیت می‌کنند واجد دانش و تجربه کافی برای تشخیص	

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین فنی اساتذگ کلان		انطباق یا عدم انطباق فرایند تولید واحد با مقررات و استانداردهای مقرر باشند. در قانون فعلی شرایط لازم برای تصدی سمت مسئول فنی واحد تولیدی به اجمال در تبصره ماده ۷ قانون مورد حکم قرار گرفته. در پیش‌نویس لایحه علاوه بر افزایش شرایط مقرر، از حیث نگارش نیز متن ماده تصحیح شده است.	
ماده ۱۸	موانع تصدی سمت مسئول فنی	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	با توجه به نقش مسئول فنی در واحد تولیدی، باید اشخاصی به این سمت انتخاب شوند که در واحد تولیدی ذی نفع نباشند، زیرا در صورت داشتن نفع مسئول فنی ممکن است منافع خود را بر رعایت قوانین و مقررات در فرایند تولید ترجیح دهد. قانون ۱۳۴۶ به این مهم توجه نکرده است، به منظور جبران این خلاء و ایجاد زمینه برای نظارت بی‌طرفانه و مؤثر مسئول فنی، بموجب ماده ۱۹ پیش‌نویس اشخاصی که به نحوی در واحد تولیدی ذی‌نفع هستند یا به دلیل ارتکاب برخی جرایم به مجازات محکوم شده‌اند نمی‌توانند به عنوان مسئول فنی واحد تولیدی انتخاب شوند.	
ماده ۱۹	مسئولیت مدنی مسئول فنی	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	در ماده ۲۰ پیش‌نویس برای حمایت بیش‌تر از مصرف‌کننده مواد غذایی و الزام مسئولان فنی واحدهای تولیدی به رعایت دقیق اصول نظارت و کنترل مؤثر فرایند تولید، در صورت ورود زیان به اشخاص در اثر تولید مواد غذایی که مطابق قانون تولید آنها جرم قلمداد شده است، مسئول فنی واحد تولیدی با سایر مسئولان جبران زیان مسئولیت تضامنی دارد، در این ماده	www.foodbaran.com

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین فنی اساتذگ محترم		مسئولیت مدنی مسئول فنی نوعی است و تنها سبب معافیت او از مسئولیت این است که اثبات کند، مطابق مقررات لایحه قبل از عرضه مواد غذایی مذکور، نظر خود را در خصوص غیرقابل عرضه بودن آن‌ها کتباً به مالک یا مدیر واحد تولیدی اعلام کرده‌است.	
ماده ۲۰	تکلیف وزارت بهداشت برای انتخاب بازرسان بهداشت غذایی	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	به دلیل اهمیت بازرسی بهداشت غذایی معمولاً بخش قابل توجهی از مواد قوانین جدید کشورها به بازرسی بهداشت غذایی اختصاص دارد، با توجه به اختیارات وسیع این بازرسان، نحوه انتخاب و فعالیت آن‌ها باید به طور واضح در قانون تعیین شود. از نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه این است که هم‌سو با رویکرد سایر نظام‌های خارجی وزارت بهداشت را ملزم می‌کند اشخاص واجد شرایطی را به عنوان بازرس بهداشت غذایی استخدام کند.	بند ۳ "بخش ۳ قانون غذای مالزی و بخش ۷۰۲ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا بخش ۵ قانون نمونه FAO
ماده ۲۱	شرایط بازرسان بهداشت غذایی	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	با توجه به حساسیت شغل بازرسان بهداشت غذایی، به موجب ماده ۲۲ پیش‌نویس لایحه شرایط تصدی جهت بازرس بهداشت غذایی تعیین شده است. قانون ۱۳۴۶ به این مهم توجه نکرده بود، در تعیین شرایط بر مواردی تأکید شده‌است که تضمین‌کننده صلاحیت علمی، تجربی و اخلاقی بازرس باشد.	در قانون نمونه FAO و قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی چنین حکمی پیش‌بینی نشده‌است.
مواد ۲۳، ۲۴	حدود اختیارات بازرسان بهداشت غذایی	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	نظارت مؤثر بر بهداشت غذا مستلزم آن است که بازرس از اختیارات کافی برای انجام وظایف قانونی خود برخوردار باشد، از طرف دیگر عدم تحریر دقیق حدود اختیارات بازرس ممکن است،	ماده ۱۳ قانون نمونه FAO بخش ۴ قانون غذای مالزی و بخش ۷۰۴ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین قلمی اسنادی نمودن		زمینه را برای سوءاستفاده بازرسان و ورود زیان به فعالان صنعت غذا فراهم کند، قانون ۱۳۴۶ هیچ حکمی در خصوص حدود اختیارات بازررس ندارد، این وضعیت علاوه بر این که می‌تواند سبب نارضایتی فعالان صنعت غذا از عملکرد بازرسان باشد ممکن است احتیاط بیش از حد بازررس و عدم امکان نظارت مؤثر او بر فعالیت در صنعت غذا را سبب شود، در مواد ۲۳ و ۲۴ پیش‌نویس لایحه ضمن تصریح به حق بازرسان برای ورود به محل تولید، عرضه و فروش یا تبلیغ مواد غذایی، مراجعه به دفاتر و اسناد مربوط به فعالیت خود در محل‌های مذکور و اخذ و رونوشت یا تصویر از آن‌ها و نمونه‌برداری از مواد غذایی تولیدشده یا مواد اولیه موجود در محل، وظایف و تکالیف آن‌ها در روند بازرسی نیز به منظور حمایت از فعالان صنعت غذا به طور صریح مورد حکم قرار گرفته‌است.	
ماده ۲۵	کارت شناسایی بازرسان	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	با توجه به اختیارات خاصی که در قوانین حاکم بر مواد غذایی به بازرسان بهداشت غذایی اعطاء می‌شود، به منظور جلوگیری از سوءاستفاده احتمالی اشخاص خاطی، قوانین کشورهای مختلف بازرسان را به ارایه کارت شناسایی معتبر هنگام ورود به محل برای بازرسی الزام کرده‌اند، در پیش‌نویس لایحه علاوه بر این که ارایه کارت شناسایی الزامی شده، هماهنگ با قوانین خارجی تصریح شده‌است که کارت شناسایی بازرسان باید توسط وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	بند "ب" ماده ۱۳ قانون نمونه FAO بند "۳" بخش ۴ قانون غذای مالزی و بخش ۷۰۲ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	دوره کارآموزی بازرسان	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	امضاء گردد، تا عالی‌ترین مقام این وزارت‌خانه به طور مستقیم بر شرایط انتخاب بازرسان نظارت کند.	
ماده ۲۶	جهات رد بازرسان و ضمانت اجرای رعایت آنها	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	از دیگر نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه در ارتباط بازرسان بهداشت غذایی، این است که برای حمایت از فعالان صنعت غذا وزارت بهداشت را ملزم کرده‌است در بدو استخدام و قبل از شروع به کار برای بازرسان دوره‌های کارآموزی عملی و نظری برگزار کند. این دوره‌ها سبب می‌شود که بازرسان با آشنایی با قوانین و مقررات حاکم بر نحوه فعالیت خود و شناخت مسئولیت‌هایی که ممکن است تخلفات آنها در پی داشته باشد، اهتمام بیشتری برای حفظ حقوق مصرف‌کنندگان از یک طرف و فعالان صنعت از طرف دیگر نشان دهند.	در قانون نمونه FAO و قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی چنین حکمی پیش‌بینی نشده‌است.
ماده ۲۷، ۲۸، ۲۹	حفظ اسرار توسط بازرسان	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	معمولاً قوانین برای اشخاصی که باید در فعالیت حرفه‌ای خود بی‌طرفانه رفتار و اقدام کنند، جهات رد پیش‌بینی می‌کنند، جهت رد مواردی است که در صورت وجود آنها، خروج شخص از دایره بی‌طرفی محتمل است، در پیش‌نویس لایحه با در نظر گرفتن این مهم به موجب ماده ۲۸ جهات رد بازرسان بهداشت غذایی پیش‌بینی شده، و در ماده ۳۰ به منظور الزام بازرسان به خودداری از بازرسی در صورت وجود این جهات، ضمانت اجرای مؤثری در نظر گرفته شده‌است.	بند "a" ماده ۱۴ قانون نمونه FAO به اختصار به این موضوع اشاره کرده‌است.
ماده ۳۰		قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	بازرسان بهداشت غذایی با توجه به اختیاراتی که قانون به آنها اعطاء کرده‌است، در روند	بند "۴" بخش ۸ قانون غذای مالزی

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین قلمی اسلامی	مورد ندارد.	بازرسی از اطلاعاتی آگاه می‌شوند که افشاء آنها جز در مقابل مراجع صلاحیت‌دار قانونی، می‌تواند زیان‌های عمده‌ای برای فعالان صنعت غذا ایجاد کند، هم چنین ترغیب اشخاص به ارایه اطلاعات به بازرسی و اعلام تخلفاتی که از آن اطلاع دارند، مستلزم آن است که نام و مشخصات آنان محفوظ باشد تا اشخاص متخلفی که تخلف آنان بدین طریق اعلام و کشف شده‌است متعرض ارایه دهندگان اطلاعات نشوند، ماده ۳۱ پیش‌نویس لایحه به عنوان یک نوآوری مهم در حوزه‌ی مقررات حاکم بر بازرسان بهداشت غذایی، آنها را ملزم به حفظ اسرار و مشخصات اشخاص ارایه دهنده اطلاعات و اعلام‌کننده تخلفات کرده و مقرر شده‌است که متخلفین از حکم آن به مجازات مقرر در ماده ۶۴۸ قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.	
ماده ۳۱	میزان اعتبار گزارش بازرسان بهداشت غذایی	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	با توجه به اینکه بازرسان بهداشت غذایی ضابط دادگستری نیستند، ممکن است محاکم گزارش آنها را در حد گزارش ضابطان دادگستری معتبر ندانند و به آن اعتناء نکنند که این امر در عمل خدمات آنها را فاقد ارزش عملی مؤثر خواهد کرد، به منظور جلوگیری از این امر به موجب ماده ۳۲ پیش‌نویس لایحه تصریح شده‌است که گزارش‌های قانونی بازرسان بهداشت غذایی در حکم گزارش ضابطان دادگستری است. محاکم باید در همان حد به آنها اعتبار قابل شوند.	در قانون نمونه FAO و قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی چنین حکمی پیش‌بینی نشده‌است.
ماده ۳۲	نحوه‌ی وضع مقررات	در قانون فعلی	حکم ماده ۳۲ پیش‌نویس لایحه به طور مجمل	بند "ب" ماده ۱۱ قانون نمونه FAO

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	بهداشتی برای فعالیت در صنعت غذا و ضمانت اجرای آنها	این موضوع به موجب ماده ۱۳ مورد حکم قرار گرفته است.	در صدر ماده ۱۳ قانون ۱۳۴۶ پیش‌بینی شده است، ماده ۱۳ قانون ۱۳۴۶ در سال ۱۳۷۹ اصلاح شده است، ماده ۳۳ پیش‌نویس لایحه در مقایسه با ماده ۱۳ قانون ۱۳۴۶ نوآوری‌هایی به شرح زیر دارد: ۱- در ماده ۱۳ قانون ۱۳۴۶ به طور کلی اختیار وضع مقررات بهداشتی به وزارت بهداشتی اعطاء شده است و مشخص نیست وزارت بهداشت در چه حوزه‌هایی مجاز است به وضع مقررات بهداشتی مبادرت کند. نظر به این که نقض این مقررات دارای ضمانت اجرای کیفری است، عدم تعیین دقیق حوزه‌هایی که وزارت بهداشت به وضع مقررات بهداشتی مجاز است، ممکن است در عمل موجب تعیین محدودیت‌های غیر ضرور و دست و پاگیر برای فعالان صنعت غذا گردد، بنابراین در پیش‌نویس لایحه تصریح شده است که وزارت بهداشت می‌تواند، مقررات بهداشتی مربوط به "تهیه، تولید، عرضه، فروش، نگه داری و حمل و نقل مواد غذایی" را وضع کند. ۲- میزان مجازات تخلف از این مقررات به طور صریح پیش‌بینی شده است.	بخش ۳۴ قانون غذای مالزی و بخش ۷۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا
مواد ۳۳، ۲۴، ۲۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹	نحوه‌ی جلوگیری از نقض مقررات بهداشتی و برخورد با متخلفین	در قانون فعلی این موضوع به موجب ماده ۱۳ مورد حکم قرار	بنا به دلایل مختلف وضع مقررات بهداشتی مربوط به اماکن تهیه، تولید، عرضه، فروش، نگه داری و حمل و نقل مواد غذایی و هم چنین شرایط حمل و نقل این مواد در قانون غذا امکان	در قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی، عموماً "توقیف مواد غذایی یا اماکن و ابزارهای عرضه یا تولید مواد غذایی که مطابق مقررات غیربهداشتی و ناسالم

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین قلمی اسلامی مکتوب	گرفته‌است.	پذیر نیست، بنابراین وضع این مقررات باید در خارج قانون و توسط مقامات مجری قانون صورت گیرد، نظر به اهمیت این مقررات در حفظ بهداشت غذایی جامعه قانون باید نحوه‌ی پیش‌گیری از نقض این مقررات و شیوه‌ی برخورد با متخلفین را به طور صریح پیش‌بینی کند، با وجود این که قانون ۱۳۴۶ به این مهم توجه داشته و در ارتباط با آن وضع حکم کرده‌است، از جهت زیر موضع قانون ۱۳۴۶ دارای نقایصی بود که در پیش‌نویس لایحه برطرف شده‌اند: ۱- در ماده ۱۳ قانون ۱۳۴۶ قانون مقررات بهداشتی مربوط به اماکن تهیه یا تولید مواد غذایی را مد نظر قرارداده‌است، بنابراین نحوه‌ی پیش‌گیری از این تخلفات را نیز تعطیلی مکان مورد نظر تعیین نموده‌است، در حالی که مقررات بهداشتی ممکن است صرفاً در ارتباط با ابزار یا وسیله خاص نقض گردد. در این صورت نیازی به تعطیلی محل نیست و می‌توان برای پیش‌گیری از تخلف صرفاً ابزار مورد نظر را مهر و موم نمود، در پیش‌نویس لایحه با توجه به این امر دو روش برای پیش‌گیری از نقض مقررات بهداشتی پیش‌بینی شده‌است: الف) تعطیل کردن محل و ب) مهر و موم ابزار ۲- نقض مقررات بهداشتی ممکن است صرفاً مربوط به بخشی از واحد تهیه، تولید، عرضه و فروش مواد غذایی باشد، در این صورت لازم نیست با تعطیل کردن محل فرایند تولید متوقف گردد. در قانون ۱۳۴۶ به این امر تصریح	هستند از اختیارات بازرس بهداشت غذایی است، در پیش‌نویس لایحه به منظور حمایت بیش تر از فعالان صنعت غذا تصمیم‌گیری در این مورد در صلاحیت مسئول بهداشت محل قرار گرفته‌است: ماده ۱۳ قانون نمونه FAO بخش ۴ قانون غذای مالزی و بخش ۷۰۴ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین قلمی اسلامی مکتوب		نشده است که چنانچه نقض مقررات بهداشتی صرفاً" مربوط به بخشی از واحد فعال در صنعت غذا باشد، همان بخش باید تعطیل گردد نه کل واحد تولیدی و این وضعیت در عمل می‌تواند موجب ورود زیان به فعالان صنعت غذا گردد. برای رفع این نقص در ماده ۲۵ پیش‌نویس لایحه تصریح شده است که در هر صورت اقدامات راجع به پیش‌گیری از نقض مقررات بهداشتی از قبیل تعطیل کردن محل یا مهر و موم ابزار باید به گونه‌ای باشد که تا حد امکان سبب توقف فعالیت واحد نگردد. ۳- به منظور سرعت بخشیدن به روند تصمیم‌گیری در خصوص تعطیلی محل یا مهر و موم ابزار قانون ۱۳۴۶ و همچنین پیش‌نویس لایحه، اتخاذ تصمیم در این مورد را بر عهده مسئول بهداشت محل گذاشته شده است، تا هم ابزار کافی برای نظارت در اختیار وزارت بهداشت باشد و هم اقدام سریع مسئولان بهداشت محل مانع ادامه تخلف و ورود آسیب بیش‌تر به سلامت و بهداشت غذایی جامعه گردد، با وجود این جهت حمایت از فعالان صنعت غذا و پیش‌گیری از صدور و اجرای دستورات خلاف مقررات در خصوص تعطیل کردن محل یا مهر و موم ابزار، به موجب ماده ۳۹ پیش‌نویس لایحه نظارت بر تصمیمات مسئول بهداشت محل بر عهده دادستان است و اشخاص ذی‌نفع می‌توانند به تصمیمات مسئول بهداشت نزد دادستان محل اعتراض کنند. دادستان به	

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
ماده ۴۰	جرایم مربوط به تهیه یا تولید مواد غذایی	در قانون فعلی این موضوع به موجب ماده یک مورد حکم قرار گرفته است.	این اعتراضات خارج از نوبت رسیدگی می‌کند. بی‌تردید یکی از مهمترین بخش قانون غذا در تمام کشورها بخش مقررات کیفی است، قانون ۱۳۴۶ نیز با توجه به اهمیت این بخش در ماده نخست به بیان عناصر جرایم مربوط به صنعت غذا پرداخته است. نظر به این که انتقادات زیادی به مقررات کیفی قانون ۱۳۴۶ مطرح می‌شد، در پیش‌نویس لایحه به منظور رفع این ایرادات در مقررات کیفی قانون تغییرات زیر انجام شده است: ۱- در قانون ۱۳۴۶ جرایم مربوط به تهیه و تولید مواد غذایی و جرایم مربوط به عرضه و فروش این مواد در یک ماده مورد حکم قرار گرفته‌اند، به منظور رعایت نظم علمی و تسهیل رجوع و استناد به مقررات کیفی قانون، در پیش‌نویس لایحه جرایم مربوط به تهیه و تولید مواد غذایی از جرایم مربوط به عرضه و فروش این مواد تفکیک شده و هر کدام در ماده مستقلی مورد حکم قرار گرفته‌اند. ۲- در ماده یک قانون ۱۳۴۶ عنصر روانی جرایم موضوع این ماده به صراحت ذکر نشده است یعنی مشخص نیست با وجود مجازات‌های سنگین مقرر برای جرایم موضوع این ماده، عنصر روانی آن‌ها عمد عام است یا تقصیر جزایی. در پیش‌نویس لایحه ضمن تفکیک جرایم عمده از جرایم غیر عمده، عنصر روانی جرایم موضوع ماده ۴۱ که به تهیه و	بخش ۱۳ قانون غذای مالزی و بخش ۳۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا بخش دوم قانون نمونه FAO

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین قلمی اسلام آباد		تولید مواد غذایی مربوط هستند عمد عام تعیین شده است. ۳- با توجه به زمان تصویب قانون ۱۳۴۶ جرم انگاری در قانون مذکور بدون توجه به موازین شرعی صورت گرفته است، بنابراین مطابق این قانون اگر ماده غذایی با استفاده از گوشت یا سایر فرآورده‌های حیوان حرام گوشت تولید شود، تولیدکننده صرفاً به این جهت قابل تعقیب کیفری نیست. در پیش‌نویس لایحه هم سو با رویکرد سایر کشورهای اسلامی مثل مالزی تولید یا تهیه مواد غذایی با استفاده از گوشت یا سایر اجزای حیوان حرام گوشت یا حیوانی که ذبح شرعی نشده، جرم قلمداد شده است.	
مواد ۴۱، ۴۲، ۴۳	مجازات مقرر برای جرائم مربوط به تهیه یا تولید مواد غذایی	در قانون فعلی این موضوع در مواد ۲، ۳ و ۴ پیش‌بینی شده است.	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه در ارتباط با مجازات جرایم مربوط به تهیه و تولید مواد غذایی عمدتاً موارد زیر است: ۱- نظر به این که جرایم مربوط به تهیه و تولید مواد غذایی عمدتاً با انگیزه‌های مالی انجام می‌شوند، یعنی هدف مجرم از ارتکاب این جرایم تحصیل درآمد نامشروع است، برای سلب انگیزه ارتکاب جرم از متخلفین در کنار مجازات‌هایی از قبیل، حبس و اعدام با توجه به شدت آثار جرم، مجازات مالی نیز باید پیش‌بینی گردد، در پیش‌نویس لایحه با در نظر گرفتن این امر، برای جرایم مربوط به تهیه و تولید مواد غذایی علاوه بر مجازات	بخش ۱۳ قانون غذای مالزی و بخش ۳۰۳ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا ماده ۱۹ قانون نمونه FAO

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین قلمی اسلامی نماد		حبس یا اعدام، جزای نقدی معادل درآمد حاصل از ارتکاب این جرایم نیز تعیین شده است. در قانون ۱۳۴۶ به موجب تبصره یک ماده ۳ (الحاقی ۱۳۵۳/۱۲/۱۸) جزای نقدی به صورت مقطوع (۲۰ هزار تا ۵۰۰ هزار ریال) تعیین شده است که با توجه به کاهش ارزش پول از زمان تصویب قانون تا کنون، مجازات مقرر فاقد توان بازدارندگی است. حسن معیار انتخاب شده در پیش‌نویس لایحه برای تعیین جزای نقدی این است که با افزایش تورم، توان بازدارندگی آن تقلیل نمی‌یابد. ۲- مجازات حبس جرایم مربوط به تهیه یا تولید مواد غذایی با توجه به شدت آثار حاصل از ارتکاب جرم، متناسب‌سازی شده است.	
ماده ۴۴	جرایم مربوط به عرضه و فروش مواد غذایی	در قانون فعلی این موضوع به موجب ماده یک مورد حکم قرار گرفته است.	چنان که قبلاً بیان شد در پیش‌نویس لایحه برخلاف رویکرد قانون ۱۳۴۶ جرایم مربوط به تهیه یا تولید مواد غذایی از جرایم مرتبط با عرضه یا فروش تفکیک شده‌اند، ماده ۴۵ پیش‌نویس لایحه به جرایم مربوط به عرضه یا فروش مواد غذایی اختصاص یافته است. در ماده ۴۵ برخلاف رویکرد ماده یک قانون ۱۳۴۶ که در خصوص عنصر روانی جرایم ساکت است، عنصر روانی جرایم مربوط به عرضه یا فروش مواد غذایی نیز مانند جرایم مربوط به تهیه یا تولید این مواد عمد عام تعیین شده است. از دیگر نوآوری‌های ماده ۴۵ پیش‌نویس این است که عرضه یا فروش مواد غذایی تهیه یا تولید شده	بخش ۱۳ و ۱۴ قانون غذای مالزی و بخش ۳۰۱ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا بخش دوم قانون نمونه FAO

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صفحه مسوولیت		از گوشت، فرآورده‌ها یا سایر اجزای حیوان حرام گوشت یا حیوانی که ذبح شرعی نشده، جرم قلمداد شده‌است.	
مواد ۴۵ و ۴۶	مجازات جرایم مربوط به عرضه یا فروش مواد غذایی	در قانون فعلی این موضوع در مواد ۲، ۳ و ۴ پیش‌بینی شده‌است.	نوآوری‌های لایحه در خصوص مجازات جرایم مربوط به عرضه یا فروش مواد غذایی همان است که در ارتباط با مجازات جرایم مربوط به تهیه یا تولید مواد غذایی بیان شد.	بخش ۱۳ و ۱۴ قانون غذای مالزی و بخش ۳۰۳ قانون غذا، دارو و لوازم آرایشی ایالات متحده آمریکا و بخش دوم قانون نمونه FAO
مواد ۴۷ و ۴۸	جرایم مربوط به تبلیغ مواد غذایی	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	تهیه‌کنندگان یا عرضه‌کنندگان و فروشندگان مواد غذایی غیر بهداشتی زمانی در دستیابی به اهداف سودجویانه خود موفق می‌شوند که محصول ناسالم آن‌ها در سطح وسیع برای ترغیب اشخاص به خرید یا تحصیل تبلیغ شود، بنابراین نقش تبلیغات در سودآور کردن ارتکاب جرایم مربوط به مواد غذایی قابل انکار نیست و منع تبلیغات در این حوزه با تعیین ضمانت اجرای مؤثر کیفری یکی از عوامل پیش‌گیری از ارتکاب جرایم مربوط به غذاست. یکی از خلاءهای اصلی قانون ۱۳۴۶ عدم توجه به منع تبلیغ مواد غذایی ناسالم است. در پیش‌نویس لایحه مطابق مواد ۴۸ و ۴۹ تبلیغ مواد غذایی که تهیه یا تولید آن‌ها مطابق مقررات آن جرم قلمداد شده‌است و هم چنین تبلیغ ماده غذایی برخلاف واقع منع شده و برای آن مجازات مقرر شده‌است، به منظور جلوگیری از تفاسیر گوناگون عبارت "تبلیغ ماده غذایی" در ماده ۲ قانون تعریف شده‌است.	بخش ۷ قانون غذای مالزی
ماده ۴۹	جرایم غیر عمدی مربوط	در قانون فعلی	ماده ۵۰ پیش‌نویس لایحه تفاوتی با ماده ۶	

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	به تولید یا عرضه و فروش مواد غذایی	این موضوع در ماده ۶ پیش‌بینی شده است.	قانون فعلی ندارد	
ماده ۵۰	برچسب زنی مواد غذایی	در قانون فعلی این موضوع به موجب ماده ۱۱ مورد حکم قرار گرفته است.	شناخت ارزش غذایی بسیاری از مواد غذایی مستلزم آشنایی با مشخصات اجزای تشکیل دهنده آن است. اجزای تشکیل دهنده‌ی ماده غذایی با مشاهده‌ی ساده آن قابل شناسایی نیستند، از این رو حمایت از مصرف کننده اقتضاء دارد که تولیدکننده به ارائه مشخصات ماده غذایی و اجزای تشکیل دهنده‌ی آن در روی بسته‌بندی یا ظرف محتوی ماده غذایی الزام گردد. بدیهی است اطلاعاتی که بدین ترتیب ارائه می‌شود، باید صحیح و معتبر باشد، در غیر این صورت مصرف کننده دچار گمراهی می‌شود، از طرف دیگر الزام کلیه تولیدکنندگان مواد غذایی به ارائه اطلاعات راجع به آن بر روی بسته‌بندی یا ظرف محتوی ماده غذایی نه عملاً امکان پذیر است و نه از حیث نظری ضروری می‌باشد. مثل تولیدکنندگان نان (نانوایان) با توجه به در مقدمه فوق ماده ۵۱ پیش‌نویس لایحه به برچسب زنی مواد غذایی پرداخته در قانون ۱۳۴۶ این موضوع به موجب ماده ۱۱ پیش‌بینی شده است. نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه در مقایسه با قانون ۱۳۴۶ در ارتباط با این موضوع به شرح زیر است: ۱- در ماده ۱۱ قانون ۱۳۴۶ ضمانت اجرای کیفری مقرر برای نقض حکم این ماده (عدم ارائه اطلاعات) توسط تولیدکنندگان، جزای	بخش ۱۵ و ۱۶ قانون غذای مالزی

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	مسئولیت کلی اعمال مجازات		نقدی از ۵ تا ۲۰ هزار ریال است که فاقد توان بازدارندگی می‌باشد، با توجه به اهمیت ارایه اطلاعات برای حمایت از مصرف‌کنندگان در ماده ۵۱ پیش‌نویس لایحه این مجازات به ۳ تا ۶ ماه حبس افزایش یافته‌است. ۲- ماده ۱۱ قانون ۱۳۴۶ تولیدکننده را صرفاً به درج اطلاعات تعیین‌شده توسط وزارت بهداشت الزام کرده‌است، بدیهی‌است صرف درج این اطلاعات در صورتی که متضمن ارقام نادرستی در خصوص اجزای تشکیل دهنده‌ی ماده غذایی باشد، برای حمایت از مصرف‌کننده کافی نیست، حمایت مؤثر از مصرف‌کننده مستلزم آن است که اطلاعات ارایه شده درست و واقعی باشد، از این رو در ماده ۵۱ پیش‌نویس لایحه علاوه بر عدم درج اطلاعات لازم، ارایه اطلاعات خلاف واقع نیز جرم قلمداد شده‌است.	
مواد ۵۱ و ۵۲ و ۵۳	مسئولیت کیفری مدیر یا مالک واحد تولید، توزیع یا فروش مواد غذایی	در قانون فعلی این موضوع در تبصره ۲ ماده ۳ مورد حکم قرار گرفته‌است.	مطابق اصول حقوق کیفری مجرم شخصی است که رکن مادی جرم را با عنصر روانی مقرر مرتکب شده‌است، در حال حاضر صنعت تولید یا حتی توزیع و فروش مواد غذایی در قالب شرکت‌های تجاری یا بنگاه‌های عظیم فعالیت می‌کند، در این شرکت‌ها و بنگاه‌ها، رکن مادی جرایم پیش‌بینی شده را کارکنان مرتکب می‌شوند و در بسیاری از موارد ممکن است مالک یا مدیران شرکت یا بنگاه با وجود علم به تخلفاتی که در بنگاه یا شرکت تحت مالکیت یا	در قانون نمونه FAO و قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی چنین حکمی پیش‌بینی نشده‌است.

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین قلمی اسلامی مکتوب		مدیریت آن‌ها اتفاق می‌افتد از مسئولیت کیفری بگریزند، اگر نص خاصی در قانون برای تعیین مسئولیت کیفری در مورد مالک یا مدیران بنگاه یا شرکت فعال در صنعت غذا پیش‌بینی نشود، مسئولیت کیفری آن‌ها تابع قواعد عمومی حقوق کیفری خواهد بود و این اشخاص صرفاً در صورت وجود شرایط به عنوان معاون جرم قابل پیگیری کیفری‌اند. به منظور تشدید مسئولیت مدیران یا مالکان شرکت‌ها یا بنگاه‌های فعال در صنعت غذا، در مواد ۵۳، ۵۴ و ۵۵ پیش‌نویس لایحه احکام خاصی برای مسئولیت کیفری این اشخاص مقرر شده و شرایط مسئولیت آن‌ها به قواعد عمومی معاونت در جرم احاله نشده‌است. در قانون ۱۳۴۶ نیز به این موضوع در تبصره ۲ ماده ۲ این قانون که در سال ۱۳۵۳ به قانون الحاق شده به شکل ناقص توجه شده‌است. مقررات پیش‌نویس لایحه در مقایسه با قانون ۱۳۴۶ دارای نوآوری‌های زیر است: ۱- تبصره ۲ ماده ۲ قانون ۱۳۴۶ در خصوص مسئولیت کیفری مدیر یا مالک بنگاه یا شرکت تولید کننده مواد غذایی، صرفاً فرضی را مورد حکم قرار داده‌است که مدیر یا مالک بنگاه یا شرکت از تولید مواد غذایی تقلبی آگاه است. در پیش‌نویس لایحه به موجب مواد ۵۳، ۵۴ و ۵۵ سه فرض پیش‌بینی شده‌است: الف) حالتی که ارتکاب اعمال مجرمانه	

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	صنعتی مسئولین فنی اساتذگ محترم		موضوع پیش‌نویس با علم مدیر یا مالک واحد صورت می‌گیرد. ب) حالتی که ارتکاب اعمال مجرمانه موضوع پیش‌نویس مبتنی بر تصمیم مالک یا مدیر واحد است. ج) حالتی که ارتکاب اعمال مجرمانه موضوع پیش‌نویس ناشی از قصور مالک، مدیر یا مسؤول فنی واحد است. در هر یک از سه فرض فوق مجازات‌های متفاوتی برای مالک، مدیر یا مسؤول فنی واحد تعیین شده‌است. ۲- مسؤولیت کیفری مقرر در تبصره ۲ ماده ۳ قانون ۱۳۴۶ صرفاً "به مالک یا مدیر بنگاه تولید مواد غذایی ناظر است، در حالی که بخشی از جرایم مواد غذایی به فروش یا عرضه مواد غذایی مربوط است. جهت برطرف کردن این نقص در پیش‌نویس لایحه مدیر یا مالک واحد توزیع یا فروش مواد غذایی در کنار مدیر یا مالک واحد تولید مواد غذایی مشمول مسؤولیت‌های کیفری مقرر قرار گرفته‌است.	
مواد ۵۴ و ۵۵	تعیین تکلیف مواد غذایی که تهیه یا تولید آنها جرم است، پس از کشف این مواد	در قانون فعلی این موضوع در مواد ۱۴ و ۱۵ مورد حکم قرار	حکم مواد ۵۶ و ۵۷ پیش‌نویس لایحه تقریباً مشابه مواد ۱۴ و ۱۵ قانون ۱۳۴۶ و تغییر عمده‌ای در این خصوص ایجاد نشده‌است.	بند "g" و "h" ماده ۱۳.. قانون نمونه FAO.

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
ماده ۵۶	عمومی و غیر قابل گذشت بودن جرایم مندرج در پیش‌نویس لایحه	گرفته است. در قانون فعلی این موضوع به موجب ماده ۱۷ پیش‌بینی شده است.	پیش‌نویس لایحه تفاوتی. با ماده ۱۷. قانون ۱۳۴۶ ندارد	در قانون نمونه FAO و قوانین خارجی مورد مطالعه تطبیقی چنین حکمی ملاحظه نشد..
ماده ۵۷	پرداخت دیه و جبران خسارت	در قانون فعلی حکمی ندارد.		
ماده ۵۸	تشکیل هیات مشورتی از فعالان صنعت غذا	حکمی ندارد	یکی از راهکارهای مهم تامین منافع همگان در مرحله وضع قوانین اخذ نظرات مشورتی افراد خبره است. یکی از پیشنهادات مهم پیش نویس تشکیل چنین هیاتی است که قطعا منافع بسیاری را برای دستگاه نظارتی، فعالان و مصرف کنندگان در پی خواهد داشت	مواد ۱۱ و ۱۲ قانون نمونه FAO/WHO
ماده ۵۹	تشکیل معاونت غذا در وزارت بهداشت	حکمی ندارد	در این ماده تشکیل معاونت غذا در وزارت بهداشت و مستقل از ساختار دانشگاه‌های علوم پزشکی پیشنهاد شده است	رویه کشورهای مورد مطالعه متفاوت است ولی اغلب معاونتی مستقل در وزارت بهداشت به این منظور وجود دارد
ماده ۶۰	تصویب آیین‌نامه اجرایی قانون	در قانون فعلی تبصره ماده ۹ به این موضوع اشاره کرده است.	به منظور جلوگیری از تأخیر و بلا تکلیفی در اجرای پیش‌نویس لایحه پس از تصویب آن توسط مراجع صلاحیت دار، به موجب ماده ۵۸ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت بازرگانی مکلف شده‌اند آیین‌نامه اجرایی قانون را تنظیم و به هیأت دولت پیشنهاد کنند. در هر حال آیین‌نامه قانون باید ظرف ۳ ماه از تاریخ تصویب آن، توسط هیأت دولت به تصویب برسد.	
ماده ۶۱	اختصاص شعب ویژه در دادگاه‌ها و دادسراها برای رسیدگی به جرایم	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	نظر به این که احراز ارکان جرایم مربوط به مواد غذایی مستلزم آشنایی با برخی اصول اولیه تهیه و تولید مواد غذایی و ماهیت عناصر اصلی	

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
	مربوط به مواد غذایی		سازنده این مواد است، قضاتی که در مرحله تحقیقات مقدماتی یا دادگاه به این جرایم رسیدگی می‌کنند باید علاوه بر اشراف کامل به جنبه های حقوقی تولید، عرضه و فروش غذا، با مسایل فنی راجع به تولید غذا نیز در حد اصول اولیه و مقدمات آشنا باشند، در غیر این صورت رسیدگی به جرایم مربوط به غذا و صدور رأی در این مورد نمی‌تواند دقیق و عادلانه باشد، بنابراین به موجب ماده ۵۹ پیش‌نویس رئیس حوزه‌ی قضایی مکلف شده‌است در هر حوزه‌ی قضایی یک یا چند شعبه از شعب دادگاه‌های عمومی جزایی و یک یا چند شعبه از شعب بازپرسی دادسرا را برای رسیدگی به جرایم مربوط به غذا اختصاص دهد. در قانون ۱۳۴۶ به این مهم توجه نشده‌است و یکی از ایرادات اصلی فعالان صنعت غذا به قانون مذکور همین امر است.	
ماده ۶۲	مرجع صلاحیت‌دار برای تعیین استانداردهای تولید یا بسته‌بندی غذا	در قانون فعلی ماده ۱۲ به این موضوع ارتباط دارد.	هم‌سو با رویکرد قانون نمونه FAO تعیین استانداردهای کیفی مواد غذایی و فهرست رنگ‌ها، عصاره‌ها و سایر مواد مجاز افزودنی به مواد غذایی و هم‌چنین طرز بسته‌بندی و نوع جنس ظرف مورد استفاده در صنعت غذا بر عهده‌ی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان نهاد تخصصی نظارت بر صنعت غذا گذاشته شده‌است تا بدین ترتیب مشکل تعدد مراجع صلاحیت‌دار در تعیین استانداردهای کیفی مواد غذایی که یکی از موانع توسعه صنعت غذا در کشور برطرف گردد.	بند "الف" ماده ۱۱ قانون نمونه FAO و بخش ۳۴ قانون غذای مالزی

شماره ماده	موضوع	مواد مرتبط در قانون فعلی	نوآوری‌های پیش‌نویس لایحه	حقوق تطبیقی
مواد ۶۳ و ۶۴	تأسیس آزمایشگاه و مؤسسات بازرسی خصوصی مسئولین فنی اعمال گردان	قانون فعلی حکمی در این مورد ندارد.	با توجه به این که دولت در صدد کاهش حجم تصدی‌گری خود در اقتصاد است و خصوصی‌سازی و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به عنوان مهم‌ترین اولویت اقتصادی نظام مطرح می‌شود، در ماده ۶۳ پیش‌نویس لایحه به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده شده است که جهت آزمایش مواد غذایی به اشخاص مجوز تأسیس آزمایشگاه خصوصی بدهد . به موجب ماده ۶۴ پیش‌نویس لایحه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌تواند صدور مجوزهای بهداشتی و بازرسی بهداشت غذایی را نیز به شرکت‌های خصوصی واگذار کند. امری که در کشورهای غربی به شکل موفقیت‌آمیزی تجربه شده است، البته فعالیت آزمایشگاه و شرکت‌های صدور مجوز و بازرسی بهداشت غذا باید به صورت دقیق تحت نظارت وزارت بهداشت باشد.	
ماده ۶۵	لغو مقررات مغایر		با تصویب این قانون مقررلظ ناظر بر مواد خوردنی و آشامیدنی از مقررات ناظر بر مواد آرایشی، بهداشتی جدا خواهد شد.	

قانون نمونه غذا سازمان جهانی خواربار/ سازمان جهانی بهداشت

این متن نمونه چارچوب مناسب برای قانون غذا است. از آن جا که کشورهای مختلف مسئولیت نظارت بر غذا را به وزارتخانه‌ها و سازمان‌های متفاوتی واگذار می‌کنند، این پیش‌نویس به گونه‌ای کلی تهیه شده‌است تا بتواند با شرایط محلی مطابقت پیدا کند. در این پیش‌نویس، مسئولیت تدوین مقررات و اجرای قانون به عهده‌ی دولت مرکزی قرار گرفته اما برای اجرای کامل آن در حدود جغرافیایی محلی به مراجع محلی اتکا شده‌است. اگر کشوری بخواهد همه‌ی اختیارات را در سطح ملی حفظ کند، مقررات مربوط به مراجع محلی می‌تواند کنار گذاشته شود. در هر حال همه‌ی اختیارات و صلاحیت‌های تدوین کلیه مقررات و قواعد متشکلت در سطح محلی، استانی و ایالتی اجتناب شود. این قانون نمونه به وسیله برنامه استانداردهای غذایی سازمان خواربار جهانی و سازمان جهانی بهداشت پذیرفته شده و مبتنی بر برخی قوانین غذا است، در حال حاضر در کشورهای پیشرفته و کشورهای در حال توسعه اجرا می‌شوند. این پیش‌نویس در نشست‌های مشترک کشورهای منطقه آسیا و آفریقای FAO/WHO بررسی و مورد پشتیبانی قرار گرفته‌است.

قانون غذا تبویب مواد

بخش اول: کلیات

ماده ۱- عنوان اختصاری و شروع اجرا

ماده ۲- تفسیر

بخش دوم: مقررات عمومی

ماده ۳- ممنوعیت فروش مواد غذایی سمی، غیر سالم و تقلبی

ماده ۴- فریب

ماده ۵- استانداردهای غذایی

ماده ۶- ممنوعیت فروش غذای فاقد جنس، ماهیت و کیفیت مورد تقاضا

ماده ۷- فروش و آماده‌سازی غذا تحت غیربهداشتی

بخش سوم: واردات و ضمانت

ماده ۸- واردات

ماده ۹- ضمانت

ماده ۱۰- دفاعها

بخش چهارم: مقررات مربوط به استانداردهای غذایی، امنیت غذا و سایر موارد

ماده ۱۱- مقررات

بخش پنجم: اداره و اجرا

- ماده ۱۲- هیأت استانداردهای غذا
- ماده ۱۳- اختیارات بازرسان مجاز
- ماده ۱۴- انتصاب و وظایف بازرسان مجاز در آزمایشگاههای رسمی
- ماده ۱۵- سایر مأموران مجاز
- ماده ۱۶- اختیارات وزیر برای اخذ مشخصات ترکیبات غذا

بخش ششم: آئینهای قضایی

- ماده ۱۷- اختیار دادگاه برای لغو مجوز
- ماده ۱۸- تعقیب
- ماده ۱۹- مجازاتها
- ماده ۲۰- گواهیهای تجزیه و فرضها
- ماده ۲۱- حفظ (ابقاء) سایر مقررات نوشته

بخش اول: کلیات

ماده ۱

این قانون با عنوان قانون غذا شناخته می‌شود و در تاریخی که وزیر با دستور قانونی تعیین می‌کند، به مرحله اجرا درخواهدآمد.

ماده ۲

در این قانون، جز در مواردی که متن به گونه‌ای دیگر اقتضا کند،

"تبلیغات" شامل هر گونه توصیف به هر طریق ممکن با هدف تشویق مستقیم یا غیرمستقیم فروش یا مصرف هر غذا است.

"کالا (قلم)" عبارت است از:

- الف) هر غذا یا مواد تبلیغی و برچسب زنی مرتبط با آن
- ب) هر چیزی که در تهیه، نگهداری و بسته‌بندی یا انبار هر غذا مورد استفاده قرار می‌گیرد.

"مأمور (بازرس) مجاز" عبارت است از هر شخص صاحب صلاحیت که کتبا" توسط وزیر یا مرجع محلی با تصویب وزیر برای اهداف این قانون مأموریت یافته‌است. (الف) به منظور اخذ نمونه به موجب ماده ۱۲ و ۱۴ این قانون و آرایه آن به آزمایشگاههای رسمی و اخذ گزارش از آنها به موجب ماده ۱۳ شامل یک مأمور policy هم رتبه یا با رتبه بالاتر از دستیار بازرس و یک مأمور اداره گمرک و مالیات منصوب از سوی بازرس گمرک و مالیات "هیأت" یعنی هیأت غذا که به وسیله ماده ۱۲ تشکیل می‌شود.

"غذا" شامل هر قلم کالای تولیدشده، فروخته‌شده یا عرضه‌شده برای استفاده به عنوان خوردنی، آشامیدنی برای مصرف انسانی و جویدنی و اجزای تشکیل‌دهنده مواد خوردنی، آشامیدنی و جویدنی.

"شرایط ناسالم" به معنی هرگونه شرایط و اوضاع و احوالی است که می‌تواند موجب آلودگی غذا به کثیفی شود یا می‌تواند آن را به خطرآفرین و زیان‌بار برای سلامتی تبدیل کند.

"برچسب" شامل هر گونه نشان، علامت و نوشته، تصویر و یا سایر مواد توصیف شده است یا به صورت نوشته، چاپی، استنسیل شده، برجسته یا حک شده یا ضمیمه شده یا در داخل جعبه قرار گرفته و همراه هر گونه غذا است.
"مراجع محلی" شامل:

الف) شوراي شهرداري
ب) شوراي شهر، يا شوراي روستايي
"آزمایشگاه رسمي" به معني آزمایشگاهی است که توسط مأموران داراي صلاحيت به موجب اين قانون اداره مي شود.
"بسته بندي" هر چيزي که هر گونه غذا کلا" يا جزا" در داخل آن قرار گرفته يا بسته بندي شده و شامل سبد، سطل، سيني يا ظرفي از هر نوع اعم از اين که بسته باشد يا باز مي شود.
"محل" شامل:

الف) هر گونه ساختمان يا چادر يا ديگر ساختارهاي دائمي يا پيوسته به زمين که بنا در آن قرار گرفته و هر گونه زميني که مرتبط با آن است و شامل کاميون ها و کشتي ها و وسايل حمل و نقل مي شود.
ب) از نظر ماده ۱۲ هرگونه اشاره به محل به معني اشاره به هر خيابان، فضا ي باز، فضا ي معبر عمومي، دوچرخه يا ديگر وسايل حمل و نقل مورد استفاده براي تهيه، نگه داري، بسته بندي، ذخيره سازي، جابه جايي کالا تلقي مي شود.
"تهيه" شامل ساخت، فرآوري و هر گونه دخالت (در غذا) است و "تهيه کردن" بايد بر اين اساس تفسير شود.
"فروش" شامل ايجاب، تبليغ، نگه داري، نمايش، انتقال، تحويل يا آماده کردن براي فروش و...
"کشتي" شامل قايق و کرافت است.

بخش دوم: مقررات عمومي

ماده ۲

هر کس غذايي را آماده کند يا بفروشد که
الف) درون آن يا روي آن مواد سممي يا مضر براي سلامت وجود داشته باشد، يا
ب) حاوي هر نوع ماده فاسد، گنديده، پوسيده، معيوب، کثيف و يا نامناسب براي مصرف انسان باشد، يا
ج) تقلبي باشد،
مجرم شناخته مي شود.

ماده ۴

هر کس غذايي را به صورت کاذب، گمراه کننده يا متقلبانه نسبت به خصوصيات، ماهيت، ارزش، مواد، کيفيت، ترکيبات و سلامت آن يا بر خلاف مقرراتي که تحت اين قانون وضع مي شود، بسته بندي، علامت گذاري، آماده سازي يا تبليغ کند و يا به فروش رساند، مجرم شناخته مي شود.

ماده ۵

در صورتي که استاندارد خاصي براي غذايي در نظر گرفته شود، هر کس که آن غذا را بر خلاف آن استاندارد يا به صورتي که امکان اشتباه با غذايي که داراي استاندارد مزبور مي باشد، بسته بندي، علامت گذاري، آماده سازي يا تبليغ کند و يا به فروش رساند، مجرم شناخته مي شود.

ماده ۶

هر کس که با فریب خریدار غذایی را که مطابق با ماهیت، ترکیبات، کیفیت و یا مواد مورد درخواست خریدار نباشد به وی بفروشد، مجرم شناخته می‌شود.

ماده ۷

هر کس که غذایی را تحت شرایط غیر بهداشتی به فروش رساند یا، آماده سازی یا بسته‌بندی کند و یا برای فروش نگه داری کند، مجرم شناخته می‌شود.

بخش سوم: واردات، ضمانت و دفاعها

ماده ۸

الف) بر اساس مقررات بند (ب)، واردات هر ماده‌ای که با مقررات این قانون مطابقت ندارد، ممنوع می‌باشد.

ب) اگر غذایی که قرار است وارد شود، در صورت به فروش رسیدن در نقض مقررات این قانون صورت می‌گیرد، می‌توان آن ماده را برای برچسب‌زنی مجدد یا باز فرآوری هماهنگ با مقررات این قانون، به وارد کرد و در صورتی که ظرف ۳ ماه از تاریخ ورود، اقدامات فوق بر روی آن ماده صورت نگیرد، واردکننده باید ظرف ۱ ماه و یا فرصتی که توسط وزیر تعیین می‌گردد، آن ماده را صادر نماید و در صورتی که صادر نشود، به دستور وزیر ضبط و تعیین تکلیف گردد.

ماده ۹

الف) هیچ تولیدکننده یا توزیع‌کننده و یا دلالی نباید ماده‌ای را به فروشنده‌ای بفروشد مگر با ضمانت کتبی در فرم مخصوصی که فروشنده بتواند از ماهیت و کیفیت کالا مطلع‌گردد به نحوی که مشخص باشد می‌توان آن ماده را قانوناً بر اساس مقررات این قانون به فروش رساند.

ب) در صورتی که شخصی مقررات بند (الف) را نقض کند یا ضمانت‌نامه کاذب اعطاء کند، مجرم شناخته می‌شود.

ماده ۱۰

در رسیدگی به هر جرم ارتكابي تحت این قانون، اثبات موارد زیر برای خوانده دفاع (قابل قبول) تلقی می‌شود:

الف) خوانده غذا را از شخص دیگری خریداری کرده‌است و ضمانت‌نامه کتبی طبق ماده ۹ این قانون دریافت نموده و سپس غذا را با همان شرایط خریداری شده، به فروش رسانده‌است.

ب) منطقاً نمی‌توانسته اطمینان حاصل کند که فروش آن ماده ناقض مقررات این قانون می‌باشد.

ج) در رابطه با جرایم مربوط به انتشار آگهی، وی تبلیغی را برای انتشار به صورت معمولی دریافت کرده و دلیلی نداشته تصور کند که جرمی اتفاق افتاد.

بخش چهارم: مقررات مربوط به استانداردها و امنیت غذایی و سایر

موارد

ماده ۱۱

الف) بدون خدشه به سایر مقررات این قانون، وزیر می‌تواند نسبت به وضع مقرراتی در خصوص استانداردهای غذایی و علی‌الخصوص موارد ذیل، اقدام نماید،
ب) وزیر می‌تواند مقرراتی را نسبت به موارد ذیل وضع نماید:

۱. برای اعلام تقلبی بودن يك ماده غذایی یا گروهی از مواد غذایی به واسطه وجود یا افزودن یا استخراج یا حذف ماده‌ای خاص یا گروهی از مواد خاص در آن،
نسبت به
- الف) برچسب‌گذاری، بسته‌بندی، عرضه، نمایش و تبلیغ برای فروش غذا،
ب) اندازه، بعد و سایر خصوصیات بسته‌بندی غذا،
ج) استفاده از ماده‌ای خاص در غذا جهت جلوگیری از گمراه شدن یا فریب خوردن مصرف‌کننده یا خریدار در خصوص کیفیت، کمیت، خصوصیات، ارزش، ترکیب، اثرات، ماهیت یا امنیت غذا و جهت جلوگیری از آسیب به سلامت مصرف‌کننده یا خریدار،
۲. برای تعیین استاندارد ترکیب، استحکام، قدرت، خلوص، کیفیت و سایر خصوصیات هر ماده غذایی یا مواد تشکیل دهنده آن،
۳. نسبت به واردات و صادرات ماده غذایی، جهت تضمین هماهنگی با این قانون،
۴. نسبت به روش آماده‌سازی، نگهداری، بسته‌بندی، ذخیره‌سازی، حمل و آزمایش ماده غذایی به منظور حفظ سلامت مصرف‌کننده و خریدار و جلوگیری از آسیب به مصرف‌کننده و رعایت استانداردهای بهداشتی در این گونه فعالیت‌ها،
۵. نسبت به حمل کالاهایی که تحت مقررات این قانون قرار دارند و از جمله پروانه‌های مورد استفاده در وسائل نقلیه مربوطه،
۶. جهت الزام فروشندگان مواد غذایی به نگه داری دفاتر و سوابقی که هیأت، جهت عمل کرد و اجرای مناسب این قانون، لازم تشخیص می‌دهد،
۷. جهت تأمین بررسی و تجزیه و تحلیل ماده غذایی در راستای اهداف این قانون و جهت تعیین تعرفه پرداختی برای این بررسی و نحوه آن،
۸. جهت تأمین نمونه‌برداری از مواد در راستای اهداف این قانون یا هر هدف دیگر،
۹. جهت حذف يك ماده غذایی از تمام یا برخی از مقررات این قانون و شرایط آن،
۱۰. نسبت به اعطای پروانه به املاکی که مواد غذایی در آن تهیه می‌شود و/ یا افراد دست‌اندر کار تهیه این مواد، و
۱۱. تصمیم‌گیری در مورد سایر مواردی که به موجب این قانون باید یا می‌تواند تعیین شود.

ج) وزیر باید قبل از وضع مقررات، با هیأت و سایر سازمانهایی که به نظر وی نمایندگی اشخاصی را دارند که منافعشان با وضع مقررات به شدت تحت تأثیر قرار می‌گیرد، مشورت نماید مگر در موارد اضطراری که می‌تواند بدون مشورت مقرراتی را وضع کند،
د) ارتکاب هر عملی مغایر با مفاد هر گونه مقرراتی که به موجب این ماده وضع شده‌است، از سوی هر شخصی جرم می‌باشد.

ه) اگر مقرراتی که تحت این قانون یا سایر قوانین وضع می‌شود افزودن عنصر یا ماده‌ای را به غذا منع و یا محدود سازد، افزودن ماده یا عنصر مزبور، اگر ناقض مقررات مذکور باشد، این گونه تلقی می‌شود که ماده غذایی را به ماده مضر برای سلامت تبدیل می‌کند.

و) اگر مقرراتی که تحت این قانون یا سایر قوانین وضع می‌شود ترکیب خاصی را برای ماده غذایی در معرض فروش تعیین کند و یا افزودن ماده یا عنصری را به آن منع یا محدود سازد، در راستای اهداف این ماده این‌طور در نظر گرفته می‌شود که خریدار، ماده غذایی را که با شرایط و مفاد مندرج در مقررات مزبور مطابقت داشته تقاضا کرده است مگر آنکه خلاف آن ثابت شود،

ز) وزیر می‌تواند پس از مشورت با هیأت، مقرراتی را در رابطه با اعمال هر يك از مفاد این قانون، وضع نماید.

بخش پنجم: مدیریت و اجرا

ماده ۱۲

- a. وزیر باید هیأتی را به منظور ارایه مشاوره به او و انجام سایر وظایفی که تعیین می‌کند، تشکیل دهد.
- b. اعضای هیأت باید متشکل باشد از اشخاص با تجربه در تولید، توزیع یا مصرف غذا یا دارای تجربه علمی، فنی، مدیریتی یا تجاری غذا و مقام‌های رسمی از بخش‌هایی که وزیر تعیین می‌کند.
- c. هیأت باید به صورت منظم به وزیر گزارش ارایه دهد، این گزارش‌ها باید منتشر شوند، مگر این که وزیر طور دیگری تصمیم بگیرد.
- d. چنانچه وزیر لازم تشخیص دهد می‌تواند گروه‌هایی را به منظور بررسی مسائل خاص یا جنبه‌هایی از سلامت و استاندارد غذا زیر نظر هیأت تشکیل دهد.

ماده ۱۳

- a) بازرس مجاز می‌تواند در هر ساعتی که برای انجام وظایف خود مناسب تشخیص می‌دهد:
 - i. به هر مکانی که به عقیده او در آن جا موادی که این قانون در مورد آن قابل اعمال است، تولید، نگهداری، بسته‌بندی، انبار یا پخش می‌شوند، وارد شده مواد مذکور را مورد بررسی قرارداده و از آنها نمونه‌برداری کند. همچنین می‌تواند هر چیزی را که به عقیده او برای تهیه، نگهداری، بسته‌بندی، انبار یا توزیع این مواد مورد استفاده قرار می‌گیرد یا می‌تواند مورد استفاده قرارگیرد، بازرسی کند.
 - ii. هرگونه هواپیما، کشتی یا وسیله نقلیه‌ای را که بنا بر دلایل متعارف به عقیده او از طریق آنها هر ماده‌ای که مشمول مقررات این قانون است، حمل می‌شود، متوقف، بازرسی یا توقیف کند و مواد مذکور را مورد بازرسی قرارداده و از آنها برای اهداف مقرر در این قانون نمونه‌برداری کند.
 - iii. هر پاکت یا ظرفی را که به عقیده او حاوی موادی است که این قانون در مورد آنها اعمال می‌گردد، باز کرده و مورد بررسی قرار دهد.
 - iv. دفاتر، اسناد یا سایر مکتوباتی را که در اماکن مذکور در پاراگراف (i) قرار دارند و به عقیده او حاوی مطالبی در ارتباط با اجرای این قانون در باره ی مواد مشمول این قانون هستند بررسی کند و از آنها تصویر یا رونوشت تهیه نماید.
 - v. هر زمان که لازم است موادی را که به عقیده او از طریق یا در ارتباط با آنها مقررات این قانون نقض شده‌است، توقیف یا مصادره کند.
- b) بازرس مجازی که مطابق مقررات این بخش اقدام می‌کند باید در صورت تقاضا، مدرک شناسایی خود را ارایه دهد.
- c) چنانچه مالک، متصرف، شخصی که مسئول اماکنی است که بازرس صلاحیت‌دار بر اساس پاراگراف (i) بند (a) به آن جا وارد شده‌است یا هر شخصی که در این اماکن قرار دارد، در حدود اختیارات بازرس به صورت متعارف با او همکاری نکنند یا اطلاعاتی که او به صورت متعارف لازم دارد، در اختیارش قرار ندهند، به مجازات محکوم خواهند شد.
- d) هر شخصی که در مقابل بازرس مجاز حین انجام وظایف او مقاومت کند یا مانع انجام وظیفه توسط بازرس مطابق مقررات این قانون گردد یا برای منع او از انجام وظایف در چارچوب این قانون تلاش کند مجرم است و به مجازات محکوم خواهد شد.

- (e) هر شخصي که عمداً به صورت کتبي يا شفاهي به بازرس مجازي که مشغول انجام وظايف خود مطابق مقررات اين قانون است اطلاعات غلط يا گمراه کننده ارايه دهد، مجرم است و به مجازات محکوم خواهد شد.
- (f) بازرس مجاز بايد پس از حصول اطمینان از اين که مقررات اين قانون در مورد کالاي توقیف شده رعایت شده است، ماده مذکور را از توقیف خارج کند.
- (g) چنانچه بازرس مجاز مطابق اين قانون ماده‌اي را توقیف کرده باشد و مالک آن يا شخصي که ماده مذکور در تصرف اوست در زمان توقیف به معدوم کردن اين ماده راضي باشد ممکن است ماده مذکور تخریب گردد يا به طريق ديگري که بازرس مجاز تضمین مي کند معدوم شود. چنانچه مالک يا شخصي که ماده در تصرف اوست راضي به تخریب آن نباشد، بازرس مجاز مي تواند تخریب يا معدوم کردن آن را از دادگاه تقاضا کند، دادگاه مي تواند هر رأیي را که مناسب تشخیص مي دهد صادر کند.
- (h) چنانچه ماده‌اي بر اساس پاراگراف (a) بند (۱) اين ماده توقیف شده باشد و مالک آن مطابق اين قانون مرتکب جرم باشد، کالا ممکن است به دستور دادگاه تخریب و يا به شیوه‌ي ديگري معدوم گردد.
- (i) شخصي که ماده توقیف شده بر مبناي اين قانون را بدون اجازه بازرس مجاز جابه‌جا کند، تغییر دهد يا به هر طريقي در آن دخالت نماید، مجرم است و به کیفر محکوم خواهد شد.
- (j) هر ماده را که مطابق اين قانون توقیف شده است به تشخیص بازرس مجاز مي توان در همان اماکني که توقیف شده اند نگهداري يا انبار کرد يا به تشخیص او به هر مکان مناسب ديگري منتقل نمود.
- (k) بازرس مجاز مي تواند هر ماده‌اي را که توقیف کرده است يا نمونه آن‌ها را يا نمونه‌هايي را که خود او برداشته است جهت تجزيه و تحليل يا آزمایش به آزمایشگاه‌هاي رسمي ارايه دهد.

ماده ۱۴

- (a) هیچ شخصي نباید در منطقه‌اي که در آن به صورت مستقیم يا غیرمستقیم به تجارت غذا يا کسب و کاري مرتبط با فروش غذا اشتغال دارد به عنوان بازرس مجاز انتخاب گردد.
- (b) هر مأمور صلاحیت داري که توسط وزير به عنوان مدیر در آزمایشگاه رسمي استخدام شده است بايد در اسرع وقت ممکن، نمونه‌اي را که بر اساس اين قانون برداشته است تجزيه و تحليل يا آزمایش کند و به بازرس صلاحیت داري که نمونه برداري کرده است گواهي نامه‌اي حاكي از نتیجه تجزيه و تحليل با آزمایش ارايه دهد، گواهي نامه بايد به شکلي که وزير با مشورت هیأت تعیین مي کند، تنظیم گردد.

ماده ۱۵

وزير مي تواند در ارتباط با هر موضوعي که به نظر او منافع عمومي مصرف کننده را تحت تأثیر قرار مي دهد، به مأمور عمومي دستور دهد که جهت تجزيه و تحليل نمونه‌هايي از هر ماده غذايي تهیه کند، مأمور عمومي داراي کليه اختيارات مقرر براي بازرس مجاز در اين قانون خواهد بود و در رابطه با او اين قانون مانند خود بازرس اعمال خواهد شد.

ماده ۱۶

- (a) وزير مي تواند به هر شخصي که در زمان صدور دستور يا پس از آن به کسب و کاري اشتغال دارد که متضمن تولید، وارد کردن و يا استفاده از هر ماده‌اي است که اين قانون در مورد آن اعمال مي گردد، دستور دهد در موقعي که به موجب دستور مذکور تعیین

- می‌گردد، جزئیات تعیین‌شده را در مورد ترکیب و نحوه‌ی استفاده ماده مذکور که فروخته‌شده یا در روند کسب و کار جهت فروش اختصاص یافته‌است یا در تهیه ماده غذایی مورد استفاده قرار گرفته‌است ارایه دهد.
- (b) بدون تحدید عمومیت حکم بند (a) فوق‌الذکر، دستوری که مطابق این بند صادر می‌شود، می‌توان اعلام جزئیات زیر را تقاضا کرد:
- i. جزئیات مربوط به ترکیب و فرمول شیمیایی ماده
 - ii. جزئیات مربوط به شیوه‌ای که طبق آن این ماده برای تهیه ماده غذایی مورد استفاده قرار گرفته‌است یا قرار است مورد استفاده قرارگیرد.
 - iii. جزئیات راجع به تحقیقاتی که به منظور تعیین مضار یا دیگر اثرات احتمالی ماده یا محصول تولیدشده با استفاده از آن بر بهداشت و میزان ضرر یا تأثیر آن توسط شخص شاغل به کسب و کار مورد نظر یا برای آگاهی او انجام شده‌است.
 - iv. جزئیات راجع به تحقیقاتی که به منظور تعیین اثر جمعی ماده بر سلامت شخصی که به مقدار متعارف از آن استفاده می‌کند توسط شخص شاغل به کسب و کار مورد نظر یا جهت آگاهی او انجام شده‌است.
- (c) هیچ کدام از جزئیاتی که بر مبنای دستور مقرر در این بخش ارایه‌شده یا اطلاعات مربوط به کسب و کار شخصی که با استفاده از جزئیات مذکور به دست آمده‌است نباید بدون رضایت مکتوب قبلی شخص شاغل به کسب و کار مورد نظر افشا گردد. مگر برای انجام وظایف مقرر در این قانون، هر شخصی که جزئیات یا اطلاعات مذکور را بدون رعایت مقررات این بند افشاء کند مجرم است و به مجازات محکوم خواهد شد.

بخش ششم: تعقیب‌های حقوقی

ماده ۱۷

- (a) در صورت محکومیت شخص به دلیل ارتکاب یکی از جرایم موضوع این قانون، دادگاه می‌تواند علاوه بر مجازاتی که به موجب قانون قابل اعمال است، هر مجوزی را که مطابق هر قانون نوشته به این شخص اعطاء شده‌است، ابطال کند.
- (b) چنانچه شخصی به دلیل ارتکاب یکی از جرایم موضوع این قانون محکوم شده‌باشد، دادگاه می‌تواند دستور ضبط هر ماده‌ای را که به وسیله آن یا در ارتباط با آن جرم ارتکاب یافته‌است یا هر شیئی با ماهیت مشابه که به شخص محکوم تعلق دارد یا در تصرف اوست و به همراه ماده مذکور یافت شده‌است، صادر کند به محض صدور این دستور مواد و اشیاء مذکور ممکن است به شیوه‌ی تعیین شده توسط دادگاه معدوم گردد.

ماده ۱۸

- (a) چنانچه آزمایشگاه رسمی که ماده شمول مقررات این قانون را تجزیه و تحلیل یا آزمایش کرده‌است، گواهی‌نامه خود را صادر کند و گواهی‌نامه حاکی از آن باشد که مطابق این قانون جرمی واقع شده‌است بازرس مجاز می‌تواند دادگاه بدوی و صلاحیت‌دار محلی که ماده فروخته شده در آن جا تسلیم شده یا نمونه در آن جا برداشته شده‌است طرح دعوا کند.
- (b) در رسیدگی‌هایی که به موجب این قانون انجام می‌شود، محتوی هر بسته یا پاکت آن چیزی قلمداد می‌شود که در روی بسته یا پاکت اوصاف آن قید شده‌است، مگر این که خلاف آن اثبات گردد.

ماده ۱۹

- (a) در تعقیب کیفری که بر اساس این قانون صورت می‌گیرد، خطاریه‌ها باید متضمن جزئیات راجع به جرم یا جرایم مورد ادعا و همچنین نام مأمور تعقیب‌کننده باشد و نباید قبل از انقضاء چهارده روز از تاریخ ابلاغ قابل اعاده گردد.
- (b) شخصی که به دلیل ارتکاب یکی از جرایم موضوع این قانون محکوم شده و برای آن مجازات خاص دیگر مقرر نشده است به مجازات [ای زیر محکوم خواهد شد]:
- برای ارتکاب اولین جرم به حداکثر..... جزای نقدی یا سه ماه حبس یا هر دو مجازات جزای نقدی و حبس
 - برای ارتکاب جرم بعدی به حداکثر..... جزای نقدی یا شش ماه حبس یا هر دو مجازات جزای نقدی و حبس
- (c) چنانچه محرز گردد مجرم جرم را به قصد اغوا یا گمراه کردن مرتکب شده است به حداکثر جزای نقدی یا حداکثر حبس یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۲۰

- در هر دعوایی که بر اساس این قانون اقامه می‌گردد:
- (a) گواهی‌نامه تجزیه و تحلیل که توسط مدیر آزمایشگاه رسمی امضاء شده است به عنوان دلیل معتبر برای اثبات موضوعات مندرج در آن پذیرفته می‌شود (مگر این که خلاف آن اثبات شود) مشروط بر این که:
- شخصی که گواهی‌نامه علیه او صادر شده است بتواند حضور مأمور رسمی را که تجزیه و تحلیل را انجام داده است جهت بازجویی متقابل درخواست کند.
 - شخصی که می‌خواهد آن را ارایه دهد، قبل از رسیدگی به دعوا، به شخصی که قرار است گواهی‌نامه علیه او ارایه شود به صورت متعارف اطلاعاتی حاکی از قصد خود به همراه تصویر گواهی‌نامه تسلیم کند، در غیر این صورت گواهی‌نامه دلیل قلمداد نمی‌شود.
- (b) چنانچه پاکت یا بسته حاوی ماده شمول این قانون، متضمن نام، نشانی یا علامت ثبت شده شخصی باشد که آن را تولید یا بسته‌بندی کرده، این امر دلیلی معتبر است بر این که حسب مورد ماده توسط شخص مذکور تولید یا بسته‌بندی شده است. (مگر این که خلاف آن اثبات شود)
- (c) چنانچه ماده‌ای که نوعاً "مصرف انسانی دارد، فروخته یا عرضه شود، یا جهت فروش نگهداری یا منتقل گردد، فرض این است که حسب مورد برای مصرف انسانی فروخته شده یا قرار است فروخته شود، تا زمانی که خلاف آن اثبات گردد.
- (d) چنانچه ماده‌ای که مصرف انسانی دارد در اماکنی پیدا شود که برای تهیه، انبارکردن یا فروش آن ماده مورد استفاده قرار می‌گیرند و در صورتی که ماده‌ای نوعاً "برای تولید محصولات با مصرف انسانی مورد استفاده قرار می‌گیرد در اماکنی پیدا شود که برای تهیه، انبارکردن یا فروش این محصولات استفاده می‌شود، فرض می‌شود که قرار است این مواد برای مصرف انسانی فروخته شوند یا جهت تولید محصولات با مصرف انسانی برای فروش، مورد استفاده قرار گیرند، مگر این که خلاف آن اثبات شود.
- (e) چنانچه ماده‌ای که می‌تواند در ترکیب یا تهیه هر ماده‌ای که نوعاً "مصرف انسانی دارد، مورد استفاده قرار گیرد، در اماکنی پیدا شود که این مواد در آنجا تولید می‌شوند، فرض می‌شود که این مواد برای استفاده مذکور، در نظر گرفته شده‌اند، مگر این که خلاف این امر اثبات گردد.

ماده ۲۱

مقررات این قانون باید به مقررات سایر قوانین الحاق گردد و نباید ناسخ دیگر قوانین مکتوب قلمداد شود.

پیوست ۴

قانون غذا- مالزي ۱۹۸۳

قسمت اول: مقدمه

بخش ۱- عنوان اختصاري، اعمال و اجرايي شدن
۱- این قانون تحت عنوان قانون مواد غذایی ۱۹۸۳ نام دارد و در کل مالزي لازم الاجرا است.
۲- این قانون در تاريخي که توسط وزير در روزنامه منتخب وي به اطلاع عموم برسد لازم الاجرا مي شود، وزير مي تواند تاريخ هاي متفاوتي را براي اجرايي شدن این قانون در بخش هاي مختلف مالزي يا نسبت به هريك از مواد قانون، تعيين کند.
بخش ۲- تفسير
در این قانون جز در مواردی که مفهوم دیگری از متن برداشت می شود-
"تبليغ" شامل عرضه به هر روش جهت افزايش مستقيم يا غيرمستقيم فروش يا توزيع يك ماده غذايي می باشد؛
"کارشناس" به معنای کارشناس منتخب طبق بخش ۳ می باشد؛

"حیوان" شامل حیوانات چهارپا و پرندگان اهلی و وحشی ، ماهی ، حشرات یا خزندگان است که تمام یا قسمتی آن مورد مصرف انسان قرار می‌گیرد؛
"دستگاه" شامل تمام یا قسمتی از هر وسیله ، ابزار ، ماشین‌آلات ، تجهیزات یا اشیایی است که در ساخت ، آماده‌سازی ، نگهداری ، فروش یا تهیه هر نوع ماده غذایی مورد استفاده قرار می‌گیرد؛

"آزمایشگاه تأیید شده" به معنای آزمایشگاهی است که توسط وزیر مورد تأیید قرار گرفته باشد؛

"مأمور تام‌الاختیار" به معنای هریک از مأموران و کارمندان بهداشت یا بازرسان وزارت بهداشت یا هر مقام یا شخص واجد شرایطی است که توسط وزیر به صورت تام‌الاختیار بر مبنای بخش ۳، منصوب گردد؛

"مدیر" به معنای مدیر خدمات بهداشتی وزارت بهداشت می‌باشد؛

"مدیر کل" به معنای مدیرکل بهداشت وزارت بهداشت می‌باشد؛

"سرگرمی" شامل هر نوع گردهمایی اجتماعی، تفریحی، فستیوال، نمایشگاهی، بازی، اجرا، مسابقه، ورزش یا تمرین مهارت می‌باشد؛

"ماده خوراکی(غذایی) شامل هر کالای تولید شده ، فروخته شده یا ارائه شده جهت استفاده خوراکی یا نوشیدنی توسط انسان و یا کالایی است که در ساخت یا ترکیب ، آماده سازی یا نگهداری هر نوع ماده غذایی (خوراکی یا آشامیدنی) مورد استفاده قرار می‌گیرد و شامل شیرینی‌جات ، مواد جویدنی و عناصر سازنده آنها می‌شود؛

"واردات" به معنای آوردن یا باعث ورود شدن به مالزی از طریق زمینی، دریایی یا هوایی جهت فروش از هر جایی خارج از خاک مالزی می‌باشد اما شامل ورود مواد غذایی که ثابت شود با همان خودرو یا کشتی یا هواپیمایی که به مالزی آورده شده‌اند بدون هرگونه انتقال به وسیله نقلیه دیگر قرار است از کشور خارج شوند ، نمی‌شود؛

"واردکننده" شامل هر فرد اعم از مالک، ارسال کننده، گیرنده، نماینده یا دلال است که متصرف یا مسوول نگهداری یا کنترل غذای وارداتی است؛

"برچسب" شامل هر نوع علامت، علامت تجاری، نشانه یا مطلب تصویری یا توصیفی است که روی ماده غذایی نوشته، چاپ، استنسیل، حک، نقاشی و یا برجسته شده باشد یا به آن الصاق شود و یا به نوعی همراه با ماده غذایی باشد؛

"بررسی پزشکی" شامل بررسی فیزیکی ، میکروبیوتیک، شیمیایی، سرولوژیک، اریولوژیک و آزمایشاتی است که می‌تواند نمونه برداری از بافت یا مواد زائد را جهت بررسی شامل گردد؛

"بسته‌بندی" شامل هرچیزی است که کل و یا بخشی از ماده غذایی در آن یا از طریق آن پوشش داده شود، احاطه شود، گنجانده شود، قرار گیرد یا به طریقی بسته‌بندی شود و شامل هر نوع سبد، سطل، کازیه، ظرف و مخزن اعم از باز و بسته نیز می‌باشد؛
"ملک" شامل-

الف: ساختمان، چادر یا بنای دائمی به تنهایی و یا همراه با زمینی که بر روی آن قرار گرفته است و همینطور هر زمین مجاور که مورد استفاده قرار می‌گیرد و هر وسیله نقلیه اعم از ماشین، کشتی یا هواپیما؛ و

ب: در خصوص بخش ۷ هر خیابان ، محوطه باز یا مکان عمومی، دوچرخه یا هر وسیله نقلیه مورد استفاده جهت آماده سازی، نگهداری ، بسته‌بندی ، انبار کردن، حمل ، توزیع یا فروش هر نوع ماده غذایی می‌باشد؛

"آماده سازی" شامل ساخت ، پردازش و هر نوع عملیات می‌شود؛

"مهر و موم" شامل ضبط مواد غذایی به طور کلی یا نمونه‌ای از آنها که برای بازرسی تا آماده شدن نتیجه می‌شود؛

"فروش" شامل عرضه، نگهداری، در معرض فروش قرار دادن، انتقال، حمل، تحویل یا آماده‌سازی برای فروش یا تبدیل، صورت بندی، تبدیل و حمل یا تحویل برای فروش می‌شود؛
"ماده گیاهی" به معنای هر نوع گیاه یا بخشی از آن می‌باشد و شامل بخش سخت، ریشه، پوسته، دکمه، ریزدم، برگ، ساقه، گل، جوانه، شاخه، میوه، دانه و عصاره آنها می‌شود؛

قسمت دوم: مدیریت و اجرا

بخش ۳- انتصاب کارشناس و مأموران تام‌الاختیار
۱- وزیر می‌تواند در صورتی که لازم بداند تعدادی کارشناس را برای مقاصد این قانون منصوب نماید و مقرراتی را در خصوص شرایط، وظایف و نحوه عملکرد آنها وضع کند. وزیر باید فهرستی از کارشناسان منصوب شده تهیه یا اقدام به تهیه نماید و این فهرست در زمانهای مقتضی مورد تجدید نظر قرار گیرد.
۲- وزیر می‌تواند در صورت صلاحدید تعدادی مأمور تام‌الاختیار را جهت اجرای مقاصد این قانون منصوب نماید و باید به هر مأمور تام‌الاختیار، گواهینامه اختیار اعطا شود که این گواهینامه در هر رسیدگی حقوقی که تحت این قانون به عمل می‌آید معتبر و دال بر اختیارات مأمور می‌باشد [مگر خلاف آن ثابت شود].
۳- وزیر می‌تواند در خصوص هر مسأله‌ای که مؤثر بر منافع عمومی مصرف‌کنندگان تلقی می‌کند، به هر مأمور دولتی اختیار دهد که از هر نوع ماده غذایی نمونه‌برداری و آن را مورد بررسی قرار دهد و آن مأمور باید کلیه اختیارات مأموران تام‌الاختیار را در آن رابطه داشته باشد و از نظر این قانون به عنوان مأمور تام‌الاختیار شناخته می‌شود.
۴- کارشناسان و مأموران تام‌الاختیار منصوب شده براساس این بخش، به عنوان مستخدمین دولت به تعبیر قانون جزا شناخته می‌شوند.

بخش ۴- اختیارات مأمور تام‌الاختیار

۱- مأمور تام‌الاختیار می‌تواند در ساعات متعارف جهت انجام وظیفه-
الف- وارد هر ملک که به اعتقادی مواد غذایی تحت شمول این قانون در آن نگهداری، بسته‌بندی، ذخیره، حمل، توزیع و یا فروخته می‌شود، بشود و هر نوع ماده غذایی را مورد بررسی قرار داده و از آن نمونه‌برداری کند و هرچیزی را که به عقیده‌اش جهت آماده‌سازی، نگهداری، بسته‌بندی، ذخیره، حمل، توزیع یا فروش ماده غذایی مورد استفاده قرار می‌گیرد یا قابلیت استفاده دارد، تحت بررسی قرار دهد؛
ب- هر هواپیما، کشتی یا وسیله نقلیه‌ای را که به دلایل معقول معتقد است در آن مواد غذایی تحت شمول این قانون حمل می‌شود، متوقف، جستجو یا بازداشت کند و مواد غذایی داخل آن را مورد بازرسی قرار دهد و از آن برای مقاصد این قانون نمونه‌برداری کند؛
ج- هر بسته‌ای را که معتقد است حاوی مواد غذایی مشمول این قانون می‌باشد، باز کند و مورد بررسی قرار دهد؛
د- هر کتاب، سند یا گزارشی را که در املاک مذکور در بند "الف" می‌یابد و به اعتقاد وی حاوی اطلاعاتی مربوط به اجرای این قانون در خصوص مواد غذایی مشمول آن باشد، مورد بررسی قرار دهد و از آن کپی یا خلاصه تهیه کند؛
هـ- دستور ارائه کارت شناسایی ثبت ملی، گواهینامه ثبت شرکت یا هر سند مرتبطی را بر اساس صلاحیت خود در این خصوص صادر کند؛

و- به مدتی که لازم است هر نوع ماده غذایی یا تجهیزاتی را که معتقد است بدان وسیله تخلفی از مقررات این قانون صورت گرفته یا می‌تواند ارتباطی با تخلف مزبور داشته باشد، مصادره یا بازداشت کند؛

ز- هر نوع ماده غذایی یا تجهیزاتی را که آماده‌سازی، نگهداری، بسته‌بندی، ذخیره‌سازی، حمل، توزیع یا فروش آن مغایر با این قانون به نظر برسد، علامت‌گذاری یا مهر و مم نماید؛

۲- مأمور تام‌الاختیار باید در صورت نیاز گواهینامه اختیارات خود را ارائه کند.

۳- هر مالک، متصرف، یا شخصی که مسوول املاک مذکور در بند الف زیر بخش ۱ است و یا هر شخص دیگری که در آن املاک باشد و با مأمور تام‌الاختیار همکاری قابل قبول را در حدود اختیاراتش ننماید یا اطلاعات متعارفی را که وی درخواست می‌کند در اختیارش قرار ندهد مرتکب جرم شده است و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۱ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می‌شود.

۴- هر شخصی که مانع انجام وظایف مأمور تام‌الاختیار شود یا کارشکنی کند یا از اجرای حکم توقیف ممانعت به عمل آورد یا شروع به ممانعت کند، مرتکب جرم شده است و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۱ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می‌شود.

۵- مأمور تام‌الاختیار می‌تواند هر شخصی را که معتقد است براساس این قانون یا مقررات دیگری که تحت این قانون وضع می‌شود مرتکب جرم شده، در صورتی که آن شخص در ارائه نام و آدرس خود قصور کند یا دلایل موجهی وجود داشته باشد که نام یا آدرس ساختگی و کذب ارائه کرده یا احتمال فرار کردن وی برود، بدون نیاز به مجوز جلب کند، مشروط بر آنکه پس از جلب به طریق مقرر در آیین دادرسی کیفری با فرد مزبور رفتار شود. ۶- هر شخصی که عمداً گزارشات غلط یا گمراه کننده کتبی یا شفاهی در اختیار هر مأموری که مشغول انجام وظایف مقرر در این قانون است قرار دهد، مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۱ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می‌شود.

۷- مأمور تام‌الاختیار باید هر ماده غذایی را که توسط وی مصادره شده (توقیف شده) در صورتی که متقاعد شود مغایرتی با مواد این قانون ندارد، آزاد کند.

۸- اگر مأمور تام‌الاختیار غذایی را توقیف کند و مالک یا متصرف ماده غذایی در زمان توقیف، کتباً رضایت خود را نسبت به از بین بردن آن اعلام نماید، می‌توان غذا را از بین برد یا به دستور مأمور تام‌الاختیار ترتیب دیگری برای آن اتخاذ کرد و اگر مالک یا متصرف راضی به از بین بردن آن نباشد، مأمور تام‌الاختیار می‌تواند جهت از بین بردن یا تعیین تکلیف ماده غذایی به دادگاه درخواست دهد و دادگاه می‌تواند در این خصوص صرفنظر از آنکه مالک یا متصرف مرتکب جرمی براساس این قانون شده یا نشده است، قرار مقتضی صادر کند.

۹- اگر مأمور تام‌الاختیار ماده غذایی را که ماهیتاً فاسد شدنی است توقیف کند و مالک یا متصرف با از بین بردن آن کتباً موافقت نکند، مسوولیت نگهداری ماده غذایی مذکور جهت جلوگیری از فساد، تضییع یا دزدی تا تصمیم دادگاه، به عهده مالک یا متصرف می‌باشد.

۱۰- اگر غذایی توقیف شده و مالک مجرم شناخته شده است، تعین تکلیف ماده غذایی به عهده دادگاه است.

۱۱- مأمور تام‌الاختیار می‌تواند علیرغم سایر مقررات این بخش، ماده غذایی را که فاسد شده یا برای سلامت مضر است یا وارداتش ممنوع شده یا توسط مالک برای از بین بردن تسلیم شده با پرداخت هزینه های متعارف، از بین ببرد.

۱۲- هر شخصی که مواد غذایی توقیف شده یا مهر و موم شده براساس این قانون را بدون اجازه مأمور تام‌الاختیار جابجا کند یا هر تغییری در آن ایجاد نماید و یا به نحوی در آن دخالت کند، مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت، به حداکثر ۱ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می‌شود.

۱۳- هر ماده غذایی که توقیف شود ممکن است به صلاحدید مامور تام الاختیار در ملكي كه در آن توقیف شده نگهداري شود و یا به دستور وي به محل مناسب دیگری انتقال یابد.
۱۴- مامور تام الاختیار مي تواند مواد غذایی توقیف شده یا نمونه اي از آن را به هر يك از آزمایشگاه هاي مورد تایید ، جهت آنالیز و بررسی ارسال کند.
۱۵- هر مامور تام الاختیار مي تواند در دادگاه حاضر شود و هر تخلفي از این قانون را مورد تعقیب قرار دهد.

بخش ۵ - اختیار نمونه برداري

- ۱- هر مامور تام الاختیار مي تواند با پرداخت قیمت روز ماده غذایی در بازار به هرشخصي كه غذایی را مي فروشد یا نماینده یا خادمش ، در هر جايي نمونه اي از غذا را جهت آنالیز ، انتخاب و درخواست و دریافت نماید.
- ۲- هر مامور تام الاختیار مي تواند در هر مكاني نمونه هايي از غذا را جهت آنالیز بدون پرداخت قیمت از تولید کننده یا وارد کننده یا نماینده یا خادمشان انتخاب و مطالبه و دریافت کند.
- ۳- هر يك از مأموران تام الاختیار فوق مي توانند از شخص مزبور یا خدمه یا نماینده اش بخواهند كه بسته اي را كه ماده غذایی مورد نظر در آن بسته بندي شده نشان دهد و اجازه دهد كه مورد بازرسي قرار گیرد یا از آن نمونه برداري شود.
- ۴- اگر ماده غذایی برای خرده فروشي در بسته بندي باز نشده اي نگهداري مي شود ، مامور تام الاختیار نمي تواند از هیچ شخصي درخواست کند چیزی از محتوای داخلی بسته بکاهد و به فروش رساند.
- ۵- هر شخصي كه از درخواست مامور تام الاختیار نسبت به موارد مندرج در این بخش سر باز زند یا آنرا نادیده بگیرد ، مرتكب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۱ سال حبس یا جزای نقدی یا هر دو محکوم مي شود.

بخش ۶ - رویه نمونه برداري

در صورتی كه قرار باشه نمونه اي از غذایی برای تجزیه و تحلیل برداشته شود ، مامور تام الاختیاری كه نمونه را خریداری یا تهیه مي کند ، باید به اطلاع فروشنده یا نماینده یا خدمه اش برساند كه نمونه را برای تجزیه و تحلیل توسط کارشناس مي خواهد.
رویه نمونه برداري و نحوه برخورد با نمونه ها در مقررات تدوین خواهد شد.

بخش ۷ - گواهی کارشناس

گواهی کارشناس باید به طریقی كه در مقررات مشخص مي شود تنظیم شود.
اگر روش خاصی در مقررات برای تجزیه و تحلیل مواد غذایی پیش بینی شود ، کارشناس باید از این روش تبعیت کند و این امر به روشنی در گواهی مشخص باشد.
شخصي كه غذا از او خریداری یا تهیه شده مي تواند نسخه اي از نتیجه آزمایش (تجزیه و تحلیل) ماده غذایی مزبور را با پرداخت هزینه مربوطه دریافت نماید.
هیچ نسخه اي از نتیجه آزمایشهای مقرر در این قانون را نمي توان به نمایش گذارد یا از آن به عنوان تبلیغ استفاده کرد و هر كس آن را به نمایش گذارد یا جهت تبلیغ مورد استفاده قرار دهد متخلف است و در صورت احراز مجرمیت به حبس تا ۱ سال یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم مي شود.

بخش ۸ - اختیار مطالبه اطلاعات

در صورتی که مامور تام الاختیار براین عقیده باشد که شخصی ماده غذایی یا مواد یا دستگاهی را که جهت آماده سازی ، نگهداری ، بسته بندی ، ذخیره ، حمل ، توزیع یا فروش غذا به کار می رود یا ارتباط با آن دارد ، با نقض مقررات این قانون یا مقرراتی که تحت آن وضع شده در اختیار دارد ، می تواند از آن شخص بخواهد که کتاب ، سند ، گزارش یا اطلاعات دیگر ناظر بر در اختیار داشتن ، خرید ، فروش و یا حمل آن غذا یا ماده یا وسیله را جهت بازرسی به وی تسلیم کند.

مامور تام الاختیار مذکور در زیر بخش ۱ می تواند از کتابها و اسناد و گزارشها و سایر اطلاعات کپی و یا خلاصه ای تهیه کند و خلاصه ها و کپی های مورد تصدیق مامور تام الاختیار، تا زمانی که خلافش ثابت نشده به عنوان کپی و خلاصه معتبر از اسناد تلقی می شوند.

هرکس مطالبات مقرر در این بخش را نادیده انگارد و یا انجام ندهد مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۱ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

هر مامور تام الاختیار که :

الف: در مقام انجام وظایفش تحت مقررات این بخش ، جنبه محرمانه کلیه موضوعاتی را که بدان پی می برد حفظ ننماید؛ یا

ب: هر یک از موضوعات مزبور را جهت اجرای مقررات این قانون با هر شخصی مطرح کند، مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حبس تا ۳ سال یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

بخش ۹ - اختیار مدیر کل در کسب (اطلاعات) در خصوص جزئیات عناصر سازنده ماده غذایی

مدیر کل می تواند پس از اخذ موافقت کتبی وزیر ، به هر شخصی که در آن تاریخ یا پس از آن به امر تولید ، واردات یا استفاده از هر ماده ای که این قانون بر آن حاکم است مشغول می باشد ، دستور دهد که ظرف مدتی که به صلاحدید وی (مدیر کل) تعیین می شود ، اطلاعات مربوط به جزئیات کالای فروخته شده یا در معرض فروش را که می تواند شامل ترکیبات ماده غذایی یا مواد مصرفی جهت آماده سازی آن باشد ، در اختیارش قرار دهد.

بدون لطمه به عمومیت زیر بخش ۱ ، دستوری که بر آن اساس صادر می شود می تواند حاوی مطالبه اطلاعات در خصوص موارد ذیل باشد :

الف: جزئیات ترکیب و فرمول شیمیایی مواد؛

ب: جزئیات مربوط به نحوه استفاده در آماده سازی ماده غذایی؛

ج: جزئیات تحقیقات انجام شده توسط یا با اطلاع تاجر جهت تشخیص وجود و میزان عناصر سازنده ماده غذایی در صورتیکه عنصر مورد استفاده مضر باشد یا به هر صورت دیگر بر سلامت انسان اثر گذارد؛

د: جزئیات تحقیقات و استعلامهای صورت گرفته توسط یا با اطلاع شخص تاجر جهت تشخیص اثر تجمیعی(کلی) مواد بر سلامت مصرف کننده در صورت مصرف در مقادیر متعارف؛

هیچیک از جزئیاتی که به موجب این بخش تهیه می شود و اطلاعاتی که ناظر بر تجارت مربوط به آن جزئیات است نباید بدون رضایت کتبی شخص تاجر مزبور افشا شود مگر در صورتی که وی از این قانون تخلف کند و هر شخصی که اطلاعات ناظر به جزئیات مزبور را افشا نماید مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۵ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

بخش ۱۰ - مدیر می تواند دستور دهد املاک و دستگاهها در شرایط نظافتی و بهداشتی مناسب قرار گیرند

اگر مدیر یا مامور تام الاختیار از طریق بازرسی یا گزارش مامور تام الاختیار قانع شوند که ملک یا دستگاهی که جهت آماده سازی ، نگهداری ، بسته بندی ، ذخیره سازی ، حمل ، توزیع یا فروش غذا به کار می رود یا به نوعی مرتبط با ماده غذایی تحت بررسی می باشد در شرایطی قرار دارد که با مقررات بهداشتی تطابق ندارد ، مدیر می تواند با اخطار کتبی به متصرف یا مالک محل یا دستگاه مزبور ، دستور دهد که ظرف مدت زمانی که در دستور مشخص می شود ملک یا ماشین آلات در شرایط مناسبی از نظر نظافت و بهداشت قرار گیرند به نحوی که نظر مدیر یا مامور تام الاختیار وی جلب گردد.

اگر پس از گذشتن مهلت مقرر در ماده فوق ، مدیر یا مامور تام الاختیار وی ، نسبت به نظافت و شرایط بهداشتی محل یا دستگاهها قانع نشوند می توانند با اخطار کتبی به متصرف یا مالک محل یا ماشین آلات دستور دهند که-

الف: ملک مزبور جهت آماده سازی ، نگهداری ، بسته بندی ، ذخیره سازی ، استعمال ، تولید و یا ارائه غذا مورد بهره برداری قرار نگیرد؛ و

ب: دستگاهها تا زمانی که مامور تام الاختیار به متصرف یا مالک محل یا ماشین آلات گواهی کتبی مبنی بر اینکه ملک یا دستگاه مزبور در شرایطی قرار گرفته که با الزامات بهداشتی و سلامت هماهنگ می باشد اعطا نکرده، جهت آماده سازی ، نگهداری ، بسته بندی ، استعمال ، تولید یا ارائه ماده غذایی مورد استفاده قرار نگیرند.

مالک یا متصرف ملک یا دستگاهها که براساس زیر بخش ۲ دستوری به وی داده شده می تواند پس از دریافت دستور ، کتباً از مدیر یا مامور تام الاختیار وی درخواست کند که از ملک یا دستگاهها بازرسی به عمل آورند.

مامور تام الاختیار باید ظرف ۷ روز پس از دریافت درخواست توسط مدیر یا مامورش ، نسبت به بازرسی اقدام نماید و در صورتی که قانع شد محل یا ماشین آلات در شرایط مناسبی از نظر الزامات بهداشتی و سلامت قرار داده شده اند ، گواهینامه ای در این خصوص به مالک یا متصرف بدهد.

اگر ظرف ۷ روز از تاریخ دریافت درخواست توسط مدیر یا مامور تام الاختیار وی در این خصوص ، بازرسی انجام نشود ، عدم بازرسی به منزله اعطای گواهی در خصوص ملک یا دستگاهها تلقی می شود.

اگر دستوری طبق زیر بخش ۲ به مالک یا متصرف محل یا ماشین آلات داده شود و متعاقباً گواهی به مالک یا متصرف داده نشده باشد یا شرایط به منزله اعطاء گواهی نباشد ، هر کس :

الف: قسمتی از ملک را جهت آماده سازی ، نگهداری ، بسته بندی ، ذخیره سازی یا فروش استفاده و یا وسیله نقلیه ای را جهت حمل ، توزیع یا فروش هر نوع ماده غذایی نگهداری یا استعمال کند یا

ب: از ماشین آلات (مزبور) جهت آماده سازی ، نگهداری ، بسته بندی ، استعمال ، تولید یا ارائه هر نوع ماده غذایی استفاده کند،

مرتکب جرم شده است و در صورت احراز مجرمیت به حبس تا ۵ سال یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

بخش ۱۱ - تعطیل کردن محلهاي غیربهداشتی

مدیر یا ماموری که از طرف او در این خصوص اختیار دارد (نماینده اش) ، در صورتی که قانع شوند ملکی در شرایط غیر بهداشتی و نامناسب قرار دارد و برای سلامت انسان مضر می باشد می توانند کتباً دستور تعطیلی محل آماده سازی یا فروش غذا را به مدت نهایتاً ۱۴

روز صادر کنند و مالک یا متصرفی که طبق این دستور عمل ننماید مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حبس تا ۵ سال یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

بخش ۱۲ - انتشار محکومیت در روزنامه
اطلاعیه ای حاوی نام و شغل شخصی که مجرمیت او در این قانون به اثبات رسیده است ، همراه با آدرس محل کار وی ، ماهیت جرم و نوع مجازات در هر روزنامه ای که در مالزی یا بخشهای مختلف آن منتشر می شود ، چاپ خواهد شد و دادگاه باید مجرم را اجبار به پرداخت هزینه انتشار آن نماید و این هزینه حکم (بخشی از) جزای نقدی را خواهد داشت.

قسمت سوم: جرائم و مستندات

بخش ۱۳ - تقلب

هرکس غذایی را آماده سازد یا به فروش رساند که-

الف: در آن ماده سمی یا مضر یا آسیب زننده به سلامت به کار رفته باشد؛

ب: حاوی ماده ای فاسد یا نامناسب جهت مصرف انسان باشد؛

ج: محصول حیوان مریض یا حیوانی که به علتی به غیر از کشتار مرده است باشد؛

د: محصول (فرآورده) یک سبزی فاسد باشد؛

ه: تقلبی باشد،

مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حبس تا ۵ سال یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

برای تعیین مضر بودن مصرف ماده غذایی برای سلامت، نه فقط اثرات احتمالی مصرف آن ماده غذایی بر سلامت مصرف کننده بلکه اثرات کلی احتمالی مصرف ماده غذایی با همان ترکیب بر سلامت مصرف کننده نوعی با میزان مصرف متعارف نیز باید مد نظر قرارگیرد.

در خصوص زیر بخش ۱ و بدون خدشه به عمومیت آن ، غذایی تقلبی است که :

الف: حاوی یا مخلوط یا رقیق شده با ماده ای باشد به صورتی که در مقایسه با همان ماده غذایی خالص و عادی و در شرایط سالم ، ارزش غذایی یا سایر خواص مفید آن کاهش یابد یا به نوعی به ضرر خریدار یا مصرف کننده باشد؛

ب: ماده یا محتویاتی کلاً یا جزئاً از ترکیب آن حذف شده و به واسطه آن حذف ، ارزش غذایی یا سایر خواص مفید آن ، کمتر از ماده غذایی مشابه در همان وضعیت باشد یا به نوعی به ضرر خریدار یا مصرف کننده باشد؛

ج: حاوی یا مخلوط یا رقیق شده با ماده ای ارزانتر باشد؛

د: حاوی ماده ای باشد که میزان افزودن آن در این قانون مجاز نیست؛

ه: حاوی موادی بیش از حد مجاز باشد؛

و: با استانداردها یا جزئیاتی که در مقررات وضع شده تحت این قانون مشخص می شود، هماهنگ نباشد.

ز: مخلوط یا رنگ شده یا آغشته ، آلوده یا آماده شده (با ماده ای) یا به نحوی است که فساد یا کیفیت بد آن می تواند پوشش داده شود؛

ح: حاوی ماده حیوانی یا گیاهی یا معدنی یا غیره فاسد یا کثیف و یا حاوی بخشی از حیوان که برای غذا مناسب نیست باشد؛

ط: آلوده یا فاسد یا مسموم شده باشد؛

ی: در یک بسته بندی مهر و موم شده قرار داده شده باشد و بسته بندی آسیب دیده و قابلیت حفظ محتویات را در مقابل آلودگی یا فساد از دست داده باشد؛

ک: در بسته ای قرار دارد که محتویات بسته اصلی خارج شده و محتویات جدید جایگزین آن شده است؛

بخش ۱۴ - ممنوعیت فروش غذایی که از نظر محتویات ، ماهیت ، مواد تشکیل دهنده یا کیفیت مناسب نیست.

۱- هرکس غذایی را بفروشد که از مواد یا کیفیت یا محتوای (مشخص شده در این قانون یا مقررات تنظیمی تحت آن) مورد نیاز خریدار برخوردار نباشد ، مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۵ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

۲- مورد نیاز یا تقاضا مذکور در ماده فوق به معنای استانداردهای غذایی یا مقرراتی است که در خصوص ترکیب غذا یا ممنوعیت یا محدودیت افزودن مواد خاصی به آن براساس این قانون تنظیم می شوند مگر خلاف آن ثابت شود.

بخش ۱۵ - عدم مطابقت برچسب با استاندارد ماده غذایی
اگر استاندارد برای ماده غذایی تعیین و تجویز شده باشد، هرکس غذایی را که با آن استاندارد مطابقت ندارد آماده یا بسته بندی یا تبلیغ کند و یا برچسب زند به طوری که احتمال اشتباه با غذای استاندارد وجود داشته باشد، مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۳ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

بخش ۱۶ - برچسب زنی گمراه کننده و غیره.
هرکس غذایی را به نحو کاذب ، گمراه کننده یا فریب آمیز و برخلاف مقرراتی که تحت این قانون تنظیم می شود از نظر کیفیت ، ارزش ، مواد تشکیل دهنده و ترکیب ، خلوص ، وزن و خصوصیات دیگر آماده یا بسته بندی کند، برچسب زند یا بفروشد ، مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت تا ۳ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

بخش ۱۷ - تبلیغات
هرکس به منظور تحت تاثیر قرار دادن (مشتریان) یا افزایش فروش یک ماده غذایی ، شخصاً یا به نمایندگی از طرف کسی که به دنبال افزایش فروش است تبلیغاتی را نشر دهد یا سبب انتشار تبلیغاتی شود که مربوط به غذا باشد یا بتوان آن را مرتبط با غذا یا محتویات آن دانست و آن تبلیغات :

الف: در مغایرت مستقیم یا غیر مستقیم یا جزئیات مقررات وضع شده تحت این قانون ناظر بر حک یا الصاق جزئیات بر ماده غذایی یا بسته بندی آن باشد؛

ب: در مقررات مزبور از حک یا الصاق بر غذا یا بسته بندی آن منع شده باشد؛

ج: کلمه یا کلماتی را که براساس آن مقررات الزامی بوده در نام یا توصیف ماده غذایی گنجانده شود و روی ماده غذایی یا بسته بندی آن حک یا الصاق شود ، حذف کرده باشد؛

د: احتمال فریب خریدار در رابطه با مشخصات ، کیفیت ، ماهیت ، ارزش ، ترکیبات ، خلوص ، سلامت ، اصالت ، تناسب مواد ، تاریخ تولید و یا اثرات غذا یا هر یک از محتویات آن رود،

مرتکب جرم شده است و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۳ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

هرکس تبلیغی را منتشر کند که مشخص کننده نام تبلیغ کننده یا کسی که از طرف او تبلیغ می شود یا آدرس یا محل تجارت و یا اقامتگاه تبلیغ کنند نباشد، مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۳ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می شود.

در خصوص شرکتها به جاي آدرس و محل تجارتخانه ، آدرس محلي که شرکت در آن شعبه دارد، کافي است.

مقررات زیر بخش ۲

الف: برتبلیغات شفاهي یا راديو و تلویزيوني اعمال نمي شود؛ یا
ب: تأثیری بر عملکرد سایر مقررات تحت این قانون یا هر یک از مواد این قانون که مربوط به علامت گذاري است ، ندارد.

اظهاراتي که در تبلیغات نسبت به نام اشخاص منتشر مي شود به عنوان مدرک معتبر در خصوص نام شخص مبلغ است، مگر خلاف آن ثابت شود.
مقررات این بخش برتبلیغاتي که طبق سایر مقررات تنظیم شده تحت این قانون در خصوص افشا یا اسم و آدرس تاجر یا تجارتخانه و اقامتگاه سازنده یا فروشنده غذای مورد تبلیغ، منتشر مي شود، اعمال نمي گردد.

بخش ۱۸ - اختیار دادگاه نسبت به لغو پروانه و تعیین تکلیف مواد غذایی
در صورتی که اثبات شود شخصی مرتکب جرمی براساس این قانون شده است ، دادگاه مي تواند علاوه بر مجازاتهای دیگری که قانوناً اعمال مي کند، پروانه اي را که براساس این قانون یا قوانین تحت آن به شخص داده شده لغو کند.
اگر اثبات شود شخصی براساس این قانون مرتکب جرم شده است. دادگاه مي تواند دستور دهد مواد غذایی با ماهیت مشابه (با ماد غذایی که نسبت به آن جرم صورت گرفته) متعلق یا در اختیار وي و نیز هر چیزی که با آن مواد غذایی یافت شود ، ضبط گردد یا به دستور دادگاه از بین برود.

بخش ۱۹ - تعقیب
اگر کارشناس، غذایی را که این قانون بر آن حاکم است بررسی و گواهینامه اي صادر کرده باشد و از آن گواهینامه مشخص شود که جرمی براساس این قانون تحقق یافته است ، مأمور تام الاختیار مي تواند قبل از رسیدگی در دادگاه صالح ، خود در محلي که ماده غذایی به خریدار تحویل شده یا از آن نمونه برداري شده اقدام به رسیدگی نماید.
اگر غذایی از شخصی جهت تحلیل و بررسی خریداري یا تهیه شود ، هیچ رسیدگی یا اقدامي نباید پس از گذشتن ۹۰ روز از تاریخ خرید یا تهیه غذا در خصوص فروش یا جرم واقع شده تحت این قانون ، صورت گیرد.
در هر رسیدگی براساس این قانون ، محتوای بسته اي که به نظر مي رسد دست نخورده و سالم است و در وضعیت اصلي بسته بندي توسط تولید کننده قرار دارد، باید به عنوان ماده غذایی که روي برچسب توصیف شده در نظر گرفته شود، مگر خلاف آن ثابت شود.

بخش ۲۰ - سندیت ظاهري گواهی کارشناس
در هر رسیدگی براساس این قانون ، گواهینامه (مجوز) آنالیز که توسط کارشناس امضا شده است به عنوان مدرکی در رابطه با مندرجات آن در نظر گرفته مي شود مشروط بر آنکه

طرفي که بر علیه این مدرک اقامه شده بتواند درخواست کند که کارشناس جهت شهادت حضور یابد و
هیچ گواهینامه کارشناسي به عنوان مدرک دریافت نشود مگر طرفي که قصد اقامه آن را دارد مراتب را ۱۰ روز قبل از محاکمه به طرفي که قرار است آن گواهینامه علیه اقامه شود طی اظهارنامه کتبی همراه با گواهینامه ارسال کرده باشد.

بخش ۲۱ - امکان دستور تحلیل مستقل توسط دادگاه

- ۱- در صورتی که براساس مقررات بخش ۵ نمونه‌ای تهیه یا خریداری شود یا براساس آن مقررات به آن رسیدگی شود، دادگاه می‌تواند در صورتی که منطقی و عملی باشد، براساس درخواست یکی از طرفین دعوی، دستور دهد بخشی از نمونه برای تحلیل و بررسی مجدد، به کارشناس دیگری داده شود مشروط بر آنکه از مأمور تام‌الاختیار درخواست شود که نمونه را بدین منظور باز گرداند.
- ۲- دادگاه می‌تواند دستور دهد طرفی که درخواست بررسی مجدد را کرده هزینه آن را بپردازد.

بخش ۲۲- پیش فرض فروش و غیره

در هر رسیدگی براساس این قانون-

الف- اگر بسته‌ای حاوی غذایی که این قانون ناظر بر آن است شامل اسم، آدرس و علامت تجاری شخصی که آن را وارد کرده، ساخته و یا بسته‌بندی کرده باشد، مدرکی است دال بر آنکه غذا توسط آن شخص وارد شده یا ساخته و یا بسته‌بندی شده است [مگر خلاف آن ثابت شود].

ب- هر ماده‌ای که معمولاً جهت مصرف انسان مورد استفاده قرار می‌گیرد و فروخته شده یا در معرض فروش قرار گرفته و یا برای فروش نگهداری می‌شود، تا زمانی که خلاف آن ثابت نشده است فروخته شد یا در معرض فروش برای مصرف انسان تلقی می‌شود.

ج- هر ماده‌ای که معمولاً مصرف انسان مورد استفاده قرار می‌گیرد و در ملکی که محل آماده‌سازی نگهداری یا فروش آن ماده است پیدا شود و هر ماده‌ای که معمولاً جهت تولید محصولات که برای مصرف انسان به کار می‌روند مورد استفاده قرار می‌گیرد و در ملکی که محل آماده‌سازی، نگهداری یا ذخیره آن محصولات است پیدا شود، تا زمانی که خلاف آن ثابت نشده به منزله این در نظر گرفته می‌شود که به قصد فروش یا جهت تولید محصولات که برای فروش جهت مصرف انسان بوده است.

د- هر ماده‌ای که قابلیت استفاده در ترکیب یا آماده‌سازی ماده‌ای که معمولاً جهت مصرف انسان استعمال می‌شود را دارد و در ملکی که محل آماده‌سازی ماده [اخیر] است یافت شود، تا زمانی که خلاف آن ثابت نشده جهت مصرف انسان در نظر گرفته می‌شود.

بخش ۲۳- اکراه دفاع محسوب نمی‌شود

در تعقیب فروش غذایی که مغایر با این قانون یا مقررات وضع شده تحت آن، صورت می‌گیرد، ادعای خوانده مبنی بر اینکه بدون رضا عمل کرده است، دفاع محسوب نمی‌شود مگر اثبات کند که تمام اقدامات معقول را در جهت عدم وقوع جرم انجام داده است.

بخش ۲۴- فروش و غیره توسط نماینده یا خادم

۱- در این قانون هرکس غذایی را آماده می‌کند، بسته‌بندی می‌کند، برچسب می‌زند، تبلیغ می‌کند و یا می‌فروشد به این عنوان در نظر گرفته می‌شود که به حساب خود یا به نمایندگی از طرف اصیل و یا به عنوان خادم او این کار را انجام داده است.

۲- در صورت آماده‌سازی، بسته‌بندی، علامت گذاری، تبلیغ یا فروش توسط نماینده یا خادم، مسئولیت رئیس یا کارفرما مسئولیت اصیل خواهد بود.

بخش ۲۵- پیش فرض مصرف انسان

۱- اگر غذای به فروش رسد یا برای فروش ارائه شود، فروخته شده یا ارائه شده به منظور فروش جهت مصرف انسان در نظر گرفته می‌شود، مگر خلاف آن ثابت شود.

۲- خرید و فروش نمونه‌ای از ماده غذایی براساس این مقررات جهت بررسی و تحلیل به عنوان خرید و فروش آن غذا جهت مصرف انسان در نظر گرفته می‌شود مگر فروشنده ثابت کند که بخشی که از آن نمونه‌برداری صورت گرفته جهت مصرف انسان ارائه نشده و قصد هم براین نبوده است.

۳- در این قانون فروشنده کسی است که غذایی را جهت مصرف انسان بفروشد.

بخش ۳۶- عدم افشاء اطلاعات

۱- در تعقیب براساس این قانون هیچ شاهد یا دادستانی (تعقیب‌کننده‌ای) نباید مجبور شود به کسب اطلاعات اعتراف کند یا ماهیت اطلاعات یا نام شخصی را که اطلاعات را به وی داده است، فاش نماید.

۲- هیچ مأموری که به عنوان شاهد یا تعقیب‌کننده در جریان رسیدگی وارد می‌شود نباید مجبور شود گزارشات محرمانه یا اسنادی را که در سمت رسمی خود دریافت کرده فاش کند یا اظهاراتی در آن رابطه انجام دهد.

بخش ۳۷- جریان تولید و اسرار تجاری

هر کس اطلاعاتی را که در رابطه با اجرا یا اداره این قانون یا مقررات تنظیمی تحت آن در خصوص جریان تولید یا اسراری تجاری يك تجارت یا صنعت بدست آورده افشا کند، مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۵ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می‌شود مگر آنکه افشا براساس مقررات این قانون یا رسیدگی جزایی تحت این قانون و یا با رضایت شخصی که اطلاعات متعلق به اوست صورت گرفته باشد.

بخش ۳۸- مسوولیت واردکننده، تولید کننده یا بسته‌بندی‌کننده

اگر ماده غذایی با نقض یکی از مقررات این قانون در يك بسته‌بندی باز نشده به فروش رسد، هر کس که از اظهارات وی در این رابطه برآید که تولیدکننده یا وارد کننده آن ماده غذایی بوده است و یا آن غذا را آماده کرده یا در بسته‌بندی قرار داده، به عنوان واردکننده، تولید کننده یا بسته‌بندی کننده ماده غذایی مذکور شناخته می‌شود و به مجازات آن محکوم می‌شود، مگر خلافش را ثابت کند.

قسمت چهارم: واردات ، ضمانت و دفاع

بخش ۳۹- واردات

۱- طبق مقررات زیر بخشهای ۲ و ۳، واردات هر ماده غذایی که براساس مقررات این قانون یا قوانین وضع شده تحت آن صورت نگیرد، ممنوع است.

۲- اگر غذایی که در نظر است به مالزی وارد شود فرآوری شده و محصول نهایی باشد و در صورتی که در مالزی به فروش رسد جرمی در خصوص برچسب‌زنی صورت می‌گیرد، می‌توان آن ماده غذایی را جهت برچسب‌زنی مجدد هماهنگ با مقررات این قانون، وارد مالزی کرد.

۳- اگر ماده غذایی مورد نظر به صورت خام یا نیمه فرآوری شده وارد مالزی شده باشد و در صورتی که در مالزی به فروش رسد جرمی تحقق می‌یابد، می‌توان آن ماده غذایی را جهت باز فرآوری یا آماده‌سازی مجدد به صورتی که هماهنگ با مقررات این قانون گردد، وارد مالزی کرد.

۴- اگر ماده غذایی به منظور برچسب زنی مجدد، باز فرآوری یا آماده‌سازی مجدد وارد مالزی شده باشد و اقدامات مزبور بر آن صورت نگیرد، باید توسط واردکننده ظرف ۲ ماه یا

مهلتی که وزیر تعیین می‌کند ، صادر شود و در صورت عدم صدور ، به دستور وزیر ضبط یا معدوم گردد.

۵- جهت حصول اطمینان از اینکه برحسب‌زنی، بازفرآوری یا آماده سازی مجدد، هماهنگ با مقررات این قانون صورت گرفته است، مدیر می‌تواند از واردکننده بخواهد که این اقدامات را در محلی مشخص و تحت نظارت مأمور تام‌الاختیار انجام دهد.

۶- وزیر می‌تواند هر ماده غذایی یا دسته‌ای از مواد غذایی را از رعایت مقررات این بخش معاف کند.

بخش ۳۰- تضمین

۱- تولیدکننده یا توزیع‌کننده و یا دلال ماده غذایی که توسط وزیر مشخص شده است قبل از دریافت ضمانتنامه کتبی مبنی بر اینکه ماده غذایی با مقررات این قانون و قوانین تابعه آن هماهنگ است، نباید غذا را به فروش رساند.

۲- هرکس از مقررات زیر بخش ۱ تخلف کند ، مرتکب جرم شده و در صورت احراز مجرمیت به حداکثر ۳ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می‌شود.

بخش ۳۱- استناد به ضمانتنامه کتبی، دفاعی قابل قبول

۱- طبق مقررات این بخش در هر تعقیب در خصوص جرم صورت گرفته تحت این قانون یا قوانین تابعه آن ، دفاع قابل قبولی است اگر خوانده ثابت کند:

الف- ماده غذایی که توسط وی فروخته شده ، براساس يك ضمانتنامه کتبی یا اظهار نامه کتبی امضاء شده توسط فروشنده در خصوص [کیفیت] و ماهیت غذا تهیه شده است؛

ب- هیچ دلیلی وجود نداشته که او تصور کند ماده غذایی فروخته شده با آن ضمانتنامه یا اظهار نامه مغایر است و

ج- در صورت تطابق ماده غذایی با آن ضمانتنامه یا اظهارنامه، فروش غذا توسط خوانده جرم تلقی نمی‌شود.

۲- ضمانتنامه کتبی یا اظهار نامه توسط کسی که ساکن مالزی نیست، به عنوان دفاع براساس این بخش محسوب نمی‌شود مگر خوانده ثابت کند اقدامات لازم جهت اطمینان از صحت محتویات ضمانتنامه یا اظهارنامه را انجام داده و آن محتویات را واقعاً باور کرده است.

۳- هیچ ضمانتنامه کتبی یا اظهار نامه‌ای در تعقیب دفاع محسوب نمی‌شود مگر خوانده:

الف- ظرف ۱۴ روز پس از دریافت ، کپی آن را برای مدیر یا هر مأمور تام‌الاختیار دیگری در آن رابطه، فرستاده باشد؛

ب- ظرف ۷ روز پس از دریافت احضاریه، کپی ضمانت نامه یا اظهار نامه را همراه با اظهارات کتبی مبنی بر قصد استناد به آن و نام و آدرس شخصی که از او ضمانتنامه یا اظهارنامه را دریافت کرده به دادیار تحویل و همزمان نیز با پست به طرف مقابل قصد خود را اعلام دارد.

۴- اگر خوانده خادم یا نماینده شخصی است که براساس ضمانتنامه یا اظهارنامه‌ای غذا را خریداری کرده ، می‌تواند همچون کارفرما یا رئیس خود از مزایای این بخش بهره‌مند شود به شرط آن که ثابت کند دلیلی مبنی بر باور عدم مطابقت غذا با ضمانتنامه یا اظهارنامه نداشته.

بخش ۳۲- جریمه ضمانتنامه گمراه کننده

هر کس در خصوص غذایی که توسط وی به عنوان اصیل و یا نماینده فروخته می‌شود

به خریدار ضمانتنامه کتبی گمراه‌کننده (کذب) دهد، مرتکب جرم شده و در صورت

احراز مجرمیت به حداکثر ۲ سال حبس یا جزای نقدی و یا هر دو محکوم می‌شود.

البته اگر در دادگاه اثبات کند که در زمانی که ضمانتنامه را تحویل می‌داده، دلیلی مبنی بر اعتقاد به واقعی بودن مطالب مندرج در آن داشته، دفاع به حساب می‌آید.
۲- مقررات زیربخش ۲ بخش ۱۹ مبنی بر آنکه هیچ رسیدگی یا اقدامی نباید پس از گذشتن ۹۰ روز از تاریخ خرید یا تهیه غذا صورت گیرد، در خصوص ضمانتنامه کذب اعمال نمی‌گردد.

قسمت پنجم: مقررات مختلف

بخش ۳۳- اختیار تجميع

۱- مدير يا مامور تام‌الاختياري كه از طرف مدير داراي اختيارات تام كتبي مي‌باشد مي‌تواند به تشخيص خود يا به تجويز وزير در خصوص جرائمي كه قابل تجميع هستند، هريك از تخلفهاي عليه اين قانون يا مقرراتي كه تحت آن وضع مي‌شود را تجميع كند و از شخص متهم مبلغی معادل حداكثر يك هزار رينگيت دريافت نمايد.
۲- با پرداخت مبلغ فوق توسط متهم، مواد غذايي مصادره شده بايد از بين بروند و رسيدگي بيشتر در خصوص آن مواد به عمل آيد.

بخش ۳۴- اختيار وضع قانون

وزير مي‌تواند مقرراتي را براي كارکرد هرچه بهتر مفاد اين قانون ، بدون لطمه به عموميت (كليت) آن، در موارد ذيل وضع كند:

الف- براي تجويز استاندارد ، تركيب ، استحكाम ، قدرت ، خلوص، كيفيت، وزن ، كميت ، مدت ماندگاري در قفسه و ساير خصوصيات هر ماده غذايي يا مواد تشكيل دهنده آن ؛

ب- براي منع افزودن يك ماده خاص ؛

پ- براي منع افزودن بيش از ميزان خاصي از يك ماده مجاز؛

ت- براي اعلام تقليمي بودن يك ماده غذايي يا گروهی از مواد غذايي به واسطه وجود يا افزودن يا استخراج يا حذف ماده‌اي خاص يا گروهی از مواد خاص در آن؛

ث - براي منع هريك از روشهاي آماده‌سازي يا نگهداري مواد غذايي؛

ج- نسبت به استفاده از ماده‌اي خاص در غذا جهت جلوگیری از گمراه شدن يا فريب خوردن مصرف‌کننده يا خريدار در خصوص كيفيت، كميت ، ارزش، تركيب، اثرات، يا امنيت غذا و جهت جلوگیری از آسیب به سلامت مصرف‌کننده يا خريدار؛

چ- براي تضمين نظافت غذا و عاري بودن ماده غذايي از آلودگي و هرگونه تقلب در مرحله آماده‌سازي، نگهداري، بسته‌بندي، ذخيره‌سازي، حمل، توزيع يا فروش و نظافت اماكن، ماشين‌آلات ، مخازن و ظروف و وسايل نقليه‌اي كه در آماده‌سازي ، بسته‌بندي، ذخيره‌سازي، حمل ، توزيع يا فروش ماده غذايي به كار رفته و براي تضمين مناسب بودن شرايط محلي كه آماده‌سازي يا فروش غذا در آن صورت گرفته و الزام به فراهم كردن گواهي پزشكي براي اهداف فوق به درخواست مقام داراي اختيار؛

ح- براي ثبت مجوز اماكن يا افرادي كه در آماده‌سازي ، نگهداري ، بسته‌بندي، ذخيره‌سازي، حمل، توزيع يا فروش هر نوع ماده غذايي دخیل هستند يا در برچسب گذاري مجدد، باز فرآوری يا آماده‌سازي مجدد ماده غذايي دخالت دارند و الزام به دريافت عكس افراد مزبور براي اهداف فوق؛

خ- در صورتي كته اماكن غذايي خارج از محدوده اختيارات محلي قرار گرفته ، براي اعطاي مجوز و ثبت اين اماكن يا افرادي كه درگیر يا دخیل در آماده‌سازي ، نگهداري ، بسته‌بندي، ذخيره‌سازي ، حمل ، توزيع يا فروش مواد غذايي هستند و الزام به دريافت عكس افراد مزبور براي اهداف فوق؛

د- در رابطه با حمل مواد غذايي تابع اين قانون از جمله مجوز دهی به وسايل نقلیه حمل غذا؛

- ذ- برای تجویز روش برچسب گذاری غذایی که در بسته بندی به فروش می رسد یا موضوعاتی که باید یا نباید در آن برچسبها مورد اشاره قرار گیرند؛
- ر- برای تجویز اندازه، بعد و سایر خصوصیت های بسته بندی غذا؛
- ز- برای تجویز روش آنالیز ماده غذایی و شکل مجوز آنالیز؛
- ژ- برای تجویز استانداردها و شرایطی که باید توسط آزمایشگاه های مورد تأیید نسبت به آنالیز ماده غذایی برای اهداف این قانون، رعایت شود؛
- س- برای ثبت و مجوز دهی به آزمایشگاه ها و کارشناسان و تجویز نرخ های مربوطه؛
- ش- برای تجویز نرخ هایی که باید جهت آنالیز ماده غذایی توسط کارشناس و نسخه برداری از نتایج تحلیل و دریافت مجوز و ثبت براساس این قانون یا سایر مقرراتی که تحت این قانون وضع می شوند، پرداخت شود که شامل مجوزها یا ثبت ناظر بر واردات و صادرات ماده غذایی نیز می گردد؛
- ص- برای تجویز نرخ های قابل پرداخت در خصوص هر مجوز یا گواهی نامه صادره یا ثبت معتبر براساس این قانون یا سایر مقرراتی که تحت این قانون وضع می شوند و ناظر بر واردات، صادرات، آماده سازی، نگهداری، بسته بندی، ذخیره سازی، حمل، توزیع یا فروش ماده غذایی می باشند؛
- ض- برای منع یا قانونمند کردن فروش، تبلیغات یا واردات یا صادرات هر ماده غذایی؛
- ط- برای تجویز ماده غذایی که نیازمند اعطاء ضمانت نامه است و شکل آن ضمانت نامه؛
- ظ- برای منع فروش ماده غذایی خاص به علتی به غیر از وزن؛
- ع- برای الزام فروشندگان غذا به نگهداری اسناد و کتب و گزارشات لازم در خصوص اجرای دقیق و مناسب این قانون؛
- غ- برای تجویز جریمه حداکثر پنج هزار رینگیت یا حبس حداکثر ۲ سال برای تخلف یا قصور در اجرای هریک از این مقررات؛
- ف- برای تجویز هر چیزی که بتوان در مقررات مورد تجویز قرار داد؛

بخش ۳۵- الغاء و ابقاء
آیین نامه های زیر تا جاییکه به مواد غذایی ارتباط دارند، لغو می شوند:

بخش ۳۶- تعمیم گستره اعمال قانون
مفاد این قانون در حدی که اجرایی هستند با وضع مقررات تحت این قانون، قابل اعمال بر تنباکو، سیگار، انفی و توتون و سایر مواد مشابه می باشند.

پیوست ۵

مقررات شماره ۱۷۸/۲۰۰۲ پارلمان و شورای اروپایی

۲۸ ژانویه ۲۰۰۲

مقررات و اصول حاکم بر سلامت غذا و مرجع سلامتی غذا اروپایی

فصل اول: حوزه و تعریف

ماده ۱: هدف و حوزه

این مقررات پایه اطمینان‌آوری برای حمایت از سلامت بشری و منافع مصرف‌کنندگان در خصوص مواد غذایی خصوصاً "تهیه مواد غذایی و تولیدات سنتی ایجاد می‌نماید که در عین حال متضمن عملکرد مؤثر بازار داخلی می‌باشد. این مقررات اساس پایه‌ریزی اصول و مسؤولیت‌های مشترک بوده و ابزاری برای سازمان‌دهی مؤثر و علمی روش‌های تصمیم‌گیری صحیح در خصوص غذا و تغذیه سالم است.

در راستای اهداف پاراگراف اول، این مقررات اصول کلی حاکم بر غذا و تغذیه انسانی و حیوانی و به ویژه اصول حاکم بر سلامت غذا و تغذیه انسانی و حیوانی را در سطح جامعه و ملی پایه‌گذاری می‌نماید. این مقررات روش‌هایی را برای نظارت بر کلیه موضوعات دارای تأثیر مستقیم و غیر مستقیم بر سلامت غذا و تغذیه انسانی و حیوانی پایه‌گذاری می‌کند. این مقررات ناظر بر کلیه مراحل تولید، فرآوری و توزیع غذا و تغذیه انسانی و حیوانی است. این مقررات در مواردی که تولید اولیه برای استفاده خصوصی محلی و یا برای آماده‌سازی محلی و یا برای تولید، معامله، ذخیره و نگهداری غذا در مصارف خصوصی صورت پذیرد، اعمال نمی‌شود.

ماده ۲: تعریف غذا

در راستای اهداف این مقررات، غذا (مواد غذایی) به معنی هر ماده یا محصول کاملاً فرآوری‌شده و یا نیمه‌فرآوری‌شده یا بدون فرآوری است که به منظور خوردن، هضم و جذب شدن توسط انسان ایجاد شده‌باشد. غذا شامل نوشیدنی، مواد جویدنی و یا هر ماده‌ای از جمله آب است که در خلال ساختن، آماده‌سازی یا اصلاح به غذا تبدیل می‌شود. غذا شامل موارد ذیل نمی‌شود:

- (a) خوراک حیوان
- (b) حیوانات زنده مگر این که برای مصرف مردم در بازار فروش آماده شده‌باشد
- (c) گیاهان قبل از برداشت یا درو
- (d) محصولات دارویی
- (e) مواد آرایشی
- (f) دخانیات و محصولات دخانی
- (g) مواد مخدر و روان‌گردان بر اساس تعریف کنوانسیون مواد مخدر سازمان ملل ۱۹۶۱ و کنوانسیون سازمان ملل در خصوص مواد روان‌گردان ۱۹۷۱
- (h) مواد باقی‌مانده و پس‌مانده و آلوده

ماده ۳- تعاریف دیگر

در راستای اهداف این مقررات:

"قانون غذا" به معنای قوانین و مقررات و آئین‌نامه‌های اداری حاکم بر غذا است.
"تجارت غذا" به معنای انجام هر گونه معامله انتفاعی یا غیرانتفاعی، عمومی یا خصوصی بر فعالیت‌های مربوط به کلیه مراحل تولید یا فرآوری یا توزیع غذا می‌باشد.

"متصدی تجارت غذا" به معنای هر شخص حقیقی یا حقوقی مسؤول ایجاد اطمینان در خصوص رعایت ملزومات قانون غذا در تجارت غذا تحت نظارت و کنترل آنان می‌باشد.

"تغذیه یا خوراک دام" عبارت است از هر ماده یا محصولی مشتمل بر افزودنی‌ها به صورت فرآوری شده یا نیمه فرآوری شده و بدون فرآوری که به منظور استفاده جهت تغذیه حیوانات تهیه شده‌باشد.

"تجارت خوراک حیوانات" عبارت است از هرگونه داد و ستد انتفاعی و یا غیر انتفاعی و عمومی یا خصوصی و انجام دادن هر عملیاتی در زمینه تولید، ساختن، فرآوری و ذخیره و نگهداری، حمل و نقل و توزیع خوراک حیوانات. این واژه شامل هر تولیدکننده‌ای که با دارایی شخصی‌اش به تولید، فرآوری یا ذخیره مواد غذایی حیوان برای تغذیه حیوانات می‌پردازد نیز می‌شود.

"متصدی تجارت خوراک حیوانات" عبارتند از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مسؤول تضمین رعایت کلیه ملزومات و مقررات قانون غذا در تجارت خوراک حیوانات که این موارد تحت کنترل آنان رعایت شده و حاصل شده‌باشد.

"خرده‌فروشی" به معنای معامله و یا فرآوری غذا و انبارکردن غذا در محل فروش و یا تحویل آن به مصرف‌کننده نهایی و هم چنین شامل پایانه‌های توزیع، عملیات کیترینگ، فروشگاه‌های کارخانه، مؤسسات کیترینگ، رستوران‌ها و کلیه خدمات و سرویس‌های مشابه غذا، مغازه‌ها، سوپرمارکت‌ها و مراکز توزیع و بازارهای عمده فروشی و اداره کلیه موارد فوق‌الذکر می‌باشد.

"قراردادن در بازار فروش" به معنی نگهداشتن غذا یا خوراک حیوانات برای فروش، شامل عرضه برای فروش و یا هر شکل دیگر حمل و نقل با یا بدون دریافت هزینه حمل و فروش، توزیع و سایر فرم‌های حمل و نقل است.

"ریسک" عبارت است از عملی با احتمال تأثیر مخاطره‌آمیز بر سلامت و شدت تأثیر ناشی از این عمل مخاطره‌آمیز.

"تحلیل ریسک" عبارت است از فرآیندی که شامل سه جزء مرتبط ارزیابی، مدیریت و اطلاع‌رسانی ریسک می‌باشد.

"ارزیابی ریسک" عبارت است از فرآیندی علمی مشتمل بر چهار مرحله: شناسایی مخاطره، توصیف مخاطره، ارزیابی میزان تماس و توصیف ریسک.

"مدیریت ریسک" مرحله‌ای متمایز از ارزیابی ریسک شامل فرآیند سنجش شقوق و رویه‌های مختلف در مشورت با طرفین ذی‌صلاح، ذی‌نفع در راستای ارزیابی ریسک و سایر فاکتورهای حقوقی و در صورت لزوم، انتخاب اقدامات کنترلی و پیش‌گیرانه مناسب می‌باشد.

"اعلام ریسک" به معنای تبادل فعال اطلاعات و نظرات در حین فرآیند ارزیابی ریسک در خصوص مخاطرات و ریسک‌ها و فاکتورهای وابسته به ریسک و مشاهدات انجام‌شده در میان ارزیابان و مدیران ریسک، مصرف‌کنندگان، تجارت‌های غذا و خوراک حیوان، جوامع دانشگاهی و سایر طرف‌های ذی‌نفع می‌باشد. اطلاعات منتقل‌شده بایستی شامل یافته‌های حاصل از ارزیابی ریسک و اصول حاکم بر تصمیمات اتخاذشده در مدیریت ریسک باشند.

"مخاطره" به معنای وجود یک عامل بیولوژیک، شیمیایی یا فیزیکی و یا ایجاد شرایطی در غذا یا خوراک حیوانی که احتمالاً موجب اثرات مخرب سلامتی می‌شود.

"ردیابی" عبارت است از قابلیت ردیابی و پیگیری هر غذا، خوراک حیوانی، حیوان مورد استفاده در تولید مواد غذایی یا هر ماده با احتمال استفاده در غذا یا غذای حیوانی در تمام مراحل تولید، فرآوری و توزیع آن.

"مراحل تولید، فرآوری و توزیع" عبارت است از کلیه مراحل شامل واردات، از تولید اولیه غذا تا ذخیره و انتقال، فروش و یا ارایه به مصرف‌کننده نهایی و در موارد مربوطه، واردات، تولید، ساخت، ذخیره‌سازی، حمل و نقل، توزیع، فروش و ارایه مواد غذایی حیوانی است.

"تولید اولیه" به معنای تولید، به عمل آوردن و رشد و نمو و پرورش دادن محصولات اولیه شامل برداشت، شیردوشی و تولیدات حیوانات دامی قبل از ذبح است. همچنین شامل شکار، ماهی‌گیری و برداشت محصولات وحشی می‌شود. "مصرف‌کننده نهایی" به معنای مصرف‌کننده غایی و نهایی ماده غذایی است که غذا را به عنوان بخشی از عملیات و فعالیت تجارتي غذا مورد استفاده قرار ندهد.

فصل دوم: قانون عمومی غذا

ماده ۴- حوزه

این فصل مربوط به تمامی مراحل تولید، فرآوری و توزیع غذا و همچنین خوراک حیوانات تولید شده برای مصرف حیوانی و حیوانات مورد استفاده در تولید مواد غذایی می‌باشد. اصول مورد اشاره در مواد ۵ تا ۱۰ يك چهارچوب عمومی ایجاد می‌نماید که به دنبال تهیه مقیاس‌های مورد نیاز، لازم‌الاجرا خواهد بود. اصول قانون موجود غذا و رویه‌ها می‌بایست به زودی و تا اول ژانویه ۲۰۰۷ با مواد ۵ تا ۱۰ تطابق پیدا کند. قوانین موجود می‌بایست با اصول مقرر در مواد ۵ تا ۱۰ تکمیل شوند.

بخش اول: اصول کلی قانون غذا

ماده ۵- اهداف کلی

- ۱- قانون غذا بایستی غالب اهداف عمومی ناظر بر حفاظت مناسب از سلامت و زندگی انسانی و حفاظت از منافع مصرف‌کنندگان شامل رویه‌های عادلانه تجارت غذا و حتی در صورت تناسب توجه به حفاظت از سلامت و رفاه حیوانی و سلامت گیاهی و محیط زیست را دربرگیرد.
- ۲- هدف قانون غذا رسیدن به انتقال آزاد غذا و غذای حیوانی تولید شده یا عرضه‌شده به بازار جوامع اتحادیه اروپا تحت اصول و ملزومات عمومی این فصل می‌باشد.
- ۳- در حضور استانداردهای بین‌المللی موجود یا در حال تکوین، این قوانین بایستی در حین تکمیل قانون غذا مورد توجه قرارگیرند مگر در مواقعی که چنین استانداردهایی یا اجزای وابسته به آنها غیر مؤثر و یا نامتناسب با اهداف قانون غذا بوده باشند و یا توجیهات علمی برخلاف آنها وجود داشته باشد و یا در مواردی که متضمن سطوح حفاظتی مناسب تعیین شده جامعه اروپایی نباشند.

ماده ۶- تحلیل ریسک

- ۱- در راستای دستیابی به هدف کلی اصول سطح بالایی حفاظت از سلامت و زندگی انسانی، قانون غذا بایستی بر اساس تحلیل ریسک باشد جز در موارد و موضوعاتی که با طبیعت نامتناسب است.
- ۲- ارزیابی ریسک بر پایه مدارک علمی موجود خواهد بود و به صورت مستقل، عینی و آشکار انجام می‌شود.
- ۳- مدیریت ریسک نتایج ارزیابی ریسک را مورد توجه قرارداده و خصوصاً "عقاید مرجع موضوع ماده ۲۲ را در نظر می‌گیرد. سایر عوامل مرتبط به موضوع مورد توجه و اصول احتیاطی هنگامی که شرایط مورد اشاره در ماده (۱) ۷ وجود دارند در راستای رسیدن به اهداف عمومی قانون غذا در ماده ۵، به کار می‌روند.

ماده ۷- اصل احتیاطی

در شرایط و وضعیت‌های خاص هنگامی که با ارزیابی اطلاعات موجود احتمال وجود آثار زیان‌بار بر سلامت شناسایی‌شده اما مدارک علمی قطعی موجود نمی‌باشد، مدیریت ریسک موقت، ضرورت را می‌سجد تا سطح بالایی حفاظت از سلامت مد نظر جامعه اروپایی تأمین‌شود و ارزیابی جامع‌تر ریسک موکول به یافتن اطلاعات علمی بیشتری شود. اقدامات اتخاذ شده بر پایه پاراگراف اول، بایستی متناسب بوده و محدودیتی بیش از آنچه از نظر جامعه اروپایی برای حفظ سطح بالایی سلامتی لازم است، ایجاد ننماید. عوامل و اقدامات تکنیکی و اقتصادی و قانونی و سایر موارد مربوطه را تحت ملاحظه قراردهد، این اقدامات بایستی در یک دوره زمانی مناسب و متعارف بازبینی شود تا بر حسب ماهیت ریسک برای سلامتی و زندگی و نوع اطلاعات علمی مورد نیاز جهت رفع ابهامات علمی و رسیدن به یک ارزیابی جامع ریسک مثمر ثمر باشد.

ماده ۸- حمایت از منافع مصرف‌کنندگان

۱- قانون غذا باید به هدف حمایت از منافع مصرف‌کنندگان باشد و می‌بایست پایه و اساسی را برای مصرف‌کنندگان جهت انتخاب آگاهانه غذاهایی که مصرف می‌کنند مقرر دارد. اهداف قانون عبارت است از امتناع از:
رویه و شیوه‌های متقلبانه و فریب‌آمیز
تقلب در ساخت غذا با اضافه کردن ماده جایگزین و تحریفی
هر شیوه‌ی دیگری که ممکن است مصرف‌کننده را گمراه کند.

ماده ۹- مشاوره عمومی

بایستی مشاوره عمومی شفاف و باز مستقیم یا توسط نمایندگان در خلال آماده‌سازی، ارزش‌یابی و اصلاح قانون غذا مگر در مواردی که فوریت یا ضرورت موضوع اجازه ندهد، وجود داشته‌باشد.

ماده ۱۰- اطلاع‌رسانی عمومی

بدون خدشه به مقررات قابل اجرای جامعه اروپایی و قانون ملی حاکم بر دست‌رسی به مدارک، هر گاه زمینه‌های منطقی شک در خصوص احتمال ایجاد ریسک برای سلامت انسان یا حیوان در اثر مصرف یک ماده غذایی انسانی یا حیوانی وجود داشته‌باشد بر حسب ماهیت، جدیت و وسعت ریسک، مراجع عمومی بایستی اقدامات مناسب در خصوص اطلاع‌رسانی به عموم جامعه در ارتباط با ماهیت ریسک موجود بر سلامتی، حاوی توصیف کامل غذا یا خوراک حیوانی، نوع غذا یا خوراک حیوانی، ریسک احتمالی، اقدامات انجام‌شده یا در دست انجام جهت پیش‌گیری، کاهش یا حذف آن ریسک به عمل آورند.

فصل سوم: تعهدات عمومی تجارت غذا

ماده ۱۱- غذا و خوراک حیوان وارد شده به جامعه اروپایی

غذا و خوراک حیوان وارد شده در جامعه اروپایی جهت قرارگرفتن در بازار جامعه اروپایی بایستی با الزامات قانون غذا یا شرایط شناسایی‌شده توسط جامعه اروپایی مطابق باشد و در مورد توافقات خاص مابین جامعه اروپایی و کشور صادرکننده از الزامات مساوی برخوردار باشد.

ماده ۱۲- غذا و خوراک حیوان صادر شده از جامعه

غذا یا خوراک حیوان صادر شده یا دوباره صادر شده از جامعه اروپایی برای قرارگرفتن در بازار یک کشور ثالث می‌بایست با الزامات و مقررات مربوط در قانون غذا تطبیق کند مگر این که توسط مراجع ذیصلاح کشور واردکننده و یا قوانین و مقررات و استانداردها و رویه‌ها و سایر الزامات قانونی و اداری لازم‌الاجرا در کشور واردکننده خلاف آن درخواست شده‌باشد. در سایر موارد جز هنگامی که غذاها مضر سلامت یا خوراک حیوانی ناسالم باشند غذا یا خوراک حیوانی مورد نظر تنها در صورت توافق صریح مراجع صلاحیت‌دار کشور مقصد، قابل صدور یا صدور مجدد می‌باشند.

چنین اعلام توافقی هنگامی قابل قبول است که این مراجع کاملاً از دلایل و شرایطی که غذا و خوراک حیوان مورد نظر را غیر قابل استفاده در بازار جامعه اروپایی نموده‌است، مطلع‌گردند.

۲) در مواردی که مقررات یک توافق دو جانبه منعقد شده مابین جامعه اروپایی یا یکی از کشورهای عضو و یک کشور ثالث قابل اجرا هستند، غذا و خوراک حیوان صادرشده از جامعه یا آن کشور عضو به کشور ثالث بایستی با مقررات مذکور تطابق داشته‌باشند.

ماده ۱۳- استانداردهای بین‌المللی

جامعه اروپایی و کشورهای عضو بایستی بدون آسیب به حقوق و تعهداتشان:

- a) در توسعه استانداردهای تکنیکی بین‌المللی برای غذا و خوراک حیوان و استانداردهای بهداشتی کمک و شرکت نمایند.
- b) اقدامات انجام‌شده توسط سازمان‌های بین‌المللی دولتی و غیردولتی در راستای انجام همکاری و هماهنگی جهت تهیه استانداردهای غذا و خوراک حیوان را تشویق نمایند.
- c) کمک و شرکت در اقدامات مربوط به توسعه توافقات در خصوص شناسایی و معادل‌سازی ارزیابی‌های ویژه مربوط به غذا و خوراک حیوانی در موارد مناسب.
- d) توجه خاص به نیازهای خاص توسعه‌ای، تجاری و مالی کشورهای در حال توسعه با توجه به این نکته که استانداردهای بین‌المللی مواقع غیرضروری برای صادرات از کشورهای در حال توسعه ایجاد ننماید.
- e) ضمن حفظ سطوح بالای حفاظتی مد نظر جامعه اروپایی، سازگاری بین استانداردهای تکنیکی بین‌المللی و قانون غذا را ترفیع‌دهد.

ماده ۱۴- مقررات سلامت غذا

- ۱- غذای ناسالم نباید در بازار و در معرض فروش قرارگیرد.
- ۲- غذا در شرایط زیر ناسالم فرض می‌شود:
 - a) برای سلامت زیان‌بار باشد.
 - b) برای مصرف انسان مناسب نباشد.
- ۳- در تعیین غذای ناسالم توجه به موارد ذیل لازم است:
 - a) شرایط معمولی و طبیعی مصرف غذا توسط مصرف‌کننده و هر کدام از مراحل تولید، فرآوری و توزیع
 - b) اطلاعات تهیه‌شده برای مصرف‌کننده شامل اطلاعات روی برچسب یا سایر اطلاعات عمومی در دسترس مصرف‌کننده جهت اجتناب از آثار خاص مغایر سلامت از یک غذای ویژه یا گروهی از غذاها
- ۴- در تعیین و تشخیص این که غذایی مضر برای سلامت است، رعایت و توجه به موارد ذیل می‌بایست انجام گردد:

- (a) توجه بایستی نه تنها به آثاری احتمالی فوری و یا کوتاه مدت و یا بلند مدت آن غذا روی سلامت شخص مصرف کننده بلکه همچنین اثرات آن بر روی نسل های بعدی، معطوف گردد.
- (b) توجه به آثار سمی اضافی احتمالی
- (c) توجه به حساسیت های سلامتی خاص يك گروه ویژه مصرف کنندگان هنگامی که غذا برای مصرف آن گروه خاص تهیه شده است.
- ۵- در راستای تعیین تناسب غذا برای مصرف انسانی بایستی معلوم گردد که با توجه به مصرف مورد انتظار برای غذای مورد بررسی، نامناسب بودن آن به دلیل آلودگی با مواد آلاینده یا به دلیل فساد و یا کاهش ارزش غذایی آن می باشد.
- ۶- هنگامی که غذای ناسالم بخشی از يك مجموعه یا محموله غذایی هم طبقه و هم گروه باشد، فرض بر آن است که کل مواد غذایی آن مجموعه یا محموله ناسالم است مگر این که به دنبال بررسی های دقیق مدرکی دال بر عدم سلامت باقی مانده محموله یا مجموعه غذایی یافت نشود.
- ۷- غذایی که با قواعد و مقررات خاص حاکم بر سلامت غذا در جامعه اروپایی تطابق داشته باشد بایستی در کلیه جوانبی که مقررات خاص جامعه را مورد توجه قرار داده، سالم فرض شود.
- ۸- مطابقت غذا با مقررات ویژه مربوطه نباید مانع مراجع صالح از انجام اقدامات مناسب در جهت ممانعت از قرار گرفتن آن ماده غذایی در بازار و یا بیرون کشیدن آن از بازار در مواردی که، علی رغم مطابقت فوق الذکر، دلایل کافی برای ظن به ناسالم بودن غذا وجود دارد، گردد.
- ۹- در مواردی که مقررات ویژه ای در جامعه اروپایی وجود نداشته باشد: در صورتی که ماده غذایی مورد نظر با مقررات ویژه آن کشور عضو بر اساس قانون غذای ملی آن کشور مطابقت داشته باشد، در منطقه ای تحت حاکمیت آن کشور سالم در نظر گرفته می شود و قابل ارایه به آن بازار خواهد بود و در چنین مواردی این مقررات، استخراج گردیده و بدون لطمه به معاهده در بخش های مربوطه مواد ۳۰ و ۲۸ جایگزین می شود.

ماده ۱۵- مقررات سلامت خوراک حیوان

- ۱- اگر خوراک حیوان و یا خوراکی که به حیوانات مورد استفاده در تولید غذا داده می شود ناسالم باشد، نباید در بازار و فروشگاه در معرض فروش قرار گیرد.
- ۲- خوراک حیوان در شرایط زیر برای مصارف مورد نظر ناسالم فرض می شود:
- (a) اثر بدی بر سلامت انسان یا حیوان داشته باشد.
- (b) غذایی را که از حیوانات مورد استفاده در تولید غذای انسانی تهیه می شود، ناسالم سازد.
- ۳- در جایی که خوراک حیوان طبق مقررات سلامت مورد قبول و رضایت نباشد و بخشی از يك مجموعه یا محموله غذای حیوان در يك طبقه و گروه باشد، فرض بر آن است که کل غذای حیوان آن مجموعه یا محموله ناسالم است. مگر این که به دنبال بررسی های دقیق مدرکی دال بر عدم سلامت و عدم تطابق با مقررات سلامت در باقی مانده محموله یا مجموعه غذای حیوان یافت نشود.
- ۴- غذای حیوانی که با مقررات خاص جامعه اروپایی که بر سلامت غذای حیوان حاکم است، مطابقت کند بایستی در کلیه جوانبی که مقررات خاص جامعه اروپایی مورد توجه قرار داده است، سالم فرض شود.
- ۵- مطابقت غذای حیوان با مقررات ویژه مربوطه نباید مانع مراجع صالح از انجام اقدامات مناسب در جهت ممانعت از قرار گرفتن آن غذای حیوان از بازار فروش و یا بیرون کشیدن

آن از بازار در حضور دلایل کافی برای ظن به ناسالم بودن غذای حیوان، علی‌رغم تطابق فوق‌الذکر، شود.

۶- در جایی که مقررات ویژه‌ای در جامعه اروپایی وجود نداشته‌باشد: در صورتی که غذای حیوان مورد نظر با مقررات ویژه آن کشور عضو بر اساس قانون ملی غذای حیوان آن کشور عضو مطابقت داشته‌باشد، در منطقه‌ای تحت حاکمیت آن کشور برای ارائه به بازار سالم در نظر گرفته می‌شود. این مقررات، استخراج گردیده و بدون لطمه به معاهده در بخش‌های مربوطه مواد ۳۰ و ۲۸ جایگزین می‌شود.

ماده ۱۶- معرفی

بدون این که به مقررات معین‌تر قانون غذا لطمه وارد شود، برچسب زدن، تبلیغات و معرفی غذا و خوراک حیوان، شامل شکل آن‌ها، نمایش آن‌ها یا بسته‌بندی، مواد به کار رفته‌شده برای بسته‌بندی و حالتی که مرتب شده‌اند و نحوه‌ی نمایش و اطلاعاتی که آن‌ها به وسیله‌ای مثل رسانه‌های عمومی قابل دسترس کرده، نمی‌بایست مصرف‌کنندگان را گمراه کند.

ماده ۱۷- مسئولیت‌ها

۱- متصدیان تجارت غذا و خوراک حیوان در تمام مراحل تولید، فرآوری و توزیع در تجارت‌های تحت کنترل آن‌ها می‌بایست از این که غذا و خوراک‌های حیوان مقررات قانون غذا را رعایت نموده‌اند، مطمئن گردیده و تأیید نمایند.

۲- دولت‌ها و کشورهای عضو می‌بایست قانون غذا را اجرا نمایند و ناظر و مؤید اجرای مقررات مربوطه قانون غذا توسط متصدیان تجارت غذا و خوراک حیوان در کلیه مراحل تولید، فرآوری و توزیع باشند.

در راستای رسیدن به این هدف، آن‌ها می‌بایست یک مجموعه و سیستم نظارتی رسمی و سایر اقدامات متناسب با اوضاع و احوال را انجام دهند، این اقدامات شامل ایجاد اطلاع‌رسانی اجتماعی در خصوص ریسک و سلامت غذا و خوراک حیوان و مراقبت و نظارت بر سلامت غذا و خوراک حیوان و سایر فعالیت‌های نظارتی که تمامی مراحل تولید، فرآوری و توزیع را پوشش می‌دهند، می‌باشند.

دولت‌ها و کشورهای عضو بایستی قواعدی را در خصوص ارزیابی‌ها و مجازات‌های قابل اعمال در مورد تخلف از قانون غذا و خوراک حیوان وضع کنند، اقدامات و مجازات‌های مقرر می‌بایست مؤثر، متناسب و بازدارنده‌باشد.

ماده ۱۸- قابلیت پیگیری (ردیابی)

۱- قابلیت پیگیری غذا و خوراک حیوان و حیوانات تولیدکننده غذا (منبع غذایی) و هر ماده دیگری با احتمال استفاده یا مصرف در ایجاد مواد غذایی یا خوراک دام در تمام مراحل تولید، فرآوری و توزیع باید ایجاد شده‌باشد.

۲- متصدیان تجارت غذا و خوراک حیوان بایستی بتوانند افرادی را که مواد غذایی، خوراک حیوان، حیوانات تولیدکننده غذا (حیوانات منبع غذایی) و یا هر ماده قابل استفاده در ماده غذایی یا خوراک حیوان را تهیه نموده‌اند شناسایی و معرفی نمایند. بدین منظور این متصدیان بایستی رویه‌ها و سیستم‌هایی را برقرار سازند که امکان دسترسی به این اطلاعات برای مراجع صالح در هنگام نیاز فراهم‌شود.

۳- متصدیان تجارت غذا و خوراک حیوان بایستی رویه‌ها و سیستم‌هایی را برقرار سازند که به وسیله آن مشاغل را که به آن‌ها محصولات خود را می‌دهند معین کند. این اطلاعات بایستی برای مراجع صالح در زمان نیاز قابل دسترسی باشد.

- ۴- غذا و خوراک حیوان که در بازار جامعه قرار می‌گیرد بایستی از مشخصات و برچسب مناسب جهت تسهیل رهگیری آن برخوردار باشد. این امر از طریق مدارک و اطلاعات مربوطه در راستای مقررات اختصاصی مربوطه تحقق می‌یابد.
- ۵- مقررات مربوط به اعمال این ماده در خصوص مواد خاص با توجه به روش وضع‌شده در ماده (۲) ۵۸ قابل انجام است.

ماده ۱۹- مسئولیت متصدیان تجارت غذا

- ۱- هر گاه متصدی تجارت غذا دلیلی به نفع عدم تطابق غذای وارد شده، تولید شده، فرآوری‌شده، ساخته‌شده یا توزیع‌شده با قواعد سلامت غذا داشته‌باشد بایستی بلافاصله مراحل بیرون کشیدن غذای مسأله‌دار از بازاری که غذا در آنجا از کنترل بلافاصل متصدی تجارت غذای اولیه خارج گردیده‌است را آغاز نموده و مراجع ذی‌صلاح را از آن مطلع سازد. هنگامی که محصول احتمالاً به دست مصرف‌کننده رسیده‌باشد متصدی موظف است به طور مؤثر و دقیق مصرف‌کنندگان را از علت بیرون کشیدن آن غذا مطلع نماید و در صورت لزوم اگر سایر اقدامات در جهت رسیدن به سطوح بالای حفظ سلامت کافی نباشد، محصولات تحویل‌شده را از مصرف‌کنندگان فراخوان نماید.
- ۲- متصدی تجارت غذایی مسئول فعالیت‌های خرده‌فروشی یا پخش که نقشی در بسته‌بندی، برچسب‌گذاری، سلامت یا بی‌نقصی ماده غذایی ندارد، بایستی در حدود فعالیت‌های مربوط به غذا مراحل بیرون کشیدن محصولات غیر منطبق با مقررات سلامت غذا از بازار را آغاز نموده و به وسیله انتقال اطلاعات مربوط و لازم برای پیگیری ماده غذایی در عملیات انجام شده توسط تولیدکنندگان، فرآوران و یا مراجع ذی‌صلاح همکاری کنند.
- ۳- متصدی تجارت غذا بایستی به محض یافتن دلایلی به نفع مضربودن غذای تولید شده برای سلامت انسان مراجع ذی‌صلاح را مطلع نماید. متصدیان بایستی مراجع ذی‌صلاح را از عملیات انجام شده برای پیش‌گیری از آسیب به مصرف‌کننده نهایی مطلع نماید و نبایستی هیچ‌کس را از همکاری قانونی با مراجع ذی‌صلاح منع کند چرا که چنین همکاری‌هایی ممکن است ریسک حاصل از آن ماده غذایی را کاهش‌داده، حذف نموده یا پیش‌گیری کند.
- ۴- متصدیان تجارت غذا بایستی با مراجع ذی‌صلاح در اقداماتی که جهت کاهش ریسک‌های منسوب به مواد غذایی که تهیه می‌کنند یا تهیه کرده‌اند همکاری کنند.

ماده ۲۰- مسئولیت‌های متصدیان خوراک حیوان

- ۱- هر گاه متصدی تجارت خوراک حیوان دلیلی به نفع عدم تطابق خوراک حیوانی وارد شده، تولید شده، فرآوری شده، ساخته شده یا توزیع شده با قواعد سلامت خوراک حیوان را داشته باشد بایستی بلافاصله مراحل بیرون‌کشیدن غذای حیوان مسأله‌دار از بازار آغاز نموده و مراجع ذی‌صلاح را از آن مطلع سازد. در چنین مواردی یا مورد اشاره‌شده در بند ۲ ماده ۱۵ هنگامی که یک دسته یا محموله استانداردهای مقررات سلامت خوراک حیوان را به دست نیاورد آن خوراک حیوان بایستی تخریب شود و معدوم گردد مگر این که مراجع ذی‌صلاح از سلامت آن قانع گردند. متصدی موظف است به طور مؤثر و دقیق مصرف‌کنندگان را از علت بیرون‌کشیدن آن خوراک حیوان مطلع نماید و در صورت لزوم اگر سایر اقدامات در جهت حفظ سلامت کافی نباشد محصولات تحویل شده را فراخوان نماید.
- ۲- متصدی تجارت خوراک حیوان مسئول فعالیت‌های خرده فروشی یا پخش که نقشی در بسته‌بندی، برچسب‌گذاری سلامت یا بی‌نقصی خوراک حیوان ندارد بایستی در حدود

فعالیت‌های مربوط به غذا مراحل بیرون‌کشیدن محصولات غیرمنطبق با مقررات سلامت خوراک حیوان را از بازار آغاز نموده و به وسیله انتقال اطلاعات مربوط و لازم برای پیگیری خوراک حیوان در عملیات انجام شده توسط تولیدکنندگان، فرآوران و یا مراجع ذيصلاح همکاری کنند.

۳- متصدی تجارت خوراک حیوان بایستی به محض یافتن دلایلی به نفع رعایت‌نکردن مقررات سلامت خوراک حیوان مراجع ذيصلاح را مطلع نماید. متصدیان بایستی مراجع ذيصلاح را از عملیات انجام شده برای پیش‌گیری از ریسک حاصل از مصرف آن خوراک حیوان مطلع نموده و نبایستی هیچ‌کس را از همکاری قانونی با مراجع ذيصلاح منع کنند چرا که چنین همکاری‌هایی ممکن است ریسک حاصل از آن ماده غذایی را کاهش داده، حذف نموده یا پیش‌گیری کند.

۴- متصدیان تجارت خوراک حیوان بایستی با مراجع ذيصلاح در اقداماتی که جهت کاهش ریسک‌های منسوب به خوراک حیوان که تهیه می‌کنند و تهیه کرده‌اند همکاری کنند.

ماده ۲۱- مشمولیت

مقررات این بخش نبایستی به دستورالعمل شماره ۳۷۴/EEC ۸۵/ شورا مصوب ۲۵ جولای ۱۹۸۵ جهت هماهنگی قوانین، مقررات اداری، نظامات، کشورهای عضو در خصوص محصولات معیوب لطمه وارد سازند.

فصل چهارم: مرجع سلامت غذای اروپایی

بخش یک: مأموریت و تکالیف

ماده ۲۲- مأموریت مرجع

۱- یک مرجع سلامت غذای اروپایی، که در سطور بعد به آن به عنوان "مرجع" اشاره می‌شود بدین وسیله تأسیس می‌شود.

۲- مرجع می‌بایست مشورت و آگاهی‌های علمی و حمایت تکنیکی و علمی برای جامعه قانون‌گذاری و سیاست‌ها در تمام رشته‌هایی که نقش مستقیم یا غیر مستقیم بر سلامت غذا و خوراک حیوان دارد، ارائه دهد.

۳- مرجع می‌بایست به یک حمایت سطح بالا از سلامت و زندگی انسان و هم چنین سلامت و نفع حیوان، سلامت گیاه و محیط زیست، در زمینه عملیاتی بازار داخلی کمک کند.

۴- مرجع می‌بایست داده‌ها را جمع‌آوری و تحلیل کند تا توصیف‌کردن، مشخص‌کردن و نظارت‌کردن ریسک‌هایی که تأثیر و نقش مستقیم یا غیرمستقیم بر سلامت غذا و خوراک حیوان را دارند مورد نظر قراردهد.

۵- مأموریت مرجع همچنین می‌بایست شامل مقررات:

(a) آگاهی علمی و حمایت تکنیکی و علمی از تغذیه انسان در ارتباط با جامعه قانون‌گذاری و در صورت تقاضای کمیسیون، کمک به موارد و مسایل تغذیه‌ای در چارچوب برنامه سلامت جامعه.

(b) نقطه نظرات علمی در خصوص سایر موضوعات مربوط به سلامت حیوان و سلامت و نفع آن و سلامت گیاه.

(c) نقطه نظرات علمی در خصوص محصولات غیر از غذا و خوراک حیوان در ارتباط با موجودات زنده که از نظر ژنتیکی اصلاح‌شده به همان‌گونه که در دستورالعمل شماره ۱۸/EC ۲۰۰۱/ تعریف شده و بدون این که به رویه‌های موجود در آن لطمه وارد سازد.

- ۶- مرجع می‌بایست نقطه نظرات علمی را که به عنوان اساس علمی برای طرح کردن، پذیرفتن معیارهای جامعه در رشته‌های واقع در مأموریتش به کار خواهدرفت را ادامه دهد.
- ۷- مرجع می‌بایست تکالیفش را که در شرایطی که آن را به عنوان مستقل قادر و توانا سازد انجام دهد، کیفیت تکنیکی و علمی نقطه نظرانی که مرجع صادر می‌کند و اطلاعاتی که پخش می‌کند، شفافیت روبه‌هائش و روش‌های عملیاتی، و سعی و کوشش در اجرای تکالیف محوله. مرجع می‌بایست در همکاری نزدیکی با هیأت‌های صلاحیت‌دار در کشورهای عضو که تکالیف و وظایف شبیه به وظایف مرجع را انجام می‌دهند عمل کند.
- ۸- مرجع، کمیسیون و کشورهای عضو می‌بایست جهت ارتقای ارتباط مؤثر مابین عمل‌کرد ارزیابی ریسک، مدیریت ریسک و اعلام ریسک همکاری کنند.
- ۹- کشورهای عضو می‌بایست با مرجع جهت اطمینان از انجام و اتمام مأموریتش همکاری کنند.

ماده ۲۳- تکالیف و وظایف مرجع

وظایف مرجع موارد ذیل خواهد بود:

بهترین نقطه نظرات و عقاید علمی ممکن را در تمامی موارد مقرر برای مؤسسات جامعه و کشورهای عضو به وسیله قانون‌گذاری جامعه و در خصوص هر مسأله در حوزه‌ی مأموریتش تهیه و آماده کند.

ارتقا دادن و هماهنگ ساختن توسعه روش شناسی ارزیابی ریسک همسان در رشته‌های واقع در مأموریتش.

برای ایجاد حمایت تکنیکی و علمی به کمیسیون در زمینه‌های مأموریتی‌اش و زمانی که چنین تقاضا شده، در تفسیر و توجه و ملاحظه نقطه نظرات ارزیابی ریسک. ایجاد و دایرکردن مطالعات علمی لازم برای انجام و اتمام مأموریتش.

جستجوکردن، جمع‌آوری، مقابله، تحلیل و خلاصه‌کردن داده‌های تکنیکی و علمی در رشته‌هایی در مأموریتش.

تقبل و تعهدکردن شناسایی و تشخیص و توصیف ریسک‌های پدیدار شده، در رشته‌هایی در مأموریتش.

ایجاد کردن یک سیستمی از شبکه‌های سازمانی عمل‌کننده در رشته‌هایی در مأموریتش و مسئول‌بودن برای عملیات آنها.

ایجاد و برقراری کمک تکنیکی و علمی در زمان تقاضای کمیسیون، در مراحل مدیریت بحرانی که توسط کمیسیون انجام شده، و با توجه به سلامت غذا و خوراک حیوان.

ایجاد کمک تکنیکی و علمی در زمان مورد تقاضای کمیسیون، با این نظر که همکاری را مابین جامعه، کشورهای تقاضاکننده، سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای ثالث در رشته‌هایی در حوزه‌ی مأموریتی‌اش توسعه دهد.

مطمئن شود که عموم و طرفین ذی‌نفع اطلاعات قابل درک، عینی، معتبر و سریع را دریافت کنند.

اظهار کردن نتایج و جهت‌یابی‌اش در موضوعات مربوط به مأموریتش به طور مستقل.

بخش دو: سازمان

ماده ۲۴: هیأت‌های مرجع

مرجع شامل ارکان زیر خواهد بود:

- (a) یک هیأت مدیره
(b) مدیرعامل و کارکنانش

(c) شورای مشورتی
(d) کمیته علمی و هیأت علمی

ماده ۲۵- هیأت مدیره

- ۱- هیأت مدیره بایستی از ۱۴ عضو به انتخاب شورا در مشورت با پارلمان اروپایی از لیست کاندیداهای ارایه شده توسط کمیسیون (تعداد کاندیداهای بایستی بیشتر از تعداد و اعضاء باشد) به علاوه یک نماینده از کمیسیون تشکیل شود. چهار نفر از اعضاء بایستی سابقه عضویت در تشکیلات نماینده مصرف کنندگان و سایر جنبه ها در زنجیره غذایی را داشته باشد. لیست تهیه شده کمیسیون به همراه مدارک لازم بایستی به پارلمان اروپایی ارایه گردد در اسرع وقت و حداکثر ظرف ۳ ماه از زمان ارایه پارلمان اروپایی نظرات خود را در اختیار شورا قرار می دهد که به دنبال آن هیأت مدیره تعیین می شود.
- اعضای هیأت مدیره باید به گونه ای انتخاب شوند که ضامن بالاترین استانداردهای صلاحیت و شایستگی محدوده وسیعی از مهارت های مربوطه و هم چنین وسیع ترین انتشار جغرافیایی ممکن در داخل اتحادیه باشند.
- ۲- دوره خدمت اعضاء چهار ساله است و ممکن است یک بار تجدید شود. هرچند برای دور اول این مدت برای نیمی از اعضاء ۶ سال باشد.
- ۳- هیأت مدیره بایستی مقررات داخل مرجع خود را بر پایه طرح پیشنهادی مدیر عامل اتخاذ کند. این قوانین بایستی منتشر شود.
- ۴- هیأت مدیره بایستی یکی از اعضاء را به عنوان رئیس برای یک دوره ۲ ساله قابل تمدید تعیین کند.
- ۵- هیأت مدیره بایستی قواعد شکلی خود را تعیین نماید. هیأت مدیره بایستی با حضور اکثریت اعضاء تصمیم گیری کند مگر به نحو دیگری مقرر شده باشد.
- ۶- هیأت مدیره بایستی به دعوت رئیس و یا به تقاضای حداقل یک سوم اعضاء تشکیل جلسه دهد.
- ۷- هیأت مدیره بایستی مطمئن باشد که مرجع مأموریتش را انجام می دهد و وظایف محوله تحت این مقررات به انجام می رسد.
- ۸- قبل از ۳۱ ژانویه هر سال هیأت مدیره موظف است برنامه کاری مرجع را برای سال آینده تصویب کند. هم چنین بایستی برنامه چند ساله قابل تجدید نظری را تصویب کند. هیأت مدیره بایستی مطمئن باشد که برنامه هایش در راستای اهداف، قوانین و اولویتهای سیاسی جامعه در زمینه سلامت غذایی است. قبل از ۳۰ مارس هر سال هیأت مدیره بایستی گزارش عمومی فعالیت های مرجع برای سال گذشته را تصویب نماید.
- ۹- قواعد مالی مرجع بایستی توسط هیأت مدیره به دنبال مشورت با کمیسیون تصویب گردد. آنها بایستی از قواعد کمیسیون (EC) ۲۳۴۳/۲۰۰۲ مصوب ۱۹ نوامبر ۲۰۰۲ در خصوص تنظیم مقررات شبکه مالی هیأت ها ارجاع شده به ماده ۱۸۵ مقررات شورا (EC, euraton) ۱۶۰۵/۲۰۰۲ مقررات مالی قابل اعمال در بودجه عمومی جوامع اروپایی تخطی کنند، مگر این که چنین استثنایی در عمل کرد مرجع، لازم و قبلاً" به تصویب کمیسیون رسیده باشد.
- ۱۰- مدیر عامل بایستی در جلسات هیأت مدیره بدون داشتن حق رأی شرکت کند و دبیرخانه هیأت مدیره را ایجاد نماید. هیأت مدیره بایستی رئیس کمیته علمی را برای شرکت در جلسات بدون داشتن حق رأی دعوت نماید.

ماده ۲۶

۱- مدیر عامل باید توسط هیأت مدیره بر اساس لیست کاندیداهایی که پس از یک رقابت باز به دنبال انتشار فراخوان علاقه‌مندان در مجله رسمی جوامع اروپایی و سایر جاها تهیه می‌شود، برای یک دوره پنج ساله قابل تمدید انتخاب گردد. قبل از انتخاب، کاندیداهای نامزد هیأت مدیره بایستی بدون تأخیر برای اعلام بیانیه خود و پاسخ به سؤالات اعضای پارلمان اروپایی دعوت شود. مدیر عامل ممکن است توسط اکثریت اعضای هیأت مدیره برکنار شود.

۲- مدیر عامل نماینده قانونی مرجع بوده و مسئولیت‌های ذیل را دارد:

- (a) اداره روزانه مرجع
- (b) تهیه طرح برنامه‌های کاری مرجع با مشورت کمیسیون
- (c) انجام برنامه‌های کاری و مصوبات هیأت مدیره
- (d) اطمینان از ایجاد حمایت کافی علمی، تکنیکی و اداری از کمیته علمی و هیأت‌های علمی
- (e) حصول اطمینان از این که مرجع وظایفش را در راستای نیازهای مصرف‌کنندگان انجام می‌دهد، به‌خصوص با در نظر گرفتن تناسب سرویس‌های تهیه‌شده و زمان صرف‌شده.
- (f) تهیه پیش‌نویس بیانیه مرجع در خصوص تخمین درآمدها و هزینه‌ها و اعمال بودجه آن
- (g) تمام مسایل مربوط به کارکنان
- (h) حفظ و توسعه ارتباط با پارلمان اروپایی و اطمینان از برقراری مذاکرات منظم با کمیته‌های وابسته به آن

۳- هر سال مدیر عامل بایستی موارد ذیل را برای تصویب به هیأت مدیره ارائه دهد:

- (a) پیش‌نویس گزارش عمومی کلیه فعالیت‌های مرجع در طول سال گذشته
 - (b) پیش‌نویس برنامه‌های کاری
- مدیر عامل بایستی به دنبال تصویب هیأت مدیره برنامه‌های کاری را به پارلمان اروپایی، شورا، کمیسیون و کشورهای عضو ارائه داده و منتشر نماید.
- مدیر عامل بایستی به دنبال تصویب هیأت مدیره و تا ۱۵ جون گزارش عمومی مرجع را به پارلمان اروپایی شورا، به کمیسیون دادگاه مرجع، کمیته اقتصادی اجتماعی اروپایی و کمیته نواحی ارائه داده و منتشر نماید. مدیر عامل بایستی سالانه کلیه اطلاعات مربوط به نتایج ارزیابی‌های انجام شده را به مرجع تعیین بودجه ارائه دهد.

ماده ۲۷

شورای مشورتی متشکل از هیأت‌های صلاحیت‌دار می‌باشند که به مدیر عامل در جهت انجام وظایفش مشورت داده و در تهیه برنامه‌ی کاری مرجع و همچنین تعیین تقدم نظرخواهی‌های علمی و همچنین در تبادل اطلاعات در خصوص ریسک‌های احتمالی کمک می‌کند تا از دوباره کاری در مطالعات علمی جلوگیری شود. این شورا تحت ریاست مدیرعامل و حداقل چهار بار در سال تشکیل جلسه داده و باید تحت حاکمیت تکنیکی و پشتیبانی مرجع قرار گرفته و دبیرخانه خاص خود را داشته‌باشد.

ماده ۲۸- کمیته علمی و هیأت‌های علمی

کمیته علمی و هیأت‌های دائمی علمی مسؤول تهیه نظرات علمی مرجع در زمینه‌های تخصصی خود بوده و وظیفه تنظیم کارها و روش‌های کاری و تعیین گروه‌های کاری و گماردن افراد مجرب در این گروه‌های کاری جهت تنظیم نظرات علمی می‌باشد. کمیته علمی از رؤسای هیأت‌های علمی و ۶ صاحب نظر علمی مستقل که در هیچ یک از هیأت‌های علمی عضویت ندارند، تشکیل می‌شود. هیأت‌های علمی شامل:

- (a) هیأت افزودنی‌های خوراک، طعم دهنده‌ها، کمک فراوران و مواد در تماس با غذا
- (b) هیأت افزودنی‌ها و محصولات و مواد مورد استفاده در خوراک حیوانی
- (c) هیأت محصولات محافظتی گیاهان
- (d) هیأت موجودات زنده تغییر یافته ژنتیکی
- (e) هیأت محصولات رژیمی، تغذیه‌ای و حساسیت‌زا
- (f) هیأت مضرات بیولوژیکی
- (g) هیأت آلاینده‌های زنجیره غذایی
- (h) هیأت سلامت حیوان و نفع آن
- (i) هیأت سلامت گیاه

اعضای کمیته علمی توسط هیأت مدیره انتخاب شده و بر روی طرح پیشنهادی مدیر عامل برای یک دوره سه ساله قابل تمدید کار می‌کنند. مصوبات آن بر اساس اکثریت آراء است اما نظرات اقلیت نیز ثبت می‌شود. و دارای یک رئیس و دو معاون می‌باشد.

بخش سه: عملیات

ماده ۲۹- نظرات علمی

مرجع در پاسخ به کمیسیون و یا در مواردی به صورت اولیه در حدود مأموریت خود نظرات علمی ارایه می‌دهد.

ماده ۳۰- عقاید علمی متفاوت

مرجع بایستی همواره مراقب تشخیص زودرس هر گونه منبع احتمالی اختلاف بین عقاید علمی خود و عقاید علمی سایر هیأت‌ها در زمینه‌های مشابه باشد.

ماده ۳۱- همکاری‌های علمی و تکنیکی

مرجع ممکن است توسط کمیسیون برای ارایه همکاری‌های علمی و تکنیکی در حدود مأموریتش فراخوانده‌شود.

ماده ۳۲- مطالعات علمی

مرجع با استفاده از بهترین منابع علمی مستقل بایستی مطالعات علمی مورد نیاز برای انجام مأموریت‌هایش را دایر نماید.

ماده ۳۳- جمع‌آوری اطلاعات

مرجع موظف است در محدوده مأموریتش به تحقیق، جمع‌آوری مقاله، تحلیل و خلاصه سازی اطلاعات تکنیکی و علمی مربوطه بپردازد و این امر در برگیرنده جمع‌آوری اطلاعات مربوط به:

- (a) مصرف غذا و ریسک‌های مربوط به مصرف غذا
- (b) شیوع ریسک‌های بیولوژیک
- (c) آلودگی غذا و خوراک حیوانی
- (d) پس مانده‌ها

می‌باشد.

ماده ۳۴- شناسایی ریسک‌های پدیدار شده

مرجع موظف است روش‌های نظارتی برای بررسی، جمع‌آوری، مقابله و تحلیل اطلاعات جهت تشخیص ریسک‌های پدیدار شده در حدود مأموریتش می‌باشد.

ماده ۳۵- سیستم هشدار سریع

برای این که مرجع بتواند وظایف خود را در خصوص نظارت بر سلامت و ریسک‌های تغذیه‌ای مواد غذایی به طور مؤثر انجام دهد، بایستی تمام پیام‌های مربوطه از طریق سیستم هشدار سریع به آن منتقل گردد.

ماده ۳۶- تشکیل شبکه‌های سازمانی فعال در رشته‌هایی در حدود مأموریتش

مرجع در زمینه‌های مأموریتش شبکه اروپایی سازمان‌ها را تأسیس می‌کند که هدف آن خصوصاً "تسهیل ایجاد یک چهارچوب همکاری علمی از طریق هماهنگی فعالیت‌ها، تبادل، اطلاعات ایجاد و پیش‌برد پروژه‌های مشترک، تبادل افراد صاحب‌نظر می‌باشد. هیأت مدیره با بررسی طرح ارایه شده توسط مدیر عامل لیست قابل انتشاری از سازمان‌های صلاحیت‌دار ایالت‌های عضو که می‌توانند مرجع را به تنهایی یا در شبکه‌های فوق‌الذکر یاری کنند، مشخص می‌کند.

بخش چهار: استقلال، شفافیت، رعایت محرمانه‌بودن و ارتباط

ماده ۳۷- استقلال

اعضای هیأت مدیره و اعضای شورای مشورتی و مدیر عامل و اعضای کمیته علمی و اعضای هیأت‌های علمی باید در عملکردشان مستقل باشند و سالیانه به صورت کتبی مواردی که حضور یا فقدان آن‌ها به استقلال آن لطمه می‌زند اعلام نماید. هم چنین در هر جلسه وجود هر عاملی را که به استقلال آن‌ها در خصوص موضوعات دستور جلسه لطمه می‌زده است اعلام کند.

ماده ۳۸- شفافیت

۱- مرجع باید مطمئن باشد که کلیه‌ی عملیاتش در سطح بالایی از شفافیت قرار دارد و خصوصاً "بایستی بدون تأخیر موارد ذیل را به اطلاع عموم برساند:

- (a) دستور جلسه و جزئیات مباحث جلسات کمیته علمی و هیأت‌های علمی
- (b) نظرات کمیته و هیأت‌های علمی بلافاصله پس از تصویب عقاید اقلیت نیز بایستی اعلام گردند.
- (c) بدون لطمه به مواد ۳۹ و ۴۱ اطلاعاتی که نظرات بر پایه آن‌هاست.
- (d) اعلام سالیانه علایق اعضای هیأت مدیره، مدیر عامل، شورای مشورتی و کمیته و هیأت‌های علمی در خصوص علایق مرتبط با عناوین مباحث جلسات
- (e) نتایج مطالعات علمی
- (f) گزارش سالیانه فعالیت‌هایش
- (g) تقاضاهای پارلمان اروپایی، کمیسیون یا یک ایالت عضو برای ارایه نظرات و پیشنهادات علمی رد شده یا اصلاح‌شده و توجیه علت رد یا اصلاح

۲- هیأت مدیره بایستی جلساتش را به صورت علنی برگزار کند مگر در مواردی که بر روی طرحی از مدیرعامل کار می‌کند که در این موارد ممکن است از نمایندگان مصرف‌کنندگان یا سایر افراد ذی‌نفع جهت مشاهده نحوه‌ی پیشرفت برخی از فعالیت‌های مرجع دعوت شود.

ماده ۳۹- مجرمانه بودن

- ۱- در راستای کاهش شمول ماده ۳۸ مرجع نباید اطلاعات مجرمانه را که برای آنها برخورد مجرمانه تقاضا شده است در اختیار طرف ثالثی قرار دهد جز در مواردی که باید اطلاعات جهت حفظ سلامت عمومی علنی گردد.
- ۲- اعضای هیأت مدیره، مدیر عامل، اعضای کمیته علمی و هیأت‌های علمی و افراد صاحب‌نظری که در گروه‌های کاری دعوت می‌شوند و اعضای شورای مشورتی و کارکنان مرجع حتی پس از پایان وظایف‌اشان در مرجع، تحت قوانین مجرمانه‌بودن ماده ۲۸۷ معاهده مسؤول هستند.
- ۳- نتایج نظرات علمی مرجع مربوط به اثرات قابل پیش‌بینی بر سلامتی، ناپیوستگی مجرمانه در نظر گرفته‌شود. مرجع بایستی قواعد داخلی عملی جهت انجام مقررات مجرمانه‌بودن پاراگراف اول و دوم را ایجاد نماید.

ماده ۴۰- ارتباطات مرجع

مرجع باید ارتباطاتش را در حوزه‌ی وظایفش بدون لطمه به صلاحیت کمیسیون در راستای انجام وظایفش در خصوص کاهش ریسک برقرار کند و بایستی مطمئن باشد که جامعه و کلیه‌ی طرفین ذی‌نفع سریعاً "اطلاعات مطمئن ایمنی را خصوصاً" در زمینه نتیجه‌ی کارهایش به دست می‌آورد.

ماده ۴۱- دسترسی به مدارک

بر اساس قانون ۱۰۴۹/۲۰۰۱ EC

ماده ۴۲- مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان و سایر افراد ذی‌نفع

مرجع بایستی ارتباطات مؤثری با نمایندگان مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان، فرآوران و سایر طرف‌های ذی‌نفع برقرار کند.

بخش پنجم: مقررات مالی

ماده ۴۳- تصویب بودجه مرجع

مخارج مرجع شامل حقوق پرسنل، هزینه‌های اداری، زیرساخت‌ها و هزینه‌های عملیاتی و هزینه قرارداد با طرف‌های ثالث و هزینه حمایت‌های مالی موضوع ماده ۳۶ بوده و بایستی با درآمد متعادل باشد و از طریق پیش‌نویسی که توسط مدیرعامل تهیه می‌گردد به تصویب هیأت مدیره برسد تا حداکثر قبل از ۳۱ مارچ در اختیار کمیسیون قراردادده شود.

ماده ۴۴- تکمیل بودجه مرجع

این امر بر عهده‌ی مدیرعامل و تحت نظارت کمیسیون بودجه با تصویب نهایی پارلمان اروپایی است.

ماده ۴۵- مبالغ دریافتی مرجع

ظرف سه سال از اعمال این قانون و به دنبال مشورت با مرجع کشورهای عضو و طرف‌های ذی‌نفع، کمیسیون گزارشی از قابلیت اعمال و توصیه طرح قانونی مرجع را منتشر می‌کند.

بخش ششم: مقررات عمومی

ماده ۴۶- شخصیت و امتیاز قانونی (مصونیت حقوقی)

مرجع دارای شخصیت حقوقی بوده و در تمام کشورهای عضو بیشترین قدرت از طریق قانون به شخصیت‌های حقوقی تضمین شده است. خصوصاً در زمینه‌ی نیاز به املاک منقول و غیر منقول و اقدامات حقوقی مؤسسه، پروتکل مصونیت‌ها و امتیازات جوامع اروپایی قابل اعمال برای مرجع می‌باشد.

ماده ۴۷- مسئولیت

مسئولیت‌های قراردادی: مرجع از قانون قابل اعمال بر قرارداد مورد نظر تبعیت می‌کند. در قراردادهای مرجع که شرط داوری لحاظ شده است. دادگاه اتحادیه اروپایی صلاحیت حل و فصل و داوری دارد.

در خصوص مسئولیت‌های غیر قراردادی: مرجع بایستی اصلاح آسیب‌های حاصل از عدم اجرای صحیح مسئولیت‌ها تحت اصول عمومی مشترک قوانین کشورهای عضو جبران گردد و دادگاه محکمه اروپایی در خصوص اختلافات مربوط به نحوه‌ی جبران خسارت قضاوت می‌کند.

مسئولیت شخصی کارکنان در قبال مرجع تحت مقررات کارکنان مرجع رسیدگی می‌شود.

ماده ۴۸- کارکنان

برخورد با کارکنان تحت قوانین حاکم بر جوامع اروپایی است.

ماده ۴۹- شرکت کشورهای ثالث

همکاری با مرجع به روی کشورهای ثالثی که دارای توافق نامه با جامعه اروپایی بر اساس مواد مورد توافق‌شان باز است.

فصل پنجم: سیستم هشدار سریع، مدیریت بحران و اورژانس‌ها

بخش یک: سیستم هشدار سریع

ماده ۵۰- سیستم هشدار سریع

۱- جهت اعلام ریسک مستقیم یا غیر مستقیم برای سلامت انسانی ناشی از غذا یا خوراک حیوانی یک شبکه هشدار سریع شامل کشورهای عضو، کمیسیون و مرجع تشکیل شده است که هر کدام یک نقطه اتصال به عنوان یک عضو از شبکه خواهند بود و کمیسیون مسئولیت مدیریت شبکه را به عهده دارد.

۲- هرگاه یکی از اعضای شبکه اطلاعاتی در خصوص ریسک مستقیم یا غیر مستقیم جدی برای سلامت بشری ناشی از غذا یا خوراک حیوانی داشته باشد باید این اطلاعات را سریعاً توسط سیستم هشدار سریع به کمیسیون و کمیسیون به بقیه اعضای شبکه منتقل نماید. و مرجع موظف است اطلاعات علمی و تکنیکی مورد نیاز را که به مدیریت سریع و مناسب ریسک توسط کشورهای عضو کمک می‌کند، فراهم نماید.

۳- در موارد ذیل هر یک از کشورهای عضو بایستی کمیسیون را توسط سیستم هشدار سریع مطلع سازند:

(a) هر تصمیمی مبنی بر محدودیت قرارگرفتن یا اجبار به بیرون کشیدن ماده غذایی یا خوراک حیوان از بازار جهت حفظ سلامت بشری

(b) هر گونه پیشنهاد یا توافق متصدیان حرفه‌ای در خصوص پیش‌گیری، محدود کردن تا تحمیل شرایط خاص به صورت اختیاری یا اجباری در خصوص قراردادن ماده غذایی و خوراک حیوانی در بازار و استفاده آن که ریسک جدی به سلامت انسانی وارد کرده و نیاز به اقدام سریع دارد.

ج) هر گونه رد محموله غذايي يا غذاي حيواني توسط مراجع ذيصلاح در يکي از مرزهاي اتحاديه اروپايي که به دليل ريسک مستقيم يا غير مستقيم به سلامت بشر باشد، اطلاع رساني بايد همراه با جزئيات و اطلاعات تکميلي به تمام اعضاي شبکه و ساير مرزها و هم چنين به کشور ثالث مبدا مواد غذايي مرجوعي باشد و اطلاعات مربوط به نحوه ي عملکرد کشورهاي عضو بايد به کميسيون منتقل شود. عضويت در سيستم هشدار سريع به روي ساير کشورها و سازمان هاي بين المللي بر اساس توافق هاي في مابين باز است.

ماده ۵۱- تکميل اقدامات

اقدامات مربوط به تکميل مراحل اجرايي ماده ۵۰ به عهده ي کميسيون و بعد از بحث و بررسي مشترک با مرجع صورت مي گيرد.

ماده ۵۲- قواعد مجرمانه بودن برای سيستم هشدار سريع

- ۱- اطلاعات در دسترس اعضاي شبکه مربوط به ريسک موجود براي سلامت انساني ناشي از غذا يا خوراک حيواني بايستي بر اساس اصول اطلاع رساني ماده ۱۰ در اختيار عموم قرارگيرند و مردم بايستي به اطلاعات شناسايي محصول و نوع ريسک و اقدامات انجام شده دسترسي داشته باشند.
- ۲- حفاظت از اسرار تخصصي نبايد مانع انتشار اطلاعات به مراجع ذيصلاح در خصوص ميزان مؤثر بودن عمليات نظارتي در محدوده غذا و غذاي حيواني گردد.

بخش دو: فوريت ها

ماده ۵۲

اقدامات اورژانس در خصوص غذا يا خوراک حيواني با منشاء اتحاديه يا وارداتي از يک کشور ثالث در صورتي که غذا يا خوراک حيوان اتحاديه يا وارداتي مشکوک به ايجاد ريسک براي سلامت انسان يا جامعه يا محيط باشد که با اقدام انفرادي اعضاي قابل پيش بيني نباشد، کميسيون مي تواند قرارگرفتن در بازار و يا واردات آن را محدود و يا متوقف نمايد و حداکثر ظرف مدت ده روز اقدامات انجام شده در خصوص تصويب، اصلاح رفع توقيف و يا گسترش آن را طبق ماده (۲) ۵۸ و دلايل تصميم کميسيون را بدون تاخير در اختيار عموم گذارد.

ماده ۵۴- ساير اقدامات فوري

هنگامي که يکي از اعضاي کميسيون را در خصوص الزام به اقدام فوري مطلع مي نمايد اگر کميسيون بر اساس ماده ۵۳ عمل نکند و يا حتي در آن فاصله ده روز پيش بيني شده، آن عضو مي تواند اقدامات اورژانس را مستقلاً اعمال نموده و ساير اعضا را از تصميمات خود مطلع نمايد.

بخش سه: مديريت بحران

ماده ۵۵- برنامه عمومي مديريت بحران

کميسيون مسؤول تهيه طرح عمومي مديريت بحران با همکاري کشورهاي عضو و مرجع مي باشد، اين طرح عمومي شامل موقعيت هاي مختلفي است که مستقيم يا غيرمستقيم از طريق غذا يا خوراک حيواني سلامت انسان به خطر مي افتد و اين خطر تنها با رعايت مواد ۵۳ و ۵۴ قابل پيش گيري نمي باشد.

ماده ۵۶- واحد بحران

در حضور شرایطی که خطر مستقیم یا غیرمستقیم جدی حاصل از غذا یا خوراک حیوانی قابل پیش‌گیری یا حذف بر اساس قواعد موجود و مواد ۵۲ و ۵۴ نمی‌باشد، کمیسیون بلافاصله کشورهای عضو و مرجع را مطلع نموده و واحد بحران را تشکیل می‌دهد که مرجع در این واحد عضو بوده و همکاری‌های تکنیکی و علمی مورد نیاز را ارائه می‌دهد.

ماده ۵۷- وظایف واحد بحران

واحد بحران مسئول جمع‌آوری و ارزیابی کلیه اطلاعات مربوطه و انتخاب راه‌کارهای موجود برای پیش‌گیری، حذف یا کاهش قابل قبول ریسک سلامت بشری به طور مؤثر و سریع بوده و می‌تواند از همکاری جامعه یا افراد خصوصی مورد نیاز در مدیریت بحران استفاده نماید و بایستی مردم را از ریسک‌های موجود و اقدامات انجام شده مکرراً مطلع نماید.

فصل ششم: رویه‌ها و مقررات نهایی **بخش یک: کمیته‌ها و رویه‌های وساطت و میانجیگری**

ماده ۵۸- کمیته

کمیسیون توسط کمیته ثابت زنجیره غذایی و سلامت حیوان که از این پس کمیته نامیده می‌شود و از نمایندگان کشورهای عضو و نماینده کمیسیون به عنوان رئیس تشکیل شده است، حمایت و همیاری می‌شود. کمیته وظایف محوله توسط این مقررات را و سایر مسئولیت‌های محوله توسط اتحادیه را به عهده خواهد داشت.

ماده ۶۰- رویه‌های میانجیگری

در صورت بروز اختلافات مابین کشورهای عضو موضوع بایستی به کمیسیون ارجاع شده و کمیسیون عضو مورد اعتراض را مطلع سازد و در صورت نیاز از اقدامات کارشناسی مرجع در مدت زمان مورد توافق متقابل کمیسیون و مرجع با مشورت دو عضو دیگر بهره‌مند شوند.

بخش دو: مقررات نهایی

ماده ۶۱- شرط بازرسی

قبل از اول ژانویه ۲۰۰۵ و پس از آن هر ۶ سال یک بار مرجع با همکاری کمیسیون یک ارزیابی و ارزیاب مستقل خارجی را مأمور می‌کند تا بر اساس اصول مورد نظر هیأت مدیره و با توافق کمیسیون به ارزیابی اقدامات انجام‌شده و تأثیرات و نقش مرجع پردازد، و گزارش خود را به پارلمان اروپایی و شورا ارائه دهد.

ماده ۶۲

ارجاع به مرجع سلامت غذای اروپایی و کمیته ثابت زنجیره غذایی و سلامت حیوان کلیه ارجاعات به کمیته‌های علمی و کمیته‌های ثابت قبلی بایستی از این پس به مرجع سلامت غذای اروپایی و کمیته ثابت زنجیره غذایی و سلامت حیوان صورت پذیرد.

ماده ۶۳- صلاحیت آژانس اروپایی برای ارزیابی محصولات دارویی

این امر تحت مقررات مذکور در EEC قابل انجام است.

ماده ۶۴

مرجع بایستی عملیات اجرایی خود را از تاریخ یک ژانویه ۲۰۰۲ آغاز نماید.

ماده ۶۵- لازم الاجرا شدن

این مقررات ۲۰ روز پس از چاپ در مجله رسمی جوامع اروپایی لازم الاجرا است.